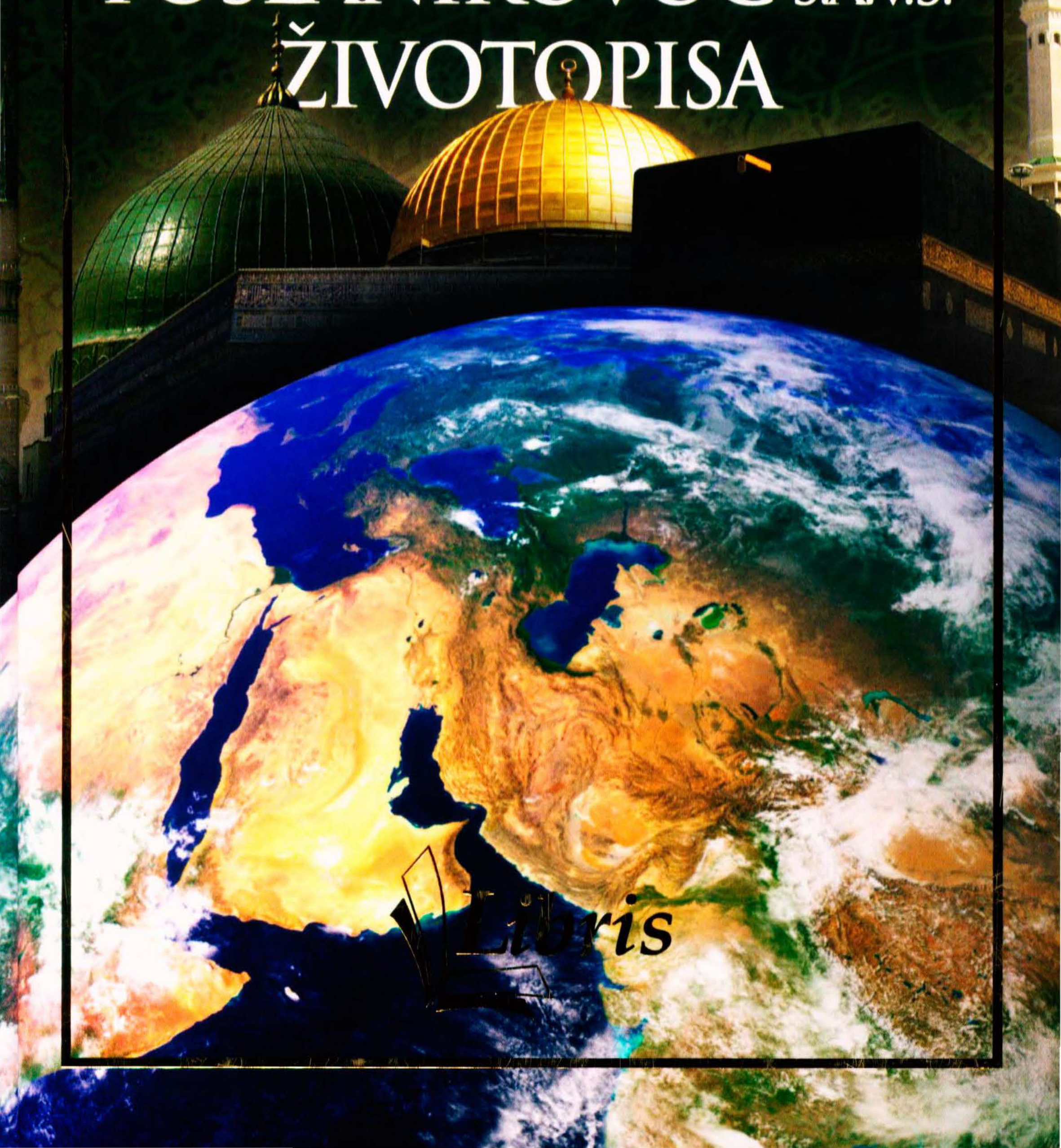
ATLAS
POSLANIKOVOG S.A.V.S. ŽIVOTOPISA

Libris

Naslov izvornika:
Atlas on the Prophet's Biography

ATLAS
Poslanikovog s.a.v.s.
ŽIVOTOPISA

Autentična zbirka informacija
o Poslanikovoj siri s kartama, ilustracijama i slikama

Priređivač:
Dr. Shawqi Abu Khalil

Sarajevo, 2008./1429.god.po H.

PREDGOVOR IZDAVAČA

Atlas Poslanikove s.a.v.s. biografije kompilacija je različitih studija učenjaka dr. Ševkija ebu Halila. Knjigu je na arapskom jeziku objavio *Daru-l-fikr* iz Damaska. Kao što to i iziskuje ovako velik posao, dr. Ševki je kompletirao ovu knjigu nakon pažljivog studiranja i istraživanja.

Sira se u ovom atlasu daje u sažetoj formi, a mape, dijagrami objašnjenja i fotografije dodani su da se pokažu mjesta i pravci različitih događaja koji su se zbili za života Poslanika, s.a.v.s. Mape i ilustracije predstavljeni su hronološkim redom.

Studiranjem ovog atlasa, percepcija i razumijevanje sire Poslanika, s.a.v.s., postaju veoma lahki – kao da događaji iz prošlosti prolaze ispred naših očiju poput zamišljenih slika.

Zahvaljujem se dr. Muhammedu Adnanu Salimu, vlasniku *Daru-l-fikra* iz Damaska, na saradnji i dozvoli da se publicira prijevod ove knjige.

Molimo Allaha, dž.š., da ovaj rad učini korisnim svima nama.

Abdul Melik Mudžahid,
generalni menadžer *Daru-s-salama*
Rijad, mart 2004.

UVOD

U ime Allaha, blagoslov i mir našem učitelju i Allahovom Poslaniku, njegovoj dobroj i čistoj porodici i ashabima.

U srijedu navečer, 28. šabana 1422. h.g. (14. novembar 2001. g.) stajao sam ispred Revde u Medini Munevveri i osjetio predivnu smirenost. Naumpali su mi ovi ajeti:

إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ
إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ
سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا
السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

Ako ga vi ne pomognete, pa – pomogao ga je Allah onda kad su ga oni koji ne vjeruju prislili da ode, kad je s njim bio samo drug njegov, kad su njih dvojica bili u pećini i kad je on rekao drugu svome: "Ne brini se, Allah je s nama!", pa je Allah spustio pouzdanje Svoje na njega i pomogao ga vojskom koju vi niste vidjeli i učinio da riječ nevjernika bude donja, a Allahova riječ, ona je – gornja. Allah je silan i mudar (Tevbe 40);

إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ
سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا
أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

Kad su nevjernici punili svoja srca žarom, žarom paganskim, Allah je spustio smirenost Svoju na Poslanika Svoga i na vjernike i obavezao

ih da ispunjavaju ono zbog čega će postati pravi vjernici – a oni i jesu najpreči i najdostojniji za to, a Allah sve zna (Feth 26).

I sjetio sam se stihova iz arapske poezije koji sumiraju ovo značenje spuštanja sekine (smirenosti) na Allahovog Poslanika, s.a.v.s.:

Njegova duša je bila zapala u tugu, ali se smirila kad smo stigli do Medine.

Kako da se ne osjeti spokojnost u prisustvu onoga kome je spuštena smirenost?

Oči su mi se napunile suzama poniznosti i ljubavi prema omiljenom Poslaniku, s.a.v.s. Dok sam stajao ispred njegovog minbera, osjetio sam čudan i predivan smiraj, a Allah me nadahnuo da izreknem dovu, čijih se riječi sjećam:

«Allahu, život Tvog Odabranika ne tiče se samo drevne historije, jer historija govori o prošlim događajima, a mi pišemo o siri (biografiji). Njegova sira je primjer koji treba slijediti i bit će očuvana do Sudnjega dana. Gospodaru, zato me učini jednim od sluga Poslanikove sire tako da muslimani mognu imati koristi od toga čemu sam ja posvetio svoj život, studiranju sire i pisanju o tome».

Vratio sam se u Damask, gdje su se, kad god bih pomislio na voljenog Poslanika, s.a.v.s., moje oči napunile suzama, posebno dok sam, na prvom predavanju po mom povratku na Odsjek postdiplomskih studija, čija je tema bila *Poslanikova sira: O kome govorimo?*, rekao studentima:

Govorit ćemo o odabranom Poslaniku, s.a.v.s. Učenjaci kažu da je, kad se nekoj osobi daju brojni nazivi, to pokazatelj veličine i visokog položaja onoga koga se tako imenuje, jer kad Arapi pridaju veliki značaj nekoj osobi ili stvari, oni njemu ili njoj daju brojne nazive. Govorit ćemo o Muhammedu el-Eminu (Muhammedu Pouzdanom), o Ahmedu el-Hadiju (Ahmedu Upućivaču), o Sejjidu Veledi Ademu (Vođi Ademovih potomaka), o Nebijju-r-rahmetu (Vjerovjesniku milosti), o Hatemu-n-nebijjinu (Pečatu vjerovjesnika), o Mustafi el-Muhtaru (Izabraniku, Odabraniku), o El-Mudžtebau (Odabraniku), o El-Hadiju eš-Šafiji Sahibu havdi-l-mevrudu (Upućivaču, Zagovaraču, Vlasniku vrela na koje će mnogi doći), o Sahibu mekami-l-mahmudu (Vlasniku mjesta počasti i slave), o Siradžu-l-muniru (Svijetlećoj baklji), o Neziru-l-Beširu (Donosiocu opomena i radosnih vijesti)... Govorit ćemo o najperfektnijem ljudskom biću, o njegovoj velikoj mudrosti, njegovoj inteligenciji, snažnim osjećajima, elokvenciji, dostojanstvenim pokretima, pozitivnim osobinama, strpljenju i samokontroli, opraštanju čak i

kad je u stanju provesti osvetu, o darežljivosti, blagosti, hrabrosti, prirodi lahkog saobraćanja, spremnosti da pomogne drugima, iskrenosti u prijateljevanju i davanju savjeta, o blagosti i saosjećajnosti sa svim ljudima, gorljivosti u vjeri, lojalnosti i ispunjavanju obećanja, skromnosti uprkos visokom položaju, ponosnom načinu života, povjerljivosti, odbijanju da moli druge, istinitosti govora, dignitetu, viteštvu, asketizmu i indiferentnosti prema ovosvjetskim dobrima, strahu od svog Gospodara, poslušnosti Njemu, predanosti u obožavanju, zahvalnosti svome Gospodaru i okretanju Njemu, posvećenosti Njemu, iskrenoj vjeri, pouzdavanju u svoga Gospodara, življenju za Njegove ciljeve...

On je spojio sve plemenite osobine, vrline. Njegov stav bio je Kur'an; bio je zadovoljan onim sa čime je Kur'an bio zadovoljan i srdilo ga je ono sa čime se Kur'an nije slagao.

1. Kur'an kaže o Musau, s.a.v.s., koji je jedan od poslanika sa snažnom voljom:

فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ
يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ بَلَاغٌ فَهَلْ يُهْلَكُ إِلَّا
الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ

Ti izdrži kao što su izdržali odlučni poslanici i ne traži da im kazna što prije dođe! A onoga Dana kad dožive ono čime im se prijeti, učinit će im se da su ostali samo jedan čas dana. I dosta! A zar će ko drugi biti uništen do narod raskalašeni! (*Ahkaf, 35*);

قَالَ هُمْ أُولَاءِ عَلَى أَثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى

"Evo ide za mnom" – odgovori on – "a požurio sam k Tebi, Gospodaru moj, da budeš zadovoljan" (*Ahkaf, 84*).

A u svetoj Allahovoj Knjizi kaže se o Abdullahovom sinu Muhammedu:

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى

A Gospodar tvoj će tebi sigurno dati, pa ćeš zadovoljan biti! (*Duha*, 5).

Kakve li velike razlike između ovoga dvoga!

2. Allah kaže u vezi s Musaom, s.a.v.s.:

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

"Gospodaru moj," – reče onda – "ja sam sam sebi zlo nanio, oprosti mi!" I On mu oprosti. On, uistinu, prašta i On je milostiv (*Kasas*, 16).

A u vezi s Muhammedom, s.a.v.s., On kaže:

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا

Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu, da bi ti Allah ranije i kasnije krivice oprostio, da bi blagodat Svoju tebi potpunom učinio, da bi te na pravi put uputio (*Feth*, 1-2).

Kakve li velike razlike između ovoga dvoga!

3. Kaže se u vezi s Musaom, s.a.v.s.:

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي

"Gospodaru moj" – reče Musa – "učini prostranim prsa moja (*Taha*, 25).

I kaže se u vezi s odabranim Poslanikom, s.a.v.s.:

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ

Zar grudi tvoje nismo prostranim učinili (*Inširah*, 1).

Kakve li velike razlike između ovoga dvoga!

4. Kaže se u vezi s Musaom, s.a.v.s.:

وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي

I olakšaj zadatak moj (*Taha*, 26).

A kaže se u vezi s Čistim i Pouzdanim, s.a.v.s:

وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَى

I sve što je dobro Mi ćemo tebi dostupnim učiniti (*E'ala, 8*).
Kakve li velike razlike između ovoga dvoga!
5. Musa, s.a.v.s., razgovarao sa svojim Gospodarom na Zemlji:

وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا

Mi smo ga sa desne strane Tura zovnuli i Sebi ga približili da čuje riječi Naše (*Merjem, 52*);

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَا مُوسَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

A kad dođe do vatre, neko ga zovnu sa desne strane doline, iz stabla, u blagoslovljenom kraju: "Musa, Ja sam – Allah, Gospodar svjetova! (*Kasas, 52*).

Ali, Upućivač, Vođa Ademovih potomaka, razgovarao je sa Gospodarom na nebu:

عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى (5) ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَى (6) وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَى (7) ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى (8) فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى (9) فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى(10) مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى (11)

Uči a jedan ogromne snage, razoriti, koji se pojavio u liku svome na obzorju najvišem, zatim se približio, pa nadnio – blizu koliko dva luka ili bliže – i objavio robu Njegovu ono što je objavio, srce nije poreklo ono što je vidio (*Nedžm, 5-11*).

Kakve li velike razlike izmedu ovog dvoga!
6. Musa, s.a.v.s., bio je poslan djeci Israilovoj, jedino svom rođenom narodu:

فَأْتِيَاهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا تُعَذِّبْهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى

Idite k njemu i recite; 'Mi smo poslanici Gospodara tvoga, pusti sinove Israilove da idu s nama i nemoj ih mučiti! Donijeli smo ti dokaz od Gospodara tvoga, a nek živi u miru onaj koji pravi put slijedi!
(*Taha*, 7);

وَآتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ أَلَّا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي وَكِيلًا

A Musau smo Knjigu dali i uputstvom je sinovima Israilovim učinili: "Mjesto Mene – Gospodara drugog ne uzimajte (*Isra'*, *2*).

Ali, Pouzdani je bio poslan cijelom čovječanstvu i kao milost svim svjetovima:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

Mi smo te poslali svima ljudima da radosne vijesti donosiš i da opomi-njeapost, ali većina ljudi ne zna (*Sebe'*, *28);*

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ

Kur'an je doista svijetu cijelom opomena! I vi ćete uskoro saznati njegovu poruku!" (*Sad*, *87.-88*):

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ

A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali (*Enbija'*, *107);*

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ

النَّبِيِّ الأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

Reci: "Ljudi, ja sam svima vama Allahov poslanik, Njegova vlast je na nebesima i na Zemlji; nema drugog boga osim Njega, On život i smrt daje, i zato vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, vjerovjesnika, koji ne zna da čita i piše, koji vjeruje u Allaha i riječi Njegove; njega slijedite – da biste na pravom putu bili!" (*E'araf, 158*).

Kakve li velike razlike između ovoga dvoga!

7. Kaže se u vezi s Musaom, s.a.v.s.:

أَنِ اقْذِفِيهِ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ

يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِي وَعَدُوٌّ لَهُ وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي

'Metni ga u sanduk i u rijeku baci, rijeka će ga na obalu izbaciti, pa će ga i Moj i njegov neprijatelj prihvatiti." I Ja sam učinio da te svako voli i da rasteš pod okom mojim (*Taha, 39*).

I kaže se u vezi s Odabranim Poslanikom, s.a.v.s.:

وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ

A ti strpljivo čekaj presudu Gospodara svoga, Mi tebe i vidimo i štitimo; i veličaj i hvali Gospodara svoga kad ustaješ (*Tur, 48*).

U posljednjecitiranom ajetu, gramatička struktura originalnog arapskog teksta upućuje na kompletnu i sveobuhvatnu brigu.

8. Onaj koji je najblaži (Reuf), Najmilostiviji (Rahim), to je Allah, neka je uzvišen, kao što je spomenuto mnogo puta u Kur'anu. U suri *Tevba* (Pokajanje), u 128. ajetu, Allah kaže:

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ

عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ

Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv.

Dakle, Allah mu je dao dva od Svojih lijepih imena, Reuf (Blagi) i Rahim (Milostivi).

9. Zaklinjanje nečijim životom pokazatelj je visokog položaja koji ta osoba ima kod one koja se zaklinje takvom zakletvom. Poslanikov, s.a.v.s., život vrijedan je takve časti, da je on blagoslov svoj arapskoj naciji i cijelome svijetu:

لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ

A života mi tvoga, oni su u pijanstvu svome lutali (*Hidžr, 72*).

10. Odabrani Poslanik, s.a.v.s., oslovljava se u Allahovoj Knjizi sa: Ja ejjuhe-n-nebijju (O vjerovjesniče), Ja ejjuhe-r-resulu (O poslaniče), Ja ejjuhe-l-muzzemmil (O ti zamotani), Ja ejjuhe-l-muddessir (O ti umotani). Oslovljava se najljepšim nazivima dok su drugi poslanici oslovljavani isključivo po imenima: O Ademe, o Musa, o Nuhu, o Davude, o Zekerijja, o Lute, o Jahja, o Isa...

11. Čudesa (mudžize) prijašnjih poslanika bile su privremene i stigle su do svog kraja odmah pošto su se i dogodile, tako da one pripadaju prošlosti. Ali, čudo Abdullahovog sina Muhammeda, s.a.v.s., trajno je i vječno; to je Kur'an, u kome će se novi čudesni aspekti uvijek otkrivati. Njegovo čudo je trajno i Allah garantira da će ga očuvati:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

Mi, uistinu, Kur'an objavljujemo i zaista ćemo Mi nad njim bdjeti! (*Hidžr, 9*).

12. Allah slavi Poslanikov karakter:

وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ

Jer ti si, zaista, najljepše ćudi (*Kalem, 4*);

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا
مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ
فَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

Samo Allahovom milošću, ti si blag prema njima; a da si osoran i grub, razbježali bi se iz tvoje blizine. Zato im praštaj i moli da im bude opro-

šteno i dogovaraj se s njima. A kad se odlučiš, onda se pouzdaj u Allaha, jer Allah zaista voli one koji se uzdaju u Njega (*Ali Imran, 159*);

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٍ

Zato ove ostavi, prijekor nećeš zaslužiti (*Zarijat, 54*).

Ovo su samo neki od aspekata veličine Poslanika, s.a.v.s., čija je biografija ovdje prezentirana atlasom. On je taj kome je objavljena Posljednja poruka, čije su odlike:

1. Sistem vjerovanja (akida) koji je Bog objavio

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا

Mi Kur'an pun mudrosti objavljujemo, i na istinit način se on objavljuje. A tebe smo poslali samo zato da radosne vijesti donosiš i da opominješ (*Isra', 105*);

وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ (192) نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ (193) عَلَى
قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ (194) بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ (195)

I Kur'an je sigurno objava Gospodara svjetova; donosi ga povjerljivi Džibril na srce tvoje, da opominješ na jasnom arapskom jeziku (*Šu'ara, 192-195*).

Zemaljski sistemi vjerovanja koje su obrazovali ljudi podložni su kolapsu prije ili kasnije, ali opstaje i nastavlja se širiti sistem vjerovanja islama koji je Bog objavio.

2. Sistem vjerovanja koji u središtu ima Allahove zakone

Iako je onaj kome je Allah poslao Svoju Poruku bio odabrani Poslanik, s.a.v.s., akida u središtu ima Allahove zakone, koji su bili povjereni Poslaniku, s.a.v.s. Voljeni Poslanik, s.a.v.s., ostao je čovjek, Allahov rob:

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ

يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

Reci: "Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog. Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, klanjajući se Gospodaru svome, ne smatra Njemu ravnim nikoga!" (*Kehf, 110*);

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ

الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ

لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

Reci: "Ja ne mogu ni samom sebi neku korist pribaviti, ni od sebe kakvu štetu otkloniti; biva onako kako Allah hoće. A da znam pronicati u tajne, stekao bih mnoga dobra, a zlo bi bilo daleko od mene; ja samo donosim opomene i radosne vijesti ljudima koji vjeruju" (*E'araf, 188*).

Čak i u najvećoj i najuzvišenijoj duhovnoj poziciji, Poslanik s.a.v.s., ostao je Allahov rob. Tako je bilo i tokom Isra'a i Miradža (Noćnog putovanja i Uzdignuća na nebo):

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ

الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

1. Hvaljen neka je Onaj Koji je u jednom času noći preveo Svoga roba iz Hrama časnog u Hram daleki, čiju smo okolinu blagoslovili kako bismo mu neka znamenja Naša pokazali; On, uisitinu, sve čuje i sve vidi (*Isra', 1*).

Ne kaže se u ovom ajetu da je On preveo Svoga poslanika, ili Svog izaslanika, ili Svog odabranika, ili Svoga bliskog prijatelja..., radije se kaže: Svoga roba.

Dakle, ova akida ima u središtu Allaha, Održavaoca nebesa i Zemlje, Tvorca, Zaštitnika, Jedinog, Jedinstvenog, i Njegove zakone, koji su sadržani u Njegovoj Slavnoj knjizi, za koju je došao sunnet da je detaljno objasni.

3. Finalna poruka čija je čudesnost stalna i vječna

Njena čudesnost nije ništa drugo nego Plemeniti Kur'an. Kad su kurejšijski mušrici tražili trenutno čudo, došao je odgovor:

وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَى عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

I govore: "Zašto mu od Gospodara njegova nisu neka čuda poslana?" Reci: "Čuda su jedino u Allaha, a ja samo jasno opominjem". A zar im nije dosta to što Mi tebi objavljujemo Knjigu koja im se kazuje; u njoj je, doista, blagodat i pouka narodu koji vjeruje (*Ankebut*, 50-51).

To je čudo koje će trajati dok ne kucne Čas:

سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

Mi ćemo im pružati dokaze Naše u prostranstvima svemirskim, a i u njima samim, dok im ne bude sasvim jasno da je Kur'an istina. A zar nije dovoljno to što je Gospodar tvoj o svemu obaviješten? 53. (*Fussilet*, 53).

4. Poruka koja se obraća razumu, a ne osjećanjima

Daleko je od fanatizma ili prisiljavanja, to je čista poruka koja izbjegava tajne i simbole. Dakle, ona se ne suprotstavlja razumu, niti se suprotstavlja racionalnoj misli, jer prava religija može samo prigrliti razum, a razum se njeguje znanjem:

وَفِي الْأَرْضِ قِطَعٌ مُتَجَاوِرَاتٌ وَجَنَّاتٌ مِنْ أَعْنَابٍ وَزَرْعٌ وَنَخِيلٌ صِنْوَانٌ وَغَيْرُ صِنْوَانٍ يُسْقَىٰ بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَنُفَضِّلُ بَعْضَهَا عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الْأُكُلِ إِنَّ

فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Na Zemlji ima predjela koji jedni s drugima graniče, i bašča ima lozom zasađenih, i njiva, i palmi sa više izdanaka i samo s jednim; iako upijaju jednu te istu vodu, plod nekih činimo ukusnijim od drugih. To su doista dokazi ljudima koji pameti imaju (*Ra'd, 4*);

ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَكُمْ مِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ

مِنْ شُرَكَاءَ فِي مَا رَزَقْنَاكُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ

أَنْفُسَكُمْ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

On vam kao primjer navodi vas same: jesu li oni koji su u posjedu vašem izjednačeni s vama u onome što vam Mi dajemo, pa ste u tome isti, i bojite li ih se kao što se vi jedni drugih bojite. Eto, tako Mi, podrobno, izlažemo dokaze Naše ljudima koji razmišljaju (*Rum, 28*).

Ako bi Kur'an tražio sudiju da presuđuje u skladu sa božanskom objavom, ne bi mogao naći ništa bolje od razuma, a i kad bi Kur'an prezentirao kakav dokaz, on bi bio utemeljen na razumu. Kad izražava nezadovoljstvo – to je u vezi s onima koji ne koriste razum, a kad izražava zadovoljstvo – to je u vezi s onima koji imaju pameti.

قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَثْنَى وَفُرَادَى ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا مَا

بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ

Reci: "Ja vam savjetujem samo jedno: Ustanite iskreno prema Allahu, dvojica po dvojica, ili jedan po jedan, pa zatim razmislite da drug vaš nije lud. On vas samo prije teške patnje opominje" 46. (*Sebe', 46*).

5. Poruka cijelom čovječanstvu

Ovo nije poruka samo nekim ljudima. Riječi: ***O ljudi*** odnose se na cijelo čovječanstvo, a kriterij razlikovanja među ljudima utemeljen je na pobožnosti:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ

لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

O ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji; Allah, uistinu, sve zna i nije Mu skriveno ništa (*Hudžurat, 13*).

هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ

Kur'an je doista svijetu cijelom opomena! I vi ćete uskoro saznati njegovu poruku!" (*Sad, 87-88*).

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ

A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali (*Enbija', 107*).

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

Reci: "O ljudi, ja sam svima vama Allahov poslanik, Njegova vlast je na nebesima i na Zemlji; nema drugog boga osim Njega, On život i smrt daje, i zato vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, vjerovjesnika, koji ne zna da čita i piše, koji vjeruje u Allaha i riječi Njegove; njega slijedite – da biste na pravom putu bili!" (*E'araf, 158*).

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ

A da je Gospodar tvoj htio, sve bi ljude sljedbenicima jedne vjere učinio. Međutim, oni će se uvijek u vjerovanju razilaziti (*Hud, 118*);

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ
وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ

سَمِيعٌ عَلِيمٌ

U vjeru nije dozvoljeno silom nagoniti – pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj ko ne vjeruje u šejtana, a vjeruje u Allaha – drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti; a Allah sve čuje i zna (*Bekare, 256*).

Važni islamski princip ***nema prisile u vjeru*** traje kao dokaz protiv svakog fanatika zatvorenog uma koji ne vjeruje u slobodu vjerovanja. Tako, ne bi smjelo biti nasilja, krvoprolića, niti nametanja vjere silom. Alternativa je dijalog, ne samo lijepim riječima, već onim najboljim:

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ

أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljaj! Gospodar tvoj zna one koji su zalutali s puta Njegova, i On zna one koji su na pravom putu (*Nahl, 125*).

Ipak, postoji velika razlika između tolerancije i slabosti ili bespomoćnosti, jer mnogi ne cijene ovaj plemeniti pristup i mogu zloupotrebljavati toleranciju i islamsku prirodu lijepog saobraćanja da bi uništavali islam, koji im dozvoljava da žive pod njegovom zaštitom, gdje je dijalog pravo svih i gdje se svako ima pravo uključiti u dijalog bez nasilja ili pobijanja mišljenja drugih, već sa trajnom tolerancijom, a presudu će dati Allah:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَى عَلَى شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصَارَى لَيْسَتِ

الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ

قَوْلِهِمْ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

Jevreji govore: "Kršćani nisu na pravom putu!", a Hrišćani vele: "Jevreji nisu na pravom putu!" – a oni čitaju Knjigu. Tako, slično kao oni, govore i oni koji ne znaju. Allah će im na Sudnjem danu presuditi o onome u čemu se oni ne slažu (*Bekare, 113*).

6. Precizna ravnoteža između duhovnog i materijalnog

Duhovno u islamu ne negira materijalno, a materijalno ne ruši duhovno:

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ

I nastoj da time što ti je Allah dao stekneš onaj svijet, a ne zaboravi ni svoj udio na ovom svijetu i čini drugima dobro, kao što je Allah tebi dobro učinio, i ne čini nered po Zemlji, jer Allah ne voli one koji nered čine" (*Kasas*, 77).

Nema suprotstavljanja između duhovnog i materijalnog. To je vjera u kojoj postoji precizan balans između duhovnog i materijalnog; to je vjera u kojoj je život uravnotežen i smiren, u kojoj je dozvoljeno ono što je dobro, a zabranjeno ono što je loše:

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

Reci: "Ko je zabranio Allahove ukrase, koje je On za robove Svoje stvorio, i ukusna jela?" Reci: "Ona su za vjernike na ovom svijetu, na onom svijetu su samo za njih". Eto, tako Mi podrobno izlažemo dokaze ljudima koji znaju (*E'araf*, 32).

7. Vječna poruka za svako mjesto i vrijeme

Zbog ovoga je Allahova fitra prirodna dispozicija koju je Allah ugradio u čovjeka:

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا

تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

Ti upravi lice svoje vjeri, kao pravi vjernik, djelu Allahovu, prema kojoj je On ljude načinio – ne treba da se mijenja Allahova vjera, ali većina ljudi to ne zna (*Rum, 30*).

Allahova fitra, prirodna dispozicija koju je Allah ugradio u čovjeka, zbog toga je što odgovara ljudskim nagonima i težnjama; ona mijenja seksualne veze u ugovorne veze, na kojima se temelji institucija porodice u svojim moralnim i duhovnim dimenzijama. Tako ona zadovoljava želje, štiti rod i polaže dobre temelje društvu.

To je vjera umjerenosti koja se temelji na najboljim opcijama, tako da se društvo ustanovljava na paralelnim linijama bez konflikata klasa, rasa, porodica ili pozicija i gdje je standarad plemenitosti i ljudskog dostojanstva tema moralnih promatranja, tako da je najbolja ljudskim društvima.

8. PORUKA KOJU JE ZAŠTITIO ONAJ KOJI JU JE I OBJAVIO

U njoj ništa nije preinačeno ili izmijenjeno, ništa nije dodano, niti oduzeto. Mi danas učimo Kur'an onako kako je učen na dan kad je i objavljen:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

Mi, uistinu, Kur'an objavljujemo i zaista ćemo Mi nad njim bdjeti! (*Hidžr, 9*).

Srušile su se mnoge ideologije, dokinuti su mnogi zakoni, a napuštena mnoga vjerovanja. Islam je, pak, vjera koja se danas najbrže širi, islam ljudskog bratstva, olakšavanja, a ne otežavanja, islam dijaloga, što je pokazatelj muslimanskog povjerenja u princip obraćanja razumu, ohrabrivanja traženja znanja i prihvatanja i prepoznavanja drugih.

Utemeljen na ovoj očuvanoj poruci, islam će dostići do svih nacija, ali to je islam koji je nježan u svom propovijedanju i čistoj misli, objektivan u dijalogu i idealističan u akciji, realističan i integralan.

* * *

Zatim sam kazao svojim studentima:

Znate li o kome ćemo govoriti u našoj studiji o Poslanikovoj biografiji? Shvatate li koliko je on velik? Cijenite li karakteristike Poruke koja je objavljena njemu, s.a.v.s.?

Prošlo je svega nekoliko dana kad mi je sinula briljantna ideja – da ovu siru, koja je bila napisana na precizan način, objasnim mapama i dijagramima, pokazujući mjesta, gradove, lokacije i pravce koji su počašćeni Poslanikovim, s.a.v.s., dolaskom u njih ili prema njima. Započeo sam sa diskusijom o ocu poslanika Ibrahima, s.a.v.s., nakon toga ću govoriti o rođenju Muhammeda, s.a.v.s., i o događajima koji su se zbili prije i poslije početka njegove misije, o Hidžri i o događajima dok nije preselio.

Ovaj atlas nije samo knjiga o siri. Ona, također, uključuje mape i ilustracije koje pokrivaju cjelokupnu siru. Ako je nešto ovakvo već urađeno, neka Allah blagoslovi onoga ko je to uradio. Ali, ne mislim da je iko dosad prezentirao siru u mapama predstavljenim hronološkim redom, kao što je to urađeno ovdje, sa komentarima.

Ovaj atlas je četvrti tom u seriji islamskih atlasa, koji su objavljeni slijedećim redoslijedom: *Atlas el-Tarikh el-'Arabi el-islami (Atlas islamske arapske historije), Atlas Duval el-'Alam el-islami (Atlas islamskog svijeta) i Atlas el-Kur'an (Atlas Kur'ana).*

Na početku i na kraju, slava pripada Allahu, najboljem Zaštitniku i najboljem Razotkrivaču tajni. Molim Ga, neka je Uzvišen, da ovo djelo učini korisnim, jer je On Onaj Čije se zadovoljstvo traži.

Dr. Ševki ebu Halil
Damask,
1. muharrem 1423. h.g.
14. mart 2002.

ARABIJSKO POLUOSTRVO

Arabijsko poluostrvo je bešika islama i rodna zemlja drevnih Arapa. Smješteno je na jugozapadu Azije, okruženo sa tri mora: Crvenim morem sa zapada, Indijskim okeanom (Arapskim morem i Adenskim zaljevom) sa juga i Arapskim zaljevom i Omanskim zaljevom sa istoka. Na sjeveru se nalazi Badijatu eš-Šam, koji je većinom pustinjski.

Geografi su, prema klimi, Arabiju podijelili na pet dijelova:

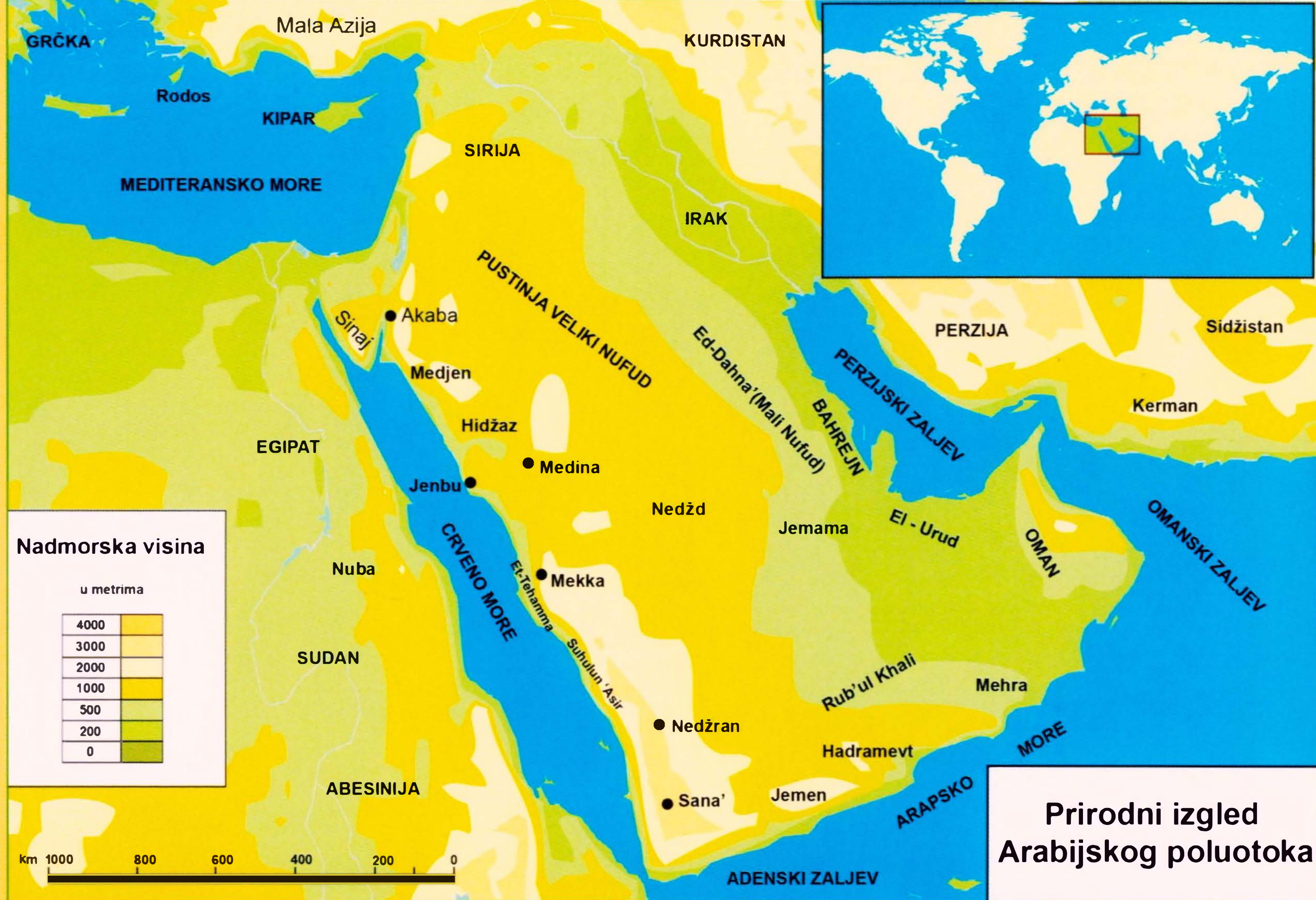
1. **Tihama**: Odnosi se na priobalne ravnice uz Crveno more koje se protežu od Jenbu'a na sjeveru do Nedžrana na jugu. Tako se naziva zbog velike vreline i nedostatka vjetra, od riječi *et-tiham*, a to se odnosi na ekstremnu vrelinu i nedostatak vjetra.

2. **Planinski lanac Es-Sarah:** Ovo je zapadni planinski vijenac koji se pruža paralelno s obalom Crvenog mora na istoku i ravnicom Tihame. Tu ima nekoliko dolina usječenih u planine. Ovaj vijenac proteže se od Zaljeva Akabe do Jemena. Na sjeveru nosi naziv Džibal-u-Medjen (Planine Medjena), a na jugu nosi naziv Džibal-u-Asir. U sredini ovoga vijenca je Hidžaz, gdje su smještene Mekka el-Mukerrema i Medina el-Munevvera. Hidžaz nosi takav naziv jer je barijera (hidžaz) između Tihame i Nedžda.

3. **Visoravan Nedžd:** Pruža se od Jemena na jugu do južnog Iraka na sjeveru, gdje nosi naziv Badijatu Savame. Njen istočni dio naziva se El-'Arud. Naziv Nedžd potiče od uzdizanja (*nedžd – uzdignuće, visoravan*).

4. **Jemen:** To je planinsko područje na dalekom jugozapadu Arabije; prema istoku su Hadramevt, Mehra i Oman. Tu je smješten i najviši vrh na Arapskom poluostrvu, visok 3.750 metara, jugozapadno od San'e.

5. **El-'Arudova regija:** Uključuje Jemamu, Oman i Bahrein. Zove se El-'Arud jer stoji u sredini (*a'tarada*) između Jemena i Nedžda.

GRČKA
Mala Azija
KURDISTAN
Rodos
KIPAR
SIRIJA
MEDITERANSKO MORE
IRAK
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Ed-Dahna'(Mali Nufud)
PERZIJA
Sidžistan
Sinaj
Akaba
Medjen
PERZIJSKI ZALJEV
BAHREJN
Kerman
Hidžaz
EGIPAT
Medina
Jenbu
Nedžd
Jemama
El - Urud
OMAN
OMANSKI ZALJEV
Nadmorska visina
u metrima
4000
3000
2000
1000
500
200
0
Nuba
CRVENO MORE
Et-Tehamma
Mekka
SUDAN
Suhulun 'Asir
Rub'ul Khali
Mehra
Nedžran
Hadramevt
ARAPSKO MORE
ABESINIJA
Sana'
Jemen
km 1000 800 600 400 200 0
ADENSKI ZALJEV
Prirodni izgled Arabijskog poluotoka

U sjevernim regijama kiše dolaze zimi, a količina kišnih padavina veoma je mala. U Jemenu, 'Asiru i Omanu monsunske kiše dolaze ljeti, sa obilnim padavinama od 500 mm u nekim regijama Jemena i 'Asira, a nešto manje u Omanu.

Kroz Arapsko poluostrvo prolazi povratnik raka (23,5 stepeni sjeverno od ekvatora); otuda visoke temperature prevladavaju u većini regija, posebno ljeti.

Trenutno postoji sedam država unutar Arapskog poluostrva; poredane su od najveće prema najmanjoj:

- Kraljevina Saudijska Arabija (2,248.000 km^2),
- Republika Jemen (472.099 km^2),
- Sultanat Oman (306.000 km^2),
- Ujedinjeni Arapski Emirati (83.000 km^2),
- Kuvajt (17.818 km^2),
- Katar (11.437 km^2),
- Bahrein (694 km^2).

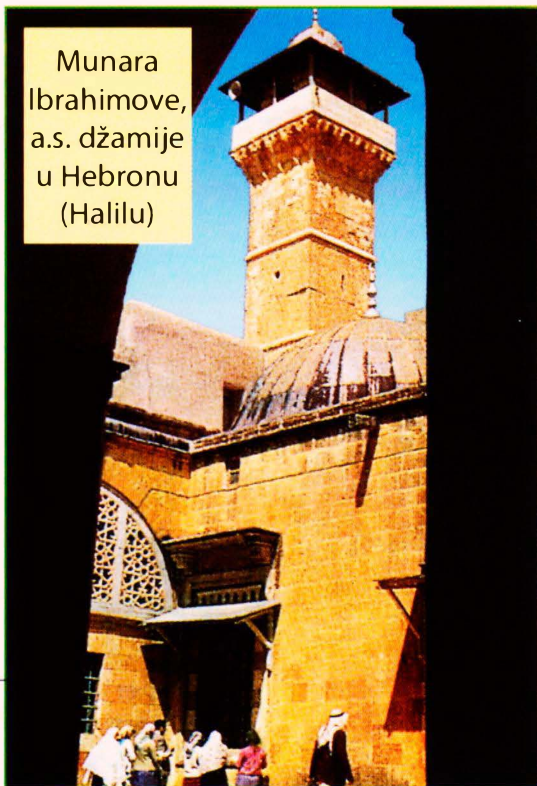
Ukupna površina regije: 3,139.048 km^2.

POTOMAK POSLANIKA IBRAHIMA, S.A.V.S.

OTAC POSLANIKÂ: BLISKI PRIJATELJ NAJMILOSTIVIJEG

Ibrahim, s.a.v.s., rođen je u južnom Iraku, a bio je nastanjen u haldenškom gradu Uru. Njegov otac je Azer ibn Nahur. Također se kaže da je Azer bio njegov tetak, jer se, prema običaju Arapa, tetak može zvati i ocem. Bio je stanovnik Kuta, sela u blizini Kufe. Rođen je u Kuti ili Babilonu ili El-Verka'i. Kuta je mjesto u kome su pokušali spaliti Ibrahima, s.a.v.s. Nakon što je propao taj pokušaj, Ibrahim je otišao u Harran, u sjevernoj Mesopotamiji. Zatim je, u društvu svoje žene Sare i sestrića Luta, otišao u Palestinu. S Lutom je, također, bila njegova žena.

Zbog gladi u zemlji, Ibrahim, s.a.v.s., otišao je u Egipat u vrijeme vladavine *kraljeva pastira* ili Hiksa.[1] Zatim se, sa Lutom, vratio u južnu Palestinu, gdje su se razdvojili da bi obojica svojim stadima mogli naći dovoljno pašnjaka i vode. Ibrahim se nastanio u B'ir Šebi, a Lut u području južno od sadašnjeg Mrtvog mora, poznatom kao Buhajratu Lut (Lutovo jezero).

Munara Ibrahimove, a.s. džamije u Hebronu (Halilu)

[1] Hiksi (strani vladari Egipata), semitski osvajači koji su osvojili Egipat u 17. stoljeću p.n.e. i osnovali 15. dinastiju (op. pr.)

IBRAHIM, A.S.
Otac poslanika
Prijatelj Milostivog
.oko 1800. god. p.n.e
Anadolija
Van
Armenija
Kaspijsko more
(Al-Khizr)
Harran
Halep
Niniva
EL-Džezira
Tigris
Taberistan
Kipar
Eufrat
Irak
Damask
Mediteran
Karun
EL-Kerha
Kuds
Šamska pustinja
Babilon
Halil
Fidan Aram
Ur
Perzija
Giza
Ejla
EL-Fujum
Sinaj
ARABIJSKI POLUOTOK
Medjen
Perzijski zaljev
Egipat
Crveno more
Luksor
Jesrib
EL-Hidžaz
EL-Faraina
Nil
km 1000 800 600 400 200 0
Džida
Mekka

Ibrahim je putovao sa svojom drugom ženom Hadžerom u Mekku, a ona je povela Ismaila, s.a.v.s. Nakon što ih je ostavio tamo, ***u neplodnoj dolini*** (*Ibrahim, 37*), i nakon što je vrelo Zemzem počelo teći, pleme Džurhum stiglo je preko Kuda'a.

Ibrahim je umro i ukopan je u gradu El-Halila (Hebronu), u Palestini.

Neki historičari su napisali: Ismailov dolazak predstavlja *arabiziranje* nekih Arapa (El-Arab el-Musta'ribeh ili El-Arab el-Mute'arribeh) koji su bili Adnanci. Tako su se zvali jer je Ismail govorio sirijski ili hebrejski. Kad je pleme Džurhum – koje potiče od kahtanske loze – stiglo u Mekku i nastanilo se sa njim i njegovom majkom, on se oženio iz njihovog plemena te su i on i njegova djeca učili arapski, pa su nazivani arabiziranim Arapima (El-Arab el-Musta'ribe), koji su formirali većinu među Arapima, uključujući i beduine, i nastanili su Arape koji su živjeli u centralnoj Arabiji i Hidžazu prema sjeveru, sve do Badijatu-š-Šama. Arapi iz Jemena također su došli i nastanili se među njima nakon rušenja Ma'rib-Dama.

Ipak, ova ideja o *arabiziranim Arapima* je mit koji su spomenuli neki historičari, a koji je potom postao veoma raširen, čak dotle da je vrijeme Ibrahima, s.a.v.s., i njegovog sina Ismaila, s.a.v.s., odvojeno kao era Arapa, bez veze sa Aramejcima[2] ili Jevrejima. Jasna distinkcija je sada napravljena između Ibrahimovog naroda, Ja'kubovog naroda (Izraela), Musaovog naroda, Jevreja i Hebreja.

Kad su Jevreji kompilirali svoju Toru, nakon što su odvedeni u Babilon kao Nabukodonosorovi zatvorenici 586. godine p.n.e., težili su postignuti dva glavna cilja:

1. Glorificirati vlastitu historiju i uzdignuti sebe kao *odabrani narod*, koji je Gospodar odabrao iznad cijelog čovječanstva. U želji da to postignu, morali su ići tragom svojih korijena do najsvetijeg drevnog lika, naime Ibrahima s.a.v.s., čija je slava u to vrijeme bila veoma raširena. Tako su oni vješto prepričavali i bilježili svoju historiju prema svojim htijenjima i željama, dodajući vjerske konotacije da bi je učinili prihvatljivom svojim sljedbenicima. Slično tome, oni su išli tragom svoje historije do Ibrahima, s.a.v.s., i njegovog praunuka Ja'kuba, s.a.v.s. (Jakoba), koji je poznat i kao Isra'il (Izrael), a Musaov narod zvali su *Izraelova djeca* uprkos činjenici da su se oni pojavili otprilike 600 godina nakon njegovoga vremena.

---

[2] Aramejci – oni koji izvorno govore aramejski ili sirijski (op. pr.)

Džamija Ibrahima, a.s.

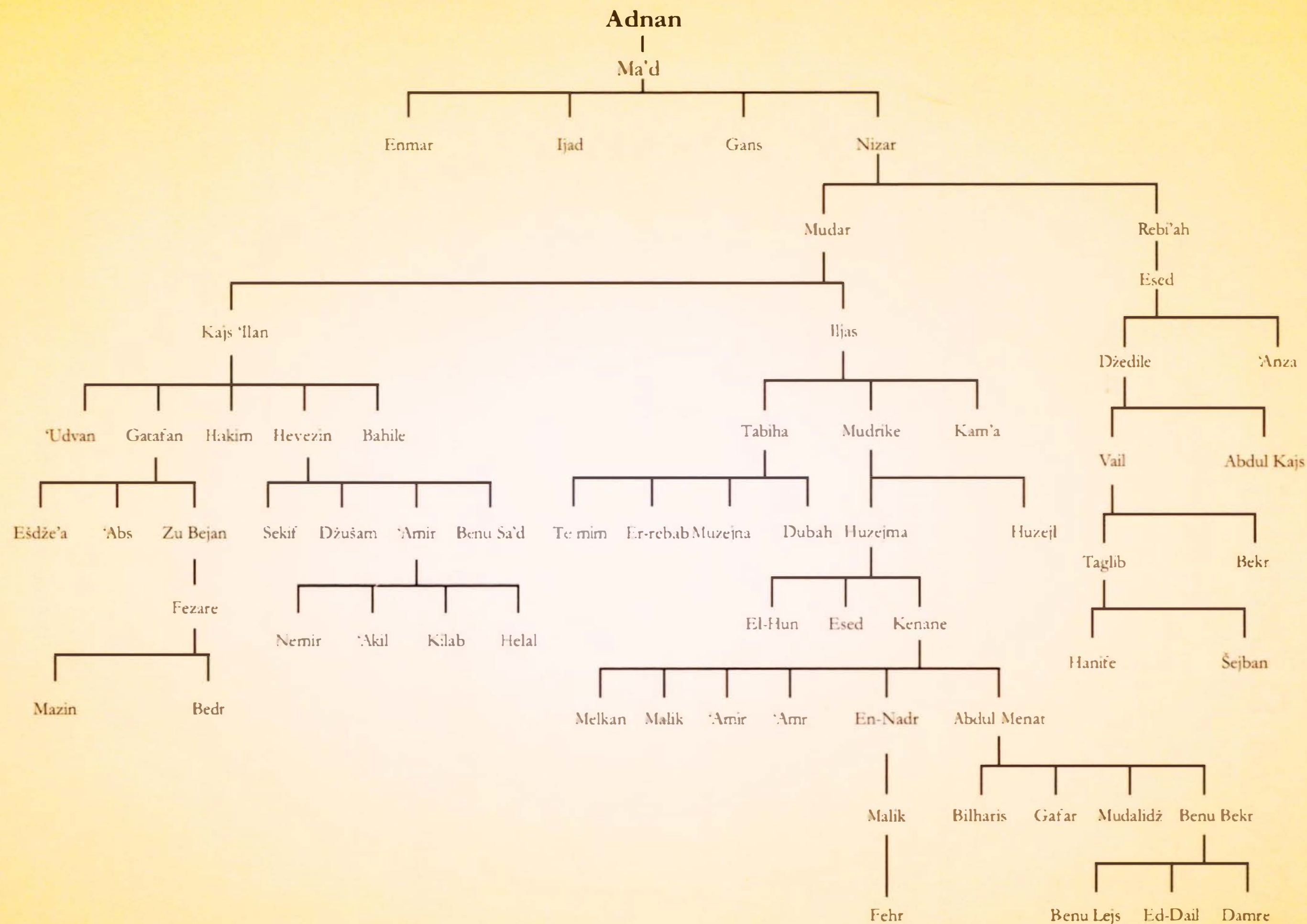
2. Učiniti Palestinu svojom rodnom zemljom uprkos činjenici da sama Tora potvrđuje da je Palestina bila strana zemlja Ibrahimu (Abrahamu), Ishaku (Izaku), Ja'kubu (Jakobu) i njegovim sinovima, koji su rođeni u Harranu i odrasli su tamo. Ibrahim i njegov sin Ismail pripadali su arapsko-aramejskim plemenima, koja potiču nekoliko stoljeća unazad prije pojave Izraelićana, naroda Musaovog i Jevreja. Ibrahimova era bila je odvojena arapska era i nije imala nikakve veze sa erom Jevreja. Sam Kur'an ovo spominje:

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي إِبْرَاهِيمَ وَمَا أُنْزِلَتِ التَّوْرَاةُ وَالْإِنْجِيلُ إِلَّا
مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ (65) هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ
عِلْمٌ فَلِمَ تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ
(66) مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

O sljedbenici Knjige, zašto se o Ibrahimu prepirete, pa zar Tevrat i Indžil nisu objavljeni poslije njega? Zašto ne shvatite? Vi raspravljate o onome o čemu nešto i znate, a zašto raspravljate o onome o čemu ništa ne znate? Allah zna, a vi ne znate! Ibrahim nije bio ni jevrej ni kršćanin, već pravi vjernik, vjerovao je u Boga jednog, i nije bio idolopoklonik (*Ali Imran*, 65-67).

Muhammed ibn 'Abdullah, s.a.v.s., vodi porijeklo od Ibrahima, s.a.v.s., oca poslanikà, s.a.v.s., koji nije bio kršćanin, niti jevrej, već je bio hanif – onaj koji je ispravne vjere, čestit čovjek, koji se predao Allahu, musliman.

* * *

Adnan
Ma'd
Enmar
Ijad
Gans
Nizar
Mudar
Rebi'ah
Esed
Kajs 'Ilan
Iljas
Džedile
'Anza
'Udvan
Gatafan
Hakim
Hevezin
Bahile
Tabiha
Mudrike
Kam'a
Vail
Abdul Kajs
Ešdže'a
'Abs
Zu Bejan
Sekif
Džušam
'Amir
Benu Sa'd
Temim
Er-rebab
Muzejna
Dubah
Huzejma
Huzejl
Taglib
Bekr
Fezare
Nemir
'Akil
Kilab
Helal
El-Hun
Esed
Kenane
Hanife
Šejban
Mazin
Bedr
Melkan
Malik
'Amir
'Amr
En-Nadr
Abdul Menat
Malik
Bilharis
Gafar
Mudalidž
Benu Bekr
Fehr
Benu Lejs
Ed-Dail
Damre

NAJPOZNATIJI ARAPSKI SAJMOVI TOKOM DŽAHILIJJETA

1. **Devmetu-l-Džendel:** Održavao se od prvog dana Rebi'a do sredine mjeseca, od kad se smanjuje aktivnost, ali se ipak nastavlja do početka slijedećeg mjeseca. Zatim bi se ljudi razišli do slijedeće godine. Plemena Tajj, Džedile i Kelb najbliži su susjedi.

2. **El-Mušekkar:** U Bahreinu, pokraj Hadžera. Održavao se od prvog dana džumade-l-ahire do kraja mjeseca. Perzijanci su imali običaj dolaziti na ovaj sajam preko mora i donositi svoju robu. 'Abdu-l-Kajs i Temim su najbliži susjedi.

3. **Suhar:** Održavao se u Omanu prvog dana reždeba i trajao pet dana.

4. **Daba:** Održavao se zadnjeg dana redžeba i na njemu je bila roba iz Sinda, Indije i Kine.

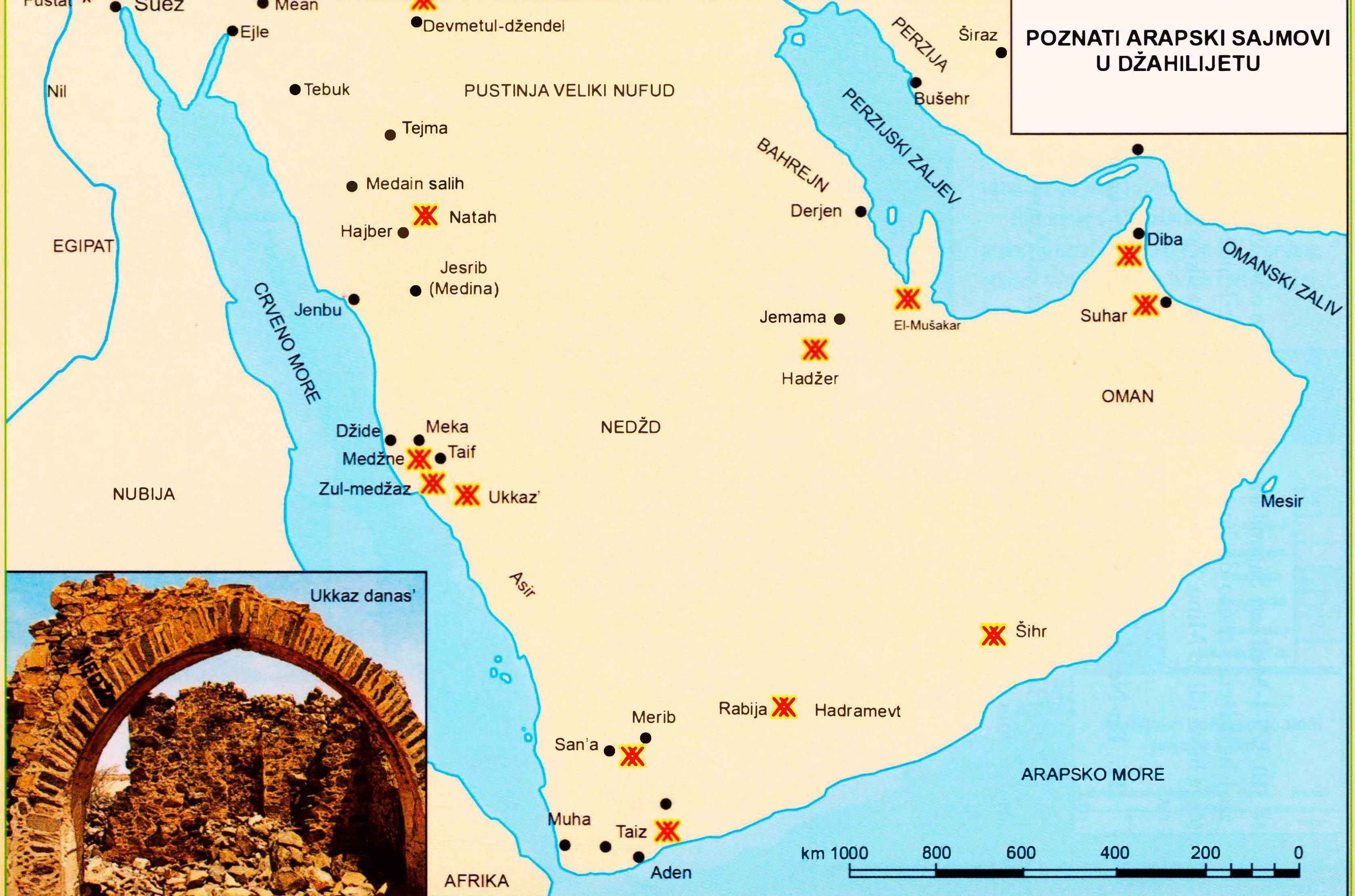
5. **Šir ili Šir Mehra:** Održavao se u podnožju planine na kojoj je mezar Huda, s.a.v.s.. Benu Muharib su najbliži susjedi.

6. **Suk 'Aden:** Održavao se od prvog pa sve do desetog ramazana.

7. **Suk San'a':** Održavao se od polovine pa do kraja ramazana.

8. **Er-Rabija:** U Hadramevtu, kod plemena Kinde. Održavao se istog dana kad i sajam na 'Ukazu, od polovine zu-l-ka'dea pa do kraja mjeseca.

9. **'Ukaz:** Kod 'Arefata. To je jedan od najvećih sajmova Arapa. Prisustvovali su mu plemena Kurejš, Gatafan, Hevazin, Eslem i El-Ehabiš. Trajao je od sredine pa do kraja zu-l-ka'dea.

POZNATI ARAPSKI SAJMOVI
U DŽAHILIJETU
Suez
Mean
Devmetul-džendel
Ejle
Nil
Tebuk
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Tejma
Medain salih
Natah
Hajber
EGIPAT
Jesrib
(Medina)
Jenbu
CRVENO MORE
Džide
Meka
Medžne
Taif
Zul-medžaz
Ukkaz'
NUBIJA
NEDŽD
Asir
PERZIJA
Širaz
Bušehr
PERZIJSKI ZALJEV
BAHREJN
Derjen
Diba
OMANSKI ZALIV
Jemama
El-Mušakar
Suhar
Hadžer
OMAN
Mesir
Šihr
Rabija
Hadramevt
Merib
San'a
ARAPSKO MORE
Muha
Taiz
Aden
AFRIKA
km 1000
800
600
400
200
0
Ukkaz danas'

10. Zi-l-Medžaz: Sajam blizu 'Ukaza, koji se održavao prvog dana zu-l-hidždžeta i trajao do Jevmu-t-tervije (8. zu-l-hidždžeta), nakon čega bi svi išli na Minu. Sjeverno od Zu-l-Medžaza bio je suk Midžanna.

11. En-Netah: Održavao se u Hajberu od Ašure do kraja muharrema.

12. El-Hidžr: Održavao se u Jemami, također od Ašure do kraja muharrema.

DRŽAVA KINDA: Glavni grad joj je bio El-Fau, koji je danas obično selo pored glavnog puta. Karavani koji su dolazili iz Sabe, Me'ana, Katabana, Hadramevta i Himjera prolazili su kroz to mjesto. U državi El-Kinda važnu ulogu je igrao pjesnik Imru'u-l-Kajs.

Historijsko društvo Univerziteta u Rijadu je počelo istraživanje u El-Fau 1972. godine, otkrivši tržnicu, palaču, hram i veliko stambeno područje.

GODINA SLONA
(30. AUGUST 571. ILI 570. N.E.)

ROĐENJE POSLANIKA, S.A.V.S.

Abesinci su vladali Jemenom nakon Himjera, a kad je Ebreha el-Ešram postao kralj, u San'i pored Gumdana izgradio je veliku crkvu, koja je nazvana El-Kullejs, a kakva do tada nije viđena. Izgrađena je mermerom i drvetom presvučenim zlatom. Cilj mu je bio da privuče Arape na hodočašće crkve i da ukine hadž Ka'bi. Kad su se vijesti o tome proširile među Arapima, ljudi iz Kinane veoma su se naljutili. Otišli su do El-Kullejse i po noći u njoj obavili nuždu, a zatim se vratili kući. Kad su vijesti o tome doprle do Ebrehe, on se naljutio i zakleo se da će otići do Ka'be i uništiti je. Ta godina se naziva Godina slona.[3]

Ebreha se zaputio iz San'e do Hatema, zatim do Taifa, odakle je poslao svog čovjeka u Mekku el-Mukerremu. On je zaplijenio dobra, uključujući i dvjesta kamila koje su pripadale 'Abdulmuttalibu ibn Hašimu i doveo ih Ebrehi. Ebreha je, onda, poslao drugog čovjeka u Mekku i rekao mu: "Raspitaj se o vođi grada". On se i raspitao i bilo mu je pripovijedano o 'Abdulmuttalibu.[4]

Rekao mu je: "Kralj kaže da nije došao da povede rat protiv tebe. On je došao samo da bi srušio ovu kuću". 'Abdulmuttalib mu je rekao: "Tako mi Allaha, mi se ne želimo boriti protiv njega, niti smo moćni

[3] *Es-Sira*, En-Nebevijja, 1/40; *Er-Revd el-Unuf*, 1/63; *Es-Sira en-Nebevijja es-Sahiha*, dr. Ekrem Dija' el-Umeri, 1/96; *Muhammed Resulullah s.a.v.s.*, Muhammed Rida, 17.

[4] 'Abdulmutalib: njegova majka bila je Selem bint Zejd en-Nedždžarijja. Njegove molitve bivale su uslišane. Imao je običaj uzeti nešto hrane sa stola i nahraniti ptice i životinje na planinskim vrhovima; otuda je bio poznat kao Mut'imu-t-tajri (Hranilac ptica) i El-Fejjad (Darežljivi). Njemu su se Kurejšije obraćali u vrijeme nesreća ili kad je trebalo riješiti važna pitanja, a on je bio najbolji među njima po svojim stavovima i djelima. Živio je 120 godina. Imao je običaj reći svojoj djeci da izbjegavaju činiti loša djela, a pred kraj života odbio je obožavati idole i vjerovao samo u Allaha. On je otkopao Zemzem i pripremio da ga piju hodočasnici. Imao je običaj ukazivati čast Poslaniku, s.a.v.s., dok je on bio mlad i govoriti: "Ovaj moj sin je predodređen za velika djela", jer je tako čuo od rabina i svećenika prije njegovog rođenja, a i poslije. 'Abdulmutalib je umro osam godina poslije Godine slona (Et-Taberi, 2/277)

GODINA SLONA
.30. avgust 571. ili 570. god. p.n.e.
Pohod Ebrehe iz San’e u el-mugamiš
ARABIJSKO POLUOSTRVO
JEMEN
Hajber
Medina
Jenubija
Hidžaz
Rabig
Mekka
Turaba
Džidde
Mugamiš
Taif
ASIR
CRVENO MORE
Abha
Nedžran
Fursan
Džejzan
Mearib
Šebve
Dehlek
Meseva
San’a
Zabid
Aksum
Ta'izz
Muha
Aseb
Aden
km
500
400
300
200
100
0

da to učinimo. Ovo je Sveta Allahova kuća i Kuća Njegovog bliskog prijatelja Ibrahima. Ako je On ne zaštiti, pa to i jest Njegova Kuća i utočište, a ako je On zaštiti, neće biti nas koji ćemo je braniti". Zatim je 'Abdulmuttalib otišao sa Ebrehinim izaslanikom da se upozna sa kraljem. Kad je tražena dozvola za 'Abdulmuttalib uđe, rekli su Ebrehi: „Ovo je vođa Kurejšija!", pa mu je dozvolio da uđe. Kad ga je Ebreha vidio, bio je njime impresioniran. Nije ga htio natjerati da sjedi ispod njega (na nižem mjestu), ali nije htio ni da ga Abesinci vide da sjedi pokraj njega na prijestolju. Zato je Ebreha sišao sa prijestolja i sjeo na tepih pokraj 'Abdulmuttaliba i pitao ga: „Šta želiš?" 'Abdulmuttalib je spomenuo deve koje su mu oduzete. Ebreha je rekao: „Divio sam ti se kad sam te vidio, ali sad sam promijenio mišljenje. Ti govoriš o dvjesta deva koje sam ti uzeo, a ignoriraš Kuću, koja je glavna tačka tvoje vjere i ostavština tvojih predaka. Došao sam da bih je uništio, a ti o njoj ne govoriš?" 'Abdulmuttalib odgovori: „Ja sam vlasnik deva, a Kuća ima Vlasnika Koji će je zaštititi!" Tako je Ebreha vratio deve 'Abdulmuttalibu, a 'Abdulmuttalib se vratio Kurejšijama i ispričao im šta se dogodilo. Rekao im je da odu iz Mekke, da izbjegnu u planine i prolaze, bojeći se napada vojske koja je bila brojnija od Kurejšija. Zatim se 'Abdulmuttalib držao za ručku brave na Ka'bi, a neke Kurejšije su ostali s njim moleći Allaha i tražeći Njegovu pomoć protiv Ebrehe i njegove vojske. Dok je držao bravu Ka'be, 'Abdulmuttalib je govorio: „Allahu, svaki Tvoj rob štiti svoj položaj, zato zaštiti Svoju Kuću. Ne dozvoli da njihov križ ili njihova moć poraze Tvoju moć. Ali, ako im dopustiš da unište našu kiblu, onda mora postojati razlog za to!"

U želji da sruši Ka'bu, Ebreha se pripremao da uđe u Mekku sa svojim najvećim slonom. Svaki put kad bi okrenuo slona prema Mekki, on bi sjeo i odbio krenuti, a kad bi ga okrenuo na drugu stranu, on bi pošao. Dok se to događalo, Allah je protiv njih sa mora poslao ptice u jatima, jedna iza drugih; ptice slične čopama ili lastama. Svaka je nosila tri kamena, jedan u kljunu, a dva u kandžama, i njima su ih gađale. Ovi kamenovi bili su poput leblebija ili leće i čim bi neko bio pogođen, umro bi, ali svi nisu bili pogođeni. Zatim je Allah poslao bujicu, koja ih je odnijela u more. Oni koji su preostali okrenuli su se i sa Ebrehom se vratili u Jemen. Njegovo tijelo se počelo raspadati i nije umro sve dok mu se prsa nisu odvojila od srca. Njegov sin Jaksum naslijedio ga je kao kralj 571. g.n.e.

Temeljeći to na važnosti ovoga događaja, Arapi su počeli računati svoju historiju od tada, a Allah kaže:

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ (1) أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ (2) وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ (3) تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ (4) فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ (5)

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

Zar nisi čuo šta je sa vlasnicima slona Gospodar tvoj uradio! Zar lukavstvo njihovo nije omeo i protiv njih jata ptica poslao, koje su na njih grumenje od gline pečene bacale, pa ih On kao lišće koje su crvi istočili učinio? 1. (*Fil*, *1-5*).

Porazivši Abesince, Allah je zaštitio Svoju Svetu kuću od uništenja i ona je zatim postala kibla muslimana na svim dijelovima Zemlje.

* * *

MUHAMMED IBN 'ABDULLAH, S.A.V.S.

NJEGOVA PLEMENITA LOZA

Njegova loza ide ovako: Muhammed ibn 'Abdullah ibn 'Abdulmuttalib ibn Hašim ibn 'Abd Menaf ibn Kusai ibn Kilab ibn Murreh ibn Ka'b ibn Lu'ai ibn Galib ibn Fihr ibn Malik[5] ibn En-Nadr ibn Kinane ibn Huzejme ibn Mudrike ibn Il'jas ibn Mudar ibn Nizar ibn Me'ad ibn 'Adnan.

Genealogisti se razilaze kad je u pitanju njegova genealogija od 'Adnana nazad do Isma'ila, s.a.v.s., a složili su se da ona ide unazad do Isma'ila, s.a.v.s.

Pripovijedala je Ummu Selema (Hind bint ebi Umejje), Poslanikova, s.a.v.s. žena: "Čula sam da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: 'Ma's ibn 'Adnan ibn Uded ibn Zend ibn Jera ibn E'rek es-Sera'".

Govorila je Ummu Selema: „Zend je bio El-Hamaisa, a Jera je bio Nebt, a E'rek es-Sera je bio Isma'il ibn Ibrahim" (Et-Taberi, 2/271).

U *Siri en-Nebevijji* stoji: „'Adnan ibn Uded ibn Mukvim ibn Nahur ibn Terah ibn Ja'rub ibn Jašjub ibn Nabit ibn Isma'il ibn Ibrahim el-Halil, s.a.v.s. Ovako je tvrdio Muhammed ibn. Ishak ibn Jesar u *Siri*" (*Sira en-Nebevijja*, Ibn Kesir, 1/76).

Njegova majka bila je Amina bint Vehb ibn 'Abd Menaf ibn Zuhre ibn Kilab ibn Murre ibn Ka'b ibn Lu'ai... Dakle, on je bio najplemenitiji Ademov potomak po rodoslovlju i sa očeve i sa majčine strane.

Pripovijeda se da je Vasile ibn el-Eska' rekao da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allah je odabrao Kinane između Ismailove djece i odabrao je Kurejšije među Kinanom, odabrao je Hašime među Kurejšijama i odabrao je mene u Hašimovome plemenu" (Muslim).

Allah, dž.š., kaže:

---

[5] On je Kurejš, tako ko god potiče od njega je Kuraši (od Kurejša), *Es-Sira en-Nebevijja*, Ibn Kesir, 1/84

Mjesto na kojem je bila kuća u kojoj je rođen Muhammed, s.a.v.s.

Dužina: 3,335 km

za Irak

El-Muhasab

za Minu i Arafat

El-Mu'alla

Bunari

CRVENO BRDO

za Medinu

Kaburi

Kad'a

Dolina Fatime

Bunari

Ši'b beni Amir

Brdo Ebu Kubejs

Brdo Kajkan

Ši'b Ebi Talib

za Džidu

Kadi

Merva

Džerul

Ka'ba

Hira

Darul-erkam

Brdo Handame

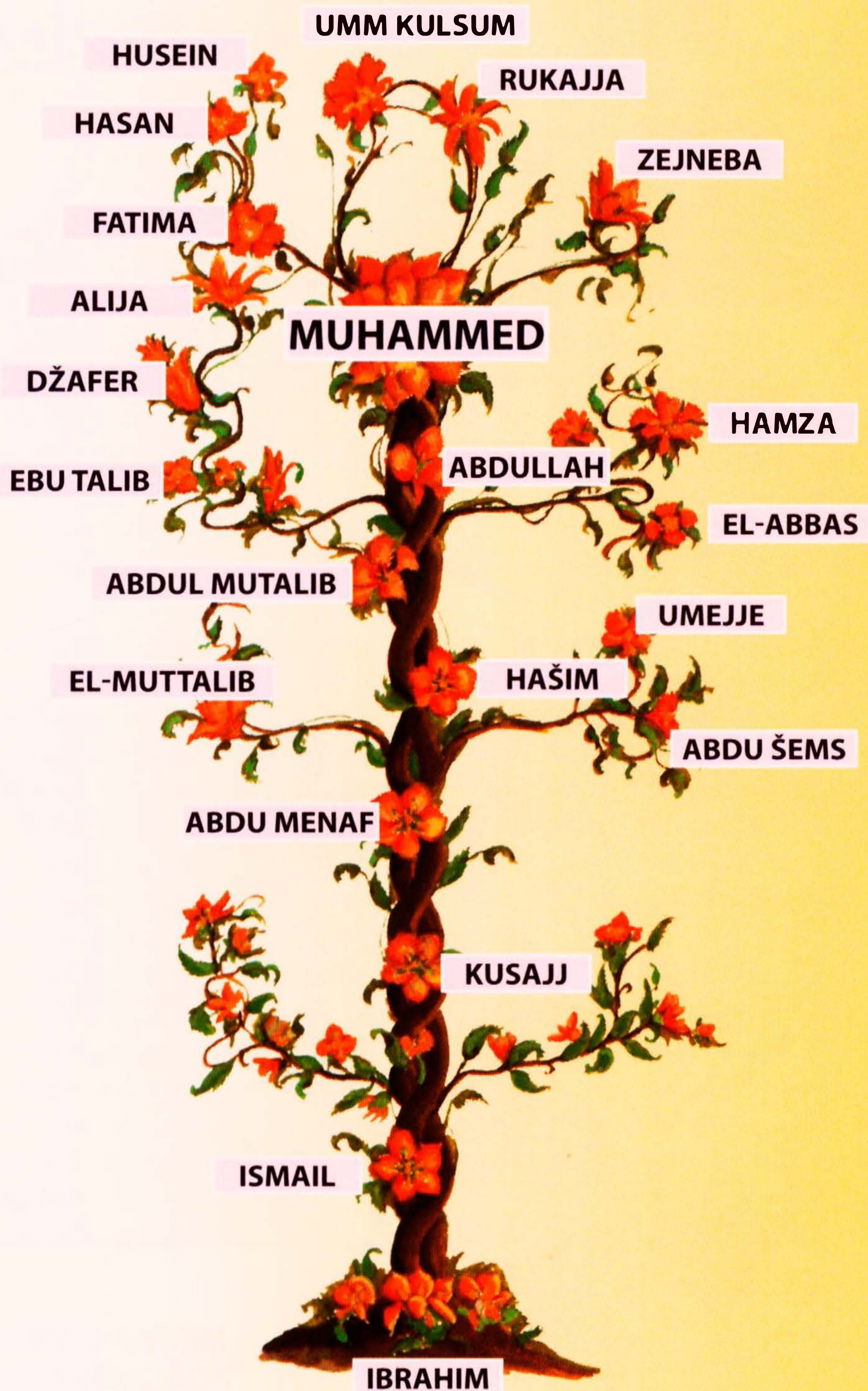
Edžjad

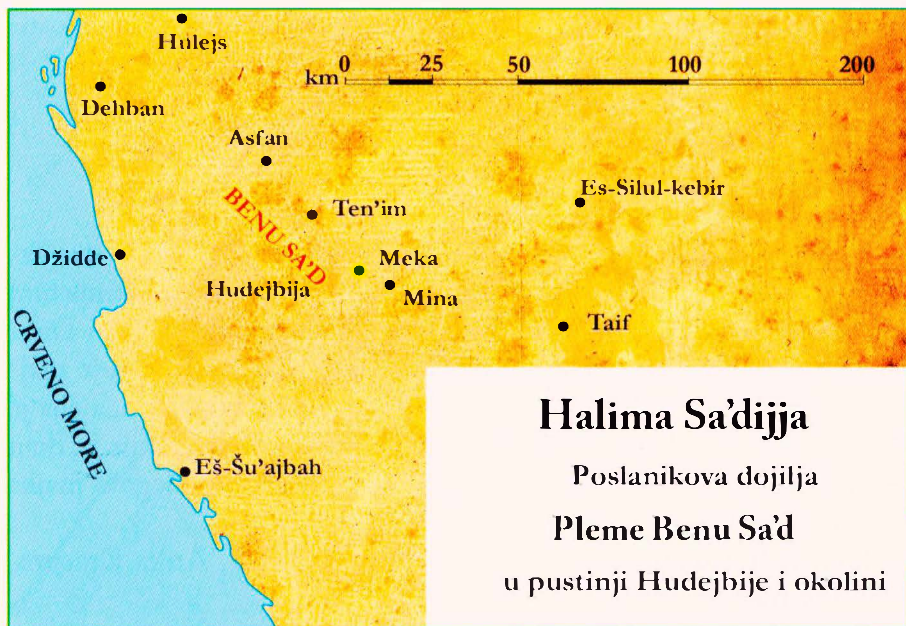
Brdo Amir

za Jemen

Tvrđava

MEKKA U VRIJEME POSLANIKA S.A.V.S.

UMM KULSUM
HUSEIN
RUKAJJA
HASAN
ZEJNEBA
FATIMA
ALIJA
MUHAMMED
DŽAFER
HAMZA
EBU TALIB
ABDULLAH
EL-ABBAS
ABDUL MUTALIB
UMEJJE
EL-MUTTALIB
HAŠIM
ABDU ŠEMS
ABDU MENAF
KUSAJJ
ISMAIL
IBRAHIM

Halima Sa'dijja

Poslanikova dojilja

Pleme Benu Sa'd

u pustinji Hudejbije i okolini

وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَى مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ

اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ

وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ

A kad njima dokaz dolazi, oni govore: "Mi nećemo vjerovati sve dok se i nama ne da nešto slično što je Allahovim poslanicima dano". A Allah dobro zna kome će povjeriti poslanstvo Svoje. One koji griješe sigurno će stići od Allaha poniženje i patnja velika zato što spletkare (*En'am, 124.*).

On je vođa Ademovih potomaka i najbolji među njima na ovom svijetu i Ahiretu; on je Ebul Kasim (Kasimov otac), Ibrahimov otac; Muhammed, Ahmed; El-Mahi (Onaj koji briše), znači onaj s kojim je zbrisan kufr, El-'Akib (Posljednji poslanik; nakon kojeg više neće biti poslanika), El-Hašir (Onaj koji okuplja; prema čijim stopama će biti okupljeni ljudi),[6] Poslanik milosti, Poslanik pokajanja, Poslanik koji je odlučan u borbi, Pečat poslanika, Osvajač, Svjedok, Donosilac radosnih

[6] Na Sudnjem danu da će biti oživljeni poslije njega ili u toku trajanja ove poruke (koja će trajati dok ne nastupi Čas)

vijesti i opomena, Svjetleća baklja, Allah ga je učinio blagim i milostivim prema vjernicima, opominjačem, blagoslovom i uputom...[7]

ROĐACI PO OCU I TETKE ALLAHOVOG POSLANIKA, S.A.V.S.

Abdulmuttalib je imao deset muških potomaka: 'Abdullah, ebu Talib (čije ime je bilo 'Abd Menaf) i Zubejr (njihova majka je Fatima bint 'Amr el-Mahzumi), El-'Abbas (rodoslovnik abasijskih halifa) i Dirar (čija je majka Natila el-'Umerijja), Hamza i El-Mukvim (čija je majka Hala bint Vehb), Ebu Leheb (čije je ime bilo 'Abdul'uzza, a čija je majka Lubna el-Huza'ijja), El-Haris (čija je majka bila Safijja iz Beni 'Amira ibn Sa'sa'a) i El-Gaidak (čije je ime bilo Hajl, a njegova majka je Mumni'a.

I bilo je šest kćerki: Safija, Ummu Hakim el-Bejda', 'Atika, Umejma, Erva i Berra.[8]

Poslanikov otac je 'Abdullah, najmlađi 'Abdulmuttalibov sin. On je bio *drugi koji je bio odabran za žrtvovanje*[9] i iskupljen je sa stotinu žrtvovanih deva.

ROĐENJE POSLANIKA, S.A.V.S.

On, s.a.v.s., rođen je u Mekki, u sabah, u ponedjeljak 12. rebiu-l-evvela, 571. g. po Isa, a.s., u Godini slona. Prema jednom mišljenju, to je bilo 30. augusta 570. godine po Isa, a.s., 53 godine prije Hidžre. Dojile su ga njegova majka Amina, zatim Suvejba el-Eslemijja, Havla bint el-Munzir i Ummu Ejmen, a najviše Halima bint ebi Zu'ajb es-Sa'dijja.

Ubrzo nakon što se oženio, 'Abdullah je napustio Mekku i otišao u Siriju radi trgovine. U povratku se zaustavio u Jesribu (Medini), gdje su živjeli njegovi rođaci po majci Benu Nedždžar. Ostao je kod njih mjesec dana, razbolio se i umro tamo, dva mjeseca poslije začeća njegovog sina

[7] Vidi: *Muhammed Resulullah, s.a.v.s.,* Muhammed Rida, str. 22, gdje navodi hadise koji spominju imena i titule Poslanika, s.a.v.s.

[8] Prema konsenzusu učenjaka, samo su dvojica amidža postali muslimani: Hamza i 'Abbas, a od tetki, Safijja je postala muslimanka. Ona je bila majka Zubejra ibn el-'Avvama. Umrla je 20. godine po Hidžri, za vrijeme hilafeta 'Omera ibn el-Hattaba r.a., kad je imala 73 godine

[9] Isma'il ibn Ibrahim je prvi koji je bio odabran za žrtvovanje

MJESTA SMRTI POSLANIKOVIH RODITELJA

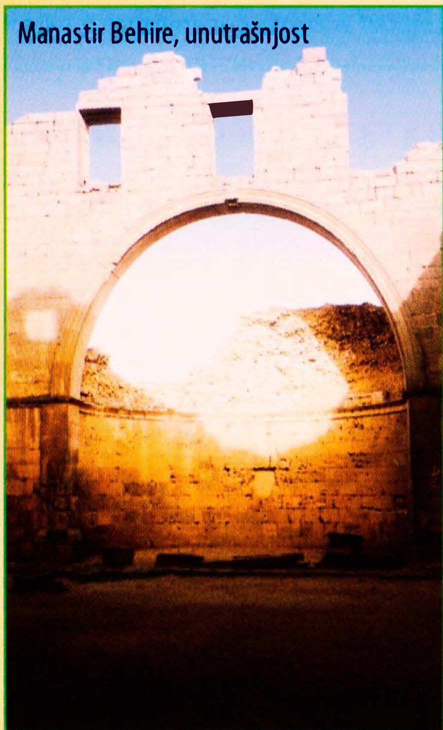
Abdullah b. Abdul-Mutalib i Amina binti Vehb

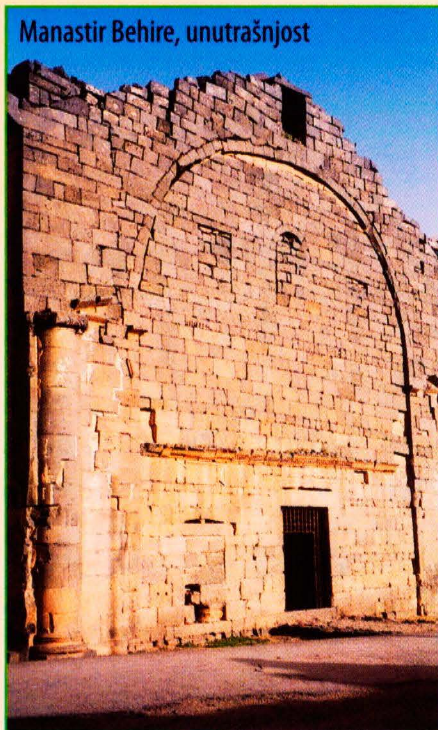
Put povratka Abdullaha iz Šama u Jesrib

Trgovački put iz Mekke i Jesriba

Ebva' - mjesto Aminine smrti

MEDITERAN
Bejrut
SIRIJA
Damask
Eufrat
Medain
Basra
Babil
Tigris
IRAK
Sevad
Kuds
Aleksandrija
Gaza
DOLINA SERHAN
Devmetul-džendel
Mean
Ejle
Fujum
EGIPAT
Sinaj
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Tebuk
VELIKA SAHARA
'Tima
Esjut
El-'Ula
Vedžh
Hajber
CRVENO MORE
Jesrib
(Medina)
'Ebva
NEDŽD
NUBIJA
Džide
Meka
Taif
0
100
200
200
400
600
km

Manastir Behire, unutrašnjost

Manastir Behire, unutrašnjost

Džamija mjesta gdje je deva kleknula

OD MEKE DO BUSRAA

Poslanik s.a.v.s. sa amidžom Ebu Talibom

Ostali ljetni putevi prema Gazi Hašim i Hiri u Iraku

Muhammeda, s.a.v.s. Imao je dvadeset pet godina, a kaže se i da je imao dvadeset devet.

Godine 575.-576. po Isau, a.s., majka Amina je sina odvela u Medinu da posjeti svoje rođake iz Benu Nedždžara; to su bili rođaci po majci njegovog djeda 'Abdulmuttaliba. Razboljela se na povratku u Mekku, umrla i ukopana u Ebva'u. On je imao šest godina, a Amina je tada imala 30 godina. Ummu Ejmen Bereka el-Habešijja brinula se o njemu i odvela ga njegovom djedu 'Abdulmuttalibu, koji je umro 578. g. po Isau, a.s., nakon čega se o njemu starao amidža Ebu Talib. Godine 582. po Isau, a.s., kad je on, s.a.v.s., imao dvanaest godina, išao je sa amidžom Ebu Talibom u Siriju. Karavan se zaustavio u gradu Busri, u kome je bila ćelija monaha Behire.

Kad je imao petnaest godina, on, s.a.v.s., sudjelovao u bitki *El-Fidžar* između Kurejšija i Kinane i Hevazina. Sjećajući se Fidžara, rekao je,: „Bio sam tamo sa svojim amidžama. Dodavao sam im strijele".

Također je bio član viteškog reda. Nakon što su se Kurejšije vratili iz Fidžara, okupili su se u kući 'Abdullaha ibn Jud'ana i zakleli se da će stati uz svakoga kome se čini nepravda sve dok mu se ne daju njegova prava. On, s.a.v.s., rekao je: „ Bio sam u kući 'Abdullaha ibn Jud'ana u tako savršenom viteštvu da za stado crvenih deva ne bih mijenjao to što sam bio tu, a čak i sad, u islamu, ako bih bio pozvan, rado bih se odazvao".

Kad je on, s.a.v.s., navršio dvadeset pet godina, otputovao je za Siriju, 595. g. po Isau, a.s., da trguje za Hatidžu bint Huvejlid, u društvu njenog roba Mejsere. Mejsere je, kad se vratio, rekao Hatidži da je uočio plemenit karakter Muhammeda, s.a.v.s. Kad je vrelina veoma porasla, vidio je dva meleka koji su Muhammedu, s.a.v.s., pravili sjenu od sunca. I rekao joj je i da je postigao mnogostruko veći profit u trgovini nego inače.

Hatidža bint Huvejlid ibn Esad ibn 'Abdul'uzza ibn Kusai bila je inteligentna, plemenita žena, iz najbolje kurejšijske familije. Za vrijeme džahilijjeta bila je poznata kao Tahira (Čista) i Sejjidatu Kurejš (Kurejšijska dama). Prosili su je mnogi muškarci, ali ona to nije prihvatala. Kad se Muhammed, s.a.v.s., vratio iz Sirije i kad je čula to što je čula od Mejsere, poručila mu je da mu predlože brak i Allahov Poslanik, s.a.v.s., oženio se njome kad je imao dvadeset pet godina, a Hatidža je imala četrdeset.

Hatidža je rodila svu djecu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., osim Ibra-

Brdo Hira

hima, kojeg je rodila Marija Koptkinja. Najstariji je bio sin Kasim, zatim Tajjib (Tahir), zatim Rukajja, zatim Zejneb, zatim Ummu Kulsum i Fatima.

Jednoglasnim mišljenjem stanovnika Mekke, on, s.a.v.s., dobio je naziv El-Emin (Povjerljivi), jer je imao lijep karakter. Oni su njemu davali stvari na čuvanje. Kad je otišao u Medinu i kad je ostavio Aliju, r.a., u svojoj postelji, Alija je ostao u Mekki da bi vlasnicima vratio sve povjerene stvari, a zatim se iselio u Medinu.

Kad se približilo vrijeme Objave, postalo mu je drago osamljivanje. Zato bi se osamljivao u pećini Hira', gdje je mnogo noći činio ibadet. Njegov ibadet bio je u skladu sa vjerom Ibrahima, a.s. Kad je imao četrdeset godina, Džibril mu je došao u pećinu Hira'. Bilo je to 17. ramazana, u njegovoj četrdeset i prvoj godini. U to vrijeme, prema lunarnom kalendaru, imao je 40 godina, 6 mjeseci i 8 dana. Taj datum odgovara 6. augustu 610. g. po Isau, a.s.

Prvi slobodni muškarac koji mu je povjerovao bio je Ebu Bekr, prvi mladić bio je Alija, prva žena bila je Hatidža, prvi oslobođeni rob bio je Zejd ibn Haris, a prvi rob bio je Bilal ibn Rebbah el-Habeši.

RAT EL-FIDŽAR (SVETOGRDNI RAT)

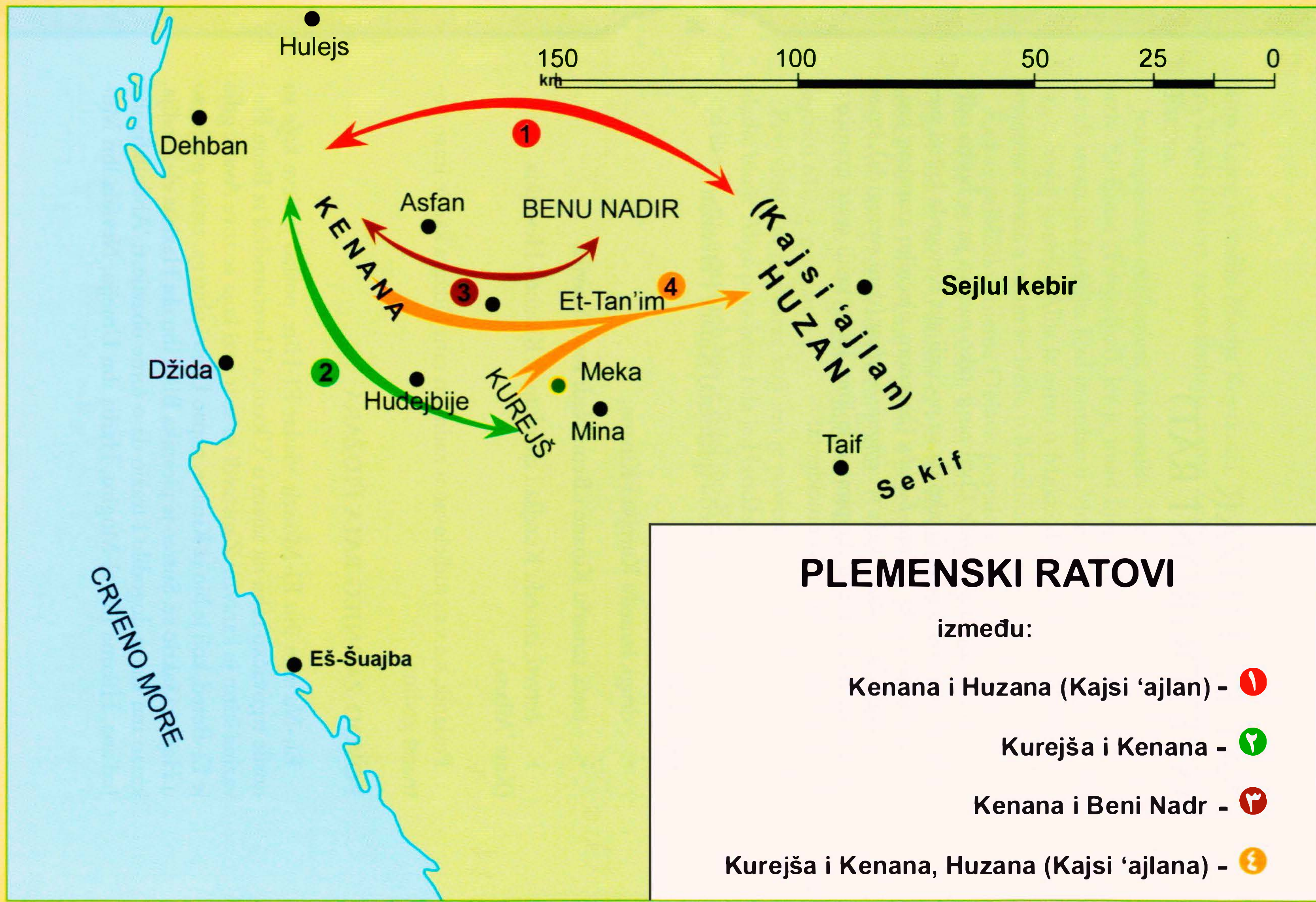
El-Fidžar znači *svetogrđe*. Ovaj rat je tako nazvan jer se borba odigrala tokom *svetih mjeseci*, tako da su počinili akt svetogrđa kršeći svetost tog mjeseca. U *Lisanu-l-arebu* (čuvenom riječniku arapskog jezika), u zaglavlju *Fedžere*, kaže se: *ejjamu-l-fidžar* (dani svetogrđa), što se odnosi na borbe među Arapima u kojima su prekršili svete granice u 'Ukazu. Bila su četiri takva incidenta:

- prvi se dogodio izmedu (plemena) Kinane i Hevazin (Kajs 'Ailan),
- drugi, između Kurejša i Kinane,
- treći, između Kinane i Benu Nadr ibn Muavije,
- četvrti, izmedu Kurejša i cjelokupne Kinane i Hevazina (Kajs 'Ailana).

Poslanik, s.a.v.s., sudjelovao u zadnjem ratu Fidžara kad je imao petnaest godina.

Povod zadnjeg rata Fidžara

En-Nu'man ibn El-Munzir, vladar El-Hire, poslao je deve koje su nosile trgovačku robu na sajam u 'Ukazu, a 'Urveturridžal iz Benu Hevazina štitio je karavan. Zaustavili su se u oazi koja se zove Avara, gdje je El-Bered, koji je bio iz Kinane, napao Urvu i ubio ga, zatim pobjegao u Hajber i sakrio se. Susreo je pjesnika Bišra ibn ebi Hazima el-Esedija, kazao mu šta se dogodilo i tražio da o tome obavijesti 'Abdullaha ibn Jud'ana, Hišama ibn el-Mugiru, Harba ibn Umejju, Nevfela ibn Mu-

Hulejs
150
100
50
25
0
km
Dehban
1
Asfan
BENU NADIR
KENANA
(Kajsi ‘ajlan)
HUZAN
3
4
Et-Tan’im
Sejlul kebir
Džida
2
Hudejbije
KUREJŠ
Meka
Mina
Taif
Sekif
CRVENO MORE
Eš-Šuajba
PLEMENSKI RATOVI
između:
Kenana i Huzana (Kajsi ‘ajlan) - ١
Kurejša i Kenana - ٢
Kenana i Beni Nadr - ٣
Kurejša i Kenana, Huzana (Kajsi ‘ajlana) - ٤

aviju Ed-Dejlemija i Bal'a ibn Kajsa. Bišr došao u 'Ukaz i rekao im, a oni su otišli zatražiti utočište u Haremu. Vijesti o tome doprle su toga dana do Kajsa te je Ebu Bera', poglavar Hevazina, rekao: „Kurejšije su nas izdali". Zato su organizirali potjeru za njima i sustigli ih kad su oni ušli u Harem. El-Edrem ibn Šu'ajb iz Benu Amira pozvao ih je visokim glasom: „Sastat ćemo se u isto vrijeme slijedeće godine (da se borimo) i mi se nećemo vratiti; imate našu riječ".

Sajam na 'Ukazu nije se održao te godine. Kurejšije i drugi – Kinane, Esad, Huzejme i Ehabeš (crne trupe), koji su bili u savezu s njima – proveli su godinu spremajući se za taj rat. Kajs 'Ailan se također pripremao. Kad je došlo vrijeme, starješine Kurejša – 'Abdullah ibn Jud'an, Hišam ibn Mugire, Harb ibn Umejje, Ebu Uhajha Said ibn el-As, Utbe ibn Rebi'a, El-As ibn Vail, Mu'ammer ibn Habib el-Džumehi, Ikrime ibn Amir ibn Hašim ibn Abd Menaf ibn Abduddar – svi su izišli odvojeno. Nisu imali vođu koji bi ih ujedinio, a kaže se i da ih je predvodio Abdullah ibn Jud'an.

Među Kajs 'Ailanom bili su Ebu Bera' Amir ibn Malik ibn Džafer, Subej' i Rebi'a, dvojica sinova Muavije en-Nadrija, Durejd ibn es-Simma, Mes'ud ibn Ma'tab, Ebu Ma'tab, Ebu Urve ibn Mes'ud, 'Avf ibn ebi Haris el-Murri i 'Abbas ibn Ri'l es-Sulemi. Ovo su bili starješine i poglavari. Kaže se i da ih je predvodio Ebu Bera' Amir ibn Malik, u čijoj je ruci bila zastava, a on je određivao njihove činove za bitku. Susreli su se u borbi, a prvo su Kajs i Kinane porazili Hevazin i one koji su mu se pridružili, zatim se bitka okrenula i na kraju dana Kurejšije i Kinane porazili su Kajs i pobili mnoge, sve dok Utbe ibn Rebi'a nije pozvao na pomirenje. Sklopili su primirje na temelju dogovora o brojanju mrtvih, a da Kurejš plate nadoknadu Kajsu za one koji su ubijeni preko broja njihovih ubijenih. Tako su položili oružje, i Kurejš i Kajs su se razišli.

Poslanik, s.a.v.s., sudjelovao je u ratu *Fidžar* sa rođacima po ocu i rekao: „Dodavao sam strijele svojim amidžama".

DOGOVOR EL-FUDUL (DOGOVOR NAMIRISANIH)

Ovo se dogodilo nakon što su se Kurejšije vratile iz Svetogrdnih ratova. Okupili su se u kući Abdullaha ibn Jud'ana (koji im je pripremao hranu). Njihov dogovor je bio nešto najplemenitije što su mogli učiniti. Kurejšije je zastupao Zubejr ibn Abdulmuttalib, a bili su prisutni pred-

stavnici Benu Hašim, Zuhr i Teim. Zakleli su se Allahom da će stati uz svakoga kome se čini nepravda sve dok mu se ne dadnu njegova prava.

Rekao je Pslanik, s.a.v.s.: „ Sa Hašimom, Zuhrom, Teimom ibn Murrehom, u kući Abdullaha ibn Jud'ana prisustvovao sam dogovoru koji je bio toliko izvrstan da ne bih mijenjao svoj udio u tome ni za stado crvenih deva. Čak i sad, u islamu, ako bih bio pozvan, rado bih se odazvao“.

KUREJŠIJE SU UVELE IDEJU HUMSA (EKSTREMIZMA)

Hums označava ekstremizam, uključujući i pitanja vjere (*lisanu-l-areb: hamasa*).

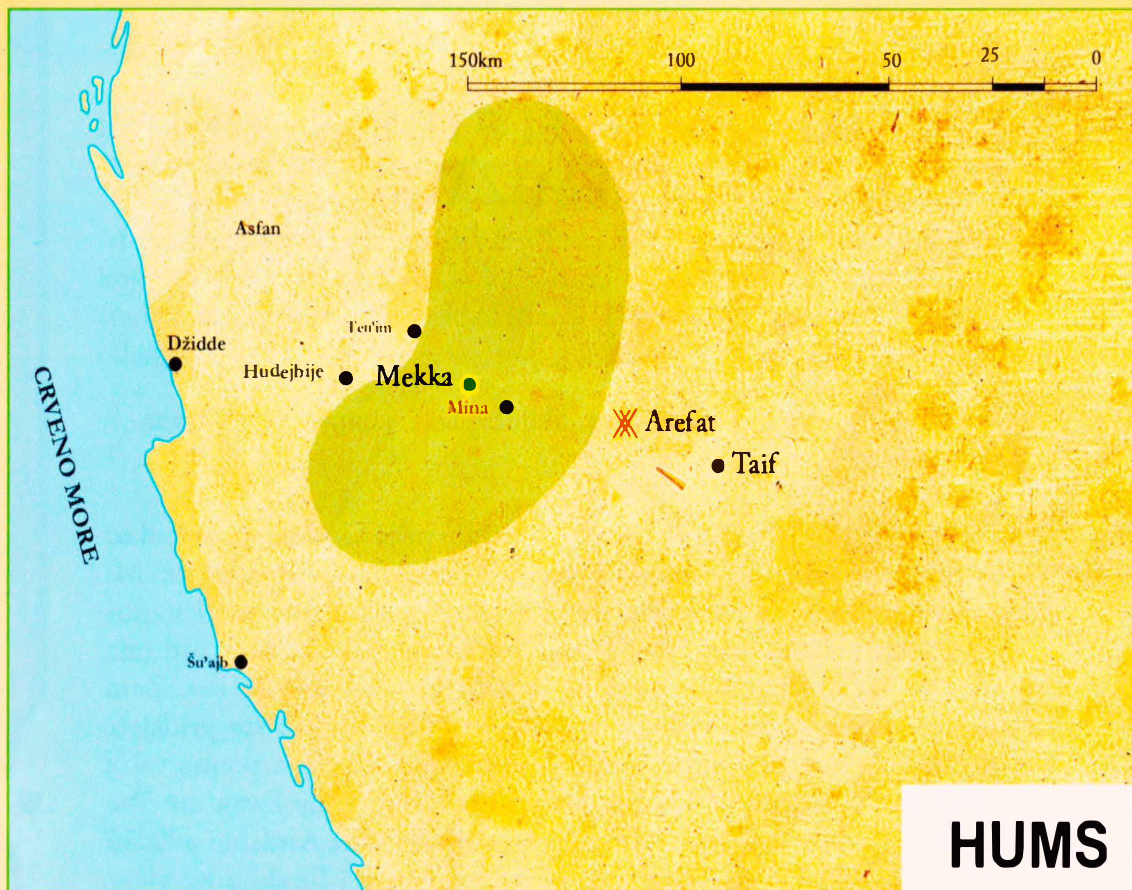
Rekao je Ibn Ishak: „Ne znam je li to bilo prije Godine slona kad su Kurejšije inovirali ideju humsa i počeli je prakticirati. Govorili su: 'Mi smo sinovi Ibrahimovi, narod u svetom utočištu, čuvari Kuće i stanovnici Mekke. Niko drugi među Arapima nema prava kao mi, niti ima poziciju kao što je naša. Arapi ne poštuju kao što poštuju nas. Zato nemojte pridavati istu važnost zemlji izvan utočišta kao što pridajete utočištu, jer ako to učinite, Arapi će izgubiti poštovanje prema vašoj svetoj poziciji i reći će: 'Dali su jednaku važnost zemlji izvan utočišta kao i onoj unutar utočišta'. Zato su prestali boraviti na Arefatu i odlaziti tamo, iako su znali da to pripada obredima hadža i Ibrahimove vjere. Vjerovali su da se drugi Arapi trebaju zaustaviti tamo i odlaziti tamo, ali su govorili: 'Mi smo narod utočišta i nije podesno da mi napuštamo utočište i poštujemo bilo koje drugo mjesto, jer ga mi humsi, poštujemo, a humsi su narod utočišta'. Zatim su nastavili primjenjivati ista pravila i na druge Arape koji su potekli od njih, bilo da su oni rođeni unutar ili van utočišta“.[10]

PLEMENA KOJA SU VJEROVALA U HUMS ZAJEDNO SA KUREJŠIJAMA

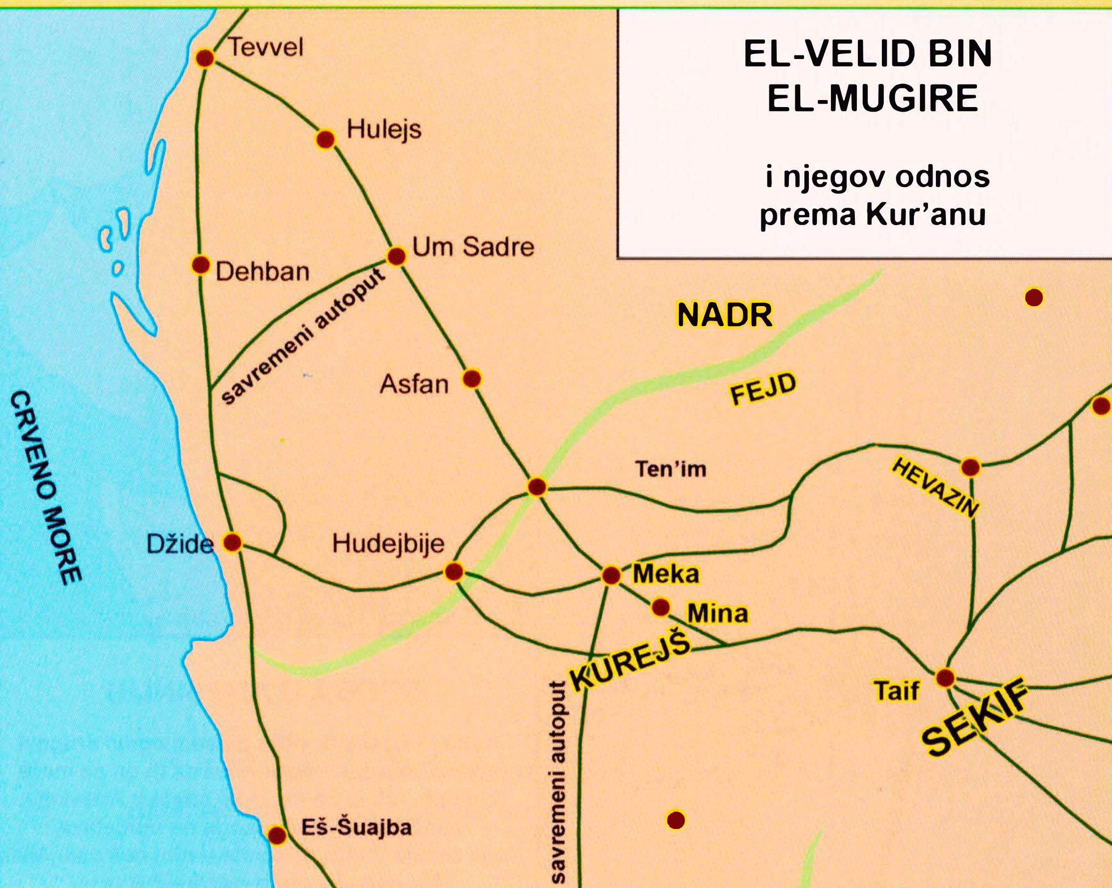
Kinane i Huza'a priključili su se u tome Kurejšijama. Ibn Hišam kaže: „Ebu Ubejde en-Nahvi mi je rekao da se Benu Amir ibn Sa'sa'h ibn Muavija ibn Bekr ibn Hevazin također priključio njima u tome“.

Kurejšije su dodali druge odrednice humsu. Naprimjer, smatrali su da je, dok su u ihramima, loše jesti sir napravljen od kiselog mlijeka ili spravljati čisti maslac (topljeno maslo). Također, sve dok su bili u

[10] Ibn Hišam, 1/184

Došavši da prisustvuje hadžu, El-Velid bin El-Mugire je rekao: „O Kurejšije, došlo je vrijeme hodočašća i doći će vam izaslanstva Arapa. Oni su čuli za vašeg druga, pa se morate dogovoriti šta ćete im reći kako ne bi proturiječili jedni drugima i tako ispali lašci." Oni rekoše: Ebu Abdu Šems, reci nam šta da kažemo i mi ćemo to učiniti." On reče: „Ne, recite vi meni šta mislite, a ja ću slušati." Rekoše: „Reći ćemo da je prorok." On reče: „Ne, tako mi Allaha, on nije prorok. Mi poznajemo proroke, a ono što on govori ne liči na njihovo buncanje." Rekoše: „Reći ćemo da je lud." On reče: „On nije ludak. Vidjeli smo ludilo i znamo šta je to. On nema grčeve i došaptavanja poput ludaka." Rekoše: „Reći ćemo da je pjesnik." On reče: „On nije pjesnik. Mi znamo sve o poeziji i n jenim vrstama. Ovo nije poezija." Oni rekoše: „Reći ćemo da je čarob

njak." On reče;„On nije čarobnjak. Vidjeli smo čarobnjake i njihovo čaranje i vezanje uzlova i puhanje u njih." Oni rekoše:„Šta onda da kažemo, Ebu Abdi Šems?" On reče:„Allaha mi, njegove riječi su slatke. Što god da kažete, znaće se da je laž. Najbolje je da kažete da je čarobnjak koji zavađa čovjeka sa ocem, bratom, ženom ili plemenom." Nakon što su se dogovorili, razišli su se i čekali na putevima kojima su ljudi dolazili na hadž. Svakoga ko je prolazio su upozoravali na njega (Poslanika). Tada je Allah dž. š. u vezi sa

El-Velidom objavio kur'anske riječi:

"Meni ostavi onoga koga sam ja izuzetkom učinio i bogatstvo mu ogromno dao i sinove koji su s njim i čast i ugled mu pružio – i još žudi da uvećam! Nikako! On, doista, prkosi ajetima našim, -

SEOBA U ABESINIJU

Kada je Poslanik vidio da su njegovi drugovi stalno izloženi progonima i da ih on ne može zaštititi, rekao im je: „Ako odete u Abesiniju, tamo je kralj koji nikoga ne ugnjetava. To je zemlja istine. Ostanite u njoj dok vam Allah ne dadne spas iz nevolje.“ Bila je to prva seoba muslimana.

ihramima nisu ulazili u šatore napravljene od devine dlake, a zaklon od sunca tražili su samo pod šatorima od kože. Otišli su i dalje i nisu dozvoljavali onima izvan utočišta da donose hranu sa sobom i mogu obilaziti Kuću samo u odjeći humsa, a ako ne bi mogli naći takvu odjeću, morali bi obilaziti goli.

Ko god bi obilazio Ka'bu noseći odjeću u kojoj je došao izvan utočišta, morao bi je poslije baciti i ne bi je više mogao koristiti; niti on, niti iko drugi ne bi je više smio dotaknuti. Arapi su imali običaj zvati tu odjeću *el-luka* (odbačena).

Allahov Poslanik s.a.v.s., suprotstavio se humsu prije nego što je njegova misija počela. Zaustavio se na devi na Arefatu zajedno sa narodom. A kad je njegova misija počela, islam je dokinuo sve običaje humsa:

ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

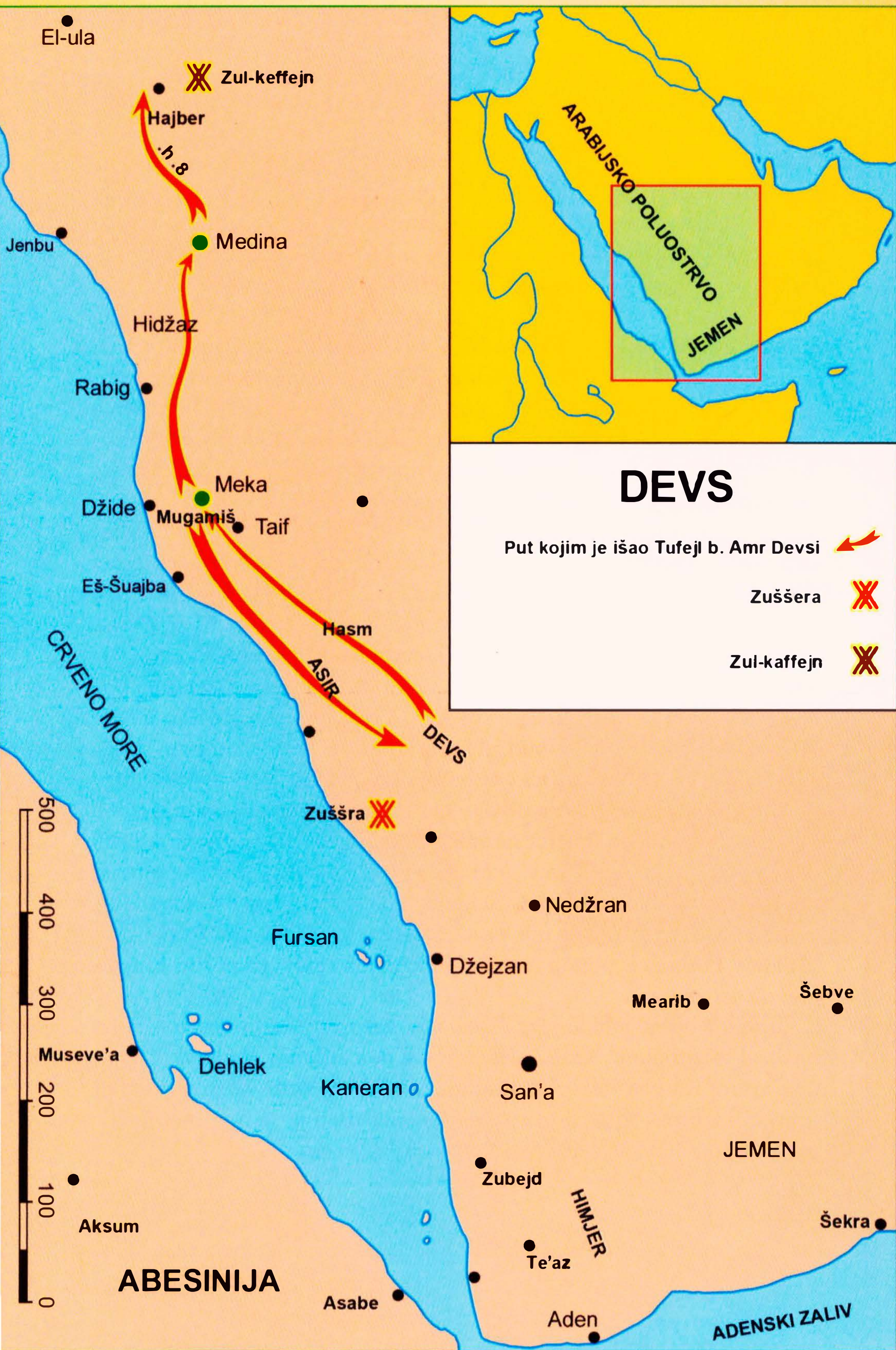
Zatim krenite odakle kreću ostali ljudi i tražite od Allaha oprosta, jer Allah, uistinu, prašta i samilostan je (*Bekare, 199*).

Dakle, tokom hadža Poslanika, s.a.v.s., svi ljudi su stajali na Arefatu i razilazili se odatle. Tako je Allah dokinuo hums i novotarije koje su uveli Kurejšije.

TUFEJL IBN AMR EL-EZDI ED-DEVSI
(ZU-N-NUR – VLASNIK SVJETLA)

Priča se da je Et-Tufejl ibn Amr, koji je bio plemenit, pjesnik i mudar, došao u Mekku kad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio tamo, pa su mu prišli neki Kurejšije i rekli: „Tufejle, došao si u našu zemlju, a tu je taj čovjek (Poslanik, s.a.v.s.) koji postaje sve jači. On je podijelio našu zajednicu. Njegove riječi su poput čarolije; on odvaja sina od njegovog oca, brata i žene. Bojimo se za tebe i tvoj narod. Zato nemoj razgovarati s njim, niti ga slušati“.

On je pripovijedao: „Tako mi Allaha, to su mi ponavljali sve dok nisam zaključio da ne trebam slušati ništa šta on priča, niti razgovarati s njim. Stavio sam pamuk u uši da ne bih čuo nešto što on govori i nisam ga htio slušati. Zatim sam otišao u džamiju i tamo sam vidio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako stoji i klanja prema Ka'i. Stao sam pokraj njega, a Allah je htio da čujem šta on izgovara. Čuo sam prekrasne riječi, tako da sam rekao samome sebi: 'Ja sam pjesnik i mudar čovjek; ja mogu reći šta je lijepo, a šta odvratno. Nema toga što bi me moglo odvratiti od slušanja onoga šta ovaj čovjek govori. Ako je ono što on govori lijepo, ja ću to prihvatiti, a ako je odvratno, ja ću to ignorirati. Sačekao sam dok Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije ustao da pođe, a ja sam ga slijedio. Kad je ušao u svoju kuću, ušao sam za njim i rekao mu: 'Muhammede, tvoj narod mi je rekao tako i tako, ali je Allah htio da čujem ono što ti govoriš. Čuo sam prekrasne riječi. Reci mi ono šta mi imaš reći'. On mi je govorio o islamu i učio mi Kur'an. Tako mi Allaha, nikad nisam čuo ništa ljepše od toga, niti išta pravednije i uravnoteženije. Zato sam postao muslimanom i rekao: 'Allahov Poslaniče, ja sam uticajan u svom narodu. Vratit ću se svom narodu i pozvati ga u islam. Zato moli Alla-

DEVS
Put kojim je išao Tufejl b. Amr Devsi
Zuššera
Zul-kaffejn
ARABIJSKO POLUOSTRVO
JEMEN
El-ula
Zul-keffejn
Hajber
8. h.
Jenbu
Medina
Hidžaz
Rabig
Meka
Džide
Mugamiš
Taif
Eš-Šuajba
Hasm
ASIR
DEVS
CRVENO MORE
Zuššra
Nedžran
Fursan
Džejzan
Mearib
Šebve
Museve'a
Dehlek
Kaneran
San'a
JEMEN
Zubejd
HIMJER
Aksum
Šekra
Te'az
ABESINIJA
Asabe
Aden
ADENSKI ZALIV
500
400
300
200
100
0

ha da mi dadne znak koji će mi pomoći da ih pozovem'. On je rekao: Allahu, daj mu znak!'"

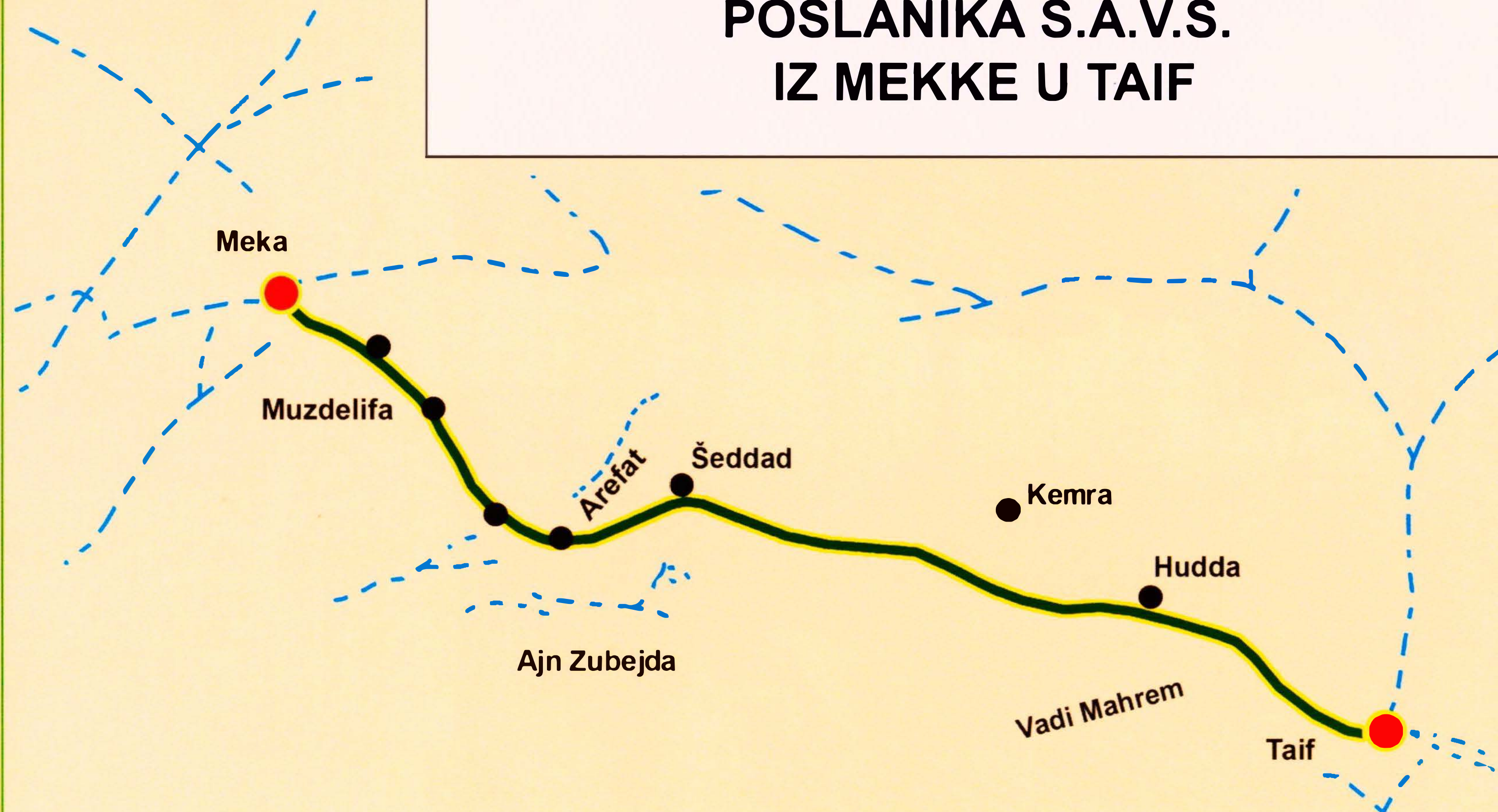
Tufejl je kazivao: „Tako sam se vratio svom narodu i, kad sam bio na planinskom prolazu odakle se pruža pogled na zemlju Devsa, pojavilo se svjetlo između mojih očiju poput lampe. Rekoh: 'Allahu, nemoj na moje lice, jer se bojim da će misliti da sam unakažen zato što sam napustio svoju vjeru', pa se svjetlo pomjerilo na kraj moga biča. Kako sam se spuštao sa prolaza, ljudi su počeli zagledati u to svjetlo, koje je bilo poput obješene lampe na mom biču. Kad sam sišao, prišao mi je moj otac, koji je bio star. Rekoh: 'Skloni se od mene, oče. Ja ne pripadam tebi i ti ne pripadaš meni'. On reče: 'Šta je sad to, sine?' Rekoh: 'Zato što sam ja postao musliman!' On reče: 'Tvoja vjera je moja vjera!' Tako je i on postao musliman. Zatim sam otišao svojoj ženi i rekao joj nešto slično, pa je i ona postala muslimanka i rekla: 'Ima li razloga da se bojim od Zu-Šara (njihovoga idola)?' Rekoh: 'Ne, ja ti to garantiram!' Zatim sam pozvao Devs, ali su oni sporo prihvatali islam, pa sam otišao nazad Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u Mekku i rekao mu: 'Allahov Poslaniče, nisam uspio jer je Devs previše sklon zinaluku (preljubi). Moli Allaha protiv njih'. On reče: 'Allahu, uputi Devs! Idi nazad svom narodu, pozovi ih i budi ljubazan prema njima'. Vratio sam se i ostao u zemlji mog naroda pozivajući Devs u islam sve dok se Poslanik nije preselio u Medinu i dok nisu i Bedr i Uhud i Hendek bili i prošli. Zatim sam došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., sa onima koji su iz mog naroda postali muslimani, a Allahov Poslanik bio je u Hajberu. Došao sam u Medinu sa sedamdeset ili osamdeset familija Devsa, a zatim smo se priključili Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u Hajberu i on nam je, zajedno sa ostalim muslimanima, dao dio plijena. Ostao sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., sve dok mu Allah nije omogućio da osvoji Mekku. Rekao sam: 'Allahov Poslaniče, pošalji me do Zulkaffejna (idol Amra ibn Humame) da ga spalim'".

Tufejl je došao je do njega i spalio ga, zatim se vratio i ostao s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u Medini sve dok Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije umro. Kad su neki Arapi apostazirali (napustili islam), Tufejl se sa muslimanima borio protiv odmetnika. Otišao je sa muslimanima u Jemamu i ubijen kao šehid.[11]

[11] *Usdu-l-gabe*, 3/78; Ibn Hišam, 1/198,

ddas džamija na putu za Taif

HISTORIJSKO PUTOVANJE
POSLANIKA S.A.V.S.
IZ MEKKE U TAIF
Meka
Muzdelifa
Arefat
Šeddad
Kemra
Hudda
Ajn Zubejda
Vadi Mahrem
Taif

NEPOSREDNO PRIJE HIDŽRE
– PRVI I DRUGI ZAVJET NA AKABI

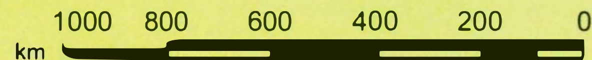
Benu Hašim je izišao iz Ši'ba ebi Taliba (mjesta u koje su bili otišli za vrijeme bojkota), a Allah je odlučio da Hatidža i Ebu Talib trebaju umrijeti u istoj godini, koju je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prozvao Godinom tuge. To je bila deseta godina njegove misije, tri godine prije Hidžre. Kurejšije su počeli nemilosrdno proganjati Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nakon smrti njegovog amidže, tako da je on, u društvu Zejda ibn Harisa, otišao u Taif, tražio pomoć od Sekifa, ali se oni nisu odazvali. Tokom ovoga putovanja i na putu nazad, rob Utbe i Šejbe, sinova Rebi'a, čije je ime bilo Adas, postao je vjernik. Poslanik, s.a.v.s., vratio se u Mekku i počeo se predstavljati arapskim plemenima u posebnim prilikama, naročito tokom hadža. Na Akabi – koja je između Mekke i Mine – susreo se sa dvanaest ensarija i predstavio im se. To je bio prvi zavjet na Akabi.

Taif danas

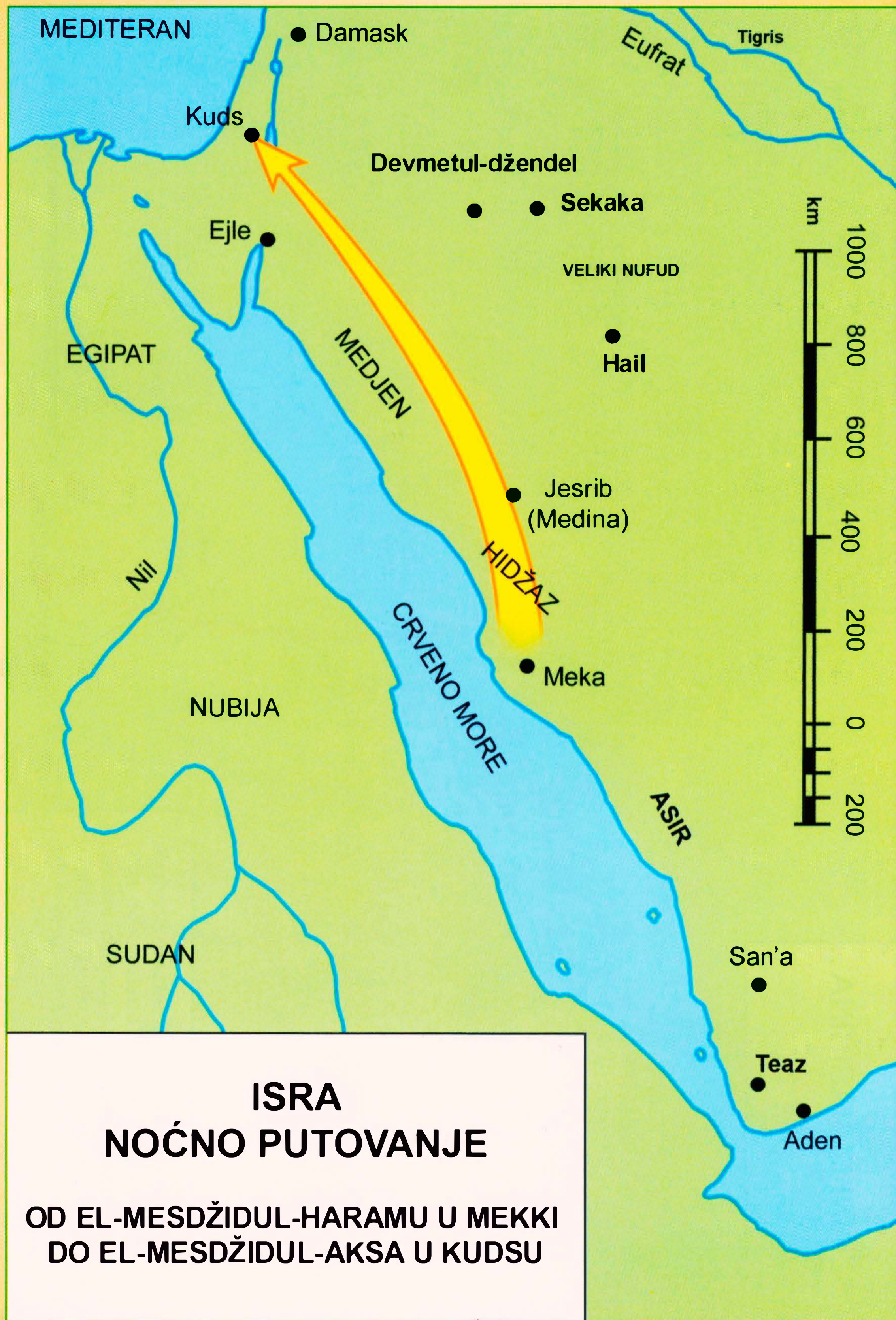

Ibn Abbas džamija u Taifu

DŽINNI IZ NASIBINA

ANADOL
Van
Urumija
KASPIJSKO
Nasibin
Haran
Niniva
Mosul
TABERISTAN
Haleb
KIPAR
MEDITERAN
Damask
Eufrat
Dedžle
Karun
Kuds
Babil
Tigris
Ur
PERZIJA
Memfis
Fujum
Sinai
Ejle
PUSTINJA VELIKI NUFUD
PERZIJSKI ZALIV
Medjen
EGIPAT
CRVENO MORE
Jesrib
(Medina)
HIDŽAZ
NEDŽD
NUBIJA
Džida
Meka

Reci: Meni je objavljeno da je nekoliko džinnova prisluškivalo i reklo: 'Mi smo, doista Kur'an, koji i zaziva divljanje, slušali ,koji na pravi put upućuje – i mi smo u nj povjerovali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati,' (Džin, 1,2)

MEDITERAN
Damask
Eufrat
Tigris
Kuds
Devmetul-džendel
Sekaka
Ejle
km
1000
VELIKI NUFUD
800
EGIPAT
MEDJEN
Hail
600
Jesrib
(Medina)
400
Nil
HIDŽAZ
CRVENO MORE
200
Meka
NUBIJA
0
ASIR
200
SUDAN
San'a
Teaz
Aden
ISRA
NOĆNO PUTOVANJE
OD EL-MESDŽIDUL-HARAMU U MEKKI
DO EL-MESDŽIDUL-AKSA U KUDSU

Akaba

Rekao je Ubade ibn Samit el-Ensari el-Hazredži: „Bio sam među onima koji su bili na Akabi. Bilo nas je dvanaest koji smo položili zakletvu vjernosti Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. To je Zavjet na Akabi, koji se zvao Bai'atu-n-nisa' (Zavjet žene).[12] Ovo se dogodilo prije nego što je dozvoljena borba. Zato smo mi prisegli da nikoga nećemo pripisivati Allahu (kao ravnoga), da nećemo krasti, činiti preljub, ubijati svoju djecu, namjerno izmišljati laži (*El-Mumtehine*, 60:12) i da mu nećemo biti neposlušni ni u čemu. 'Ako to ispunite, onda će Džennet biti vaš, ali ako počinite bilo koji od ovih grijeha, onda je Allahovo da oprosti ili kazni onako kako želi'".

Oni koji su položili zakletvu pri prvom Zavjetu na Akabi vratili su se u Jesrib (Medinu) zajedno sa Mus'abom ibn Umejrom, koji ih je podučavao Kur'anu i islamu. Vratio se slijedeće godine sa sedamdeset tri muškarca i dvije žene. Te žene su Nusajba bint Ka'b (Ummu 'Ammara) i Esma bint 'Amr ibn Adi (Umm Mani). Drugi zavjet na Akabi (Zavjet borbe) glasio je: „Krv je krv, krv se ne plaća, jer krv nije nešto što se može platiti.[13] Ja sam s vama, a vi sa mnom. Ja ću se boriti protiv onih koji se bore protiv vas, a bit ću u miru s onima koji su u miru s vama".

Među prvima koji su položili ovaj zavjet i pružili ruku za prisegu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., bili su Es'ad ibn Zurare, Ebul Hejsem ibn et-Tihan i El-Bera' ibn Ma'rur i ostali.

Rekao je Poslanik, s.a.v.s.: „Pošaljite mi dvanaest ljudi da nadgledaju incidente među vašim narodom". Tako su poslali devetericu iz Hazredža (plemena) i trojicu iz Evsa.

Kad su se Evs i Hazredž vratili u Medinu, oni su otvoreno zagovarali islam. Tako je njihovo društvo bilo pripremljeno za iseljenje ashaba i Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

---

[12] Zavjet je nazvan Zavjetom žene radi prisustva Efre bint Ubejd ibn Sa'lebe, koja je prva žena koja je položila zakletvu vjernosti. Za više informacija o prvom i drugom Zavjetu, pogledati: Ibn Hišam, 2/54; Taberi, 2/355, *El-Kamil fi-t-tarih*, 2/67, *El-Bidaje ve-n-nihaje*, 2/67, *'Ujunu-l-asar*, 2/155

[13] Krvna osveta i njene obaveze jednako će se tretirati za obje strane

Atik
Kuba
Medina
Mellel
Batnu Re'm
Zul Hulejfa (Abaru 'Alijj
Ar Ravha
Ar Ruvejsa
El-'Aredž
Al Munsarif
HAMRAUL ESED
Safra
Zu Selem
Al Džedadžid
Batnu Zi Kesir
Mevlidžetu Hudžadž
Merdžehu Medžadž
Mevlidžetu Lekf
Senijjetul Merra
Bedr
Rabigu Reml
Džufra
Rabigu Bahr
km
200
150
100
50
0
Kulijje
Šator
Umm Ma'bed
El-Mešlel
Kuddejd
Halis
CRVENO MORE
Emdž
Kedid
Gadirul Eštat
Senijetul gazal
Asfan
Batnu Murr
Sarf
Džida
Hudejbije
Meka
Brdo Sevr

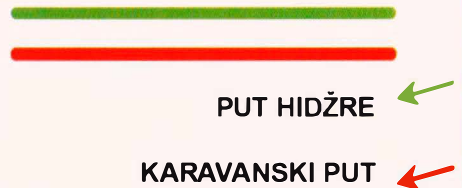
HIDŽRA

I kad su ti nevjernici zamke razapinjali da bi te u tamnicu bacili ili da bi te ubili ili da bi te prognali; oni su zamke pleli a Allah ih je ometao, jer Allah to najbolje umije.

(Plijen, 30)

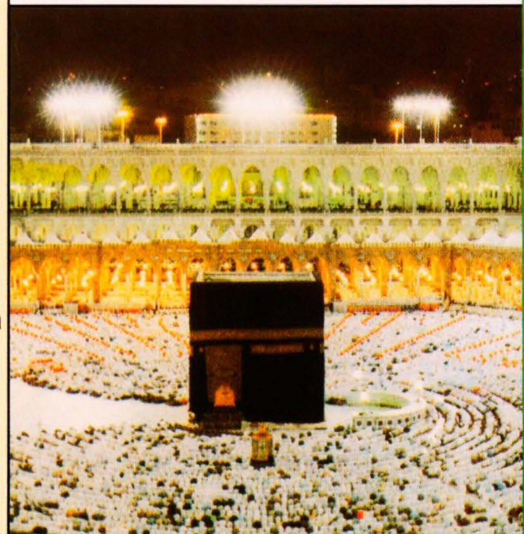
Ako ga vi ne pomognete, pa – pomogao ga je Allah onda kad su ga oni koji ne vjeruju prislili da ode, kad je s njim bio samo drug njegov, kada su njih dvojica bila u pećini i kada je on rekao drugu svome:
"Ne brini se, Allah je s nama!" pa je Allah spustio pouzdanje Svoje na njega, i pomogao ga vojskom koju vi niste vidjeli i učinio da riječ nevjernika bude donja, a Allahova riječ, ona je – gornja. Allah je silan i mudar.

(Pokajanje, 40)

PUT HIDŽRE

KARAVANSKI PUT

HIDŽRA

Kurejšije su razumjeli ozbiljnost situacije i shvatili da im uzde moći isklizuju iz ruku. Allahov Poslanik, s.a.v.s., upućivao je ljude koji nisu bili Kurejšije i koji nisu bili na njihovoj zemlji; oni su bili tamo, u Jesribu (Medini). Gledali su muhadžire kako odlaze tamo i jačaju uz pomoć i zaštitu ensarija. Shvatili su da oni idu zajedno da bi mogli oponirati njima (Kurejšijama). Zato su se starješine Kurejšija okupili u Darun-nedvi i odlučili da, sa proganjanja, pređu na istrebljivanje. Napravili su plan da ubiju Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pomoću izvjesnog broja mladih ljudi iz svih porodica, tako da odgovornost za njegovo ubistvo bude podijeljena među svim porodicama.

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ
وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ

I kad su ti nevjernici zamke razapinjali da bi te u tamnicu bacili ili da bi te ubili ili da bi te prognali; oni su zamke pleli, a Allah ih je ometao, jer Allah to najbolje umije (*Enfal, 30*).

Dakle, Džibril je, Allahovom naredbom, sišao i kazao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., šta oni planiraju i dao mu dozvolu da se iseli. Poslije tri noći u pećini Sevr, oni su se zaputili prema Medini, u ime Allaha i pod Njegovom zaštitom, početkom rebiu-l-evvela. Poslanik, s.a.v.s., pogledao je unazad, prema Mekki, da se iskreno oprosti, a zatim je rekao: „Ja te ostavljam, ali ja znam da si Allahu najdraža od sve Allahove zemlje i Allahu najmilija. Da me tvoji stanovnici nisu istjerali iz tebe, ja ne bih otišao. Allahu, Ti znaš da su me oni istjerali iz zemlje koja mi je najdraža. Zato, daj da se nastanim u zemlji koja je tebi najmilija“.

Dvanaestog rebiu-l-evvela stigao je u Kubba', gdje se zadržao od ponedjeljka do četvrtka i sagradio prvu džamiju u islamu.[14]

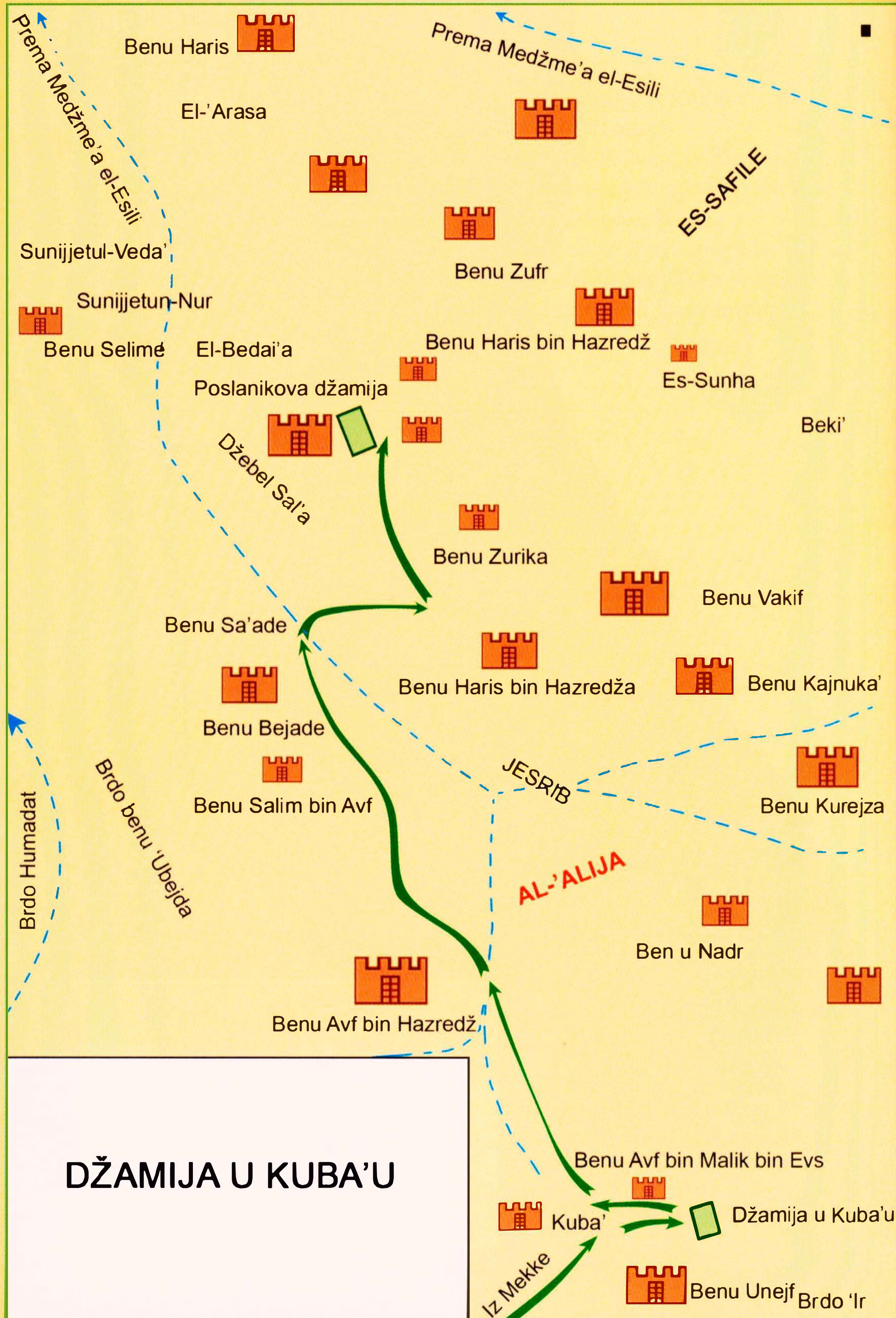
Zatim je došao u Medinu i odsjeo u kući Ebu Ejjuba el-Ensarija (Halida ibn Zejda el-Hazredžija), gdje je ostao sve dok nije izgradio svoj stan i svoju džamiju i preselio se tamo (*Usdu-l-gabe*, 2/94).

Sa Hidžrom su muslimani dobili mjesto gdje su se mogli grupirati i braniti, zvati druge u svoju vjeru i otvoreno je prakticirati. Tako je bila ustanovljena prva islamska država, a kurejšijski trgovački karavani suočeni sa opasnošću na putu prema Siriji i iz Sirije.

[14] Ibn Hišam, 2/89, Taberi, 2/369, *El-Bidaje ve-n-nihaje*, 3/170, *Et-Tabekatu-l-kubra*, 1/227, *El-Kamil fi-t-tarih*, 2/71, *Muruhu-z-zahb*, 2/285, *Ujunu-l-asar*, 2/81, *El-Vefa' bi ahvali-l-Mustafa*, 1/235

Brdo Sevr

DŽAMIJA U KUBA'U

Džamija u kuba'u

Džuma džamija u Medini

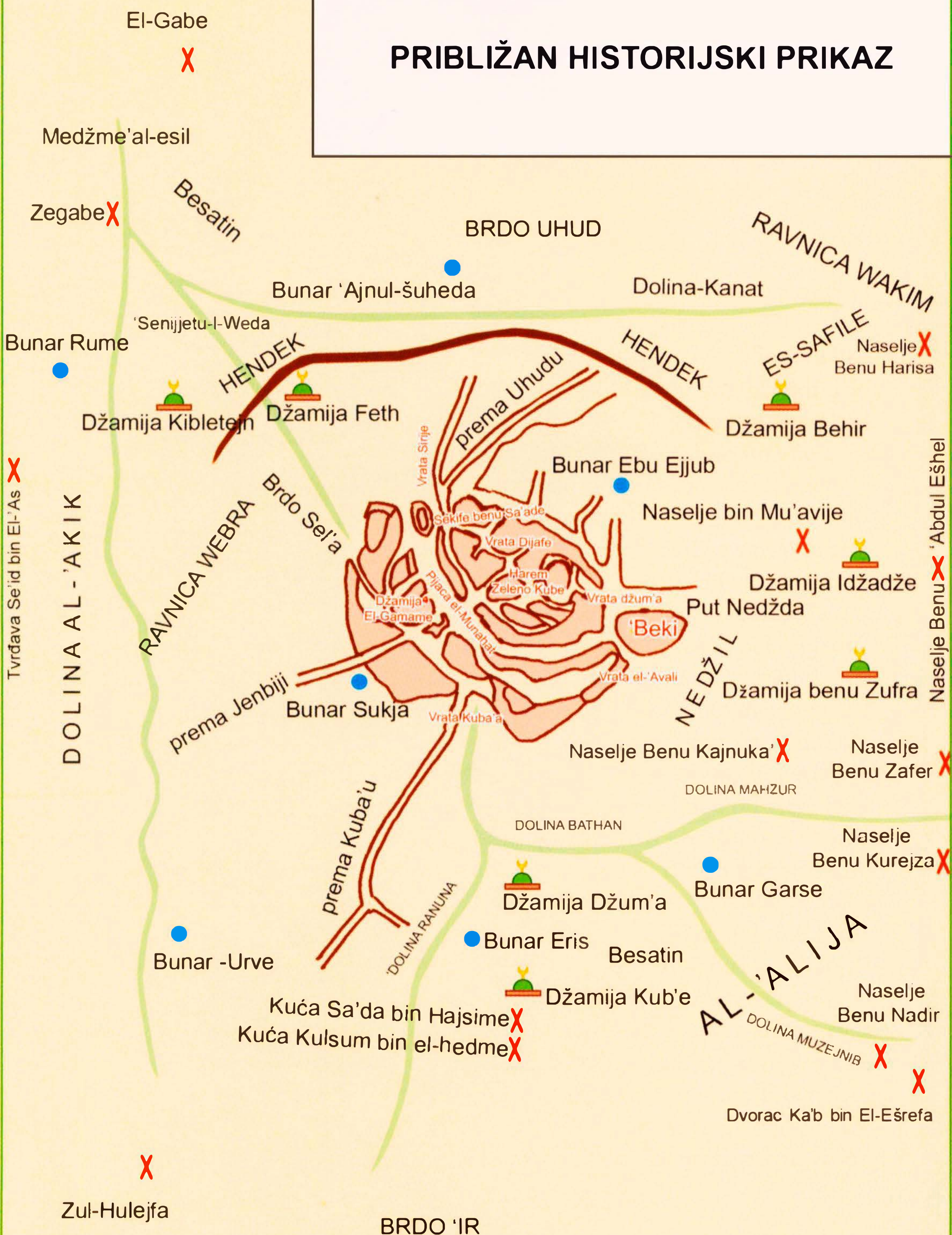

Kuća Ejuba Ensarija u Medini

Džamija i turbe Ejuba Ensarija u Istanbulu

EL-MEDINETUL-MUNEVVERA

PRIBLIŽAN HISTORIJSKI PRIKAZ

Prema mišljenju profesora 'Abdulkuddusa El-Ensarija

Medina

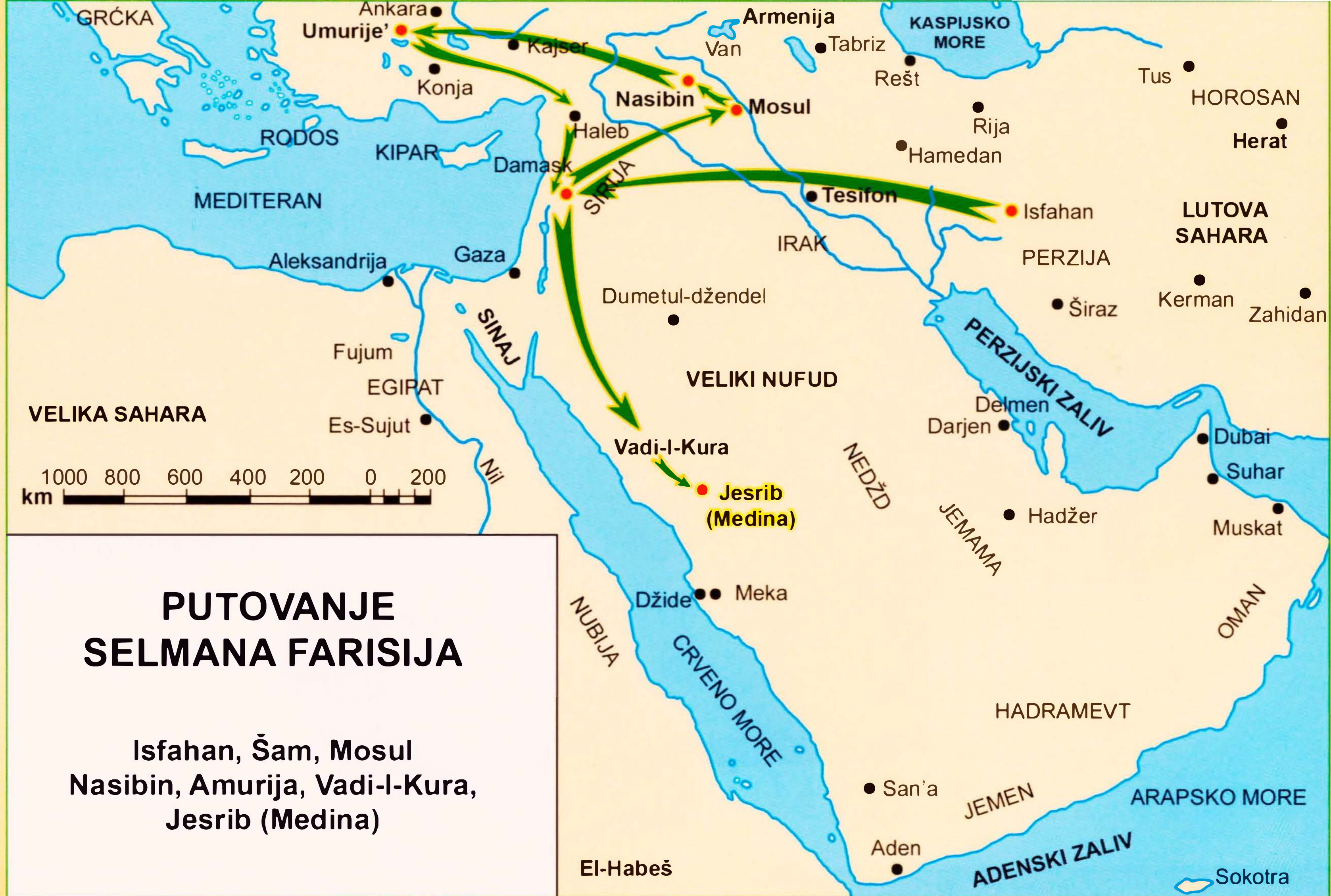
PUTOVANJE SELMANA EL-FARISIJA (IZ ISFAHANA U MEDINU)

Pripovijedao je Selman el-Farisi, r.a.: «Ja sam iz Perzije, stanovnik Isfahana, iz sela koje se zove Jajj. Moj otac je bio obavljao poslove nabavkiza selo, a ja sam mu bio najdraže Allahovo stvorenje. Njegova ljubav prema meni bila je tolika da me čuvao kod kuće kao kćerku. Bio sam toliko posvećen zoroastrizmu da sam postao čuvar vatre, onaj koji je loži i ne dozvoljava da se ugasi. Moj otac je imao veliko imanje i, jednog dana, kad je bio zauzet oko neke građevine, rekao mi je: 'Sine moj, danas sam previše zauzet ovom građevinom da bih mogao otići na imanje. Otiđi tamo i provjeri'. I rekao mi je šta treba obaviti, a zatim kazao: 'Nemoj se predugo zadržavati daleko od mene, jer ću biti više zabrinut za tebe nego za imanje i to će mi odvući pažnju od svega ostalog'".

Kazao je Selman: „Tako sam pošao na imanje i prošao pokraj jedne od kršćanskih crkvi. Čuo sam njihove glasove; kao da su se molili. Nisam znao mnogo o naučavanju drugih ljudi, jer me otac uvijek čuvao kod kuće. Zato sam, kad sam čuo njihove glasove, ušao da vidim šta rade. Kad sam ih vidio, svidio mi se način na koji su se molili i svidjelo mi se ono što rade. Rekoh: 'Tako mi Allaha, ovo je bolje od vjere koju mi slijedimo'. Tako mi Allaha, nisam ih napustio sve dok sunce nije zašlo, a zaboravio sam na očevo imanje i nisam ni otišao tamo. Zatim sam ih pitao: 'Odakle potiče ova vjera?' Odgovoriše: 'Iz Sirije'. Otišao sam nazad, svome ocu, a on je napustio posao i poslao ljude da me traže. Kad sam došao, upitao je: 'Sine moj, gdje si bio? Zar ti nisam rekao da se ne zadržavaš predugo?' Odgovorio sam: 'Oče moj, prošao sam pokraj nekih ljudi koji su se molili u svojoj crkvi i svidjelo mi se u njihoj vjeri ono što sam vidio. Tako mi Allaha, ostao sam s njima sve dok sunce nije zašlo'. On reče: 'Sine moj, nema ništa dobro u toj vjeri. Tvoja vjera i ono što je od tvojih predaka bolje je od toga'. Rekoh mu: 'Ne, tako mi Allaha, ono je bolje od naše vjere'. Onda se on zabrinuo za mene, pa mi je stavio okove na stopala i zadržao me u kući".

Isfahan

GRĆKA
Ankara
Umurije'
Kajser
Konja
Armenija
Van
Tabriz
KASPIJSKO MORE
Rešt
Tus
HOROSAN
Nasibin
Mosul
Rija
Herat
RODOS
KIPAR
Haleb
Hamedan
Damask
SIRIJA
Tesifon
Isfahan
LUTOVA SAHARA
MEDITERAN
IRAK
PERZIJA
Aleksandrija
Gaza
Dumetul-džendel
Kerman
Širaz
Zahidan
SINAJ
Fujum
PERZIJSKI ZALIV
EGIPAT
VELIKI NUFUD
VELIKA SAHARA
Es-Sujut
Delmen
Darjen
Dubai
Vadi-l-Kura
NEDŽD
Suhar
1000 800 600 400 200 0 200
km
Nil
Jesrib (Medina)
JEMAMA
Hadžer
Muskat
PUTOVANJE SELMANA FARISIJA
Isfahan, Šam, Mosul
Nasibin, Amurija, Vadi-l-Kura,
Jesrib (Medina)
NUBIJA
Džide
Meka
OMAN
CRVENO MORE
HADRAMEVT
San'a
JEMEN
ARAPSKO MORE
Aden
ADENSKI ZALIV
El-Habeš
Sokotra

Hran vatre u Bakuu

Selmanov bijeg u Siriju

Kazivao je Selman: „Poslao sam poruku kršćanima: 'Ako vam dođe bilo kakav putnik iz Sirije, recite mi'. Zatim su stigli neki putnici iz Sirije, kršćanski trgovci, pa su mi rekli za njih. Poručio sam im: 'Kad završe svoje poslove i budu htjeli nazad, u svoju zmlju, recite mi'. Tako, kad su htjeli poći nazad u svoju zemlju, oni su mi rekli. Skinuo sam okove sa stopala i otišao sa njima u Siriju. Kad smo stigli tamo, upitao sam: 'Ko je najučeniji čovjek ove religije?' Odgovoriše: 'Biskup u crkvi'".

Selman je ostao sa kršćanskim biskupom, koji je bio loš čovjek. Kad je on umro, otišao je biskupu koji je bio pravedan. Kad je bio na samrtnoj postelji, Selman je kazao: ' Došla je tebi Allahova odluka (smrt). Šta mi savjetuješ kome da odem? Šta mi naređuješ da uradim?' On je odgovorio: 'Sine moj, ja ne znam nikoga ko slijedi isti put koji ja slijedim. Ljudi su osuđeni na propast. Izmijenili su i napustili većinu onoga što su slijedili, osim nekog čovjeka u Mosulu, koji slijedi isti put koji i ja slijedim. Zato, idi i pridruži mu se'".

Selman se pridružuje biskupu iz Mosula

Kazivao je Selman: „Kad je umro i sahranjen, otišao sam tome čovjeku u Mosulu i rekao mu: 'Tako i tako mi je rekao kad je umirao i rekao da dođem tebi. Rekao mi je da slijediš isti put koji je i on slijedio'. On mi je odgovorio: 'Ostani uz mene'. Tako sam ostao s njim i vidio da je dobar čovjek i da slijedi isti put kao i njegov prijatelj. Ali, on je uskoro umro. Kad je bio na samrtnoj postelji, upitao sam ga: 'Tvoj prijatelj mi je rekao za tebe i savjetovao me da ti se pridružim. Sada je Allahova odluka došla tebi. Kome savjetuješ da odem? Šta mi naređuješ da uradim?' 'Sine moj, tako mi Allaha, ja ne znam nikoga ko slijedi isti put kao mi, osim što ima neki čovjek u Nasibejnu. Zato idi i pridruži mu se', odgovorio je».

Selman se pridružuje biskupu u Nasibejnu

Selman je ispripovijedao: „Kad je on umro i ukopan, ja sam otišao tom čovjeku u Nasibejn i ispričao mu svoju priču i šta mi je moj prijatelj savjetovao. On je rekao: 'Ostani sa mnom'. Tako sam ostao i uvidio da on slijedi isti put kao dvojica njegovih istomišljenika. Ostao sam sa tim

Džavasa džamija

Darejn

dobrim čovjekom. Ali, uskoro mu je došla smrt i, kad je umirao, ja sam upitao: 'Šta mi savjetuješ, kome da odem? Šta mi naređuješ da uradim?' On odgovori: 'Sine moj, tako mi Allaha, ja ne znam da ima još neko da je ostao da ti mogu reći da mu odeš, osim jednog čovjeka u 'Amurijji, u zemlji Bizantinaca. On slijedi isti put kao i mi. Zato, ako želiš, otiđi njemu'".

Selman se pridružuje čovjeku u 'Amurijji

Selman je, dalje, ispripovijedao: „Kad je on umro i pokopan, otišao sam tom čovjeku u 'Amurijju i ispričao mu svoju priču. On je rekao: 'Ostani sa mnom'. Kad je umirao, upitao sam ga: 'Šta mi savjetuješ, kome da odem? Šta mi naređuješ da uradim?' On odgovori: 'Sine moj, tako mi Allaha, ja ne znam da ima još neko da slijedi isti put kao mi da ti mogu reći da mu odeš. Ali, vrijeme novog poslanika brzo se približava. On će biti poslan sa vjerom Ibrahima, s.a.v.s., i pojavit će se u zemlji Arapa, preselit će se u zemlju između dva polja lave između kojih su palme s hurmama. Na njemu će biti znaci koji se neće moći sakriti. On će primati darove, ali neće primati milostinju. Između njegovih ramena bit će pečat poslanstva. Ako možeš otići u tu zemlju, učini to'".

Selman odlazi u Vadi-l-Kura

Selman pripovijeda: „Kad je on umro i pokopan, ja sam ostao u 'Amurijji onoliko koliko je Allahova volja bila da ostanem. Nakon toga je pokraj mene prolazila grupa trgovaca iz Kelba i ja sam im rekao: 'Povedite me u zemlju Arapa, dat ću vam ove svoje krave i ovu svoju malu ovcu'. Oni su pristali, pa sam im dao te životinje i oni su me poveli. Ali, kad smo stigli u Vadi-l-Kura, oni su mi učinili nepravdu i prodali me nekom Jevreju kao roba. Dok sam bio s njim, vidio sam neko palmino drveće i ponadao sam se da je ovo zemlja koju mi je opisao moj prijatelj, ali nisam bio siguran."

Selman odlazi u Medinu

Kazivao je Selman: „Dok sam bio s njim, njegov rođak iz Benu Kurejze došao mu je iz Medine, otkupio me od njega i odveo me sa sobom u Medinu. Tako mi Allaha, čim sam je vidio, prepoznao sam je iz opisa

KRŠĆANI NEDŽRANA

El-ula
Hajber
Medina
Jenbu
HIDŽAZ
Rabig
Meka
Džide
Taif
Mugammes
Šuajba
HAS'AM
ASIR
Kunfuda
CRVENO MORE
km
500
400
300
200
100
0
Ebha
Nedžran
Fursan
Džizan
Šebve
Mearib
Museve'a
Dehlek
Kameran
San'a
JEMEN
HIMJER
Zubejd
Aksum
Šukra
El-Habeši
Assabe
Aden
ADENSKI ZALIV

moga prijatelja. Tako sam ostao tamo, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio je poslan i bio je u Mekki izvjesno vrijeme, ali ja nisam ništa čuo o njemu, jer sam bio preokupiran poslovima roba. Zatim se Allahov Poslanik, s.a.v.s., preselio u Medinu".

Selman čuje o preseljenju Poslanika, s.a.v.s.

Kazivao je Selman: „Radeći neki posao, tako mi Allaha, bio sam na vrhu palme svoga gospodara, a moj gospodar sjedio je ispod palme, kad mu je došao rođak i rekao: 'Tako i tako, uništio Allah Beni Kailu,[15] tako mi Allaha. Oni se sad okupljaju u Kubba'u da se sastanu sa čovjekom koji im je danas došao iz Mekke, a oni tvrde da je on poslanik'. Kad sam to čuo, počeo sam drhtati, sve dok nisam pomislio da ću pasti s drveta na glavu svog gospodara. Sišao sam s drveta i počeo ispitivati tog njegovog rođaka: 'Šta si rekao?' Moj gospodar se naljutio i udario me, a zatim rekao: 'Kakve to veze ima sa tobom? Vrati se svom poslu!' Odgovorio sam: 'Ništa, samo sam htio provjeriti šta kaže'".

Selman provjerava autentičnost Muhammedovog poslanstva

Kazivao je Selman: „Bio sam nešto uštedio, pa sam to uzeo i, kad je pala noć, otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u Kubba'. Ušao sam kod njega i rekao: 'Čuo sam da si pravedan čovjek, da imaš prijatelje koji su stranci i da im treba pomoći. Ovo ja posjedujem i dajem kao milostinju, a vidim da ti to zaslužuješ više nego bilo ko drugi'. Stavio sam to pokraj njega, a zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao svojim ashabima: 'Jedite', ali se on suspregao. Rekoh sebi: 'Ovo je jedno'. Zatim sam otišao i počeo više štedjeti, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., u međuvremenu se preselio u Medinu. Potom sam to odnio i rekao mu: 'Primijetio sam da ne jedeš milostinju (ono što je dato kao milostinja). Ovo je dar kojim te želim počastiti'. Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jeo i pozvao svoje ashabe da jedu s njim. Rekoh sebi: 'Ovo je drugo'. Zatim sam došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., dok je bio u Beki'u-l-Garkadu, gdje je prisustvovao ukopu jednog od ashaba. Ja sam nosio svoj ogrtač, a on je sjedio među svojim ashabima. Pozdravio sam ga, a zatim pokušao

[15] Kaila je bila majka Evsa i Hazredža; ovo je ime njihove drevne pretkinje, čije je puno ime bilo Kaila bint Kahil

pogledati njegova leđa, ne bih li primijetio pečat poslanstva, koji mi je prijatelj opisao. Kad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., primijetio moje nastojanje da vidim njegova leđa, shvatio je da pokušavam potvrditi nešto što mi je bilo opisano. Pustio je svoj ogrtač da spadne, a ja sam vidio pečat i prepoznao ga. Zagrlio sam ga i poljubio plačući od sreće. Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao mi je: 'Dođi ovamo'. Ja sam prišao, sjeo ispred njega i ispričao mu svoju priču".

Selman je ostao rob i propustio Bedr i Uhud sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s. Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio da se Selman oslobodi ropstva i obećao da će mu pomoći. Sklopio je ugovor o oslobađanju sa njegovim gospodarom, a zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao svojim ashabima: 'Pomozite svome bratu'. Tako su mu oni pomogli i Selman je oslobođen. Zatim je sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., bio na Hendeku kao slobodan čovjek i, nakon toga, nije propustio nijedan važan događaj.[16]

Selman el-Farisi ebu Abdullah također je poznat i kao Selman Dobri (Selman el-Hajr). Bio je jedan od najboljih ashaba, jedan od najodanijih asketizmu i držanju do vrlina. Kad je bio pitan o svom porijeklu, rekao je: „Ja sam Selman ibn el-islam" (Selman, sin islama). Allahov Poslanik, s.a.v.s., uspostavio je bratsku vezu između njega i Ebu Derda'a. Muhadžiri su imali običaj kazati: Selman je jedan od nas. A ensarije su imale običaj kazati: Selman je jedan od nas. Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: „Selman je jedan od nas, Ehlu-bejt" (član njegove kuće). Nakon što je proživio dug život, umro je 35. godine po Hidžri.

---

[16] Ibn Hišam, 1/198, *Usdu-l-gabe*, 2/417

Džamija s dvije kible

PROMJENA KIBLE OD BEJTU-L-MAKDISA (JERUSALEMA) PREMA ČASNOJ KABI

U Mekki je Poslanik, s.a.v.s., imao običaj obavljati namaz okrećući se prema Jerusalemu, imajući Ka'u ispred sebe. Kad se preselio u Medinu, obavljao je namaz prema Jerusalemu šesnaest mjeseci, ali se nadao da će to biti promijenjeno prema Ka'i.

قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ
وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ
وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
يَعْمَلُونَ

Vidimo Mi kako sa žudnjom bacaš pogled prema nebu, i Mi ćemo sigurno učiniti da se okrećeš prema strani koju ti želiš: okreni zato lice svoje prema Časnom hramu! I ma gdje bili, okrenite lica svoja na tu stranu. Oni kojima je data Knjiga sigurno znaju da je to istina od Gospodara njihova – a Allah motri na ono što oni rade (*Bekare, 144*).

Tokom podne-namaza (kaže se i da je bila ikindija– namaz), Poslanik, s.a.v.s., predvodio je dva rek'ata, zatim mu je naređeno da se okrene prema Ka'bi, pa se on i okrenuo prema Ka'bi. Džamija u kojoj je obavio ovaj namaz postala je poznata kao Džamija sa dvije kible (Mesdžidu kibletejn). To je bilo u ponedjeljak, polovinom redžeba 2. godine po Hidžri, dva mjeseca prije velike bitke na Bedru (Ibn Sa'd, 1/242).

DOGAĐAJI I POHODI[17]

Allahov Poslanik, s.a.v.s., zastao je gledajući narod Suffaha. Vidio je da su siromašni i u bijedi, pa ih je utješio. Oni su oformili prvi jahački odred. Stanovnicima Suffaha Kurejšije su konficirali kuće u Mekki, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., započeo ekonomski rat protiv Kurejšija. Ovaj rat su, ustvari, započeli Kurejšije u Ši'ab ebi Talibu[18]. Došlo je do rata između muslimana i plemena Kurejš.

Ebu Džehl je vidio Sa'da ibn Mu'aza kako obavlja tavaf u Mekki i rekao: „Kako to da te vidim da obavljaš tavaf u sigurnosti kad si dao utočište onima koji su promijenili svoju vjeru, a ti si odlučio da im pomogneš i podržiš ih? Tako mi Allaha, da nisi pod zaštitom Ebu Safvana – Umejje ibn Halefa – živ i zdrav se ne bi vratio svojoj familiji". Podižući glas, Sa'd mu reče: „Tako mi Allaha, ako ti meni zabraniš ovo, ja ću tebi zabraniti nešto što je tebi važnije –(trgovačko) putovanje pokraj Medine".

Početak oružanih sukoba između muslimana i mušrika bio je prirodan slijed događaja poslije odvajanja dvije skupina. Kurejšijama to nije bilo čudno, niti bilo kom drugom plemenu, jer su znali šta se sve radilo prema muslimanima – progoni, torture, konfisciranje imovine i istjerivanje.

Hamzin pohod u Saifu-l-Bahr, u susjedstvu El-Aisa, ramazana, 1. h. g. Pratilo ga je trideset jahača muhadžira. Susreli su Ebu Džehla ibn Hišama, kojeg je pratilo tri stotine Mekkelija. Intervenirao je Med-ždi ibn Amr el-Džuheni, tako da nije došlo do borbe između njih.

Jedan od njih je rekao: „Bajrak Ubejde ibn el-Harisa bio je prvi baj-

---

[17] Riječ *gazveh* u arapskom se koristi da se označi bitka ili pohod u kome je bio Poslanik, s.a.v.s., a *serijja* se koristi za slučajeve kad bi on poslao ljude (u neku misiji), ali ne bi išao s njima; u oba slučaja, mogla je, ali ne i moralo doći do borbe. Ovdje bi bolje bilo riječ *pohod* koristiti za termin *gazve*, a termin za *misiju*, ali bi izraz *ekspedicija* mogao biti i rogobatan, pa je u oba porimjera upotrebljavan izraz *pohod*, s tim što je već na početku istaknuto ko ga je predvodio i protiv koga, odnosno je li neposredno bio prisutan Poslanik, s.a.v.s.

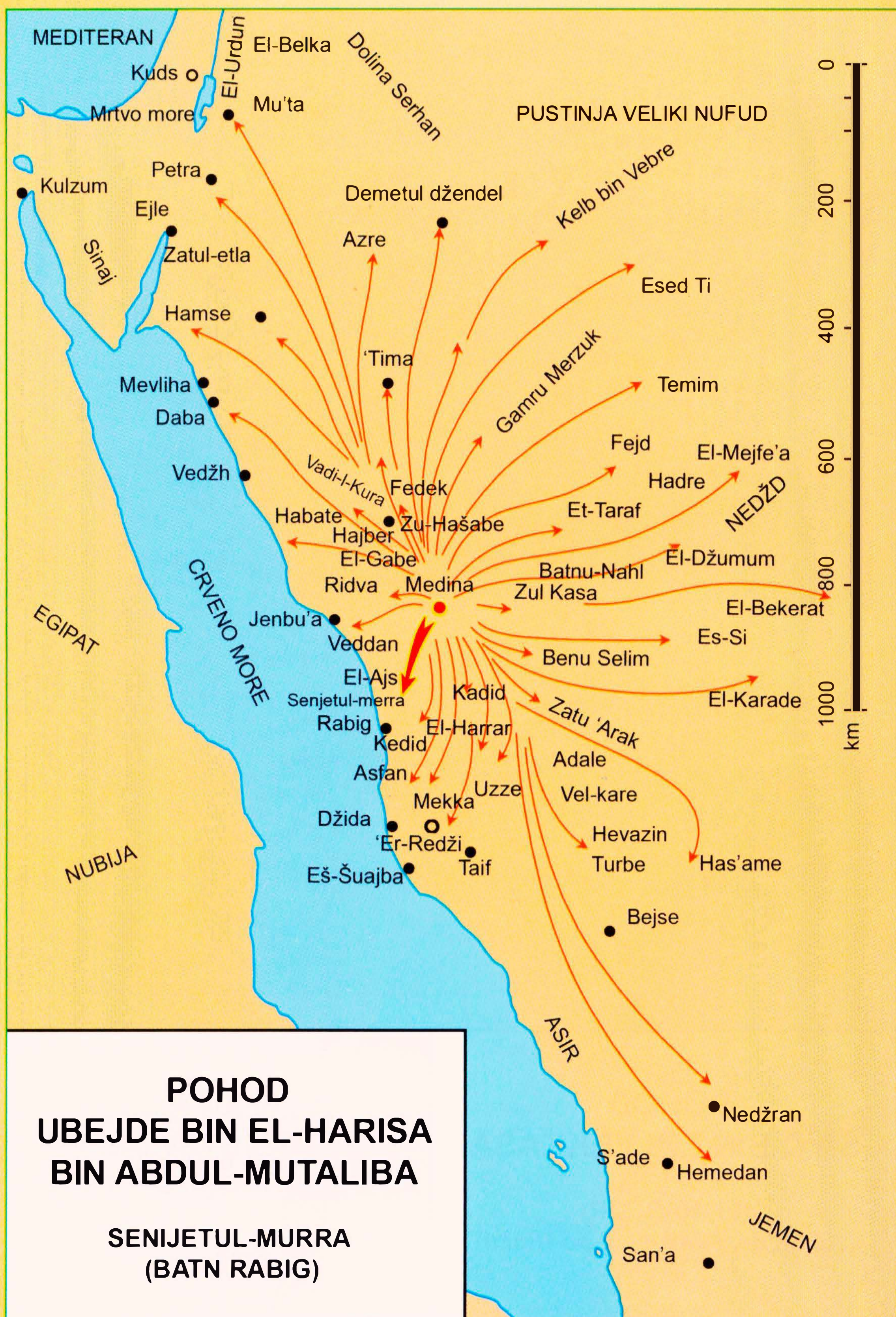
[18] Ši'ab ebi Talib; ovo je osvrt na bojkot Kurejšija protiv muslimana u Mekki

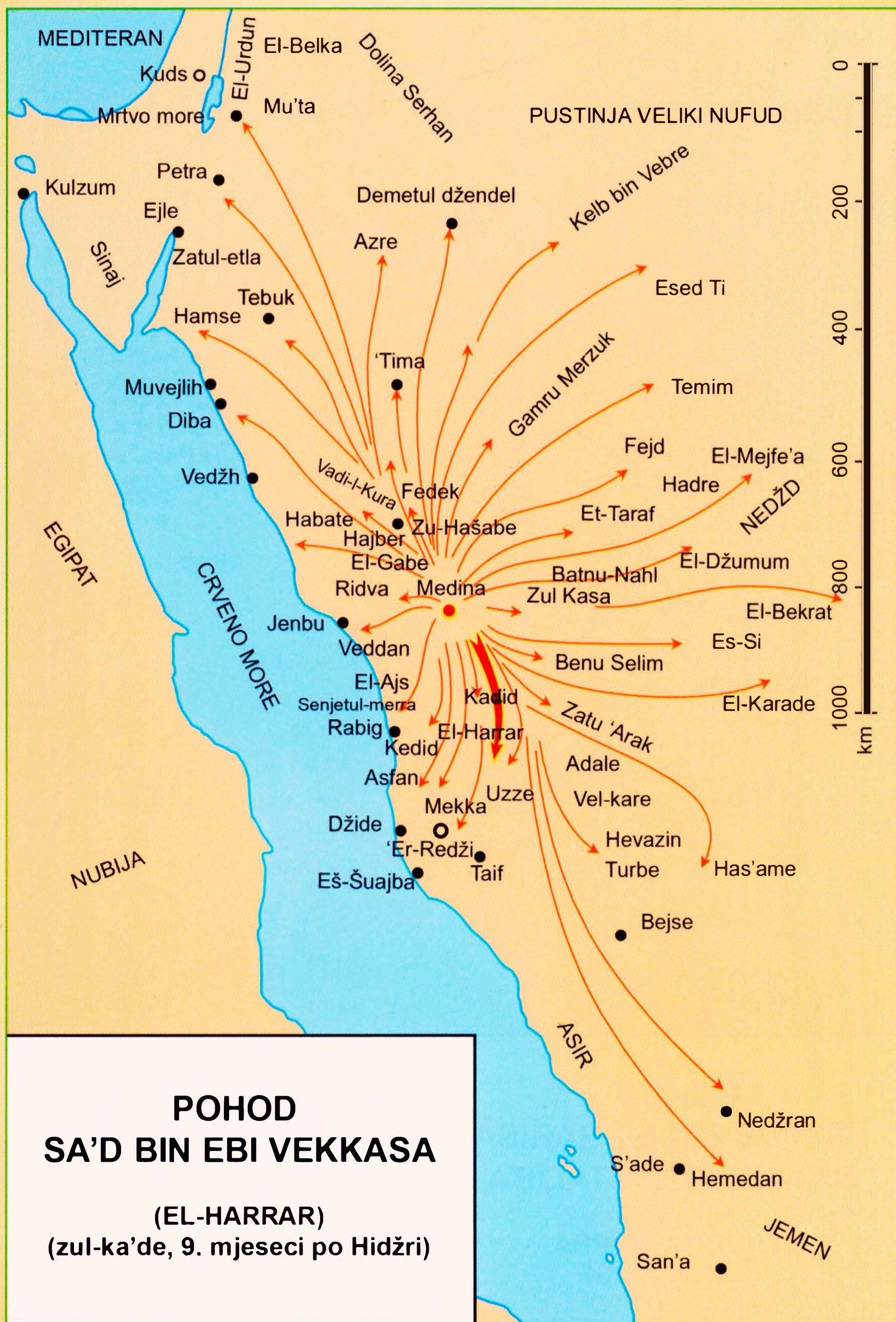
MEDITERAN
Kuds
Mrtvo more
El-Urdun
El-Belka
Dolina Serhan
Mu'ta
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Petra
Kulzum
Ejle
Devmetul džendel
Kelb bin Vebre
Azre
Sinaj
Zatul-etla
Esed Ti
Tebuk
Hamse
'Tima
Gamru Merzuk
Muvejlih
Temim
Diba
Fejd
El-Mejfe'a
Vedžh
Hadre
Vadi-l-Kura
Fedek
NEDŽD
Et-Taraf
Habate
Zu-Hašabe
Hajber
El-Gabe
El-Džumum
Batnu-Nahl
Ridva
Medina
Zul Kasa
EGIPAT
CRVENO MORE
El-Bekrat
Jenbu
Veddan
Es-Si
Benu Selim
El-Ajs
Kadid
El-Karade
Zatu 'Arak
Rabig
El-Harrar
Kedid
Adale
Asfan
Uzze
Mekka
Vel-kare
Džide
Hevazin
'Er-Redži
Eš-Šuajba
Taif
Turbe
Has'ame
NUBIJA
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a

0
200
400
600
800
1000
km

POHOD 4. HAMZE U SEJFUL-BEHR PREKO EL-AJSA

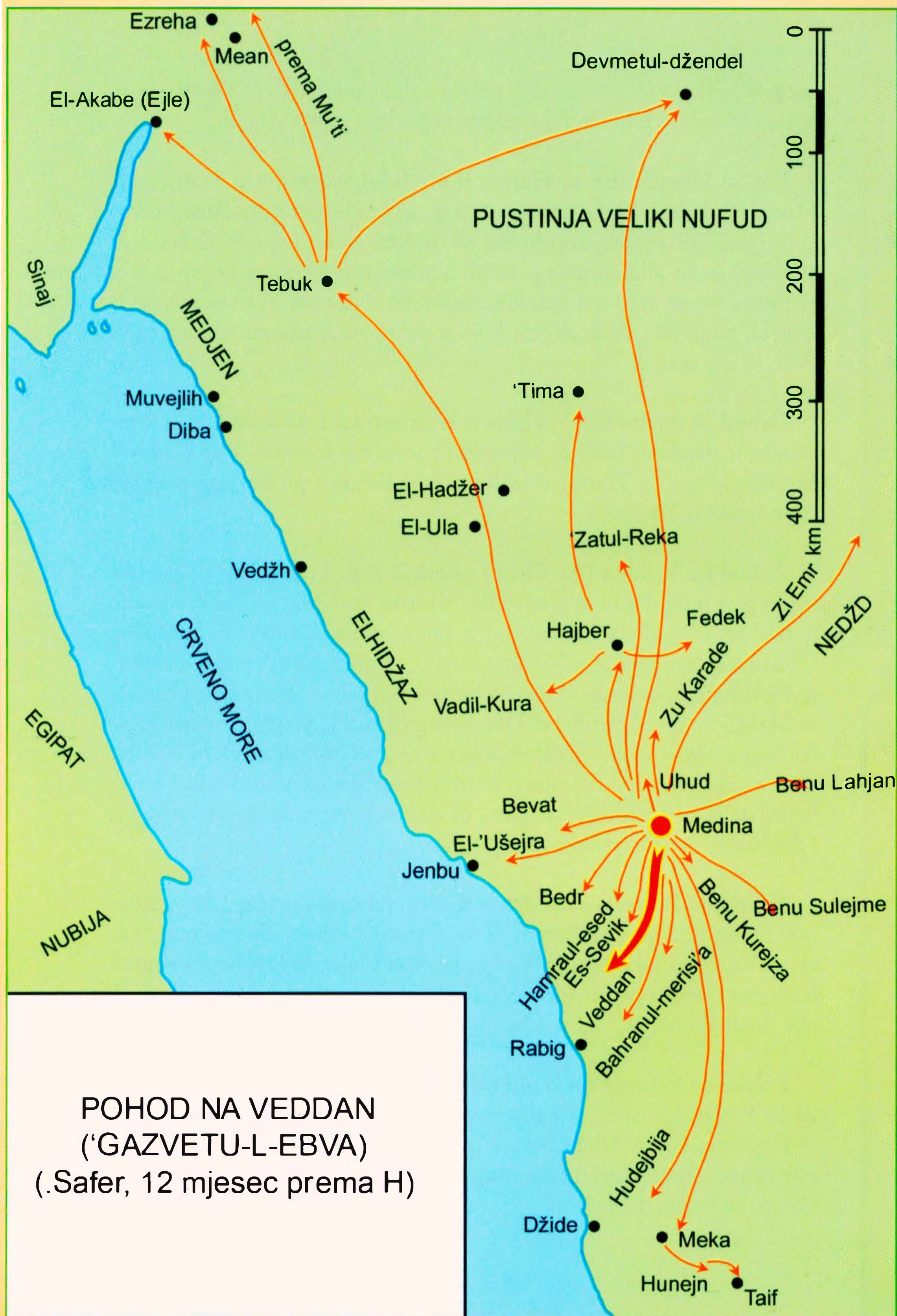
(prvi ramazan poslije Hidžre)

MEDITERAN
Kuds
Mrtvo more
El-Urdun
El-Belka
Dolina Serhan
Mu'ta
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Petra
Kulzum
Ejle
Demetul džendel
Kelb bin Vebre
Sinaj
Zatul-etla
Azre
Esed Ti
Hamse
'Tima
Gamru Merzuk
Temim
Mevliha
Daba
Fejd
El-Mejfe'a
Hadre
Vedžh
Vadi-l-Kura
Fedek
NEDŽD
Habate
Zu-Hašabe
Et-Taraf
Hajber
El-Gabe
El-Džumum
Batnu-Nahl
Ridva
Medina
Zul Kasa
El-Bekerat
EGIPAT
Jenbu'a
Veddan
Es-Si
CRVENO MORE
Benu Selim
El-Ajs
Senjetul-merra
Kadid
El-Karade
Zatu 'Arak
Rabig
El-Harrar
Kedid
Adale
Asfan
Uzze
Vel-kare
Mekka
Hevazin
Džida
'Er-Redži
Taif
NUBIJA
Eš-Šuajba
Turbe
Has'ame
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a
0
200
400
600
800
1000
km
POHOD
UBEJDE BIN EL-HARISA
BIN ABDUL-MUTALIBA
SENIJETUL-MURRA
(BATN RABIG)

POHOD SA'D BIN EBI VEKKASA

(EL-HARRAR)
(zul-ka'de, 9. mjeseci po Hidžri)

POHOD NA VEDDAN
('GAZVETU-L-EBVA)
(.Safer, 12 mjesec prema H)

rak koji je Poslanik, s.a.v.s., dao nekome muslimanu. To je zato što je on poslao Hamzu i Ubejdu na različite pohode, a u isto vrijeme.

Pohod Ubejde ibn el-Harisa ibn Abdulmuttaliba u Sanijetu-l-Murre (Batnu Rabig) u ševvalu 1. h.g., sa šezdeset muhadžira. Susreo je Sufjana ibn Harba, koji je bio sa dvjesta svojih istomišljenika. Razmijenili su strijele, ali nisu potezali mačeve, niti formirali bojne redove za bitku; sve se svelo na nekoliko čarki. Sa'd ibn ebi Vekkas izbacio je strijelu; to je bila prva strijela koja je *ispaljena* u islamu. Zatim su se dvije strane razišle.

Pohod Sa'da ibn Ebi Vekkasa u Harrar u zu-l-ka'detu 1. h. g. Predvodio je dvadeset ljudi da presretnu kurejšijski karavan. Kad je konjički odred stigao u Harrar, otkrili su da je karavan prošao dan prije, pa su se vratili u Medinu.

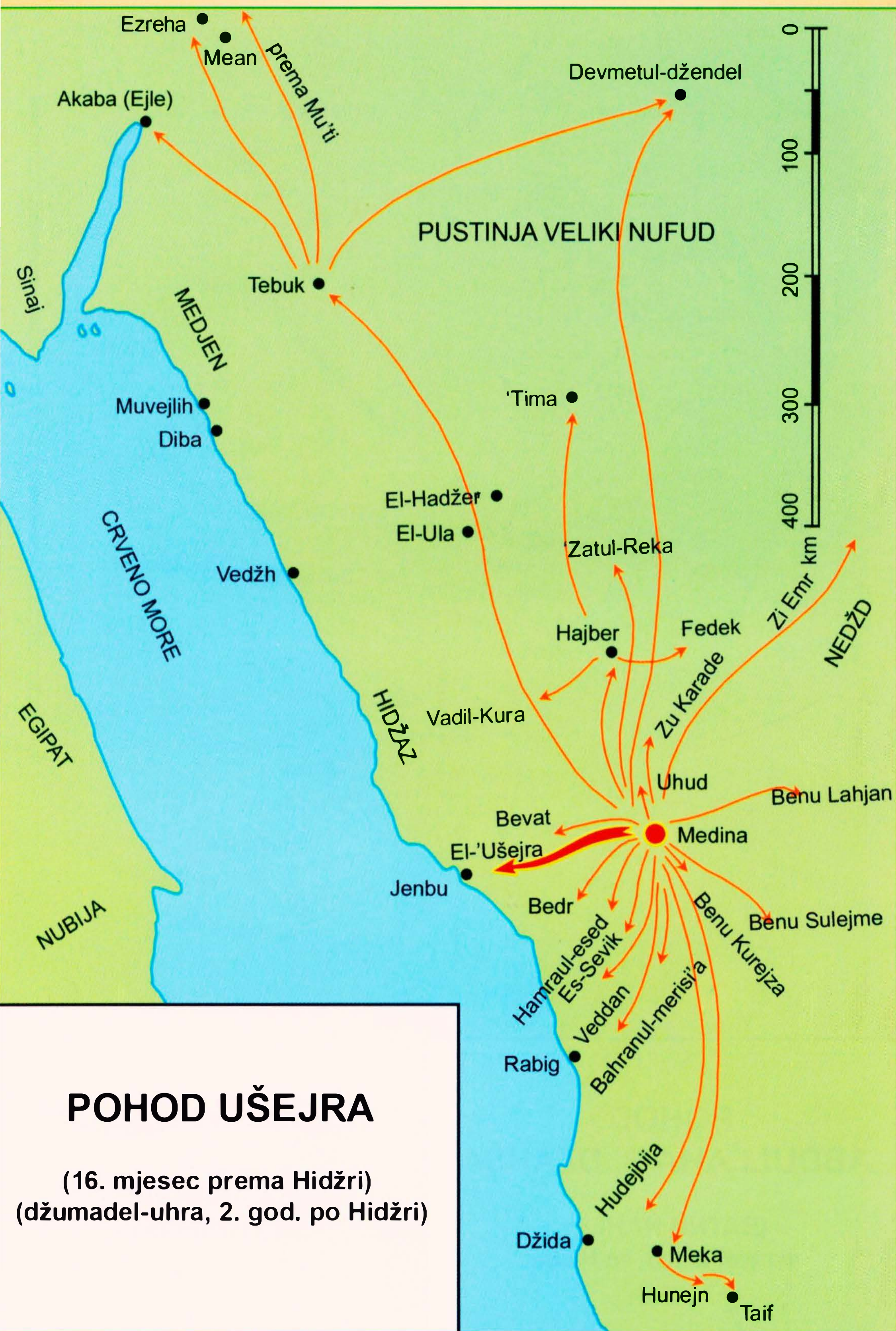
Pohod na Veddan (El-Ebva') safera 2. h.g. Prema Ibn Sa'du, ovo je bio prvi pohod koji je predvodio Allahov Poslanik, s.a.v.s. Predvodio je muhadžire; nijedan ensarija nije bio s njima. Ostavio je Sa'da ibn Ubadu kao zamjenika u Medini. Kad su stigli u Ebva', presreli su kurejšijski karavan, ali nije došlo do borbe. Sklopili su dogovor o primirju sa Mahšijem ibn Amrom ed-Damrijem. Damri je bio iz plemena Benu Kinane. Dogovoreno je da Poslanik, s.a.v.s., neće napadati Benu Damare i da oni neće napadati njega, neće se pridruživati nikom od njegovih neprijatelja, niti pomagati nekom od njegovih neprijatelja. Sastavljen je i dokument sa ovim zaključcima.

Pohod na Buvat u susjedstvu Radve, rebiu-l-evvela, 2. h.g. Allahov Poslanik, s.a.v.s., izišao je sa dvije stotine ashaba da presretne karavan Kurejšija u kome je bio i Umejje ibn Halef el-Džuheni i stotinu Kurejšija i dvije i po hiljade deva. Poslanik, s.a.v.s., stigao je u Buvat, ali nije došlo do borbe, zatim se vratio u Medinu.

Pohod na Safavan (prvi pohod na Bedr), rebiu-l-evvela 2. h.g. Allahov Poslanik, s.a.v.s., krenuo je u potjeru za Kurzom ibn Džabirom el-Fihrijem, koji je jahao deve s medinske ispaše. Progonio ga je dok nije stigao u dolinu zvanu Safavan, u blizini Bedra, ali mu je Kurz umakao, pa se vratio u Medinu.

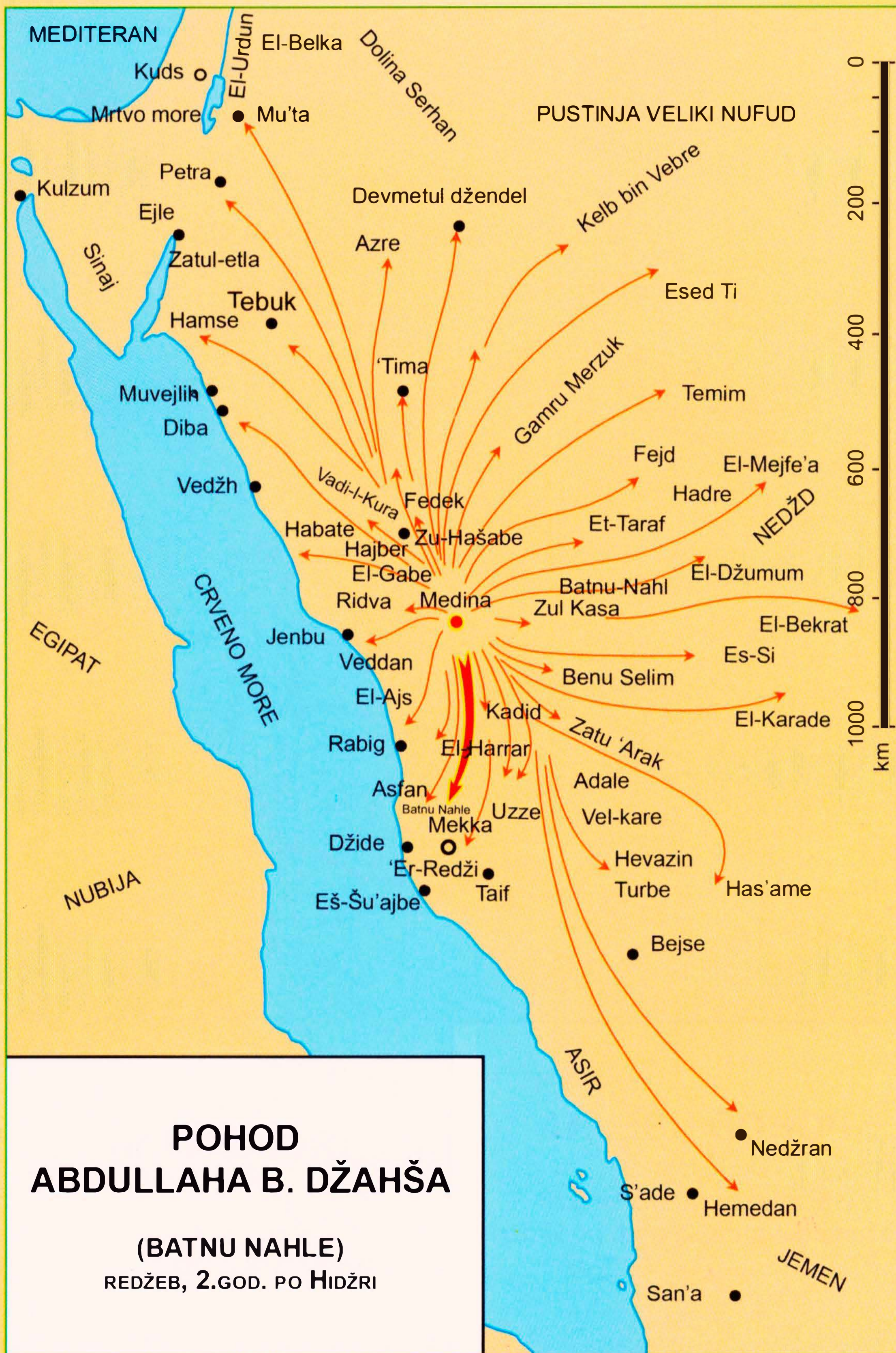

Ezreha
Mean
prema Mu'ti
Akaba (Ejle)
Devmetul-džendel
0
100
200
300
400
km
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Sinaj
Tebuk
Medjen
Muvejlih
Diba
'Tima
El-Hadžer
El-ula
'Zatur-Rika
Vedžh
CRVENO MORE
Hajber
Fedek
Zi Emr
NEDŽD
HIDŽAZ
Vadil-Kura
Zu Karade
Uhud
Benu Lahjan
EGIPAT
Radve
Bevat
Medina
El-'Ušejra
Jenbu
Benu Sulejme
Benu Kurejza
NUBIJA
Hamraul-esed
Es-Sevik
Veddan
Bahranul-merisi'a
Rabig
Hudejbija
Džide
Meka
Hunejn
Taif
POHOD BUVAT
IZ SMJERA RADVE
(rebiu-l-evvel, 13. mjesec
po Hidžri.)

Ezreha
Mean
prema Mu'ti
Akaba (Ejle)
Devmetul-džendel
0
100
200
300
400
km
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Sinaj
MEDJEN
Tebuk
Muvejlih
Diba
'Tima
El-Hadžer
El-Ula
CRVENO MORE
'Zatul-Reka
Vedžh
EL-HIDŽAZ
Hajber
Fedek
Zi Emr
NEDŽD
EGIPAT
Vadil-Kura
Zu Karade
Uhud
Benu Lahjan
Bevat
Medina
El-'Ušejra
Jenbu
NUBIJA
Bedr
Es-Sevik
Benu Kurejza
Benu Sulejme
Hamraul-esed
Veddan
Bahranul-merisi'a
Rabig
HUDEJBIJA
Džide
Meka
Hunejn
Taif
POHOD SEFEVAN
(PRVI BEDR)
rebiu-l-evvel, 13. mjesec)
(.po Hidžri

POHOD UŠEJRA

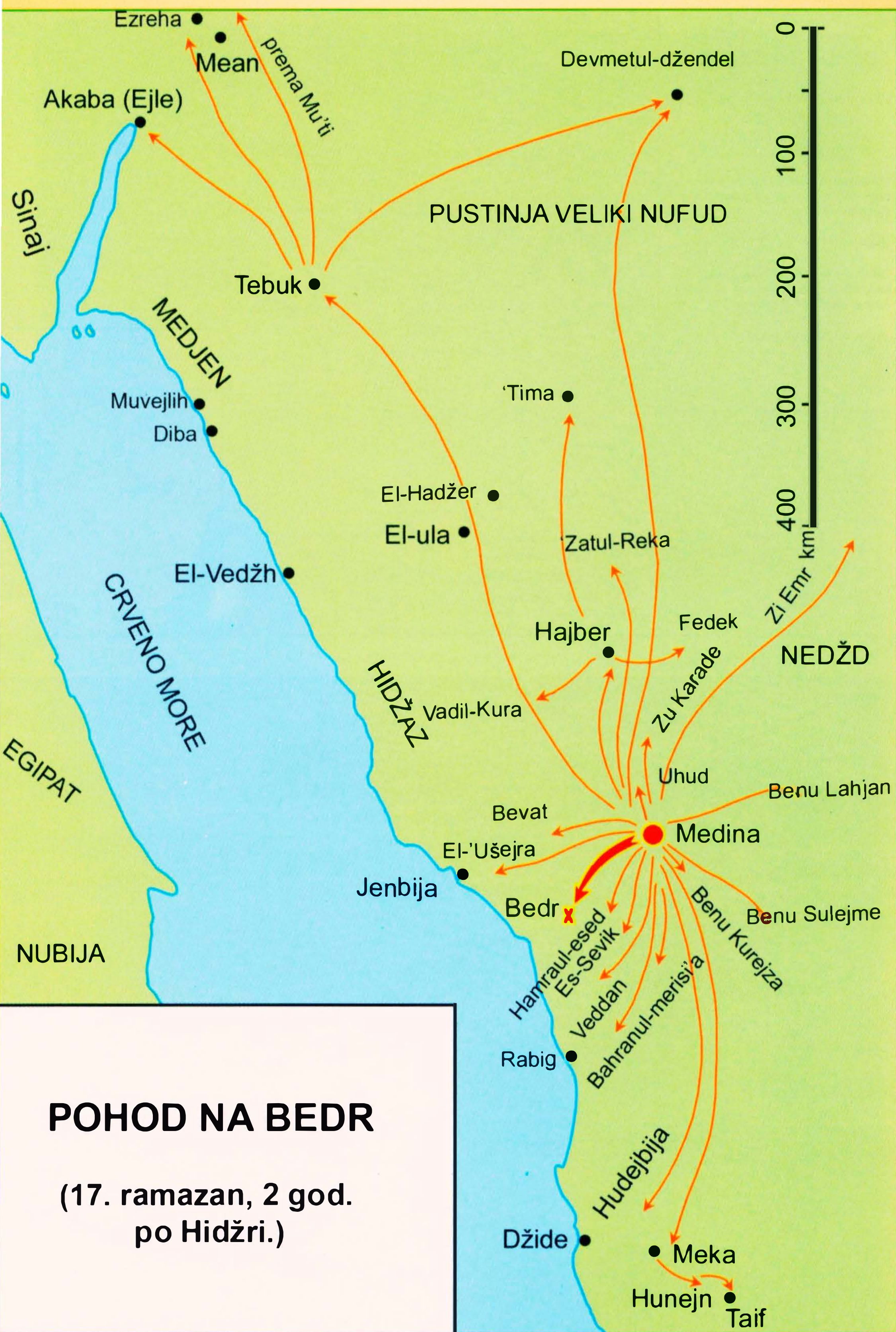
(16. mjesec prema Hidžri)
(džumadel-uhra, 2. god. po Hidžri)

POHOD ABDULLAHA B. DŽAHŠA

(BATNU NAHLE)

REDŽEB, 2.GOD. PO HIDŽRI

POHOD NA BEDR

(17. ramazan, 2 god. po Hidžri.)

BITKA NA BEDRU

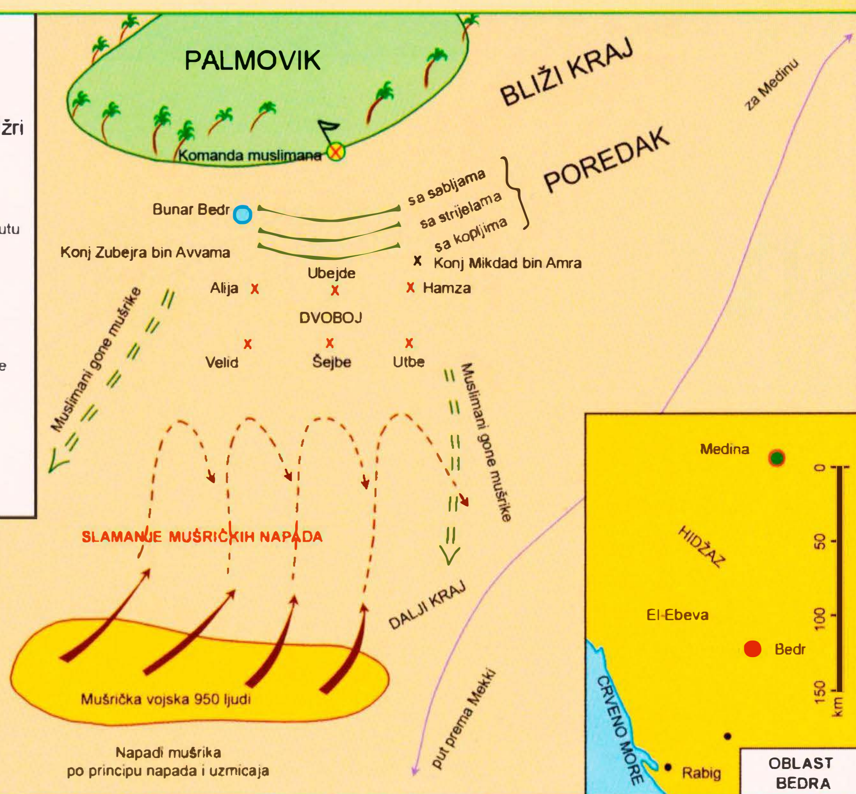
17. ramazan 2. god. po Hidžri
13. Mart 624. g.

"Allah voli one koji se na Njegovu putu bore u redovima kao da su bedem čvrsti."

(Bojni red, 4)

"Allah vas je pomogao i na Bedru, kada ste bili malobrojni zato se bojte Allaha, da biste bili zahvalni"

(Imranova porodica, 123)

Šehitluk na Bedru

بسم الله الرحمن الرحيم

الله
جل جلاله

ولقد نصركم الله ببدر وأنتم أذلة فاتقوا الله لعلكم تشكرون

صدق الله العظيم

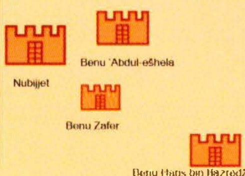
أسماء شهداء غزوة بدر

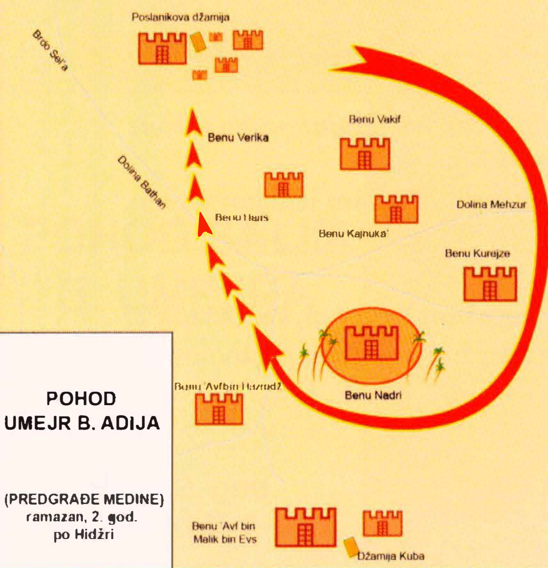
عمير بن أبي وقاص
صفوان بن وهب
ذو الشمالين بن عبد عمرو
مهجع بن صالح
عاقل بن البكير
عبيدة بن الحارث
سعد بن خيثمة
مبشر بن عبدالمنذر
حارثة بن سراقة
رافع بن المعلا
عمير بن الحمام
يزيد بن الحارث
معوذ بن الحارث
عوف بن الحارث

رضي الله عنهم جميعا

Izvor Bedra

POGUBLJENJE ESME BINT MERVAN (PJESNIKINJE)

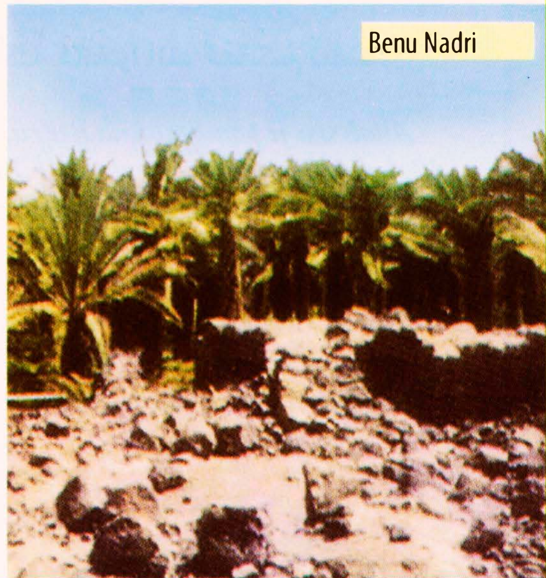

POHOD UMEJR B. ADIJA

(PREDGRAĐE MEDINE)
ramazan, 2. god.
po Hidžri

Područje za koje se smatra da je bilo granica između ensarijskih i jevrejskih voćnjaka u Jesribu

Pohod u Zu-l-Ušejru, džumade-l-ahira 2. h. g. Allahov Poslanik, s.a.v.s., krenuo je sa stotinu i pedeset (ili sa dvije stotine) ljudi da presretne kurejšijski karavan. Stigao je u Zu-l-Ušejru, koja je pripadala Benu Mudlidžu, u okolini Jenbu'a, gdje je otkrio da je karavan prošao nekoliko dana prije i nastavio prema Siriji. Zato se vratio u Medinu.

Pohod 'Abdullaha ibn Džahša el-Esedija u Batnu-n-Nahl (blizu Mekke), redžeba 2. h. g. Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao ga je sa dvadeset muhadžira da sačekaju u zasjedi karavan Kurejšija. On i njegovi ljudi sukobili su se sa kurejšijskim trgovcima koji su dolazili iz Taifa. Ovo je bilo zadnjeg dana redžeba. Zaplijenili su karavan i ubili Amra ibn el-Hadremija, a dvojicu zarobili. Tokom pohoda, Abdullah ibn Džahš prozvan je emiru-l-mu'mininom (zapovjednik pravovjernih).

Veliki pohod na Bedr, ramazana 2. h. g. Poslanik, s.a.v.s., pošao je sa 313 ljudi da presretne karavan Kurejšija koji je predvodio Ebu Sufjan. Ebu Sufjanov karavan uspio je umaknuti, ali su se Kurejšije, pod vođstvom Ebu Džehla, koji je predvodio devet stotina pedeset ljudi koji su se spremili za rat, zaputili iz Mekke prema Bedru. Velika bitka Bedra dogodila se 17. ramazana 2. h. g. Allah je učinio da muslimani pobijede uprkos malobrojnosti i uprkos činjenici da nisu izišli da bi vodili borbu, već samo da bi presreli karavan. Ubijeno je sedamdeset mušrika, a sedamdeset zarobljeno. Poslanik, s.a.v.s., poslao je radosne vijesti o pobjedi u Medinu. Šest muhadžira i osam ensarija poginuli su kao šehidi. Allah, dž.š., kaže:

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

Allah vas je pomogao i na Bedru, kad ste bili malobrojni – zato se bojte Allaha, da biste bili zahvalni (*Ali Imran, 123*).

Oni su bili malobrojniji i slabo naoružani. Allah im je darovao očiglednu pobjedu nad mušricima.

Pohod Umejra ibn Adijja protiv Esme bint Mervan, ramazana 2. h. g. Ona je imala običaj svojom poezijom huškati ljude protiv muslimana. Zato ju je Umejr ubio.

POGUBLJENJE EBI AFEKA

An Nabit

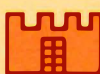

Benu Abdul Ešhel

RAVNICA VAKIM

Benu Zafr

Benu Haris bin El-Hazredž

Poslanikova džamija

Es-Senh

'BRDO SALA

El-Beki

Benu Zurejka

Benu Vakif

DOLINA BATHAN

Benu Haris

DOLINA MAHZUR

'Benu Kajnuka

DOLINA AL 'AKIK

Benu Kurejza

DOLINA MUZEJNEB

Benu Avf bin El-Hazredž

Benu Nadir

POHOD SALIM B. UMEJRA

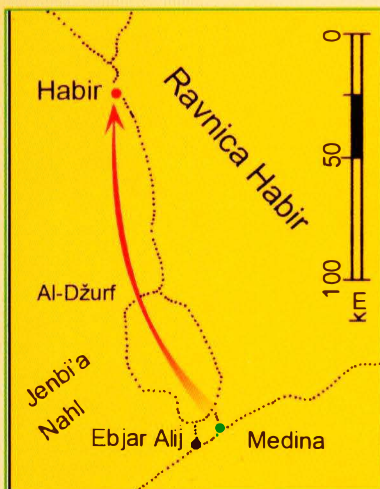
ševal, 2. god. po Hidžri

Benu Avf bin Malik bin El-Evs

'Džamija Kuba

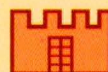

RAVNICA VAKIM

An-Nebit

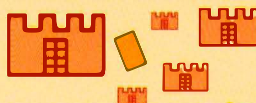
Benu Abdil Ešhel

Benu Zafr

Benu Haris bin El-Hazredž

Poslanikova džamija

Es-Senh

BRDO SALA'

El-Beki

Benu Zurejka

Benu Vakif

Benu Haris

DOLINA MAHZUR

Benu Kajnuka'

Benu Kurejza

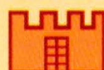
DOLINA BATHAN

DOLINA EL-'AKIK

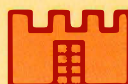
DOLINA MUZEJNEB

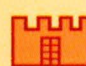
Benu Nadir

Benu Avf bin El-Hazredž

Benu Avf bin Malik bin El-Evs

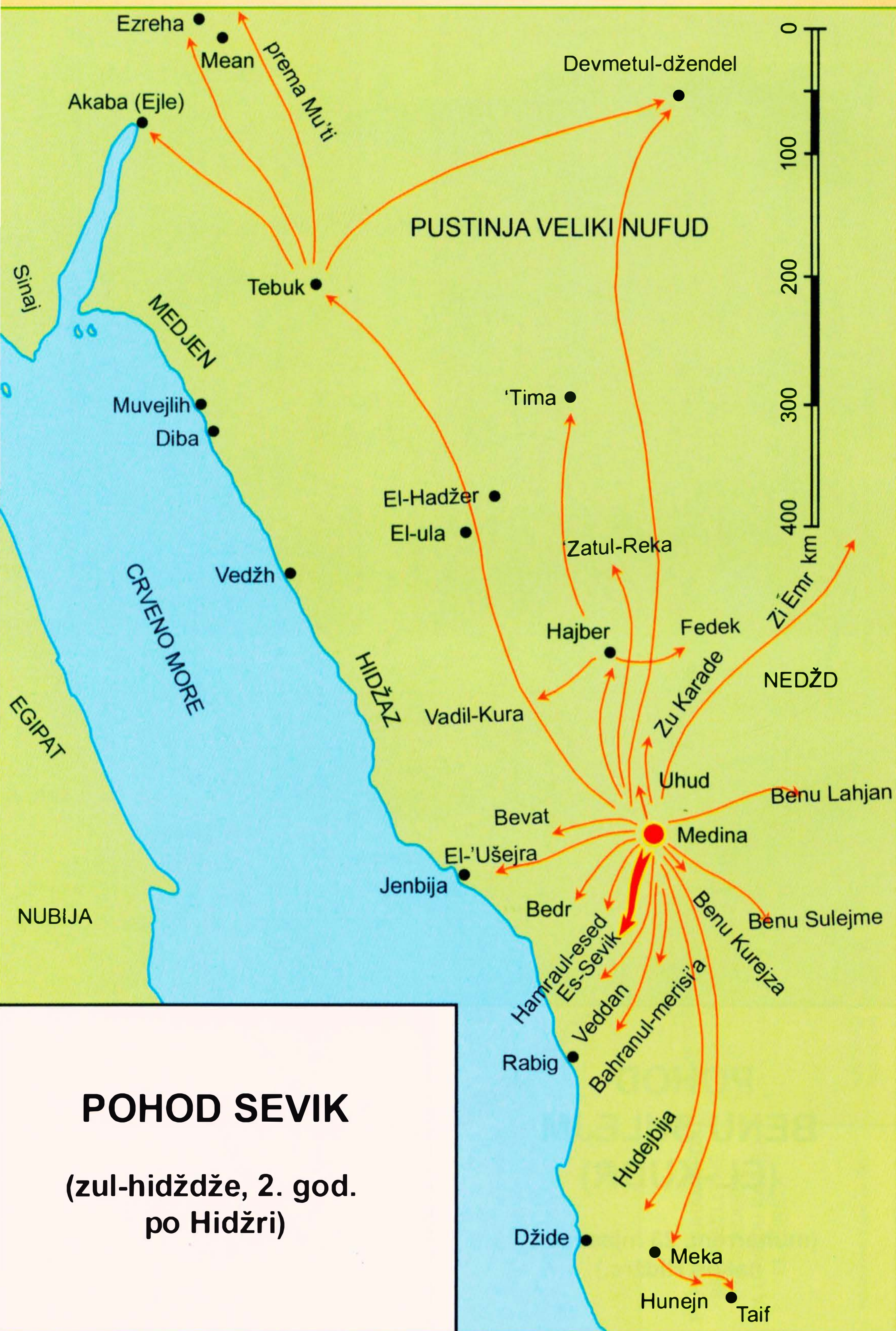

Džamija Kuba'

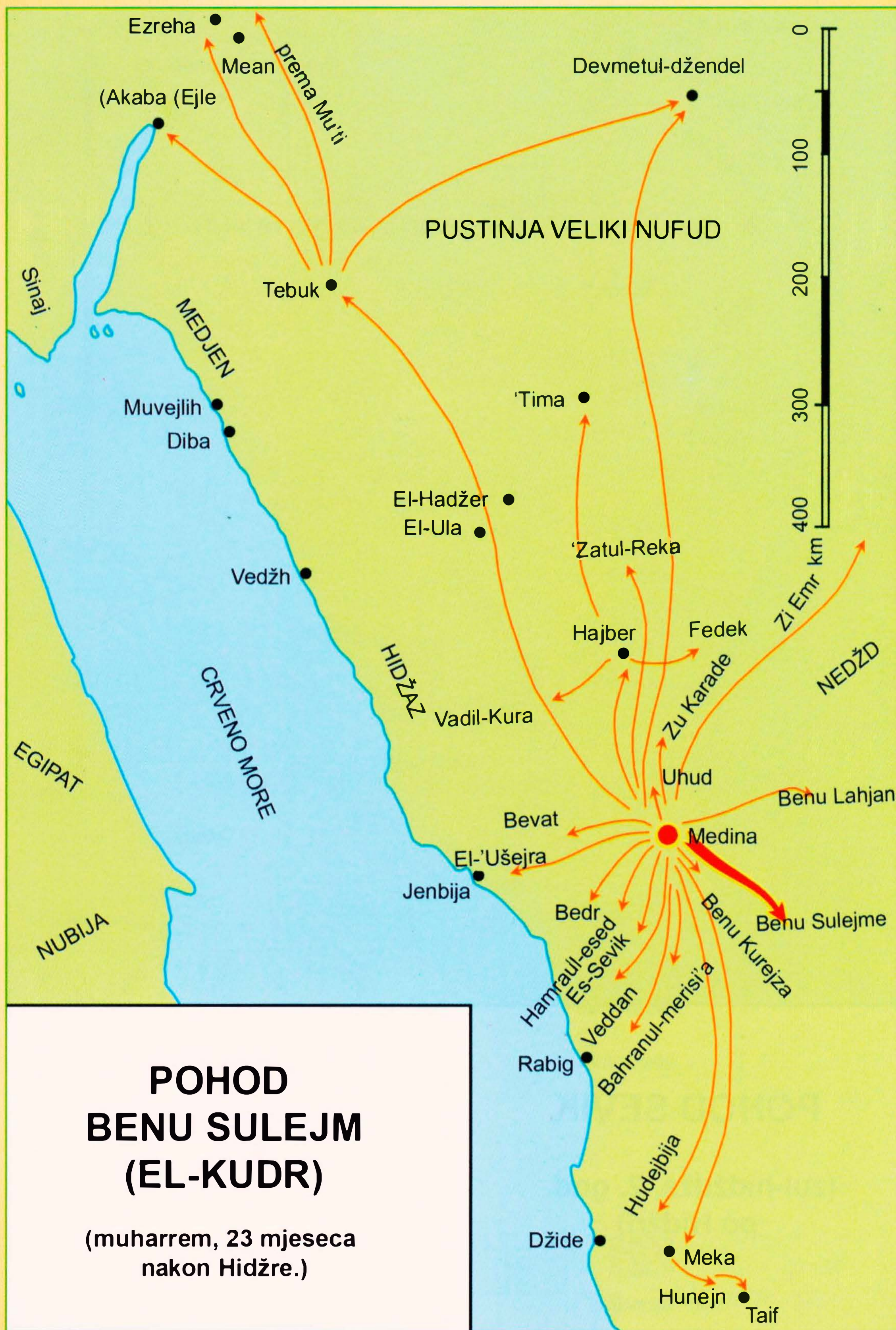
POHOD BENU KAJNUKA'

(2. god. po Hidžri)

POHOD SEVIK

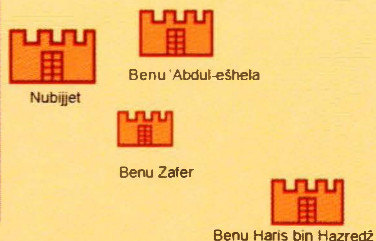
(zul-hiddždže, 2. god. po Hidžri)

POHOD BENU SULEJM (EL-KUDR)

(muharrem, 23 mjeseca nakon Hidžre.)

POGUBLJENJE KA'B BIN EL-EŠREFa

Benu Haris bin Hazredž

Poslanikova džamija

Brdo Sel'a

Dolina Bathan

Benu Zurejk

Benu Vakif

Benu Haris

Benu Kajnuka'

Dolina Mehzur
وادي مهزور

Benu Kurejze

Benu 'Avf bin Hazredž

Benu 'Nadir

Benu 'Avf bin Malik bin Evs

Džamija Kuba

POHOD MUHAMMEDA BIN MUSELLEME EL-ENSARIJA NA UTVRDU KA'B BIN EL-EŠREFA

rebi'ul-evvel, 3 god. po Hidžri

Benu Kurejze

Tvrđava jevreja Merhaba

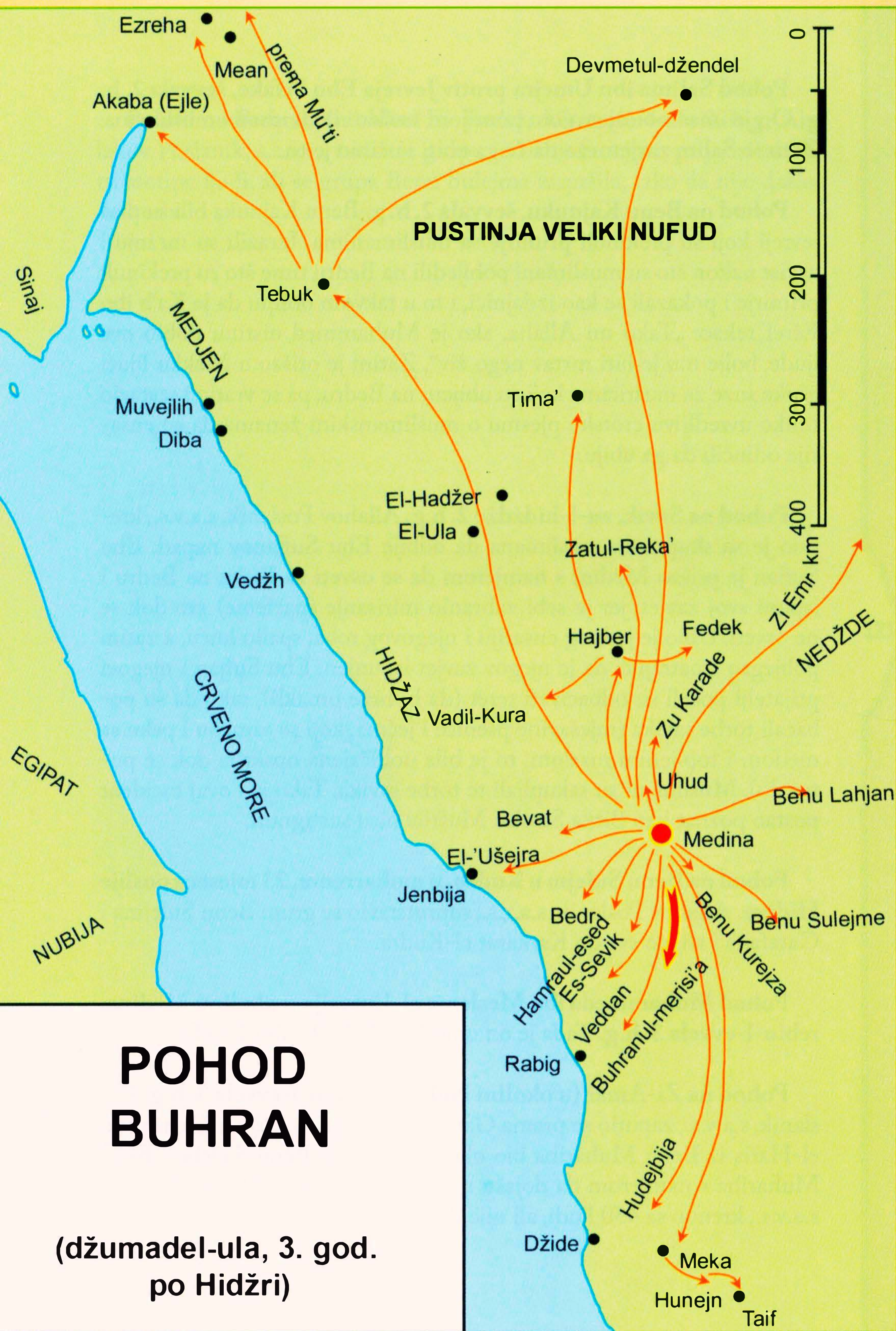

POHOD ZI EMR

(usmjeren protiv Gatafana u Nedždu)

(rebiul-evel,3. god. po Hidžri)

POHOD
BUHRAN
(džumadel-ula, 3. god. po Hidžri)
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Ezreha
Mean
prema Mu'ti
Akaba (Ejle)
Devmetul-džendel
Sinaj
Tebuk
MEDJEN
Muvejlih
Diba
Tima'
El-Hadžer
El-Ula
Zatul-Reka'
Vedžh
Hajber
Fedek
Zi Emr
NEDŽDE
HIDŽAZ
Vadil-Kura
Zu Karade
CRVENO MORE
EGIPAT
Uhud
Benu Lahjan
Bevat
Medina
El-'Ušejra
Jenbija
Bedr
Benu Sulejme
Hamraul-esed
Es-Sevik
Benu Kurejza
NUBIJA
Veddan
Buhranul-merisi'a
Rabig
Hudejbija
Džide
Meka
Hunejn
Taif
0
100
200
300
400
km

Pohod Salima ibn Umejra protiv Jevreja Ebu 'Afake, ševvala 2. h. g. On je imao običaj svojom poezijom huškati ljude protiv muslimana. Zato se Salim zavjetovao da će ga ubiti i učinio je to.

Pohod na Benu Kajnuku, ševvala 2. h. g. Benu Kajnuka bili su prvi jevreji koji su prekinuli primirje sa muslimanima. Izrazili su mržnju i zavist nakon što su muslimani pobijedili na Bedru time što su prekinuli primirje i pokazali se kao izdajnici, i to u takvom obimu da je Ka'b ibn Ešref rekao: „Tako mi Allaha, ako je Muhammed uistinu pobio ove ljude, bolje mu je biti mrtav nego živ“. Zatim je otišao u Mekku lijući gorke suze za mušricima koji su ubijeni na Bedru, pa se vratio i sastavio toliko uvredljivu erotsku pjesmu o muslimanskim ženama da su ensarije odlučili da ga ubiju.

Pohod na Savik, zu-l-hidždže 2. h.g. Allahov Poslanik, s.a.v.s., krenuo je sa skupinom muslimana da odbije Ebu Sufjanov napad. Ebu Sufjan je prišao Medini s namjerom da se osveti za Bitku na Bedru i ispuni svoj zavjet, jer je sebi zabranio mirisanje (parfeme) sve dok se ne osveti. Ubio je jednog ensariju i njegovog roba, spalio kuću, a zatim pobjegao smatrajući da je njegov zavjet ispunjen. Ebu Sufjan i njegovi prijatelji počeli su odbacivati teret (da bi brže umakli), tako da su pobacali torbe savika (mješavine pšenice i ječma, koji se samelju i peku sa medom i topljenim maslom; to je bila uobičajena opskrba dok se putovalo). Muslimani su sakupljali te torbe savika. Tako je i ovaj incident postao poznat kao Bitka Savika. Mušrici nisu sustignuti.

Pohod na Benu Sulejm u Kudru, u muharremu, 23 mjeseca poslije Hidžre. Allahov Poslanik, s.a.v.s., suprotstavio se grupi Benu Sulejma i Gatafana i stigao sve do Karkarat el-Kudra.

Pohod Muhammeda ibn Mesleme el-Ensarija u okolinu Medine, rebiu-l-evvela 3. h.g. Tada je on ubio Jevreja Ka'ba ibn Ešrefa.

Pohod na Zi-Amar (u okolini Nuhajla), rebiu-l-evvela 3. h.g. Poslanik, s.a.v.s., zaputio se prema Gatafanu u Nedždu, gdje je Du'sur ibn el-Haris iz Benu Muhariba bio okupio grupu iz Benu Sa'lebe i Benu Muhariba s namjerom da dojašu u okolinu Medine. Tako je Poslanik, s.a.v.s., krenuo sa 450 ljudi, ali nije došlo do borbe.

Pohod na Buhran (u oklini El-Fur'a), džumade-l-ula 3. h.g. Allahov Poslanik, s.a.v.s., tražio je grupu iz Benu Sulejma, pa je izišao sa tri stotine ljudi, ali se grupa Benu Sulejma raspršila, tako da nije došlo do borbe.

UBISTVO KA'B IBN EL-EŠREFA

Kad su mušrici poraženi na Bedru 2. h.g., Poslanik, s.a.v.s., poslao je Zejda ibn Harisa da muslimanima u donjoj četvrti, a Abdullaha ibn Revvaha da u gornjoj četvrti Medine jave lijepu vijest o pobjedi koju im je darovao Allah i prenesu (vijesti) o mušricima koji su ubijeni. Kad je to doprlo do Ka'ba ibn Ešrefa, on je upitao: „Je li to istina? Vjerujete li vi to da je Muhammed stvarno pobio ljude koje su imenovali ova dvojica ljudi (misleći na Zejda i Abdullaha ibn Revvahu)? To su plemeniti Arapi i plemići. Tako mi Allaha, ako je Muhammed zaista pobio te ljude, onda mu je bolje biti mrtav nego živ“.

Kad je vijest potvrđena, Ka'b je otišao u Mekku i huškao ljude protiv Allahovog Poslanika, s.a.v.s., sastavljajući poeziju i lijući gorke suze za mušricima koji su pobijeni na Bedru. Tako je prekršio primirje koje je bilo dogovoreno između muslimana i jevreja u Medini.

Tvrđava KA'B IBN EL-EŠREFA

Potom je Ka'b otišao u Medinu, gdje je sastavio uvredljivu erotsku pjesmu o muslimanskama, što ih je uvrijedilo muslimane. Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: „Ko će se za mene obračunati sa El-Ešrefovim sinom?“ Muhammed ibn Mesleme el-Ensari, iz plemena Benu Abdulešhal, odgovori: „Ja ću se obračunati

s njim za tebe, Allahov Poslaniče". Ibn Mesleme otišao je u društvu Salkana ibn Selame ibn Vakša (Ebu Na'ile) i Abbada ibn Bišra ibn Vakša. Allahov Poslanik, s.a.v.s., išao je s njima do Bekiul Garkada. Zatim su oni otišli do Ka'bove utvrde. Ebu Naila ga je pozvao. On je pošao da se susretne s njim. Oni su ga ubili i vratili se prema Benu Kurejzi i Harratu-l-'Aridu. El-Haris ibn Evs zaostao je zbog povreda na glavi i nozi, pa su oni nastavili put, a El-Haris im se kasnije priključio. Oni su došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., krajem noći, dok je stajao na namazu, i rekli mu da je ubijen Ka'b ibn Ešref. Potom su se vratili svojim familijama. Tada su se jevreji zabrinuli zbog svog prekidanja primirja sa muslimanima i huškanja Kurejšija, kao i sastavljanja uvredljivih stihova o muslimanskama.[19]

Pohod Zejd ibn Harisa u El-Karadu, u Nedždu, džumade-l-ahira 3. h.g. Zejd se zaputio da presretne karavan Kurejšija. Uspio je zarobiti karavan, ali su predvodnici pobjegli.

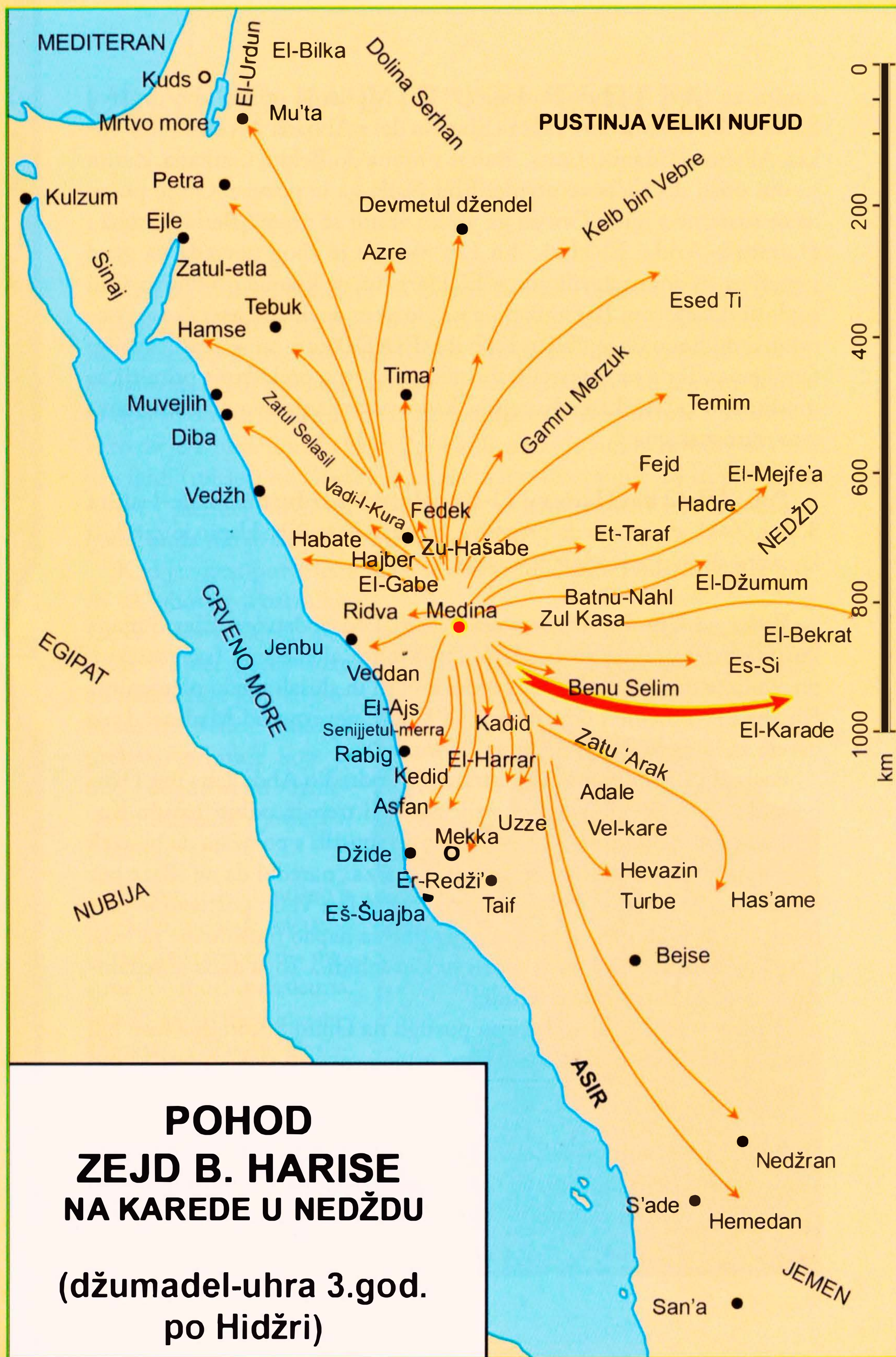
Bitka na Uhudu, 15. ševvala 3. h.g. Pod vodstvom Ebu Sufjana ibn Harba, Kurejšije su se okupili sa svojim ahabešima (savezničkim plemenima iz predgrađa) te s onima koji su ih slušali među plemenima Kinane i iz Tihame i odmarširali na Uhud, sjeverno od Medine, da se osvete za ljude koji su ubijeni na Bedru.

Poslanik, s.a.v.s., razradio je strategiju i odredio Abdullaha ibn Džubejra da bude na čelu pedeset strijelaca koji trebaju odbiti navalu Kurejšija i postići pobjedu. Ali, strijelci su se spustili s položaja da bi uzeli plijen, postupajući protiv Poslanikovih, s.a.v.s., naredbi da ne silaze bez obzira šta se dogodilo. U toj situaciji, Halid ibn Velid postigao je prednost i, u kritičnom momentu, iz tog pravca napao muslimane sa leđa. Hamza i Mus'ab ibn Umejr umrli su kao šehidi... Toga dana je sedamdeset muslimana palo kao šehidi.

Uprkos vojnoj pobjedi koju su postigli na Uhudu, Kurejšije nisu bili u stanju istrijebiti muslimane i nisu uspjeli otvoriti svoj trgovački put prema Siriji.

Pohod na Hamra'u-l-Esed, 16. ševvala 3. h.g. Allahov Poslanik, s.a.v.s., i samo oni muslimani koji su sudjelovali na Uhudu zaputili su se u potjeru za Ebu Sufjanom i njegovim pristalicama – da im pokažu

[19] Ibn Hišam, 3/7

POHOD ZEJD B. HARISE NA KAREDE U NEDŽDU

(džumadel-uhra 3.god. po Hidžri)

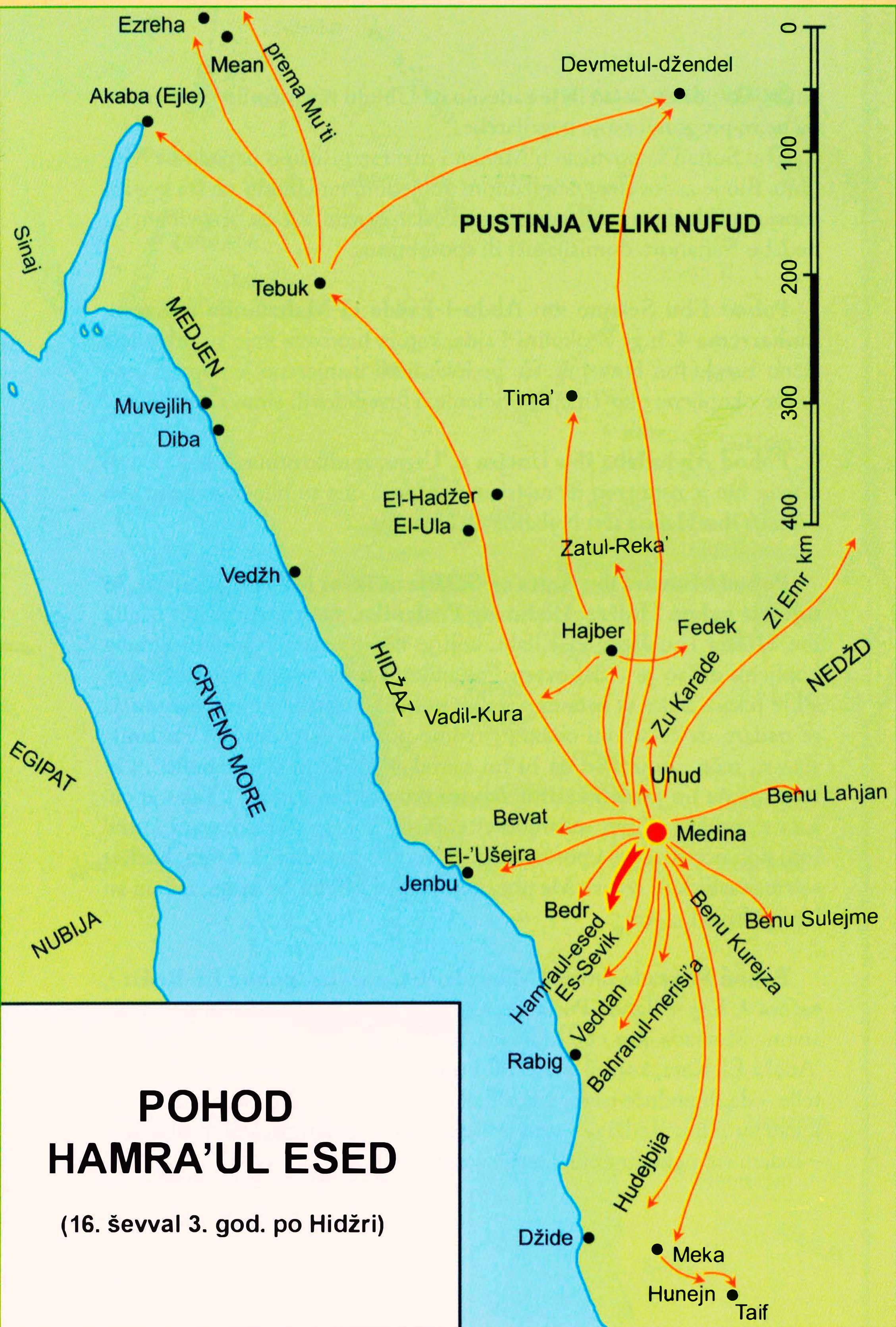
BITKA NA UHUDU

okupljanje muslimana poslije bitke
BRDO UHUD
Prilaz Halid bin Velida
Abdullah bin Džubejr
strijele
štab
Brdo strijelaca
Alija Hamza Mikdad
Desno Centar Lijevo krilo
700. muslimanskih boraca
Akrama bin Ebi Džehl i 100 konjanika
Mušrička vojska 3000 ljudi
pješadija
pod vodstvom Safvana bin Umejje ili 'Amir bin Asa
logor sa ženama
Halid bin Velid sa 100 konjanika
Bunarrume
El-Džurf
Benu Haris
Dolina 'Akika
Nubijet
Benu 'Abdul Ešhel
dolina Kanat
El-Mezad
Ratidž
Senijetul Veda'a
BenuZufer
Benu Seleme
Sun'a
MEDINA
Benu Nedžar
Poslanikova džamija

Uhud

Uhud

POHOD HAMRA'UL ESED

(16. ševval 3. god. po Hidžri)

da su jaki i da ih to što ih je zadesilo na Uhudu nije učinilo preslabima da ne bi progonili svoje neprijatelje.

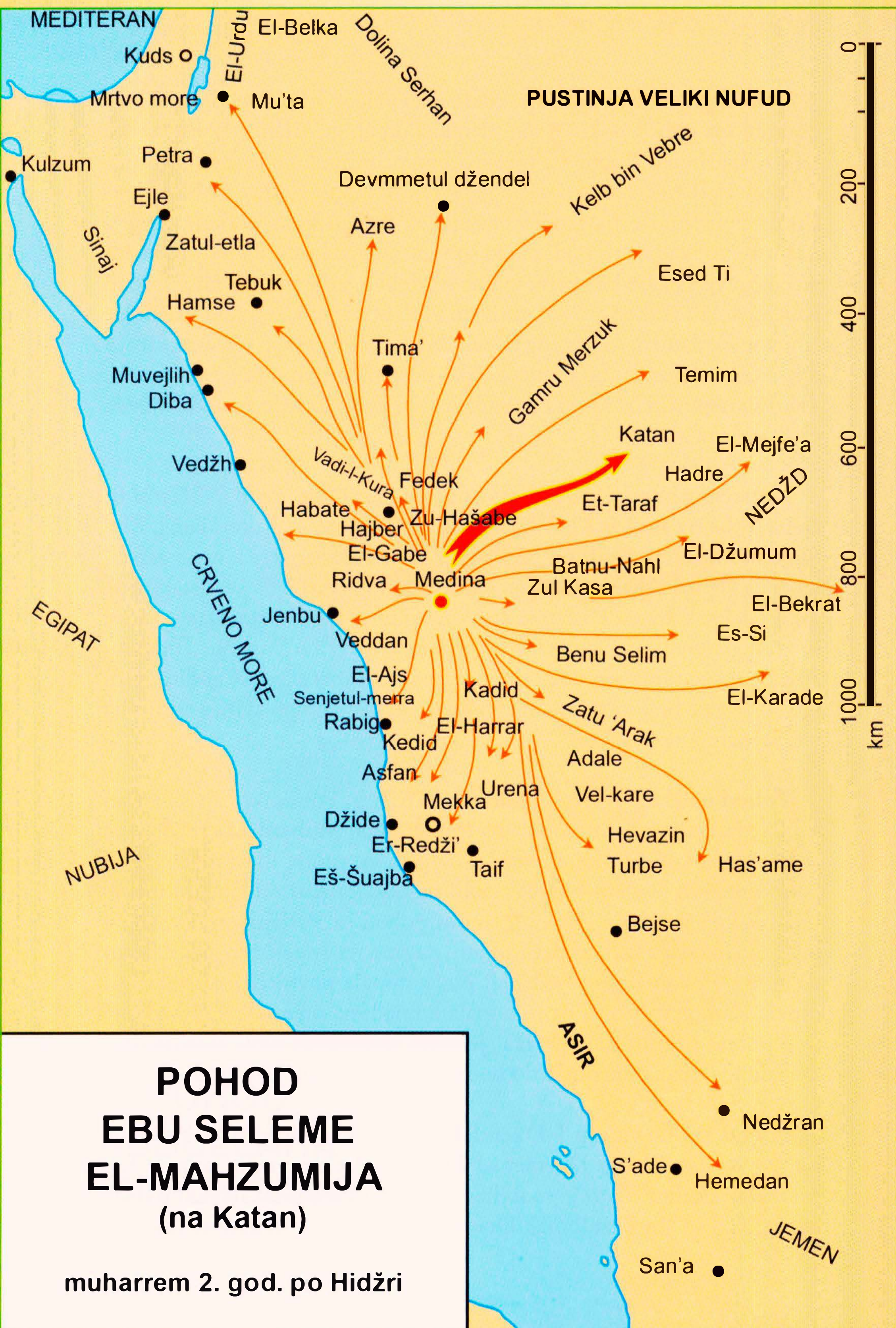
Ebu Sufjan se povukao u Mekku i nije razmišljao o napadu na Medinu. Bio je zadovoljan očiglednom pobjedom na Uhudu, za šta krivicu snosi neposlušnost strijelaca prema Poslanikovim, s.a.v.s., naredbama, a ne Ebu Sufjanova domišljatost ili sposobnost.

Pohod Ebu Seleme ibn Abdu-l-Eseda el-Mahzumija u Katan, muharrema 4. h.g. U okolini Fajda, koji je bio oaza koje su pripadala Benu Esedu ibn Huzejmi, sto pedeset ljudi usmjereno je na raštrkane grupe okupljene oko Tulejhe i Seleme, Huvejlidovih sinova.

Pohod Abdullaha ibn Unejsa u 'Urnu, muharrema 4. h.g. I ovaj pohod bio je usmjeren na raštrkane grupe, a one su bile okupljene oko Sufjana ibn Halida ibn Nubaiha el-Huzalija.

Pohod Munzira ibn Amra es-Saidija na izvor Me'une, u saferu, 36 mjeseci nakon Hidžre Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Amir ibn Malik ibn Džafer ebu Bera' el-Kilabi, koji je bio poznat po svojim igrama kopljem, došao je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i nije primio Islam, ali je rekao: „Ako sa mnom pošalješ nekoliko ashaba mome narodu, ja se nadam da će se oni odazvati tvome pozivu i slijediti te". Poslanik, s.a.v.s., reče: „Bojim se da bi im narod Nedžda mogao nauditi". On reče: „Ja ću im pružiti zaštitu ako im iko pokuša nauditi". Tako je on, s.a.v.s., poslao s njim sedamdeset ensarija koji su bili prozvani kurra' (oni koji uče Kur'an) i postavio im za vođu Munzira ibn Amra. Kad su se zaustavili kod izvora Me'une, koji pripada Benu Sulejmu, izdani su i svi pobijeni.

Pohod Mersada ibn ebi Marsada el-Ganevija (pohod Er-Redži'), safera 4. h.g. Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao je šest ashaba pod vođstvom Marsada ibn ebi Marsada el-Ganevija sa grupom iz plemena 'Adal i El-Kara, koji su mu došli i tražili nekoliko muslimana kao učitelje – da ih poduče islamu. Poslanik, s.s.v.s., odredio je ljude, krenuli su i, kad su bili u Redži'u – a to je oaza koja pripada Huzejlu u Hidžazu – izdani su; neke su ubili, a nege zarobili.

POHOD EBU SELEME EL-MAHZUMIJA

(na Katan)

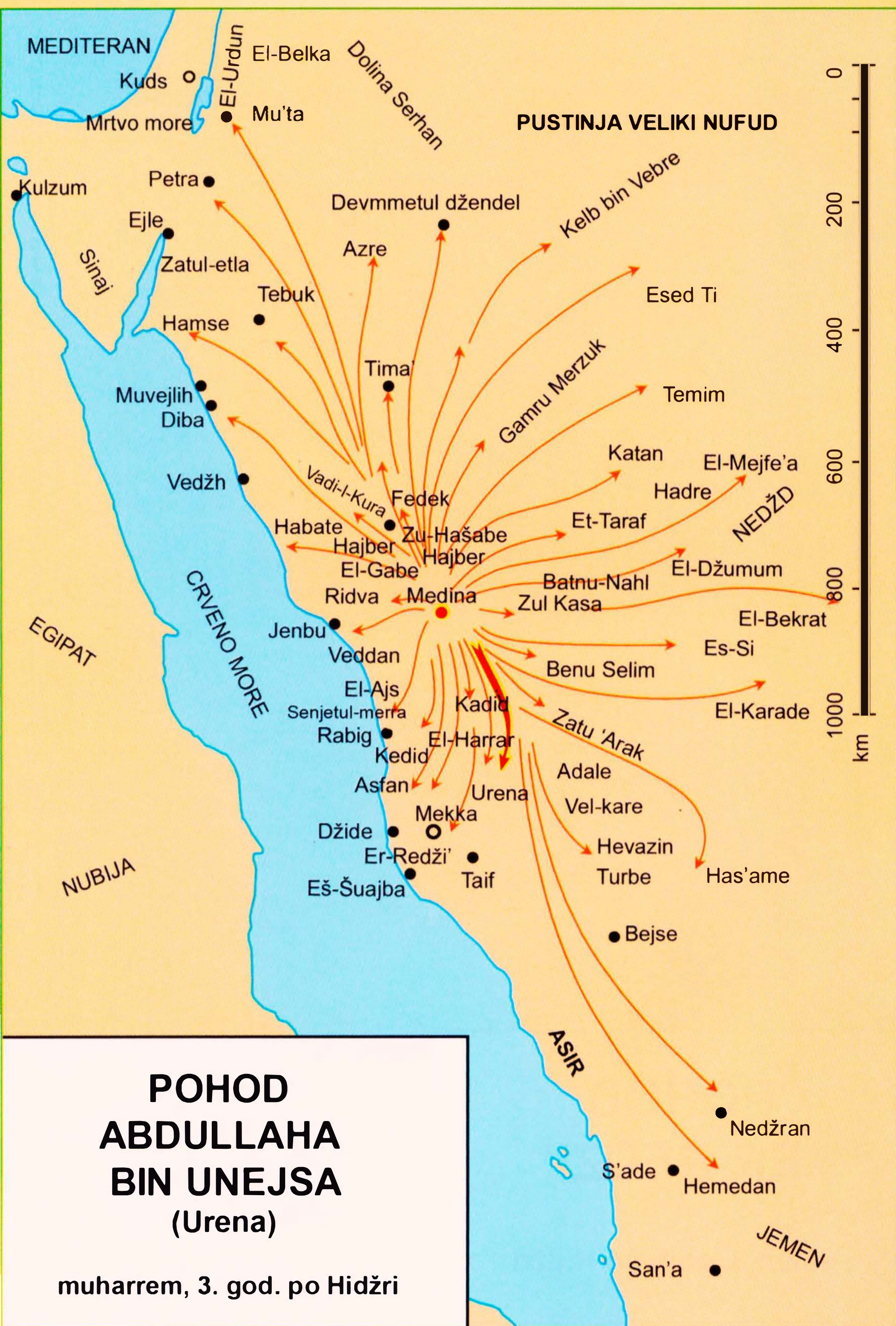
muharrem 2. god. po Hidžri

Pohod protiv Benu Nadir, rebiu-l-evvela 4. h.g. Povod ovom pohodu bio je njihov pokušaj tog plemena da ubiju Allahovog Poslanika, s.a.v.s., bacanjem stijene na njega. Zbog primirja koje je imao s njima, Allahov Poslanik, s.a.v.s., otišao je Jevrejima Benu Nadira da bio zatražio da pomognu u plaćanju krvarine za dvojicu ljudi iz Benu Amira. Ali, u Benu Nadiru su rekli među sobom: „Daj da ga ubijemo i odvedemo njegove ashabe kao zatvorenike u Mekku, gdje ih možemo prodati Kurejšijama“. Nakon što su otkriveni i bili opkoljeni, zatražili su od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da ih ne ubije i da ih pošalje u izgnanstvo, a dopusti im da uzmu bogatstva koliko deve mogu ponijeti, osim oružja. Tako su napustili Medinu i naselili se u Hajberu, a neki između njih su otišli u Azra'at.

Konačni pohod na Bedr, također poznat i kao *Bedr el-Mev'id* ili treća bitka na Bedru, zu-l-ka'de 4. h.g. Zajedno sa Kurejšijama, Ebu Sufjan je htio marširati na Medinu. Zato su Poslanik, s.a.v.s., i ashabi izišli na Bedr i čekali ga, kao što su se bili dogovorili, da se sastanu godinu poslije Uhuda. Poslanik, s.a.v.s., ostao je tamo osam dana, zatim se vratio u Medinu. Safvan ibn Umejje rekao je Ebu Sufjanu: „Tako mi Allaha, rekao sam ti da ne dogovaraš susret s njima sljedeće godine. Oni nas se više ne boje i već su shvatili da se mi nećemo pojaviti, a spriječila nas je jedino naša slabost“.

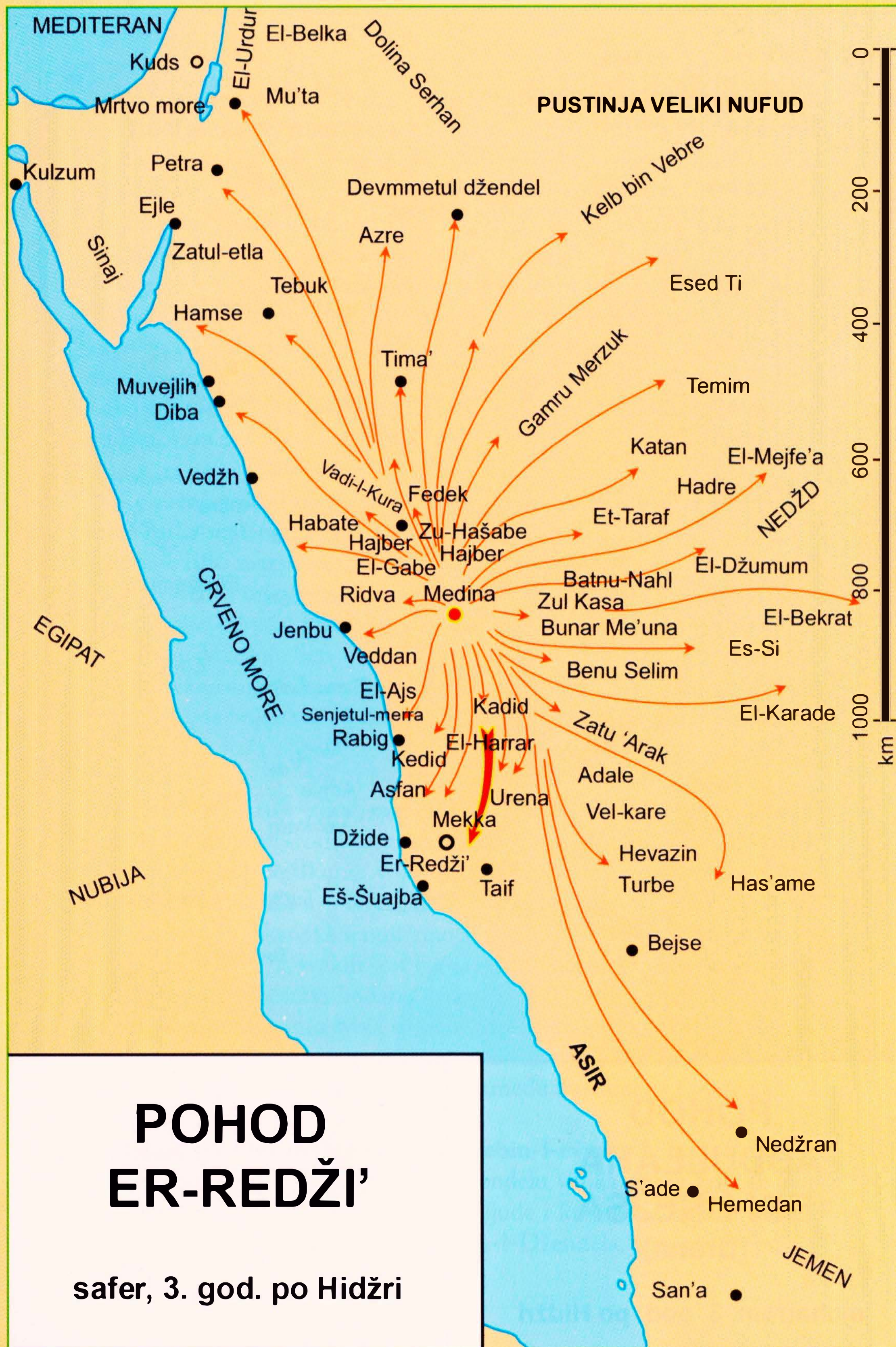
Pohod na Zatu-r-rika', muharrema 5. h.g. Poslanik, s.a.v.s., otišao je u Nedžd sa četiri stotine ashaba tražeći Benu Muharib i Benu Sa'lebe iz Gatafana koji su okupili vojsku da se bore protiv muslimana. Ovaj pohod nazvan je Zatu-r-Rika', kako prenosi Buhari od Ebu Musa el-Ešarija, koji je rekao: „Krenuli smo u pohod sa Poslanikom, s.a.v.s., a bila je jedna deva na svakih šest ljudi, pa smo naizmjenično jahali. Tako su (zbog prekomjernog hodanja) moja stopala povrijeđena i nokti mi otpali. Zamotavali smo svoja stopala komadima odjeće (rika') i zato je ovaj pohod nazvan Zatu-r-rika', jer smo zamotavali svoja stopala ritama (rika')». Ipak, nije došlo do borbe između muslimana i mušrika.

Pohod na Devmetu-l-Džendel, rebiu-l-evvela 5. h.g. Poslanik, s.a.v.s., čuo je da je u Devmetu-l-Džendelu velika grupa koja se želi približiti Medini. Zato je mobilizirao ljude i krenuo sa hiljadu muslimana. Kad su stigli nadomak Devmetu-l-Džendela, grupa se raspršila,

POHOD ABDULLAHA BIN UNEJSA
(Urena)

muharrem, 3. god. po Hidžri

POHOD ER-REDŽI'

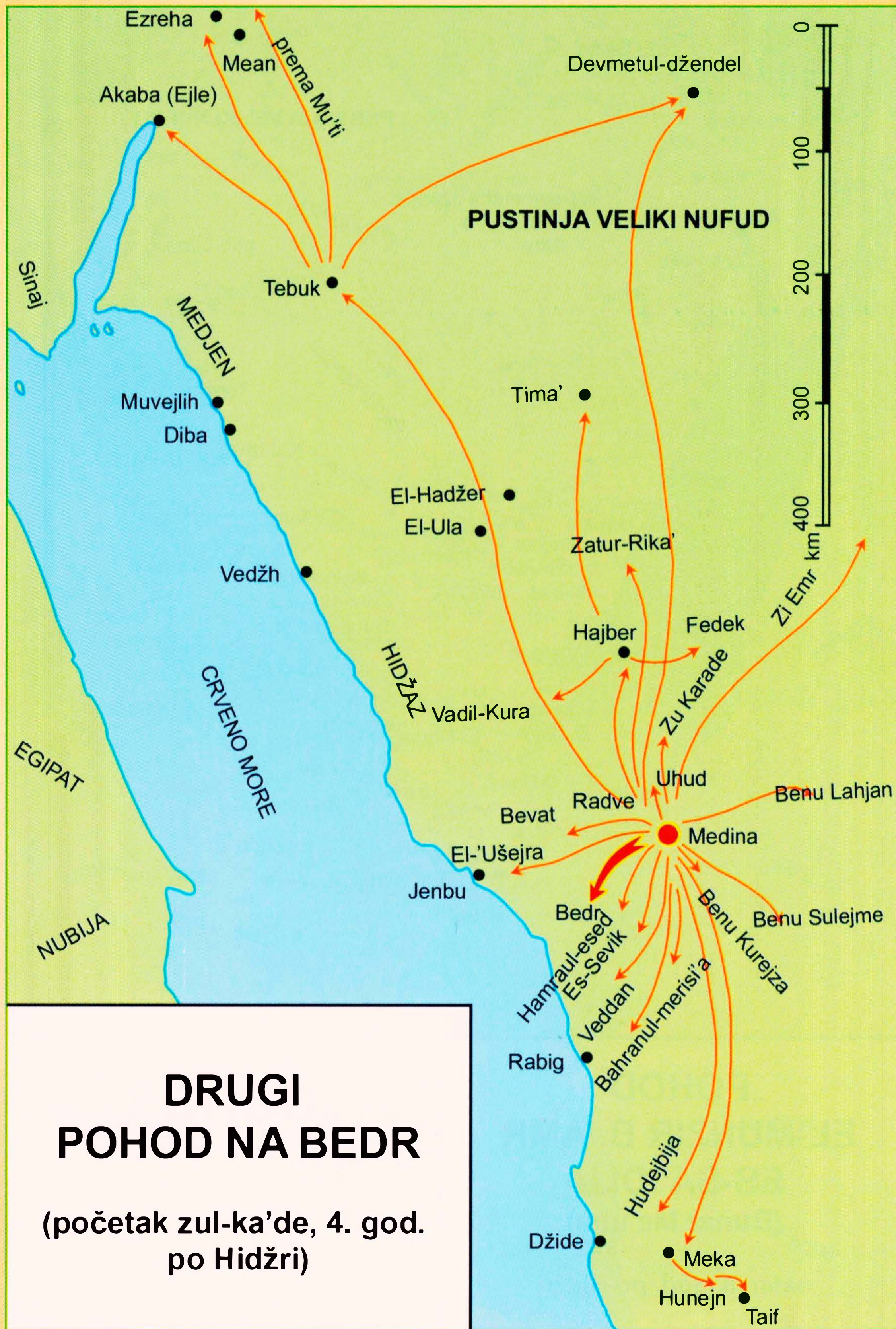
safer, 3. god. po Hidžri

POHOD
EL-MUNZIR B. AMR
ES-SA'IDIJA
(Bunar Me'una)

safer, 3. god. po Hidžri

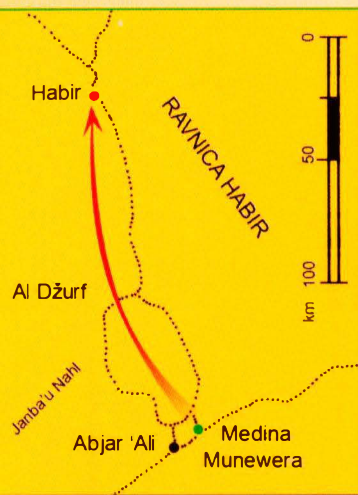
MEDITERAN
Kuds
Mrtvo more
El-Urdun
El-Belka
Mu'ta
Dolina Serhan
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Kulzum
Petra
Ejle
Sinaj
Zatul-etla
Devmmetul džendel
Azre
Kelb bin Vebre
Esed Ti
Tebuk
Hamse
Tima'
Gamru Merzuk
Temim
Muvejlih
Diba
Vedžh
Katan
El-Mejfe'a
Hadre
NEDŽD
Vadi-l-Kura
Fedek
Et-Taraf
Habate
Zu-Hašabe
Hajber
Hajber
El-Gabe
El-Džumum
Batnu-Nahl
Ridva
Medina
Zul Kasa
Bunar Me'una
El-Bekrat
Jenbu
Es-Si
Veddan
Benu Selim
EGIPAT
CRVENO MORE
El-Ajs
Senjetul-merra
Kadid
El-Karade
Rabig
El-Harrar
Zatu 'Arak
Kedid
Adale
Asfan
Urena
Vel-kare
Mekka
Džide
Hevazin
Er-Redži'
Taif
Turbe
Has'ame
NUBIJA
Eš-Šu'ajbe
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a

0
200
400
600
800
1000
km

DRUGI POHOD NA BEDR

(početak zul-ka'de, 4. god. po Hidžri)

RAVNICA VAKIM

An Nebit

Benu 'Abdul Ešhel

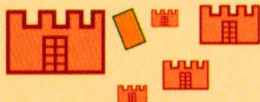

Benu Zafer

Benu Haris bin Hazredž

Poslanikova Džamija

'As Senehul Beki

'BRDO SALA

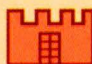
Benu Vakif

Benu Zurejk

Benu Haris

DOLINA MAHZUR

'Naselje Beni Kajnuka

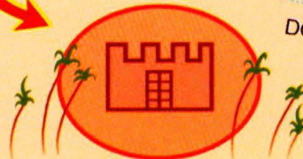
DOLINA BATHAN

DOLINA 'AKIK

Benu Kurejza

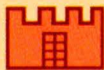

DOLINA MUZEJNIB

Naselje Benu Nadir

Benu 'Avf
bin Al Hazredž

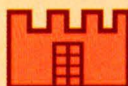
BENU NADIR

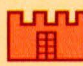
(g. po hidžri 4)

To što ste neke palme posjekli ili ih da uspravno stoje ostavili Allahovom voljom ste učinili, i zato da On nevjernike ponizi.

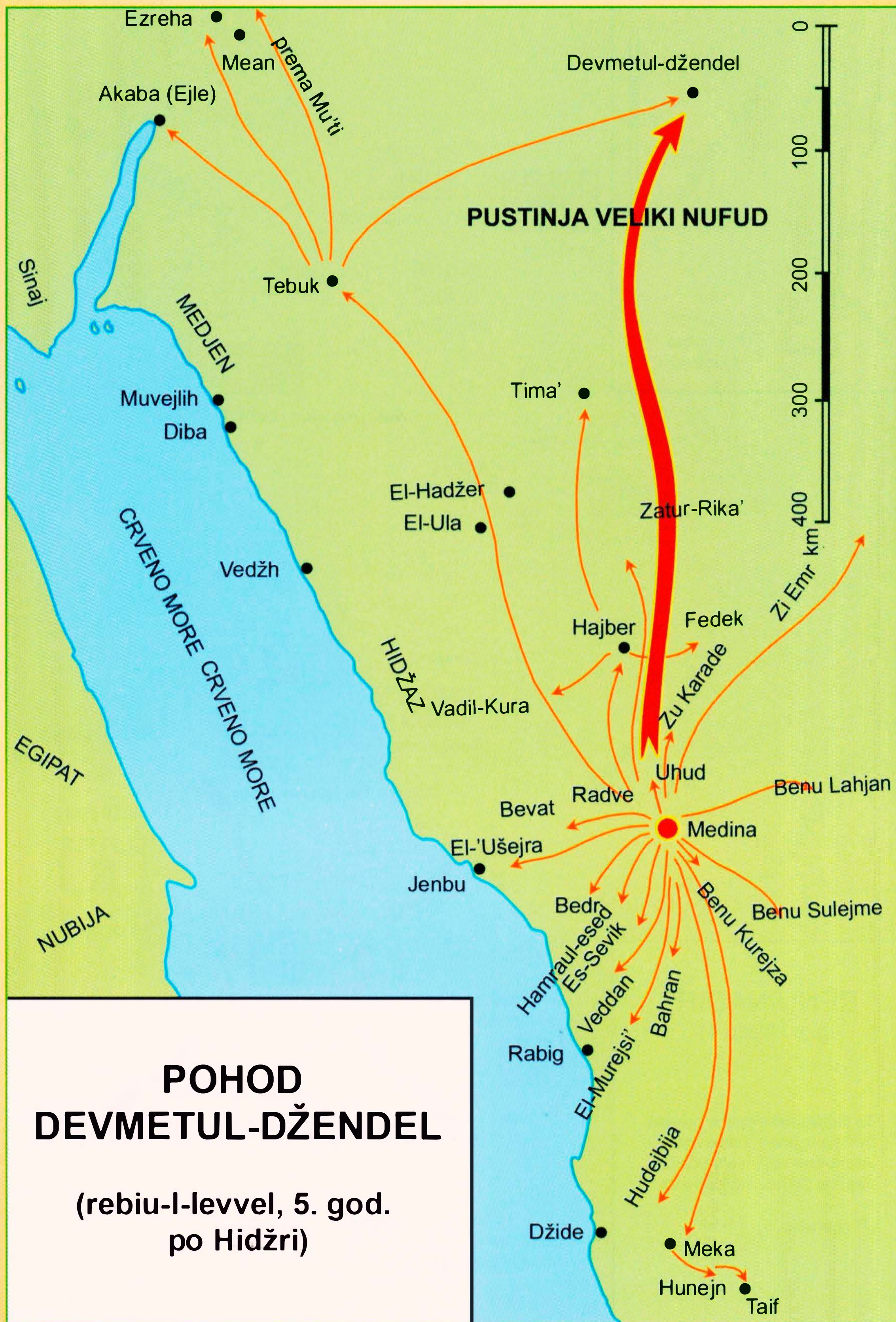
(Progonstvo, 5)

Benu 'Avf
bin Malik Al Ews

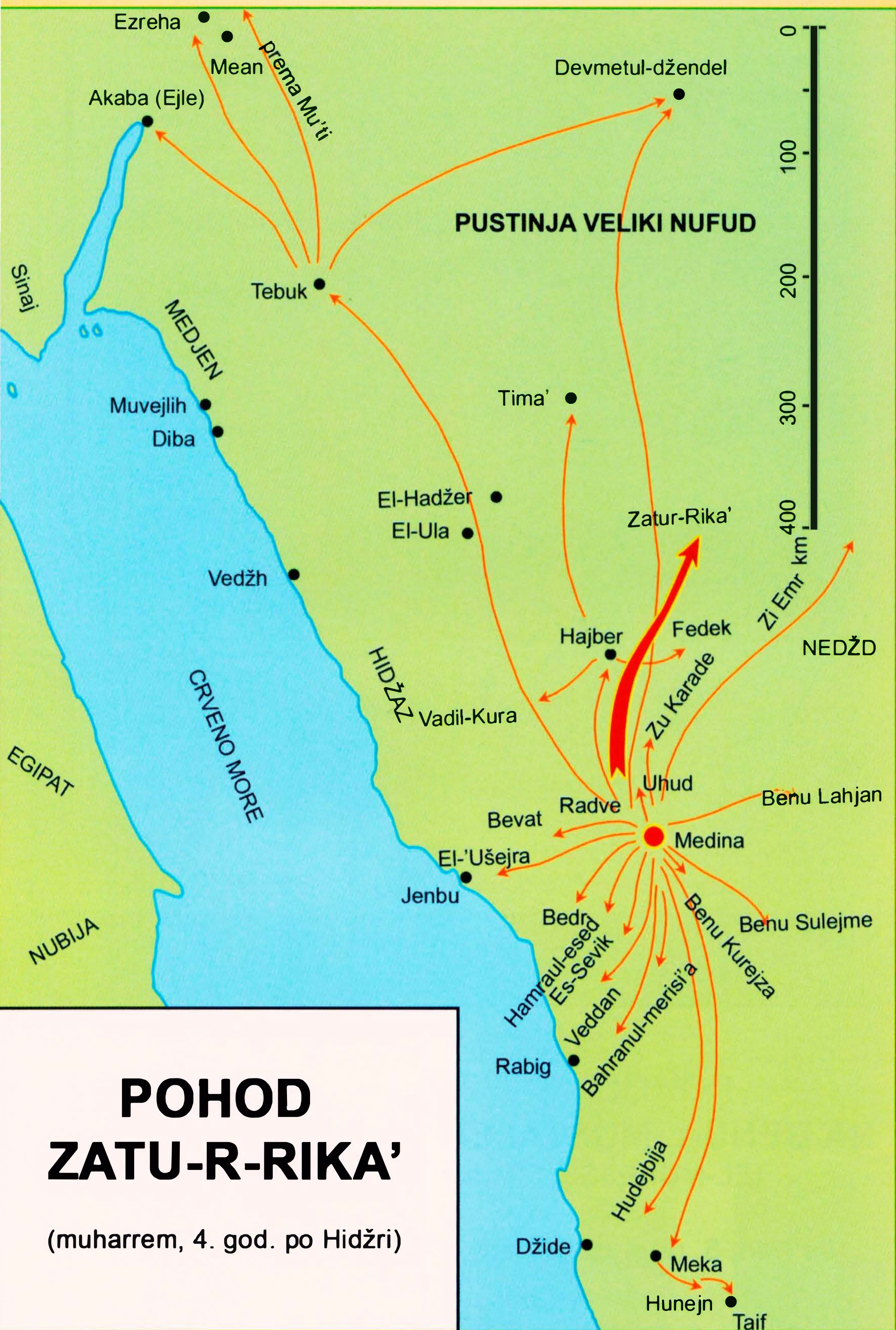

Kubba Džamija

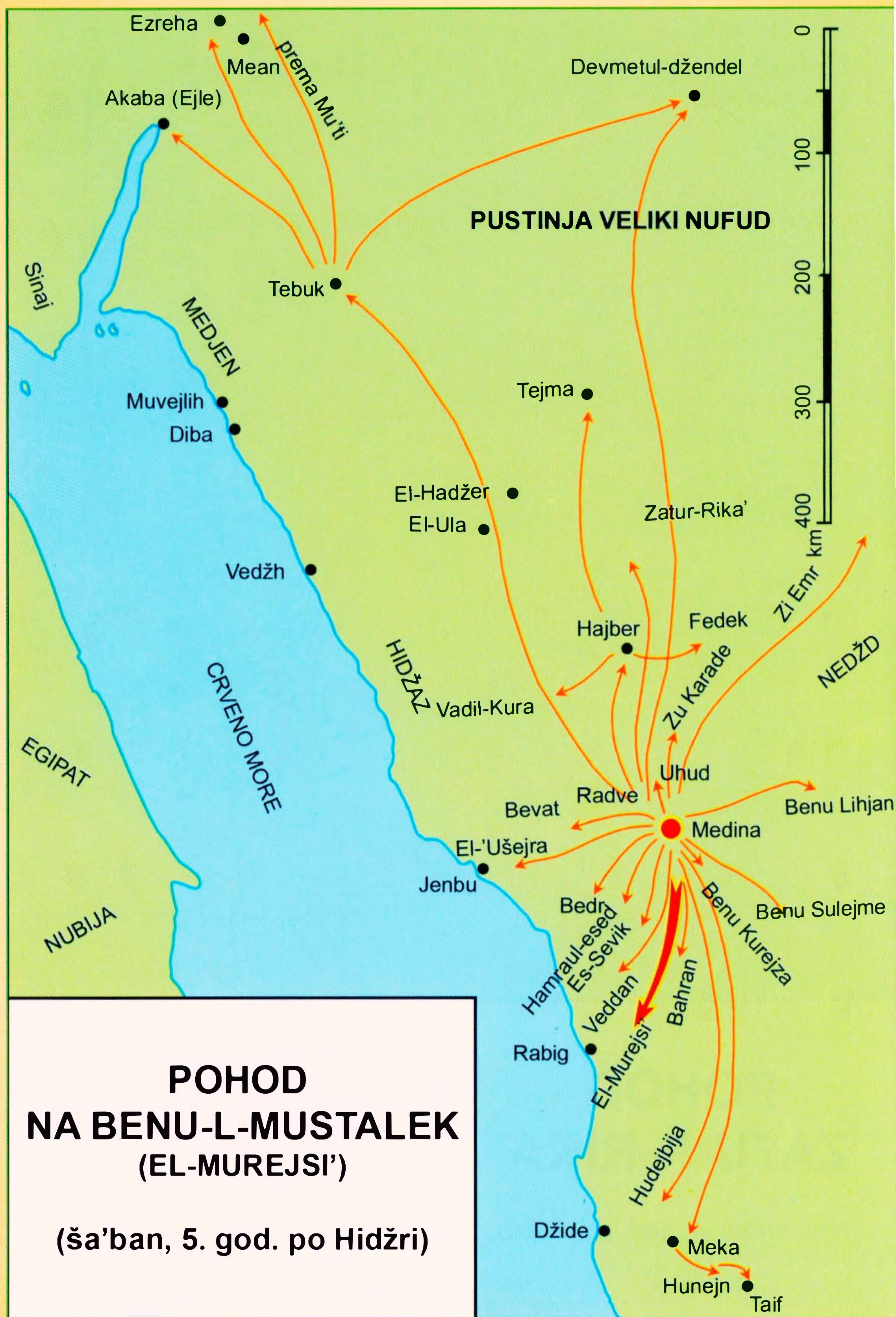
POHOD DEVMETUL-DŽENDEL

(rebiu-l-levvel, 5. god. po Hidžri)

POHOD ZATU-R-RIKA'

(muharrem, 4. god. po Hidžri)

POHOD NA BENU-L-MUSTALEK (EL-MUREJSI')

(ša'ban, 5. god. po Hidžri)

HENDEK

Bitka saveznika

ševval, 9.god. po Hidžri

Saveznici

Kurejš

Gatafan

Sulejm

Kenane

Benu Murre

Fezare

Ešdže'

Benu Esed

UHUD

Medžmeal-esjal

HENDEK

Benu Haris

Mezad

Nebijje

Benu 'Abdul-ešhela

Benu Zafer

Senijetul-Veda'

štab

Benu Haris bin Hazredž

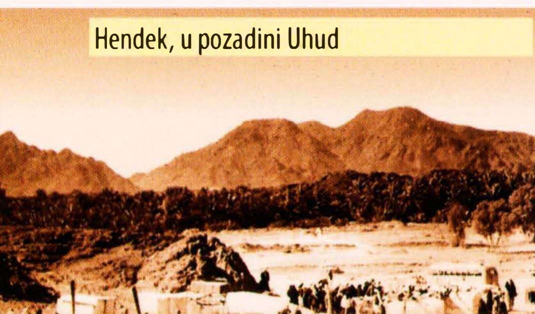
Poslanikova džamija

Benu Nedžar

Dimenzije Hendeka:

pr. dužina: 5544 m
pr. širina: 4,62 m
pr. dubina: 3.234m

iskopani materijal je predstavljao dodatni grudobran na Medinskoj strani

Hendek, u pozadini Uhud

Dolje: Podnožje brda Sel'. Mjesto gdje su bili smješteni vođe i gdje je kasnije sagrađena Feth džamija. Na slici se također vide Ebu Bekrova, Alijina i Selmanova džamija.

Hail danas

pa je on, s.a.v.s., poslao jahačke odrede u raznim pravcima, a vratili su se nikog ne susrevši.

Pohod protiv Benu Mustalika (El-Muraisi'), ša'bana 5. h.g. Povod ove bitku bio je taj što je El-Haris ibn Dirar, poglavica Benu Mustalika, a koji su bili Benu Džuzejme ibn Ka'b iz Huza'a, mobilizirao svoje ljude da otpočne rat sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s. Zato je Poslanik, s.a.v.s., krenuo sa 700 ashaba i sukobio se sa mušricima u oazi El-Muraisi'. Muslimani su pobijedili, zarobili muškarce i žene, a njihove deve i ovce uzeli kao plijen.

Bitka na Hendeku (El-Ahzab ili Saveznici), ševvala 5. h.g. Povod je taj što je jedan Jevrej huškao Kurejšije i rekao im: „Mi ćemo biti s vama protiv njega sve dok ga ne nadvladate“. Tako su krenuli Kurejšije i plemena koja su bila s njima, Gatafan, Benu Murreh, Ešja', Sulejm i Esed. Jarak (hendek) iskopan je na sjeveru Medine po sugestiji Selmana Farisija. Dužina je bila 5.544 metra, sa prosječnom širinom 4,62 metra i prosječnom dubinom 3,234 metra. Iako su i Jevreji Benu Kurejze prekršili primirje sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., saveznici su se

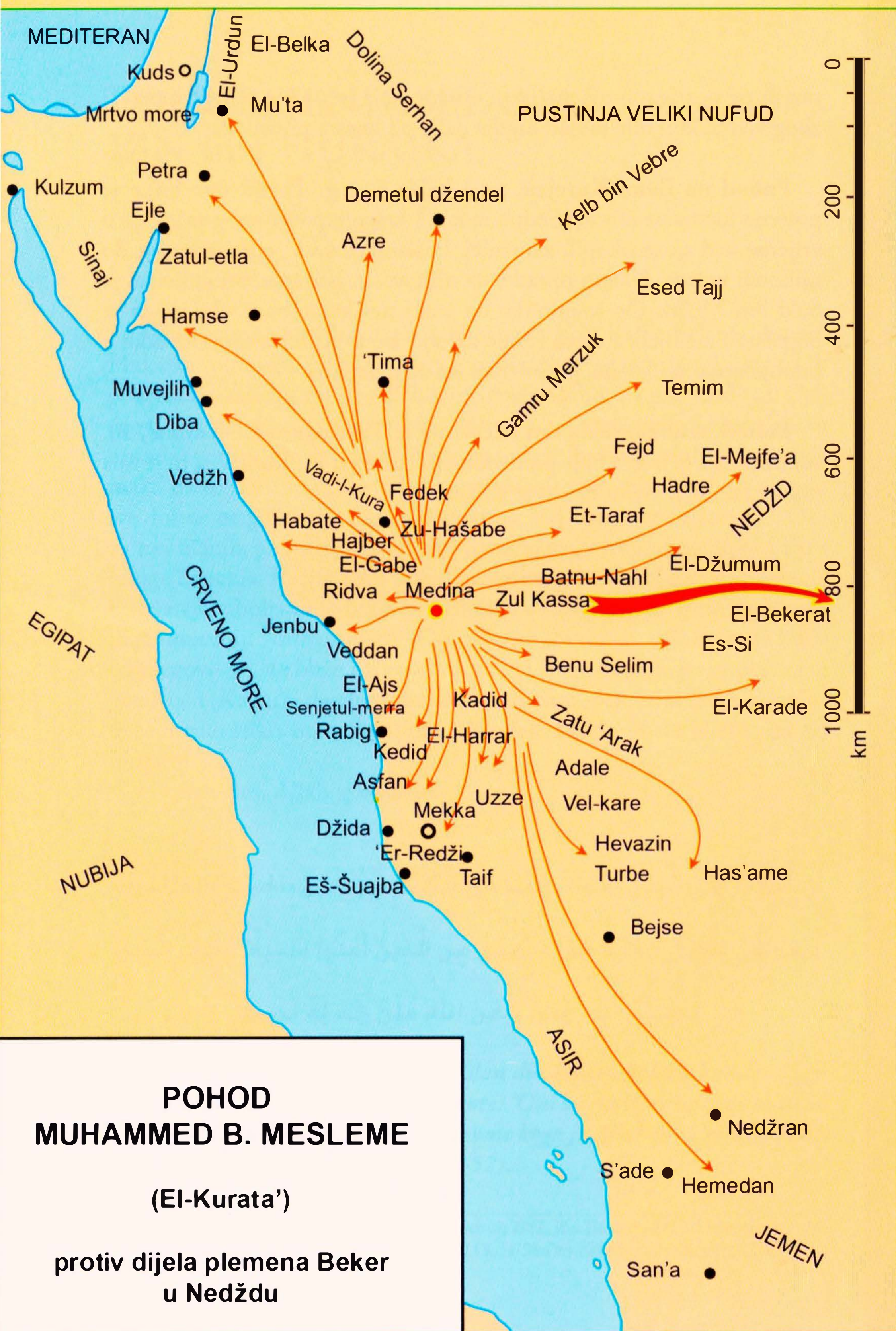
POHOD NA BENU KUREJZA

5 g. po hidžri

Abu Lubabe
(Rifa'at bin Abdul Munzir)

"A ima i drugih koji su grijehe svoje priznali. i koji su dobra djela s drugim koja su rđava izmješali, njima će, može biti, Allah oprostiti jer Allah prašta i samilostan je."
(Pokajanje, 102)

HENDEK
Benu Harise
RAVNICA VAKIM
Benu Abdul Ešhel
An Nabit
Benu Zafer
Senijjetul Veda'
Benu Haris iz Hazredža
AS SENEH
AL BEKI'
POSLANIKOVA DŽAMIJA
BRDO SALA'
Benu Zurejk
Benu Vakif
DOLINA BATHAN
Benul Haris
Naselje Benu Kajnuka'
DOLINA MAHZUR
Benu Kurejza
DOLINA MUZEJNIB
Benu Avf Bin El Hazredž
Naselje Beni Nadir
Benu Avf Bin Malik Bin Evs
Kubba Džamija

POHOD
MUHAMMED B. MESLEME

(El-Kurata')

protiv dijela plemena Beker u Nedždu

razišli ne postigavši ništa nakon opsade koja je trajala mjesec dana (i zbog vjetra, koji nije puhao nigdje dalje od logora mušrika).

Pohod na Benu Kurejzu, zu-l-ka'de 5. h.g. Povod ove bitke je poštena kazna za čin očigledne izdaje i kršenje potpisanog primirja u vrijeme kad su se okupili saveznici. Poslanik, s.a.v.s., odmarširao je do njihovih utvrda. Nakon opsade, na njihovo insistiranje, presudio im je Sa'd ibn Mu'az. On je odredio da svaki muškarac bude ubijen, da se bogatstvo razdijeli, a djeca i žene zarobe. Benu Kurejza nisu dovodili u pitanje opsadu i kaznu, jer su znali šta su učinili.

Pohod Muhammeda ibn Mesleme el-Ensarija u El-Kurata', 10. muharrema 6. h.g. On je predvodio 30 jahača u El-Kurata', a to je bila dolina (zemlja) Benu Bekra iz Kilaba.

POGUBLJENJE SELAMA IBN EBI HUKAJKA

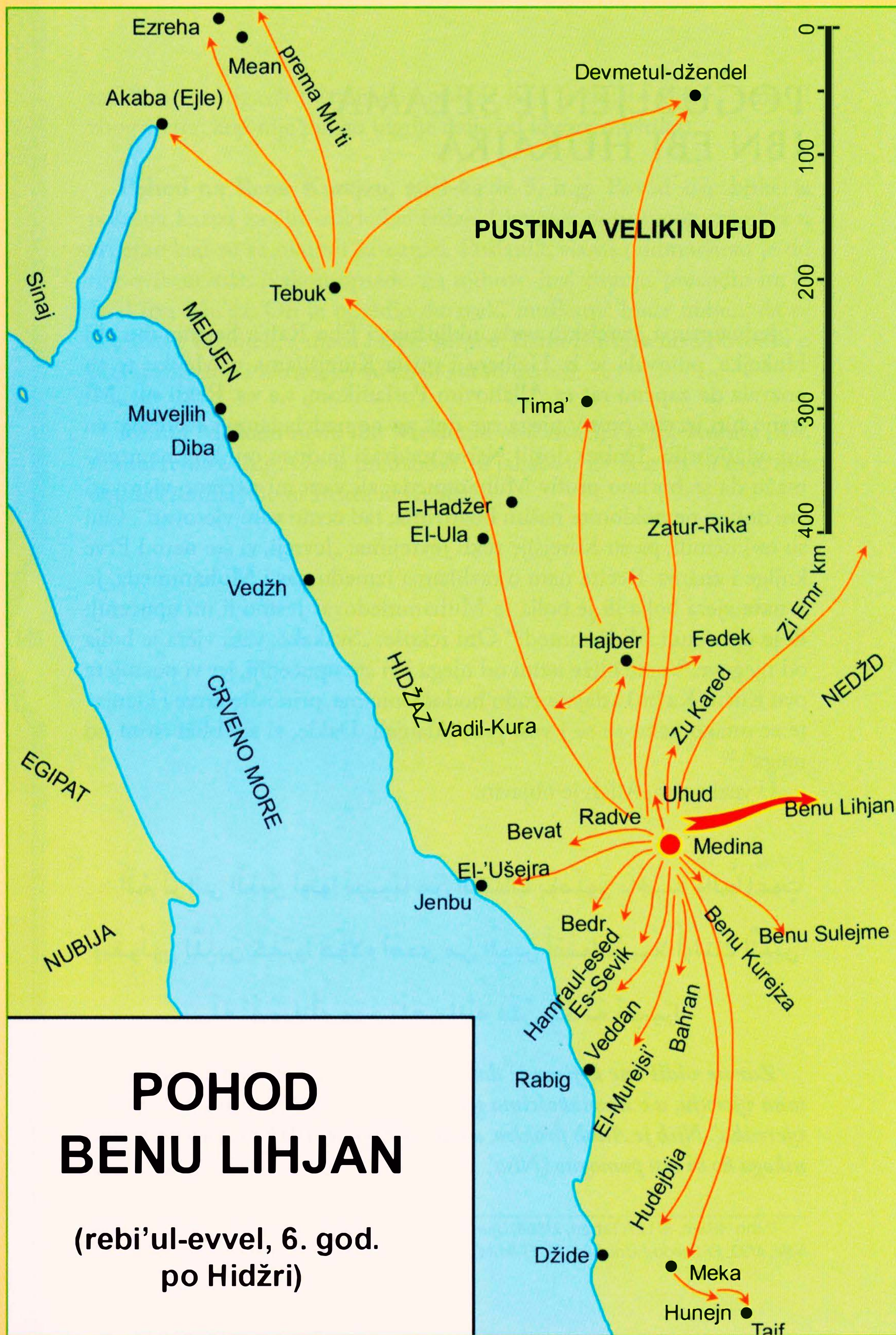
Jedna grupa jevrejskih voda, uključujući Ebu Rafi'a Selama ibn ebi Hukajka, putovala je iz Hajbera i otišla Kurejšijama u Mekku te ih pozvala da zapčnu rat sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s. Rekli su: „Mi ćemo biti uz vas protiv njega sve dok ga ne nadvladamo". Kurejšije su im odgovorili: „Dobro došli! Nama najdraži ljudi su oni koji nam pomažu da se borimo protiv Muhammeda, ali vam mi nećemo vjerovati sve dok se ne poklonite našim bogovima; tad ćemo vam vjerovati". Oni su to i učinili, pa su Kurejšije rekli Jevrejima: „Jevreji, vi ste narod Prve knjige i znanja. Recite nam o razlikama između nas i Muhammeda. Je li naša vjera bolja ili je bolja ta Muhammedova? Jesmo li mi upućeniji ili je upućeniji Muhammed?" Oni rekoše: „Svakako, vaša vjera je bolja od njegove. Vi ste bliže istini od njega i vi ste upućeniji, jer vi poštujete ovu Kuću (Ka'bu) i dajete vodu hodočasnicima, prinosite žrtve i klanjate se onako kako su se i vaši preci klanjali. Dakle, vi ste bliži istini od njega".[20]

U vezi s tim, Allah je objavio:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ
وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَى مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا أُولَئِكَ الَّذِينَ
لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا

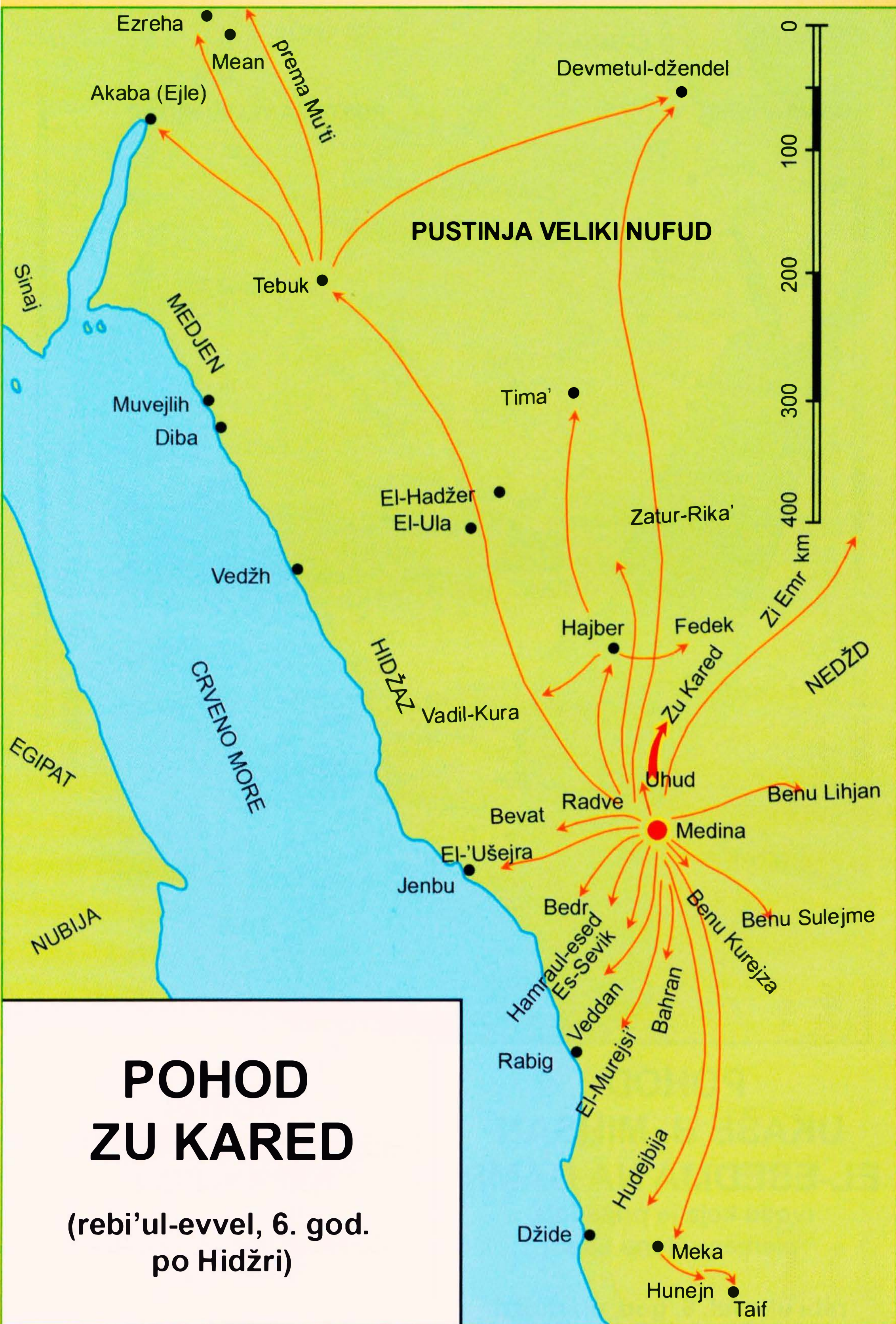
Zar ne vidiš one kojima je dat jedan dio Knjige kako u kumire i šejtana vjeruju, a o neznabošcima govore: "Oni su na ispravnijem putu od vjernika". Njih je Allah prokleo, a onome koga je Allah prokleo nećeš naći nikoga ko bi mu pomogao (*Nisa'*, 51-52).

[20] Ibn Hišam, 3/127; Taberi, 2/564, *Ujunu-l-asar*, 2/55, Ibn Haldun, 2/29, *El-Bidaje ve-n-Nihaje*, 4/92, *Er-Revdu-l-Unuf*, 3/276, *El-Iktifa'*, 1/113, *Es-Sira en-nebevijja* Ibn Kesira, 1/181

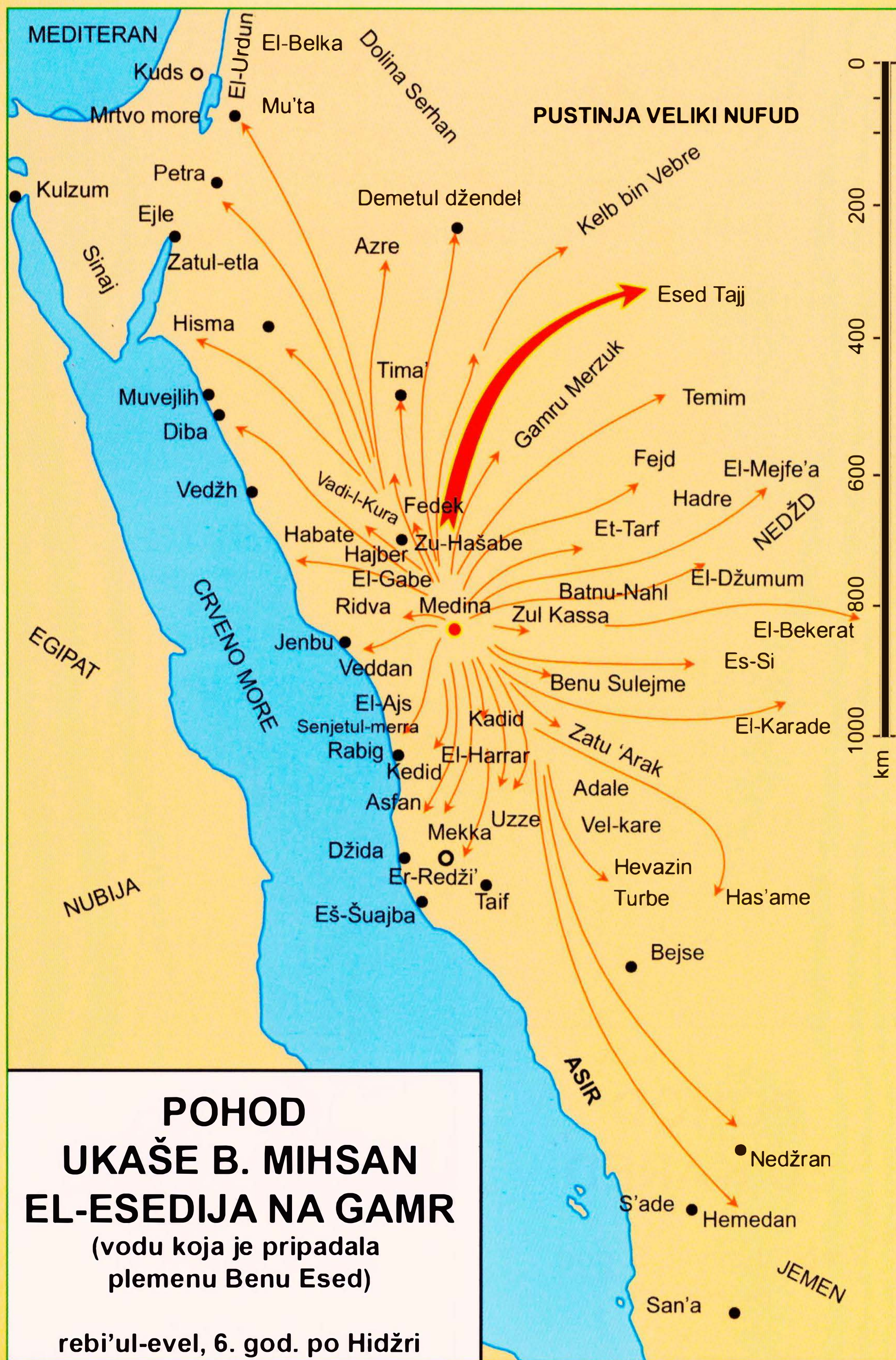
POHOD BENU LIHJAN

(rebi'ul-evvel, 6. god. po Hidžri)

POHOD ZU KARED

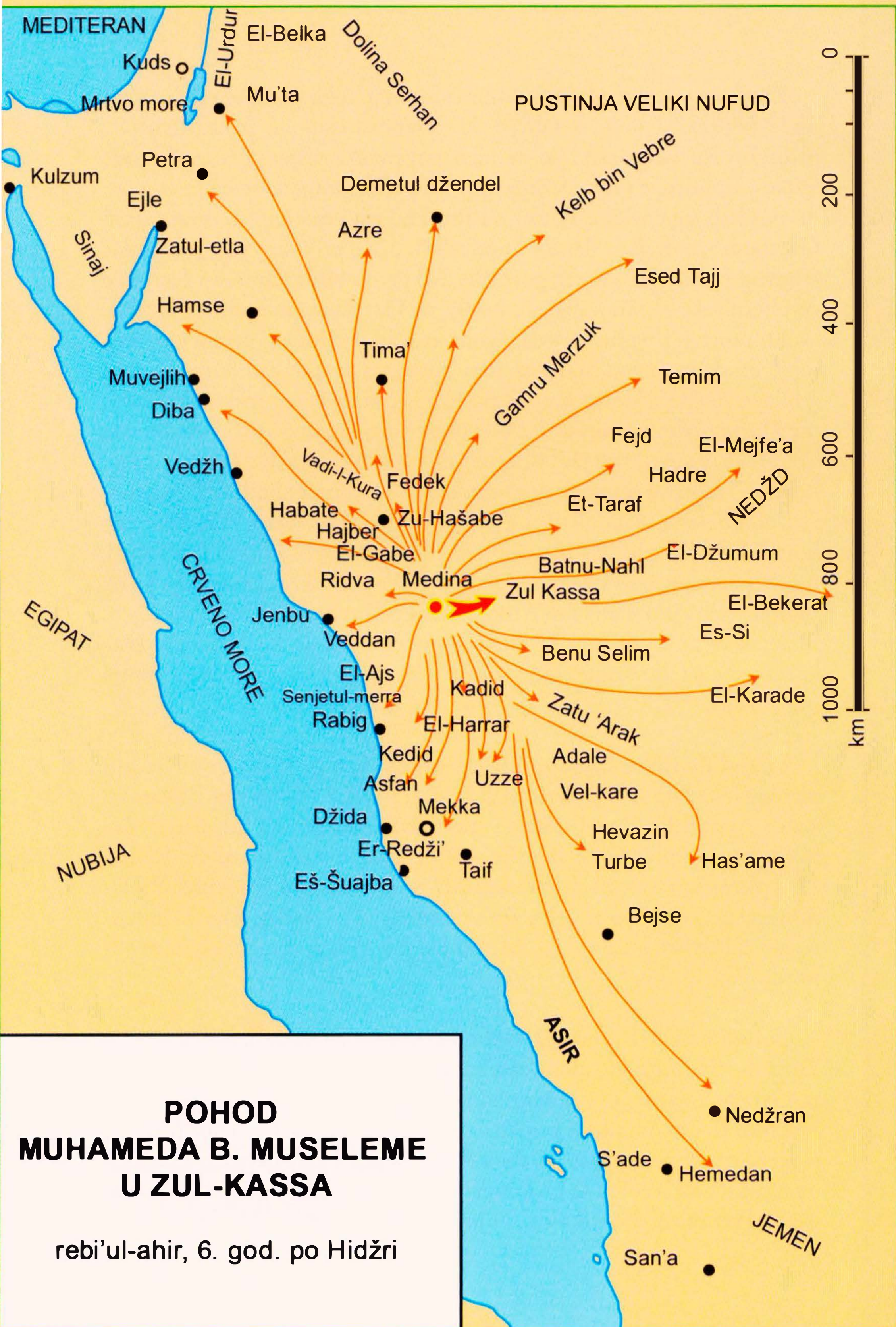
(rebi'ul-evvel, 6. god. po Hidžri)

POHOD UKAŠE B. MIHSAN EL-ESEDIJA NA GAMR

(vodu koja je pripadala plemenu Benu Esed)

rebi'ul-evel, 6. god. po Hidžri

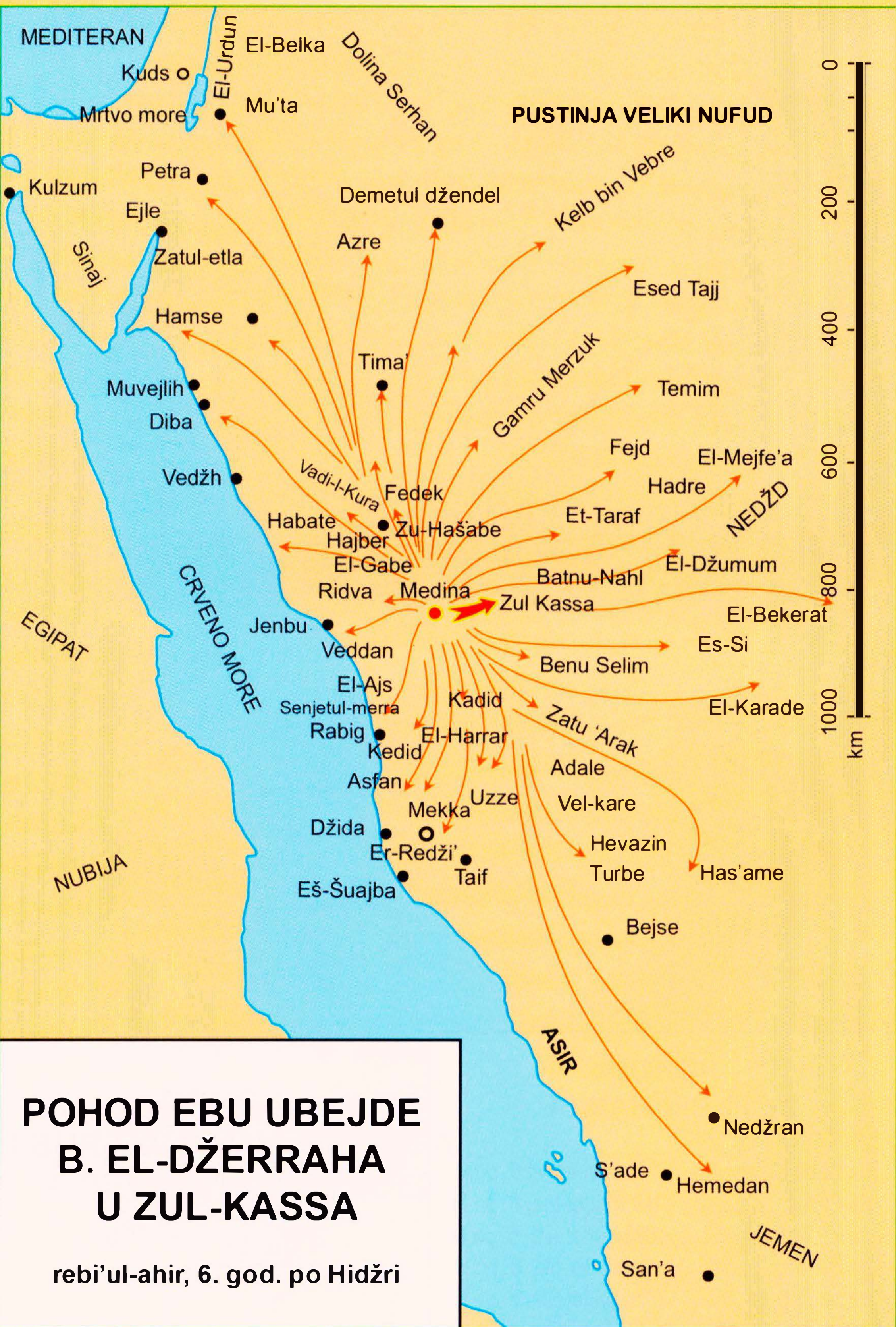
POHOD MUHAMEDA B. MUSELEME U ZUL-KASSA

rebi'ul-ahir, 6. god. po Hidžri

Kurejšije su bili zadovoljni onim što im je rekla jevrejska delegacija. Tada je pedeset ljudi iz kurejšijskih klanova sklopilo pakt privijajući grudi uz Ka'bu i držeći se za njen pokrivač i zavjetujući se da neće izdati jedni druge i biti ujedinjeni protiv Muhammeda te da će istrajati do posljednjeg čovjeka. Potom su Ibn Hukajk i oni koji su došli s njim Gatafanu – iz Kajs 'Ailana – i poticali ih da se priključe ratu protiv Allahovog Poslanika, s.a.v.s., govorili: „Mi ćemo biti s vama, a i Kurejšije su obećali da će biti s nama". Jevreji su Gatafanu ponudili i polovinu svojih proizvoda (prinos) svake godine. Kad je Bitka na hendeku – kojoj je direktan povod bilo jevrejsko huškanje drugih protiv muslimana – bila završena, a situacija sa Benu Kurejzom, koje je prekršilo primirje u najkritičnijem trenutku, već bila okončana, Hazredž je od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., zatražio dozvolu da ubije Selama ibn Hukajka, koji je bio u Hajberu; dobio je dozvolu. Tako je izišlo pet ljudi iz Hazredža, iz Benu Seleme: Abdullah ibn Atik, Mes'ud ibn Sinan, Abdullah ibn Unejs, Ebu Katade (El-Haris ibn Rebi' el-Ensari) i Huza'i ibn Esved, njihovi saveznici iz Eslema. Allahov Poslanik, s.a.v.s., postavio je na njihovo čelo Abdullaha ibn Atika i zabranio im da ubiju bilo koje dijete ili ženu. Otputovali su u Hajber i, po noći, došli do kuće Ibn ebi Hukajka, gdje su ga mogli ubiti za kaznu zbog njegovog poticanja protiv muslimana.

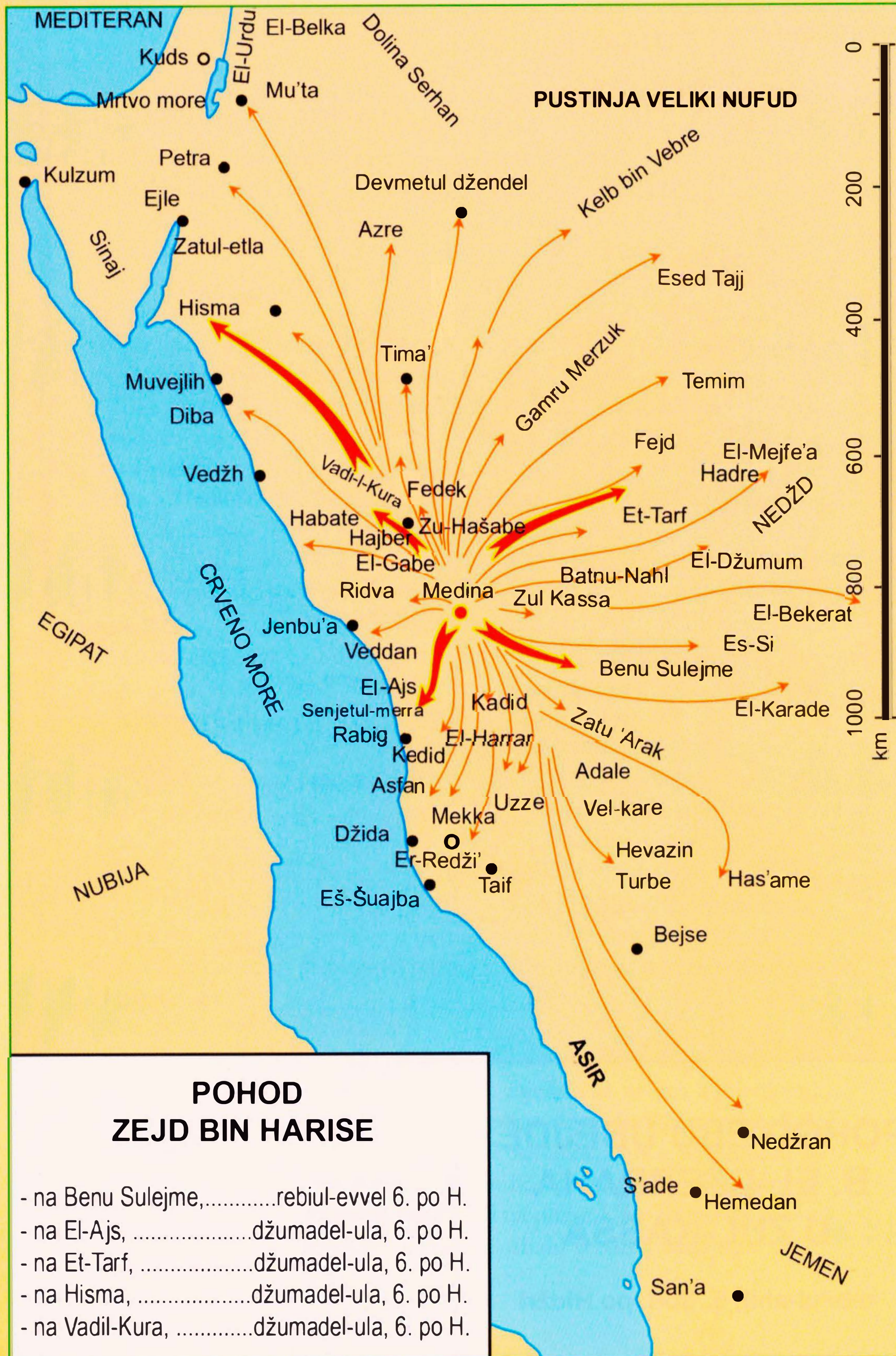
Pohod na Benu Lihjan, rebiu-l-evvela 6. h.g. Jedna grupa iz dva plemena, 'Adala i El-Kare, izdali su šest ashaba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u oazi Er-Redži'a, koja je pripadala Huzejlu u Hidžazu. Poslanik, s.a.v.s., otpremio se sa dvije stotine muslimana u oazu Er-Redži'. Dva plemena su se od straha raspršila po planinskim vrhovima. Poslanik, s.a.v.s., i oni koji su bili s njim nastavili su na Asfan, tako da bi Kurejšije čule da se on približio Mekki i stekle dojam o moći i odlučnosti muslimana.

Pohod na Zu-Kared (El-Gabe), rebiu-l-evvela 6. h.g. 'Ujejne ibn Hisn ibn Huzejfe ibn Bedr el-Fezzari, zajedno sa nekim konjanicima iz Gatafana, jahao je u predgradu Medine deve, ženke, muzare, koje su skoro dobile mlade, a pripadale su Poslaniku, s.a.v.s. Muslimani su uspjeli spasiti deset deva. Allahov Poslanik, s.a.v.s., predvodio pet stotina muslimana sve dok se nisu zaustavili na planini Zu-Kared (to je ime oaze). Potom su se on, s.a.v.s., i njegovi ashabi vratili u Medinu.

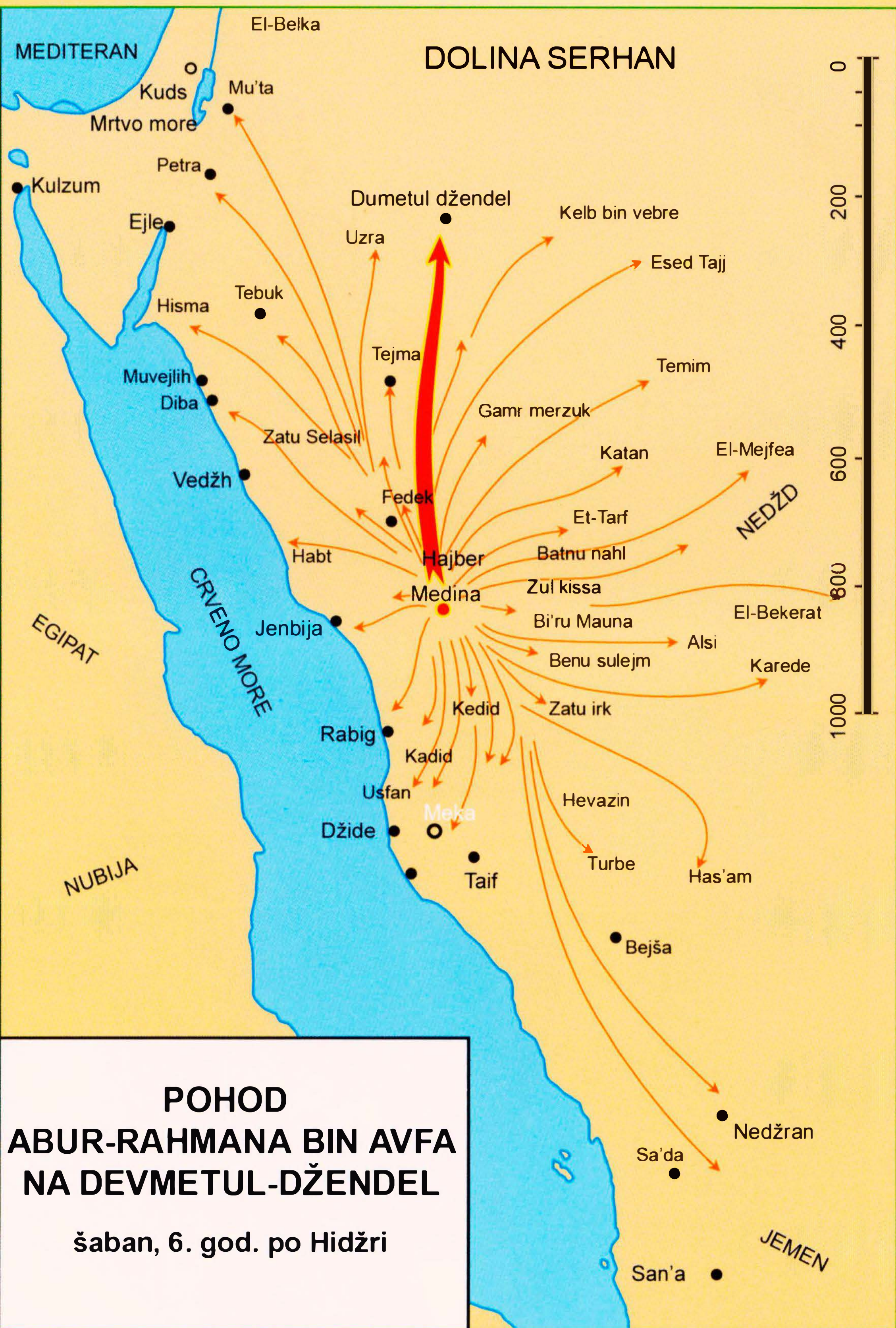
POHOD EBU UBEJDE B. EL-DŽERRAHA U ZUL-KASSA

rebi'ul-ahir, 6. god. po Hidžri

POHOD
ZEJD BIN HARISE

- na Benu Sulejme,............rebiul-evvel 6. po H.
- na El-Ajs, ...džumadel-ula, 6. po H.
- na Et-Tarf, ...džumadel-ula, 6. po H.
- na Hisma, ...džumadel-ula, 6. po H.
- na Vadil-Kura, ...džumadel-ula, 6. po H.

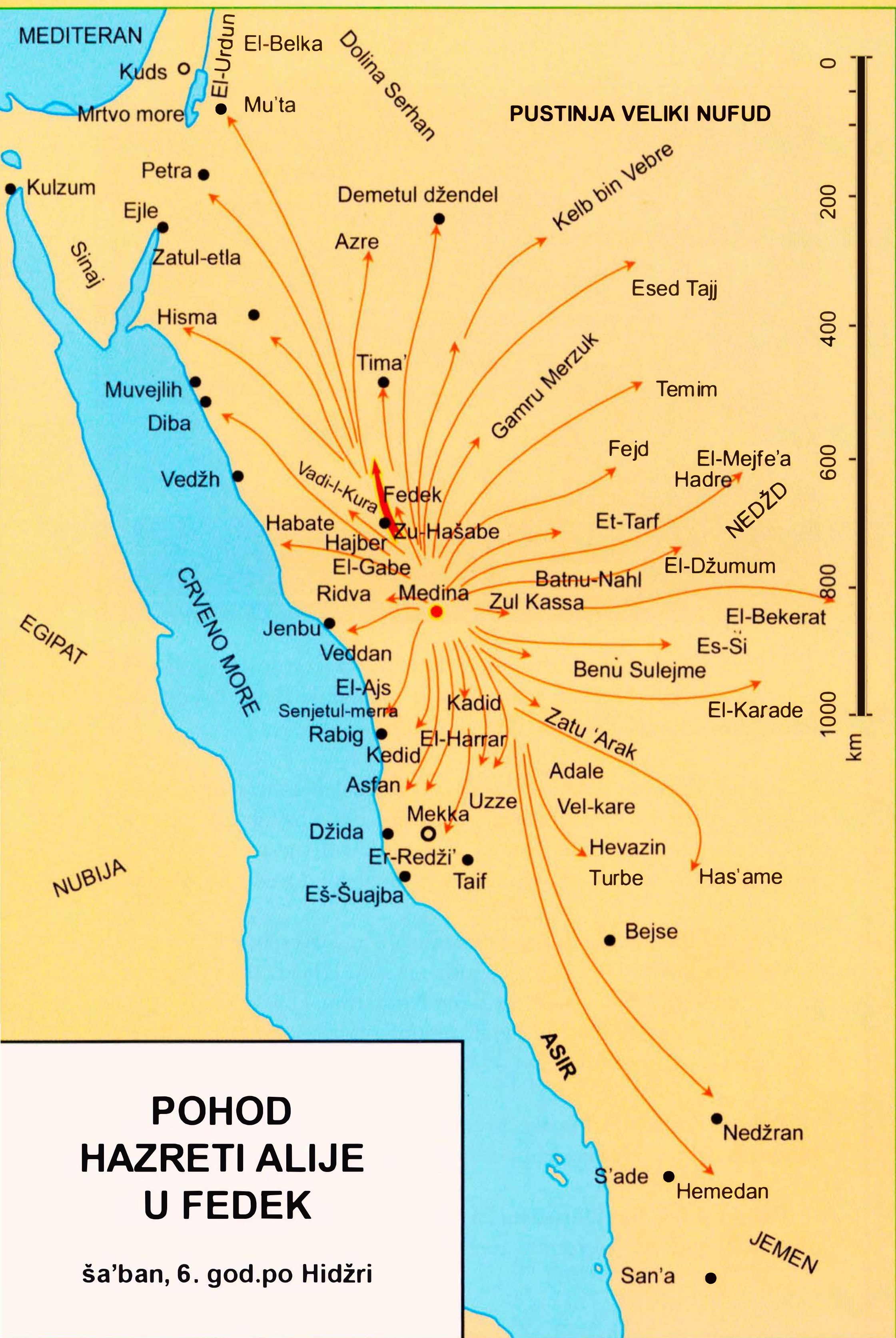

POHOD ABUR-RAHMANA BIN AVFA NA DEVMETUL-DŽENDEL

šaban, 6. god. po Hidžri

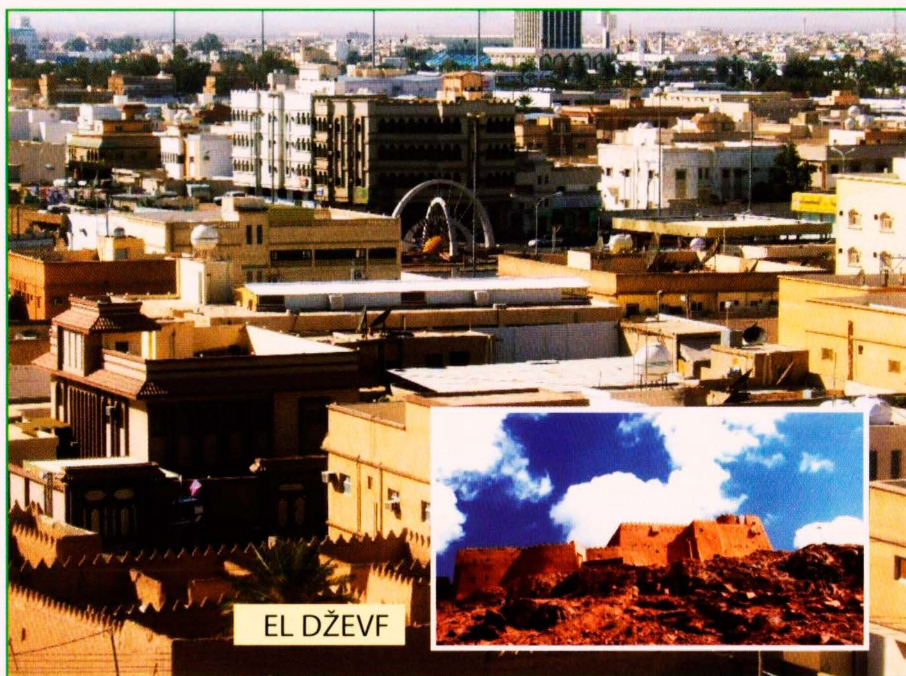
Tvrđava Hail

POHOD HAZRETI ALIJE U FEDEK

šaʼban, 6. god.po Hidžri

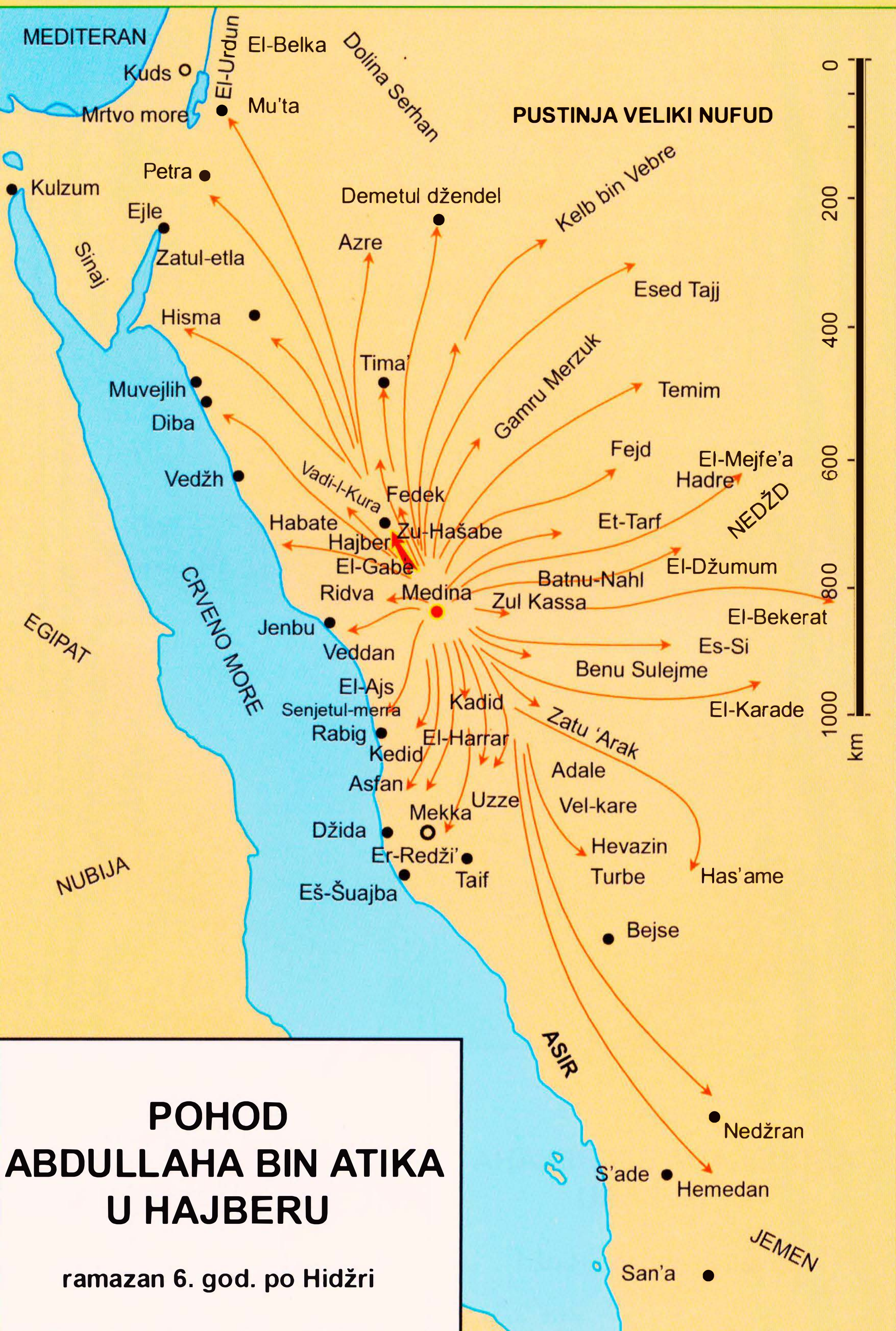
Pohod Ukaša ibn Mihsana el-Esedija sa četrdeset ljudi u El-Gamr-Gamru-l-Merzuk (oaza koja je pripadala Benu Esedu, dvije noći putovanja od Medine. Nije došlo do borbe.

Pohod Muhammeda ibn Mesleme, u Zu-l-Kassu, rebiu-l-evvela 6. h.g. Muhammed ibn Meslema otišao je u Benu Sa'lebe sa deset ljudi, ali su ih beduini napali kopljima i poubijali. Muhammed ibn Mesleme bio je ranjen, a neki musliman naišao je na njeg i doveo ga u Medinu.

Pohod Ebu Ubejde ibn el-Džerraha u Zu-l-Kassu, rebiu-s-sanija 6. h.g. Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao je Ebu Ubejda ibn el-Džerraha sa četrdeset ljudi Benu Sa'lebi i Benu Muharibu, koji su pobili jahački odred Muhammeda ibn Mesleme i okupili se da jašu prema Medini, pa ih je Ebu Ubejde rasturio.

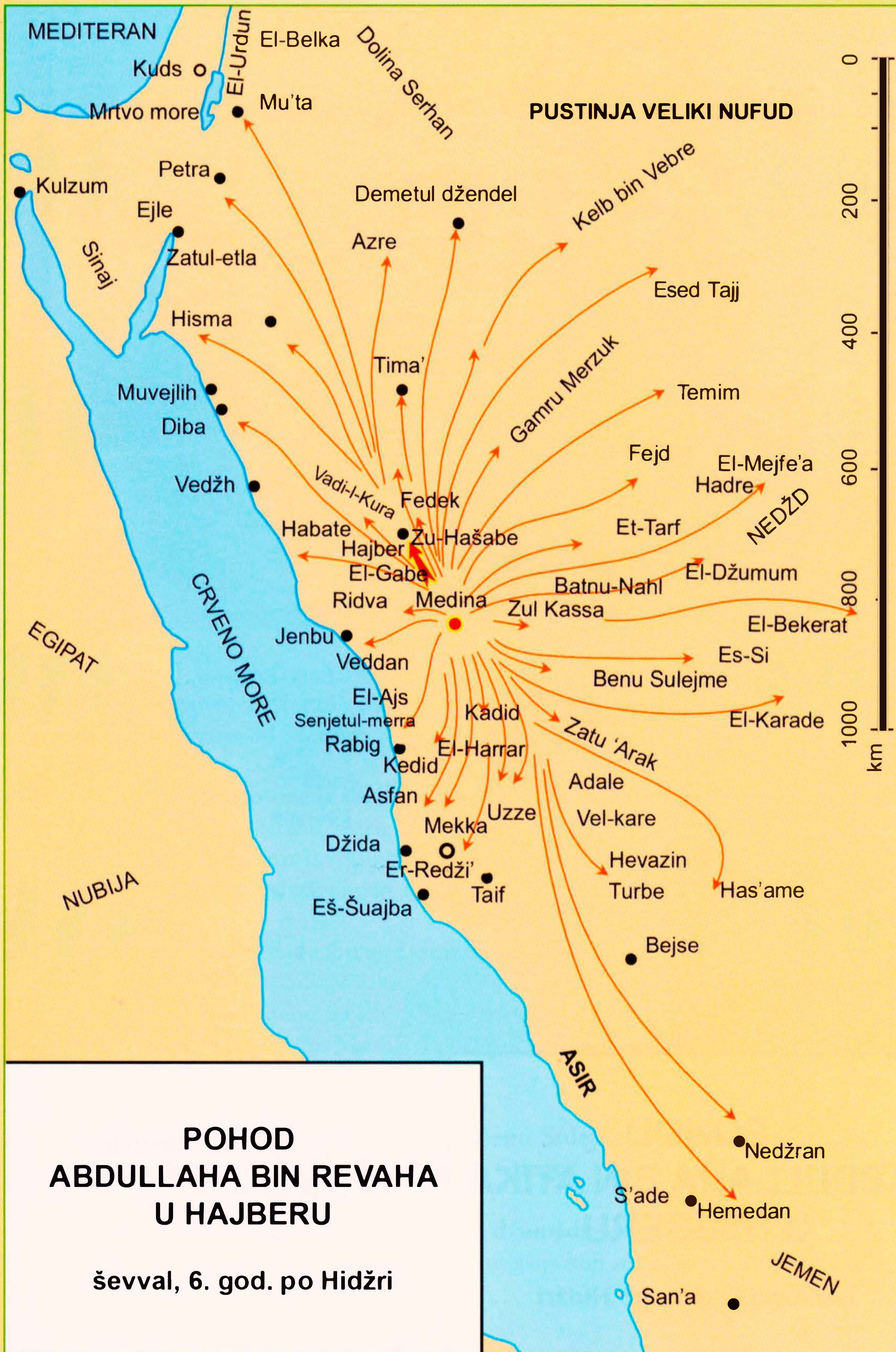
Pohod Zejda ibn Harisa prema Benu Sulejmu u el-Jamumu, u blizini Batnu-n-Nahla, rebiu-s-sanija 6. h.g.

Pohod Zejda ibn Harisa na El-Ais, džumade-l-ula 6. h.g. Predvodio je 170 ljudi da presretnu karavan Kurejšija koji se vraćao iz Sirije.

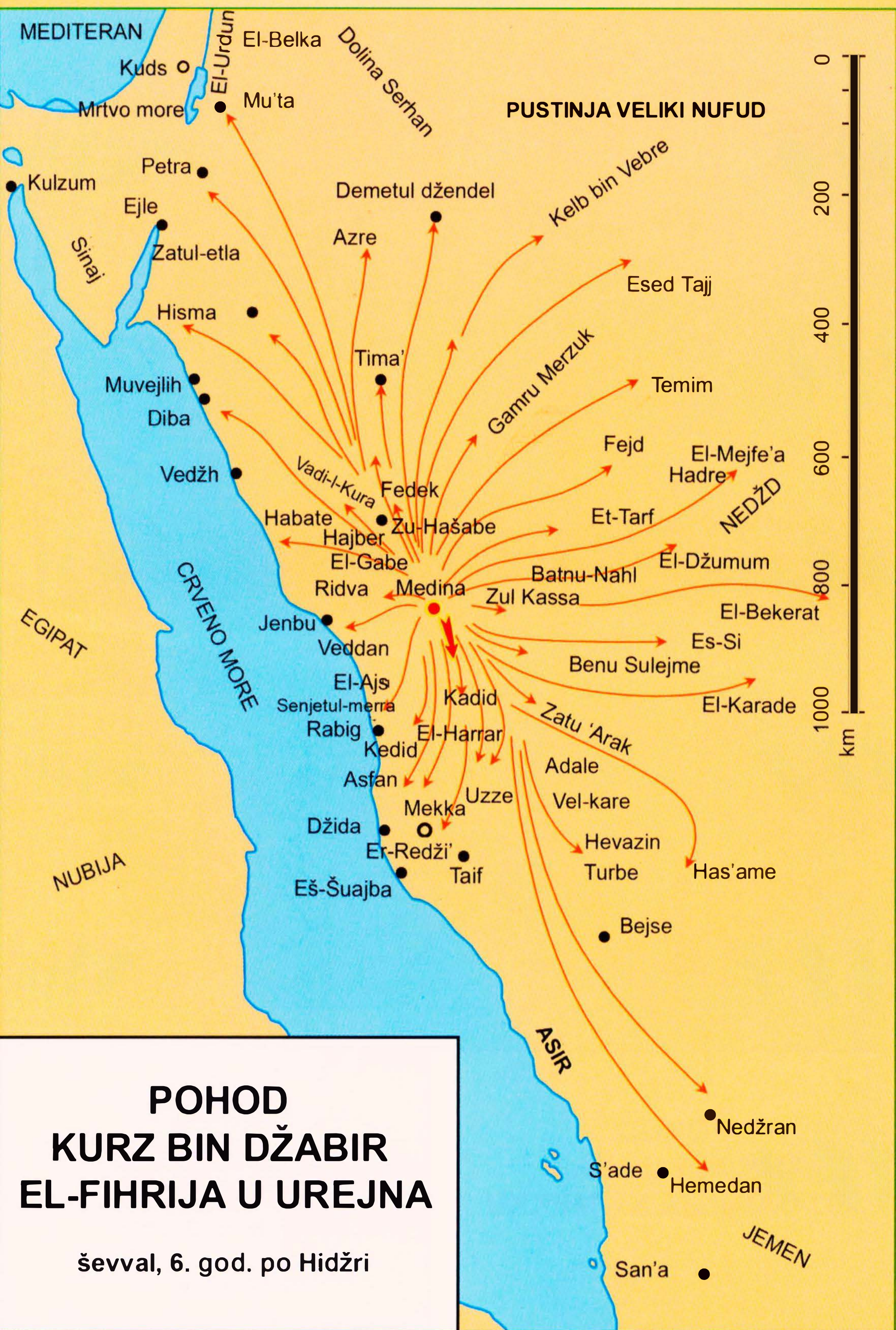

POHOD ABDULLAHA BIN ATIKA U HAJBERU

ramazan 6. god. po Hidžri

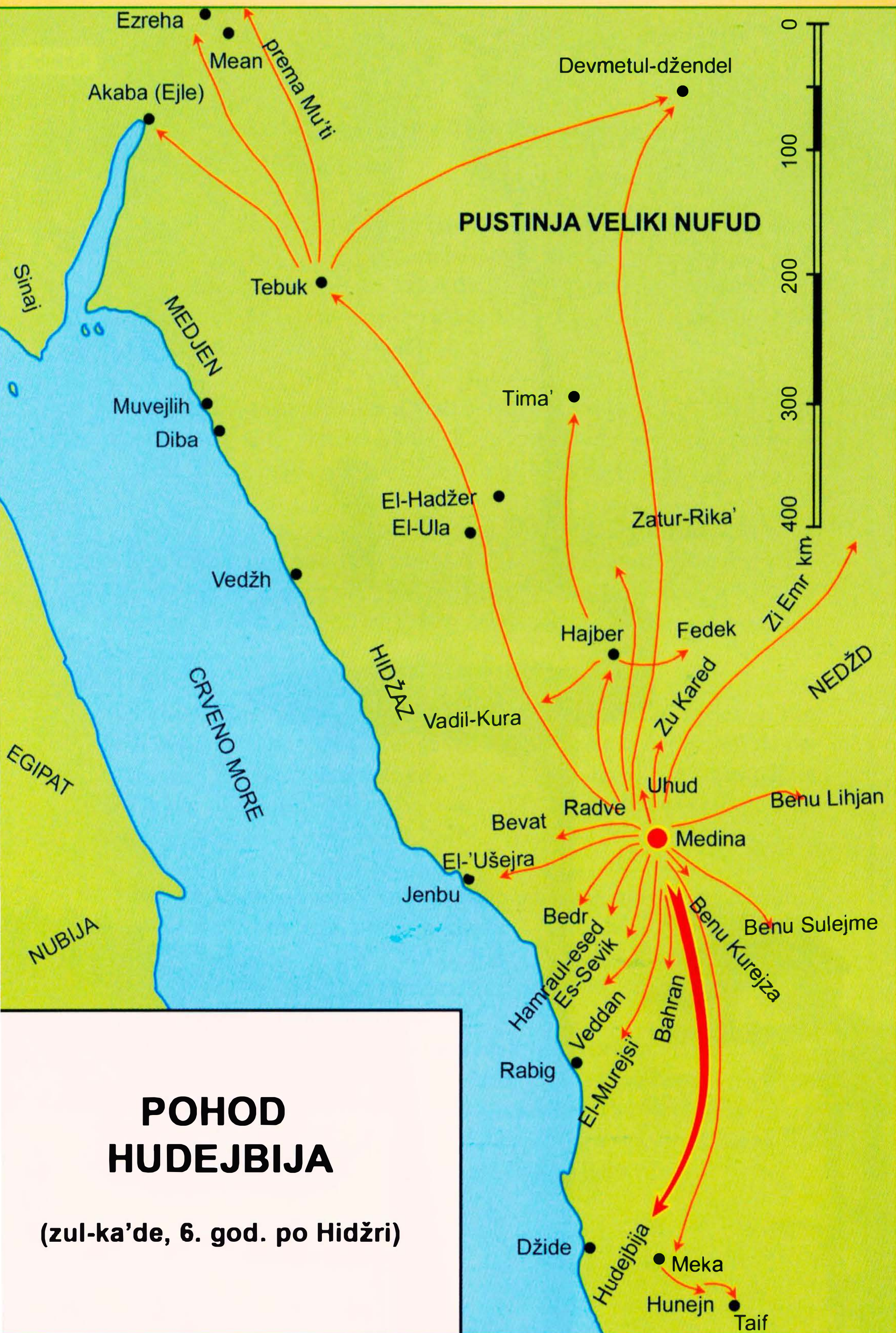
MEDITERAN
Kuds
Mrtvo more
El-Urdun
El-Belka
Dolina Serhan
Mu'ta
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Kulzum
Petra
Ejle
Sinaj
Zatul-etla
Demetul džendel
Kelb bin Vebre
Azre
Esed Tajj
Hisma
Gamru Merzuk
Tima'
Temim
Muvejlih
Diba
Fejd
El-Mejfe'a
Hadre
Vedžh
Vadi-l-Kura
Fedek
NEDŽD
Habate
Zu-Hašabe
Et-Tarf
Hajber
El-Gabe
El-Džumum
Batnu-Nahl
Ridva
Medina
Zul Kassa
CRVENO MORE
El-Bekerat
EGIPAT
Jenbu
Veddan
Es-Si
Benu Sulejme
El-Ajs
Senjetul-merra
Kadid
El-Karade
Zatu 'Arak
Rabig
El-Harrar
Kedid
Adale
Asfan
Uzze
Vel-kare
Mekka
Džida
Hevazin
Er-Redži'
Taif
Turbe
Has'ame
NUBIJA
Eš-Šuajba
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a
0
200
400
600
800
1000
km
POHOD
ABDULLAHA BIN REVAHA
U HAJBERU
ševval, 6. god. po Hidžri

POHOD KURZ BIN DŽABIR EL-FIHRIJA U UREJNA

ševval, 6. god. po Hidžri

MEDITERAN
Kuds
Mrtvo more
El-Urdun
El-Belka
Dolina Serhan
Mu'ta
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Petra
Kulzum
Ejle
Demetul džendel
Kelb bin Vebre
Sinaj
Zatul-etla
Azre
Esed Tajj
Hisma
Tima'
Gamru Merzuk
Temim
Muvejlih
Diba
Fejd
El-Mejfe'a
Hadre
Vedžh
Vadi-l-Kura
Fedek
NEDŽD
Habate
Zu-Hašabe
Et-Tarf
Hajber
El-Gabe
El-Džumum
Batnu-Nahl
Ridva
Medina
Zul Kassa
El-Bekerat
EGIPAT
Jenbu
CRVENO MORE
Es-Si
Veddan
Benu Sulejme
El-Ajs
Senjetul-merra
Kadid
El-Karade
Zatu 'Arak
Rabig
El-Harrar
Kedid
Adale
Asfan
Uzze
Vel-kare
Mekka
Džida
Er-Redži'
Hevazin
Taif
Turbe
Has'ame
Eš-Šuajba
NUBIJA
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a
0
200
400
600
800
1000
km
POHOD
AMR BIN UMEJJE
ED-DAMRIJA NA MEKKU
6. god. po Hidžri

POHOD HUDEJBIJA

(zul-ka'de, 6. god. po Hidžri)

Hudejbija

Pohod Zejda ibn Harisa u Et-Tarf, džumade-s-sanija 6. h.g. To je bio pohod na Benu Sa'lebu.

Pohod Zejda ibn Harisa na Hisma' džumade-s-sanija 6. h.g. Zejd ibn Haris je marširao sa pet stotina ljudi u Hisma', a to je iznad Vadi-l-Kura'a, da napadne pleme Džuzam, koje je postavilo zasjedu Dihjeu ibn Halifi el-Kelbiju i – osim odjeće koja nije imala neku vrijednost – oduzelu mu sve što je posjedovao.

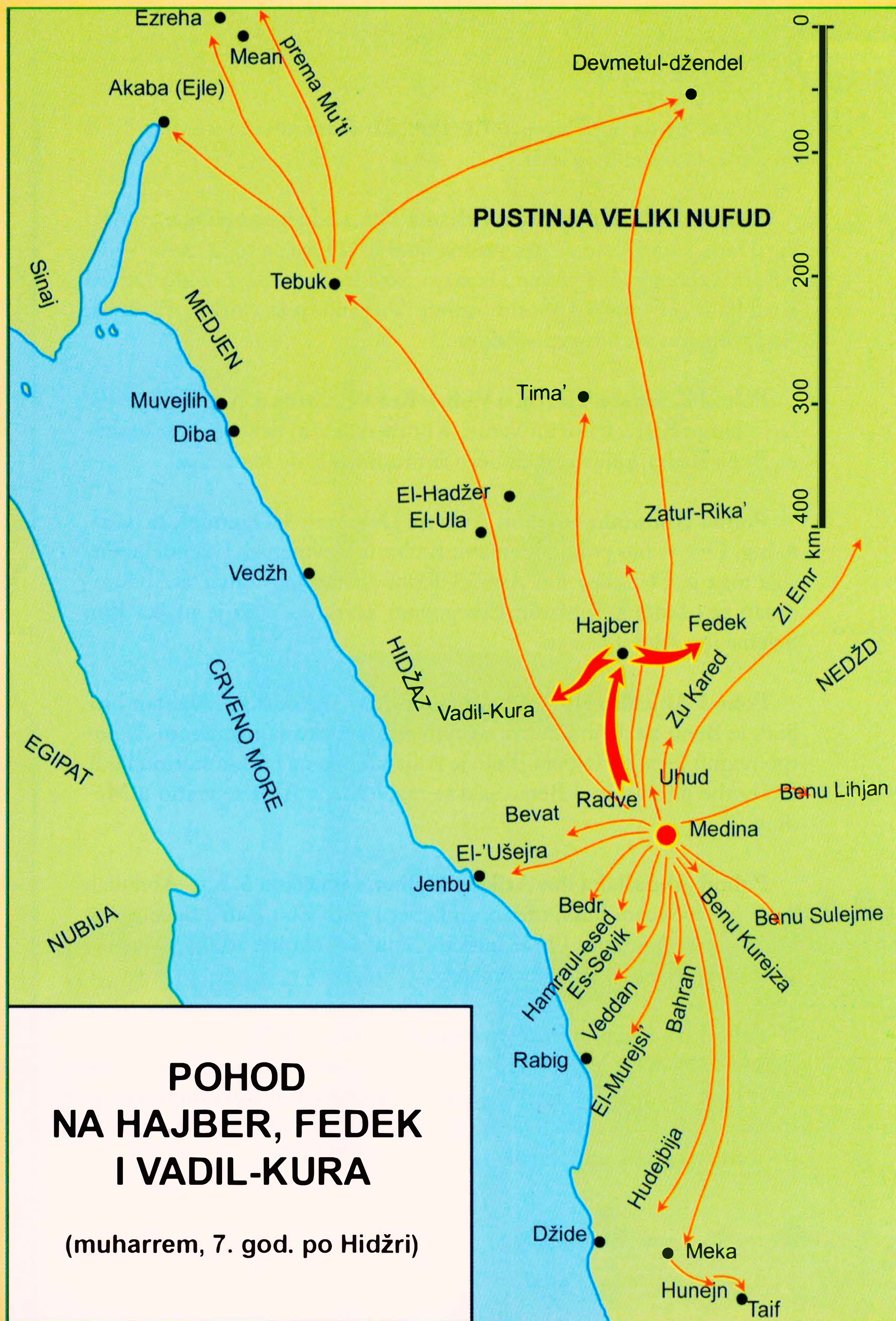
Pohod Zejda ibn Harisa u Vadi-l-Kura' redžeba 6. h.g. Zejd je otišao u Umm Kirfu, u blizini Vadi-l-Kura'a, da kazni neke ljude iz Fezzara, Benu Bedra, koji su jahali deve iz muslimanskog karavana.

Pohod Abdurahmana ibn Avfa na Devmetu-l-Džendel, ša'bana, 6. h.g. Ovo je bio pohod plemenu Kelba, u Devmetu-l-Džendelu. Poslije toga je El-Esbeg ibn Amr el-Kelbi postao musliman, a Abdurahman se oženio s Tumadir, Esbegovom kćerkom, koja je majka Ebu Seleme ibn Abdurahman.

Pohod Alije ibn ebi Taliba u Fedek, ša'bana 6. h.g. Izvjestan broj ljudi iz Benu Sa'da ibn Bekra okupio se u Fedeku sa namjerom da potpomognu Jevreje Hajbera. Tako je Alija krenuo na njih sa stotinu ljudi. Do borbe nije došlo – Benu Sa'd se razbježao, a Alija se vratio u Medinu.

Pohod Abdullaha ibn Atika u Hajber, ramazana 6. h.g. Abdullah je, sa još dvojicom ljudi, otišao u Hajber i ubio Ebu Rafi'a Selama ibn Hukajku en-Nadarija. On je huškao Gatafan i okolne arapske mušrike da zapodjenu rat protiv muslimana.

Pohod Abdullah ibn Revvahe u Hajberu, ševvala 6. h.g. Otišao u Hajber zato što je Jevrej Usajr ibn Zarim otišao Gatafanu da ih okupi da se bore protiv Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Sa Ibn Revvahom bilo je trideset ljudi. Nakon što je dato obećanje o sigurnosti, Usajr je pokušao počiniti izdaju, pa su pobijeni i on i oni koji su bili s njim.

POHOD
NA HAJBER, FEDEK
I VADIL-KURA

(muharrem, 7. god. po Hidžri)

POSLANIKOVA PISMA VLADARIMA

CRNO MORE
Konstatinopol
Horosan
Grčka
Kipar
Eufrat
BIZANT
Damask
MEDITERAN
Medain (Ktesifon)
Kuds
Aleksandrija
Gaza
Tigris
Kulzum
PERZIJA
Ejle
EGIPAT
PERZIJSKI ZALIV
BAHREJN
Dubai
Medina
OMANSKI ZALIV
Suhara
Jemame
OMAN
Nil
Meka
Džide
Taif
NUBIJA
CRVENO MORE
ARAPSKO MORE
0
200
400
600
800
1000
1200
km
SUDAN
San'a
JEMEN
Aksum
Bijeli Nil
Crni Nil
Aden
ADENSKI ZALIV
ABESINIJA

POSLANO	ZEMLJA	NOSILAC	BR.
NEDŽAŠI	ABESINIJA	AMR BIN UMEJE DAMRI	1
MUNZIR BIN SAVI	BAHREJN	AL ULA BIN EL HADREMI	2
KISRA	MEDAIN	ABDULAH BIN HUZAFA ES SEHMI	3
HERAKLE	KUDS	DIHJA KELBI	4
MUKAVKIS	ALEKSANDRIJA	HATIB BIN EBI BELTEA	5
DŽEJFER DŽULENDI	OMAN	AMR BIN AS	6
HUZA BIN ALI	JEMAMA	SULEJT BIN AMR EL AMIRI	7
HARIS BIN EBI ŠIMR EL GASANI	DAMASK	ŠUDŽA BIN VEHB EL ESEDI	8

PISMO POSLANIKA S.A.V.S.
MUNZIRU BIN SAVIJU

Pohod Kurza ibn Džabira el-Fihrija u Urejnu, ševvala 6. h.g. Kurz je otišao sa dvadeset ljudi da kazni osam ljudi iz Urejne koji su počinili izdaju i ubili Jesara, oslobođenog roba Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Sukobili su se s njima i zarobili ih, zatim ih odveli u Medinu, gdje su, za izdaju, kažnjeni razapinjanjem.

Pohod Amra ibn Umejje ed-Damerija i Seleme ibn Eslema u Mekku 6. h.g. Amr ibn Umejje i Seleme ibn Eslem otišli u Mekku Ebu Sufjanu nakon što je on poslao nekog da ubije Poslanika, s.a.v.s. Nadali su se da će naći Ebu Sufjana nezaštićenog, ali ih je Muavija prepoznao, pa su Kurejšije rekli: „Amr nije došao ni zbog kakvog dobrog razloga" te su se okupili da ga napadnu. Potom se Amr sa Selemom vratio u Medinu.

Pohod na Hudejbiju (Prisega vjernosti Ridvan), zu-l-ka'de 6. h.g. Allahov Poslanik, s.a.v.s., sa hiljadu četiri stotine ljudi, zaputio se vodeći sedamdeset deva za žrtvovanje. Odjenuli su ihrame za umru da bi se znalo da nisu došli da se bore nego da posjete i iskažu poštovanje Svetoj kući. Poslanik, s.a.v.s., i ljudi s njim stigli su do Hudejbije, gdje su Kurejšije odlučili da ne dozvole da Allahov Poslanik, s.a.v.s., ikad uđe u Mekku. Kurejšije su poslale Budejla ibn Verka'a el-Huzaija, zatim Mikraza ibn Hafsa ibn el-Ahjafa, zatim El-Hilsa ibn Alkamu (predvodnika ehabiša ili plemena koja nastanjuju predgrađe), potom Urvu ibn Mes'uda es-Sekafija. Nakon što su sve ove delegacije došle Poslaniku, s.a.v.s., ashabi su dali prisegu vjernosti, Er-Ridvan, obećavajući Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da će prije umrijeti nego što će se povući. Kurejšije su poslale Suhejla ibn Amra i sporazum na Hudejbiji je postignut i ustanovljeno desetogodišnje primirje. Time su Kurejšije službeno priznali islamsku državu. Također je dogovoreno da će muslimani obaviti umru slijedeće godine.

Pohodi na Hajber, Fedek i Vadi-l-Kura', muharrema 7. h.g. Povod ovim pohodima bilo je stalno narastajuće neprijateljstvo Jevreja u Hajberu, njihovo kontaktiranje sa Gatafanom s namjerom nahuškavanja protiv muslimana, uspostavljanje njihovog saveza sa vođama Hajbera, a cilj toga bio je napad na Medinu.

Cilj ovih pohoda bio je da se stane ukraj agitiranju Jevreja i njihovih saveznika protiv muslimana i da se zaustavi huškanje plemena protiv

muslimana. Muslimani su zauzeli utvrde Hajbera: En-Netat (Na'im, Es-Sa'b i Killu), Eš-Šikk (Ubejj i El-Bari') i El-Hatibu (El-Kamus, El-Vetih i El-Sulalim). Allahov Poslanik, s.a.v.s., ostavio je hajbersku zemlju u zamjenu za polovinu njenih plodova i rekao: „Ostavljamo vam da imate ono što mi želimo“. Paralelno s dogovorom u Hajberu, sklopio je dogovor sa Jevrejima iz Fedeka. Zatim je s vojskom odvojeno zauzeo Vadi-l-Kura' i i Ta'ima'. Da bih objasnio vremesnki slijed događaja, pripremio sam nekoliko mapa:

- Poslanikova pisma kraljevima i vladarima,
- Dvojica izaslanika Badana koji su stigli iz San'e u Medinu,
- Putovanje Marije Koptkinje iz Hafne u Medinu,
- Putovanje dvojice izaslanika Allahovog Poslanika, s.a.v.s., Heraklu.

Poslanikov pečat,
Aris u Eris i na narednoj strani u tekstu i dopuniti: Bunar Eris u koji je sa ruke hazreti Osmana upao Poslanikov prsten, u slici kupole: Ispod kupole se nalazi bunar Eris, u koji je ispao Poslanikov prsten

DVOJICA IZASLANIKA BADANA (BADAMA) IZ SAN'E U MEDINI

Kad je Poslanik, s.a.v.s., htio pisati vladarima i pozvati ih da prime islam, rečeno mu je: „Allahov Poslaniče, oni neće ni čitati bilo kakvo pismo ukoliko nema pečata". To je bilo potrebno da bi se ukazalo da sadržaj niko nije čitao. To je, također, bila mjera predostrožnosti protiv falsificiranja, jer nije moglo doći do falsificiranja ukoliko je dokument zapečaćen. Zato je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dozvolio da se izradi srebreni prsten, na kome su bile riječi: *Muhammed Resul Allah (Muhammed, Allahov poslanik)*, napisane u tri linije, od dna prema vrhu.[21]

Natpis na ovom prstenu bio je okrenut naopako, tako da bi se, kad bi se pritisnuo pečat, riječi oslikale ispravnim redom. Prsten je nosio Poslanik, s.a.v.s., zatim Ebu Bekr, pa Omer, pa Osman, r.a. Zatim je upao u bunar Aris[22] u godini u kojoj je umro Osman, r.a.. Tražili su ga tri dana, ali ga nisu našli. Poslanik, s.a.v.s., imao je običaj nositi prsten na najmanjem prstu lijeve ruke. Tako prenosi najveći broj ashaba. A rečeno je i da ga je nosio na najmanjem prstu desne ruke. Ovako prenosi nekolicina, uključujući Ibn Abbasa i Aišu, r.a.

PISMO ALLAHOVOG POSLANIKA, S.A.V.S., KISRAU (PERVIZU IBN HURMUZU)

Ovo pismo nosio je Abdullah ibn Huzejfe es-Sehami u Ktesifon (El-Medain), prijestolnicu Perzije. U njemu je pisalo:

„U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog! Od Muhammeda, Allahovog poslanika, Kisri, vladaru Perzije. Neka je mir onima koji slijede istinitu uputu, vjeruju u Allaha i Njegovog Poslanika, svjedoče da nema boga osim Allaha, Koji nema sebi ravnog ili sudruga i da je Muham-

[21] Poslanik, s.a.v.s., ova pisma poslao je kraljevima i vladarima 6. h.g., poslije Hudejbije, a prije Hajbera

[22] Bunar Aris veoma je poznat bunar (vrelo) pokraj džamije u Kubba'u u Medini (*Mu'džemu-l-Buldan*, 1/298)

IZASLANICI BAZANA
IZ SAN'E U MEDINU
ARABIJSKO POLUOSTRVO
El-Ula
Hajber
Medina
Jenbija
HIDŽAZ
Rabig
Meka
Džida
Taif
Turebe
Mugammes
Has'ame
ASIR
CRVENO MORE
Ebha
Nedžran
Fursan
Džejzan
Mearib
Šebve
Musevvea
Dehlek
Kameran
San'a
JEMEN
Zebid
HIMJER
Aksum
Šekra'
ABISINIJA
Teiz
Asabe
Aden
ADENSKI ZALJEV
km
500
400
300
200
100
0

Kisraov Luk u Ktesifonu

med Njegov rob i poslanik. Pozivam te Allahovom pozivu, jer sam ja Allahov poslanik čovječanstvu da dostavim opomenu onima koji su živi i da se riječ (sud) ispuni nad nevjernicima.[23] Postani musliman i bit ćeš siguran, a ako odbiješ, onda će grijesi Maga (Perzijanaca) ići na tvoj teret".[24]

Ispričao je Abdullah ibn Huzafe: „Kad sam stigao na njegova vrata, zatražio sam dozvolu da uđem. Kad sam došao do njega, predao sam mu u ruke pismo Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Pročitano mu je, pa je rekao: 'Kako mi se usuđuje pisati ovakve riječi kad je on moj rob?!"[25] Zatim je uzeo pismo i pocijepao ga». Kad je vijest o tome doprla do Allahovog Poslanika, s.a.v.s., rekao je: „Pocijepao Allah njegovo kraljevstvo".[26] Zatim je Kisra pisao Badanu,[27]svome predstavniku u Jemenu, naređujući mu: „Pošalji dvojicu snažnih ovom čovjeku u Hidžaz; neka mi ga dovedu!" Tako je Badan poslao Karkaru i Babavejha.[28] On je po njima poslao pismo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., govoreći mu da s njima ode Kisri. Tako su oni krenuli, pa kad su stigli u Taif, sreli su nekog čovjeka iz Kurejša i pitali ga o Poslaniku, s.a.v.s. On je odgovorio: „On je u Medini". Narod iz Taifa i Kurejšije obradovali su se kad su vidijeli ovu dvojicu, pa su govorili jedni drugima: „Živ i zdrav bio, jer će se Kisra, kralj svih kraljeva, obračunati s njim. Pozabavit će se s čovjekom (Poslanikom)". Kad su došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., Babevejh je pričao s njim i rekao: „Kralj svih kraljeva, Kisra, pisao je kralju Badanu i rekao mu da ti pošalje nekoga ko će te odvesti njemu. On je poslao mene da ideš sa mnom. Ako tako postupiš, napisat će (Badan) pismo u tvoju korist. Tako ti Kisra neće nauditi. Ali, ako odbiješ, onda znaš ko je on i da će uništiti tebe i tvoj narod i razoriti tvoju zemlju". Poslanik, s.s.v.s., rekao mu je: „Idi i dođi mi opet sutra". Vijesti s neba došle su Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da je Allah okrenuo Kisrinog sina Šervaiha protiv njega i da ga je ubio. On ih je pozvao Badanove predstavnike

---

[23] Jasin, 30:70

[24] *Ujunu-l-asar*, 2/262, 263, *Et-Tabekatu-l-Kubra*, 1/259, *El-Kamil fi-t-Tarih*, 2/145, Ibn Haldun, 2/37, *Es-Sira en-Nebevijja*, Ibn Kesir, 3/507, 508, 509, Et-Taberi, 2/654, *I'lamu -s-sailin an Kutub Sejjidi-l-Murselin*, 9

[25] *Es-Sira en-Nebevijja*, Ibn Kesir, 3/508,

[26] *I'lamu-s-Sailin*, 9,

[27] Badan ili Badamu, kako stoji u *El-Bidaji ve-n-Nihaji*, 4/269, *Et-Tabekatu-l-kubra*, 1/260, *Es-Sira en-Nebevijja*, Ibn Kesir, 3/508,

[28] Prema Ibn Kesiru, njihova imena su bila Karkara i Abadhuvejh

[29] Kisru je ubio njegov sin Širvaih u noći 10. džumade-s-sanija, 7. h.g.; *Es-Sira en-Nebevijja*, Ibn Kesir, 3/511

i rekao im to: „Moj Gospodar je sinoć ubio tvog gospodara". Ili: „Reci mu da je moj Gospodar sinoć ubio njegovoga gospodara".[29] Oni rekoše: „Znaš li ti šta govoriš? Mi postajemo bijesni i za manje od ovoga. Hoćemo li mi pisati kralju Badanu i ispričati mu o ovome?" Poslanik, s.a.v.s., odgovorio je: „Da, recite mu šta sam kazao i recite mu da će moja vjera i moja moć dospjeti gdje god je i Kisra dospio i da će dospjeti svuda. I recite mu: 'Ako postaneš musliman, dat ću ti sve što je pod tvojom kontrolom i postavit ću te za vladara tvog naroda Ebna'a'".[30]

Ta dvojica su se vratili Badanu i ispričali mu šta se dogodilo. On je rekao: „Tako mi Allaha, to nisu riječi onoga koji je kralj. Ja mislim da je taj čovjek poslanik, kao što i kaže. Ja ću to saznati, a siguran sam da je istina to što je rekao. Ako bude istina to što je rekao, onda je on, uistinu, poslanik koji je poslan, a ako ne, onda ćemo donijeti odluku šta ćemo s njim".

Ubrzo je Badan primio pismo od Šervaiha: „Ubio sam Kisru, a jedini razlog da ga ubijem bio je da osvetim perzijski narod, jer je on pobio mnoge plemenite sinove i druge koji su branili svoju zemlju. Kad ti stigne ovo moje pismo, uzmi prisegu vjernosti u moje ime od onih koji su pod tvojom kontrolom, zatim otiđi onom čovjeku o kojem ti je Kisra pisao i nemoj ga provocirati dok ne dobiješ daljnje upute".[31]

Kad je Šervaihovo pismo stiglo Badanu, on je rekao: „Ovaj čovjek je uistinu poslanik". Tako je on postao musliman, a i perzijski potomci u Jemenu također su postali muslimani. Babavejh je rekao Badanu: „Nikad nisam razgovarao s nekim čovjekom koji je na mene ostavio toliki osjećaj poštovanja", misleći na Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Badan mu je rekao: „Je li porkraj sebe imao tjelesnu gardu?" On je odgovrio: „Ne".

[30] Ebna': perzijski potomci koje je poslao Kisra sa Saifom ibn Zi Jazanom kad je on zatražio pomoć protiv Abesinaca. Oni su porazili Abesince i preuzeli kontrolu nad Jemenom, sklapali su brakove sa Arapima, tako su njihovi potomci bili poznati kao El-Ebna' (sinovi). Bili su poznati pod ovim nazivom zato što su njihove majke bile drukčije rase od njihovih očeva

[31] Više informacija o Badanu: *Et-Tabekatu-l-kubra*, 1/260, *El-Bidaje ve-n-Nihaje*, 4/269, *Ujunu-l-Asar*, 2/263, *Et-Taberi*, 2/655, *El-Kamil fi-t-tarih*, 2/145, Ibn Haldun, 2/38, *ES-Sira en-Nebevijja*, Ibn Kesir, 3/509, *Es-Sira el-Halebijja*, 3/278, *Es-Sira en-Nebevijja ve-l-Asar el-Muhammedijja*, 2/65

MARIJA KOPTKINJA (IZ HAFNA, U PREDGRAĐU ANSINA, SELO U GORNJEM EGIPTU)

Nakon što se Allahov Poslanik, s.a.v.s., vratio sa Hudejbije, u zu-l-ka'deu 6. h.g. rekao je: „Ljudi, ko će odnijeti ovo moje pismo vladaru Egipta, a njega će nagraditi Allah?" Hatib ibn ebi Belta'a skočio je na noge i rekao: „Ja ću, Allahov Poslaniče!" Poslanik, s.a.v.s., reče: „Allah te blagoslovio, Hatibe!"[32]

Hatib je otišao u Aleksandriju i raspitao se o Mukavkisu.[33] Rečeno mu je da je on na nekom sastanku na obali. Hatib se ukrcao na brod, približio mu se i pokazao mu na pismo koje je držao u ruci. Kad ga je Mukavkis ugledao, naredio je da Hatib bude izveden pred njeg.

Sadržaj pisma:

„U ime Allaha, Milostivog , Samilosnog!

Od Muhammeda, Allahovog Poslanika,[34] Mukavkisu, vladaru Egipta. Neka je spas onima koji slijede ispravnu uputu. Pozivam vas u islam. Postani musliman, bit ćeš spašen; primi islam i Allah će ti dati dvostruku nagradu. Ali, ako se okreneš, grijesi Egipćana će biti tvoj teret".

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا

اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ

تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ

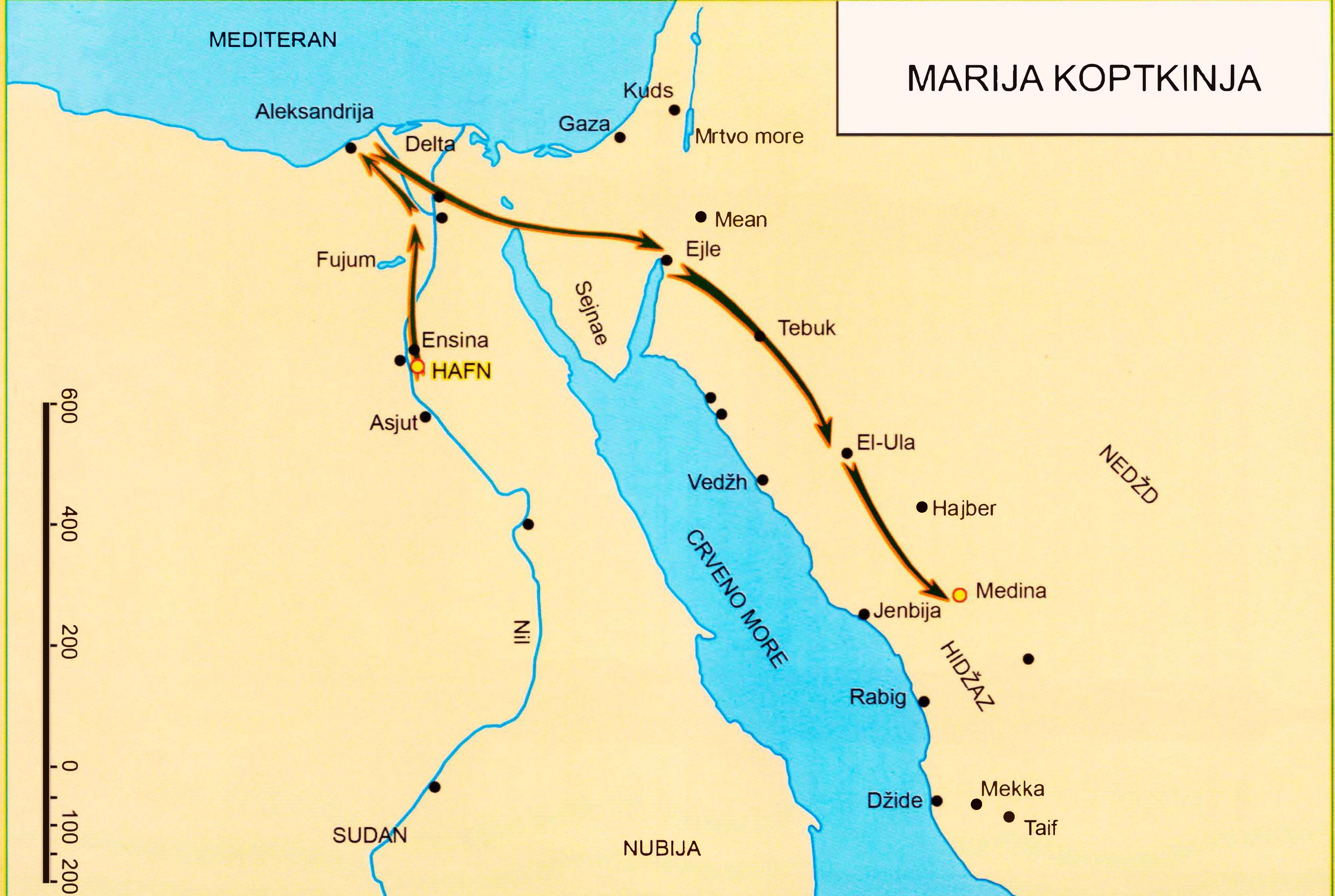
Reci: "O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da niko-

---

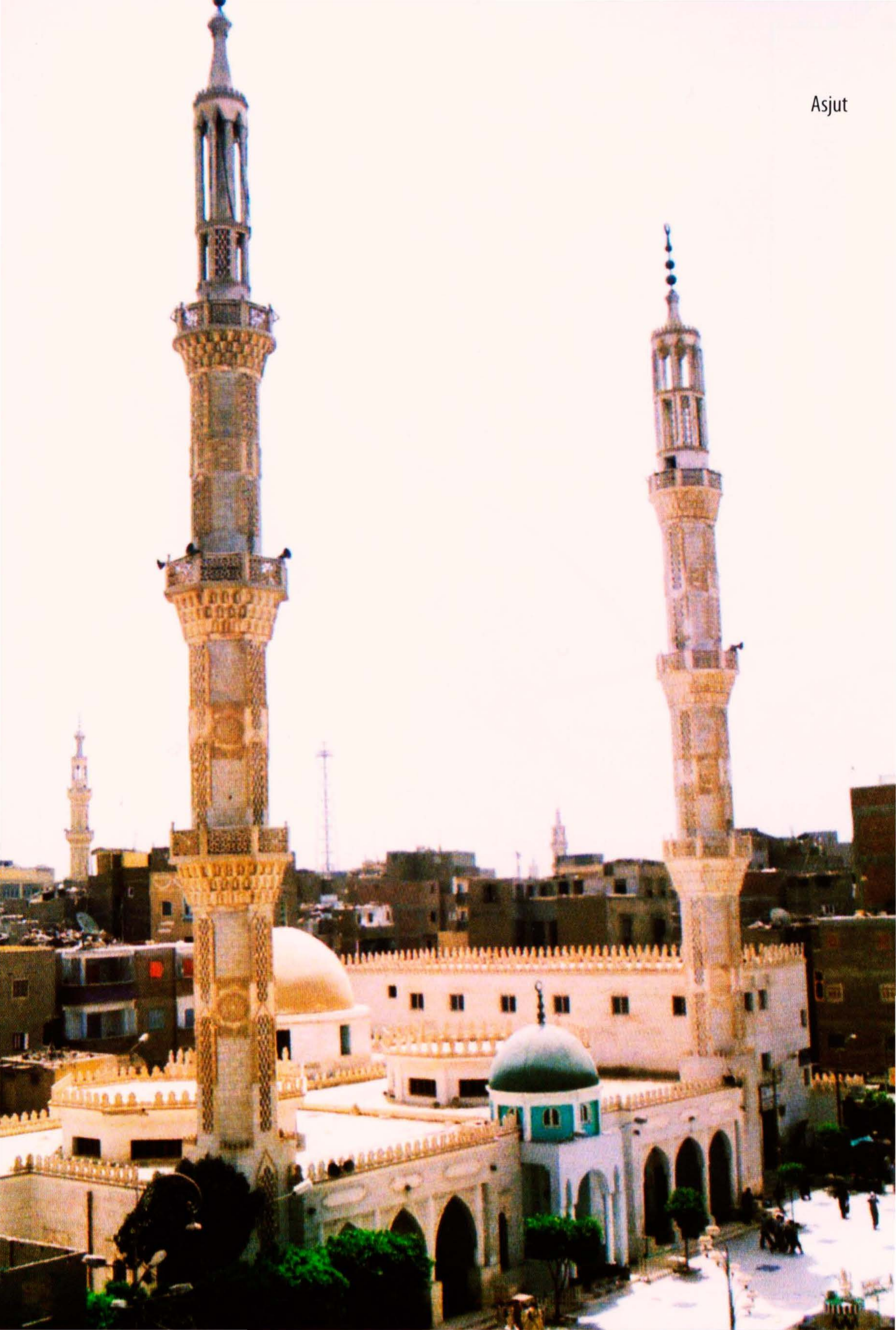
[32] *Es-Sira el-Halebijja*, 3/280, *Es-Sira en-Nebevijja ve-l-Asarel-Muhammedijja*, 2/69, gdje se kaže da je Hatib bio u društvu sa Džebrom ili Džubejrom, oslobođenim robom Ebu Ruhma el-Gifarija

[33] Njegovo ime je Džurejdž ibn Mina el-Kibti; riječ Mukavkis znači *onaj koji gradi visoke građevine*

[34] U *I'lamu-s-Sailinu* (19) kaže se: „Od Muhammeda, sina Abdullahova, Mukavkisu..."

MARIJA KOPTKINJA
MEDITERAN
Kuds
Aleksandrija
Gaza
Mrtvo more
Delta
Mean
Ejle
Fujum
Sejnae
Tebuk
Ensina
HAFN
Asjut
El-Ula
NEDŽD
Vedžh
Hajber
CRVENO MORE
Medina
Jenbija
Nil
HIDŽAZ
Rabig
Mekka
Džide
Taif
SUDAN
NUBIJA
600
400
200
0
100
200

Asjut

ga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!" Pa ako oni ne pristanu, vi recite: "Budite svjedoci da smo mi muslimani!" (*Ali Imran, 64*).

Hatib je rekao Mukavkisu: „Mi imamo vjeru koje se nikad nećemo odreći, osim za nešto bolje od nje (naime, to je islam). Ovaj poslanik Muhammed poziva ljude, a Kurejšije mu se najenergičnije suprotstavljaju, najveći neprijatelji su mu jevreji, a najbliži su mu kršćani. Radosne vijesti Musaa, a.s., u vezi s Isaom, a.s., poput su radosnih vijesti Isaa, a.s., u vezi s Muhammedom, s.a.v.s., a naše pozivanje vas Kur'anu je poput vašeg pozivanja naroda Tore Evanđelju. Svaki poslanik koji je došao ljudima dio je njegovog (Muhammedovog) ummeta te ga trebaju slušati. Ti si među onima kojima je on došao. Mi ti ne kažemo da ne slijediš vjeru Mesije (Isa, a.s.), već ti naredujemo da je slijediš!"[35]

Mukavkis je rekao: „Nije li tvoj prijatelj (misleći na Allahovog Poslanika, s.a.v.s.,) poslanik?" Hatib odgovori: „Da, on je Allahov poslanik". Mukavkis upita: „Zašto nije uputio dovu protiv svog naroda kad su ga istjerali iz njegove zemlje?" Hatib odgovori: „A šta je sa Isaom, Merjeminim sinom? Zar ti ne svjedočiš da je on bio Allahov poslanik? Pa, zašto on nije činio dovu protiv svog naroda kad su ga htjeli razapeti, sve dok ga Allah nije uzdigao?" Mukavkis reče: „Dobro kažeš. Ti si mudar čovjek koji dolazi od mudrog čovjeka".[36] Zatim je pozvao svog pisara, koji je znao pisati arapski, i izdiktirao sljedeće pismo:

„U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog! Muhammedu, Abdullahovom sinu, od Mukavkisa, vladara Egipta. Spas neka je tebi. Pročitao sam tvoje pismo i razumio šta kažeš u njemu i čemu pozivaš (ljude). Znam da (zadnji) poslanik treba doći i mislio sam da će se pojaviti u Siriji. Ukazao sam počasti tvojem izaslaniku[37] i šaljem ti dvije djevojke[38] koje su visokog položaja u Egiptu, nešto odjeće i mulu da je jašeš. Spas neka je tebi".

Hatib pripovijeda: „Tako sam ga napustio, a bio sam s njim samo pet dana. Kad sam došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., rekao sam mu šta mi je kazao. On reče: 'On je bio zabrinut za svoje kraljevstvo, ali ono neće potrajati'".

[35] *Ujunu-l-Asar*, 2/265, *I'lamu-s-Sailin*, 20

[36] Usdu-l-Gabe, 1/432, Es-Sira en-Nebevijja od Ibn Kesira, 3/514, Es-Sira el-Halebijja, 3/281...

[37] Mukavkis je dao Hatibu stotinu dinara i pet odijela, i poslao je gardu s njim da bi mogao sigurno putovati i rekao mu: „Tvoj drug će zavladati zemljom."

[38] Mariju Koptkinju i Širin

Allahov Poslanik, s.a.v.s., oženio se Marijom Koptkinjom, koja je postala majka njegovom sinu Ibrahimu, a Hasan ibn Sabit se oženio sa Širin.

Ostatali Mukavkisovi darovi bili su siva mula Duldul (koja je bila živa do vremena Muavije ibn ebi Sufjana), također je poslao nešto meda iz Binha'a, nešto mirisa, dvadeset odijela od finog egipatskog lana i stakleni pehar, iz kojeg je Poslanik, s.a.v.s., imao običaj piti. Poslao mu je i liječnika, ali mu je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Vrati se svom narodu, jer smo mi narod koji ne jede dok ne ogladni, a kad jedemo, ne jedemo da prepunimo stomak".[39]

Egipat i Aleksandrija su važni toponimi u vezi s Marijom Koptkinjom; oba su veoma poznati. Marija Koptkinja je stigla iz Hafna,[40] koji se nalazi u predgrađu Ansina.[41] U Ibn Dakmakovom[42] *El-Intisaru* spominje se: „Ansin je drevni grad u kome se nalaze velike ruševine, mali nilometar, kojim se mjeri nivo Nila. Dio grada ostao je do danas. Selo El-Ešmunin je u provinciji Esjut, u Gornjem Egiptu.

Binha'[43] je egipatsko selo, koje danas poznato kao Banha'. Smješteno je na obali Nila. Najkvalitetniji med u Egiptu je iz Banha'a i njegove okoline.

U *El-Bidaji ve-n-Nihaji* (5/303) se, u vezi s Marijom Koptkinjom, navodi: «Ona je iz sela u zemlji Egipat koje se zove Hafn, u predgrađu Ansina. Mu'avija ibn ebi Sufjan poštedio je ljude it tog sela plaćanja harača u toku njegovog namjesništva kao počast njima, jer je ona Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., rodila muškog potomka (sina Ibrahima).

[39] *Et-Tabekatu-l-Kubra*, 1/260

[40] Vidi, *Mu'džemu-l-Buldan*, 2/276

[41] Vidi, *Mu'džemu-l-Buldan*, 1/265

[42] Ibrahim ibn Muhammed ibn 'Aidmir ibn Dakmak el-Kahiri (750.-809. h.g./1349.-1407.), egipatski historičar koji je napisao gotovo dvije stotine knjiga iz historije, što svojih djela, što prijepisa drugih. Bio je poznat po svom nepristranom pristupu historiji. U njegove knjige ubrajaju se: *Nazmu-l-Jaman*, *Nuzhatu-l-Eman fi Tarihi-l-Islam*, *El-Intisar li Vasita 'Akdu-l-Emsar* .(*El-A'lam*, 1/64)

[43] *Mu'džemu-l-Buldan*, 1/501, *Subhu-l-A'ša*, 3/378

PISMO ALLAHOVOG POSLANIKA CARU HERAKLU (POČETKOM 7. H.G./JESEN 628. G.)

Ebu Sufjan je otputovao u Gazu da bi Kurejšijama obavio trgovačke poslove. Bilo je to nakon primirja na Hudejbiji (zu-l-ka'de 6. h.g.), u vrijeme kad je Herakle pješke putovao iz Himsa u Jerusalem, što je bio vid zahvalnosti za njegovu pobjedu nad Perzijancima. Probudio se jednog jutra zabrinut i zagledao se u nebo. Njegov biskup mu je rekao: „Kralju, izgledaš zabrinuto ovog jutra". On odgovori: „Da". „A zašto?" On odgovori: „Sinoć mi je pokazan onaj koji će me prevladati".

Zatim je Herakle pozvao zapovjednika straže i rekao mu: „Pretraži Siriju od vrha do dna i dovedi mi nekog iz njegovog naroda (misleći na Allahovog Poslanika, s.a.v.s.) da bih ga mogao pitati o njemu!"

Ebu Sufjan pripovijeda: „Tako mi Allaha, moji prijatelji i ja bili smo u Gazi kad nam je on došao i upitao nas: 'Odakle ste?' Mi smo mu kazali, a on nas je odveo njemu (Heraklu). Kad smo došli kod njega, on reče: 'Ko je među vama s njim najbliži rod?' Ebu Sufjan reče: 'Ja sam'. On će: 'Dovedite mi ga bliže!' Tako me posadio ispred sebe, a zatim rekao mojim prijateljima da sjednu iza mene i kazao: 'Ako bude lagao, ispravite ga!' Ebu Sufjan je kazao: 'Znao sam da me oni, ako i budem lagao, neće ispravljati, ali ja sam čovjek visokog položaja i bilo me sram lagati. Znao sam da bi to, u najmanju ruku, bila vijest koja bi se o meni raširila po Mekki. Zato nisam lagao".

Nakon nekoliko pitanja i Ebu Sufjanovih odgovora, Herakle reče: „Rekao si da je po porijeklu jedan od najboljih medu vama, a takve osobe Allah bira za poslanike; On poslanika bira jedino između najboljih u narodu. Pitao sam te govori li iko drugi u njegovoj familiji isto što i on govori, a ti si rekao – ne. Pitao sam te je li imao vodeću poziciju koja mu je oduzeta i govori li to što govori da bi povratio poziciju, a ti si rekao – ne. Pitao sam te o njegovim sljedbenicima, vole li ga i poštuju ili ga se odriču i napuštaju ga, a ti si rekao da mu se rijetko neko pridruži a da ga zatim napusti. To je slast vjere: ona rijetko uđe u srce a da ga zatim

napusti. Pitao sam te kako se odvija rat između vas i njega, a ti si rekao da je to promjenjivo: nekad vi pobijedite, a nekad pobijedi on. Tako se i odvijaju ratovi sa poslanicima, ali na kraju oni (poslanici) prevladaju. Pitao sam te je li on sklon izdajstvu, a ti si rekao da nije izdajnik. Pitao sam te šta vam on naređuje, a ti si rekao da vam naređuje da obožavate jedino Allaha i da Mu ništa ne pridružujete, a zabranjuje vam da obožavate idole; da vam govori da obavljate molitvu, dajete milostinju i budete neporočni. Ako ti govoriš istinu, onda će on prevladati (tlom) ispod ova moja dva stopala. Znao sam da će se pojaviti, ali nisam znao da će se pojaviti među vama. Kad bih bio siguran, ja bih se potrudio da mu odem, a kad bih bio s njim, prao bih mu noge".[44] Zatim je rekao: „Idite i radite svoj posao".

Ebu Sufjan navodi: „Ustao sam pljeŠćući rukama i rekao: 'Allahovi robovi, slučaj s Ibn ebi Kebšom[45] postao je ozbiljan. Kraljevi Benu Asfara[46] počeli su se bojati da će on zauzeti njihovo kraljevstvo'".

Pismo Heraklu odnio je Dihje el-Kelbi,[47] a sadržaj je sljedeći:

„U ime Allaha, Milostivog , Samilosnog! Od Muhammeda, Allahovog poslanika[48], Heraklu, vladaru Ruma (Bizanta). Spas neka je onima koji slijede ispravnu uputu. Pozivam te u islam. Primi islam i bit ćeš spašen, a Allah će ti dati dvostruku nagradu. Ali, ako se okreneš, onda će grijesi arisijjina[49] biti tebi na teretu".

[44] *El-Kamil fi-t-Tarih*, 2/143; *El-Bidaje ve-n-Nihaje*, 4/262, Ibn Haldun, 2/36, I'lamu-s-Sailin, 10, *Es-Sira en-Nebevijja*, Ibn Kesir, 3/495, *Es-Sira el-Halebijja*, 3/272, *Es-Sira en-Nebevijja ve-l-Asar el-Muhammedijje*, 2/58

[45] Ibn ebi Kebše je Allahov Poslanik, s.a.v.s. Kurejšijski nevjernici dali su mu to ime po njegovom ocu po mlijeku (Reda'a). Ebu Kebše bio je muž Halime es-Sa'dijje, koja ga je dojila

[46] Bizantinci (Rum, Rimljani) bili su nazivani Benu Asfar, jer su bili potomci Ruma ibn el-A'isa ibn Ishaka, a.s., Allahovog poslanika. Nazivan je Asfar jer je njegova koža imala žut ton (asfar – žut). Ili se kaže da je njegov otac, El-A'is, bio žućkaste boje (*Es-Sira el-Halebijja*, 3/150)

[47] Njegovo ime se navodi kao Dihje u djelu *Usdu-l-Gabe*, a kao *Dahje u Tabekatu-l-Kubra*; na jemenskom dijalektu znači *vođa*

[48] U *I'lamu-s-Sailinu* kaže se: „Od Muhammeda, roba i poslanika Allahova"

[49] El-Arisijjin – *seljaka*. Misli se ovo: Grijesi osoba koje te slijede i slušaju tvoje naredbe bit će tvoji. Ovi ljudi se navode pojedinačno jer oni prije pokazuju poslušnost nego drugi, ili zbog toga što su većina stanovništva, tako će njihovi grijesi biti njegov teret. Jer, ako postane musliman, oni će također postati muslimani, a ako on odbije, i oni će također odbiti

prema Konstatinopolu
Konja
Maraš
Dijar Bakir
Dudžela
Adana
Urfa
Nasibin
Mosul
Haleb
Grčka
Eufrat
Hums
MEDITERAN
Damask
OBLAST ŠAMA
Busra
Kuds
Aleksandrija
Gaza
Mean
Nil
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Fujum
Ejle
Sinaj
EGIPAT
Tebuk
El Hurejba
Hafn
Diba
El-Ula
Asjut
Es Sa'id
Vedžh
Hajber
CRVENO MORE
Medina
Asvan
Džide
Meka
Taif
200
100
0
200
400
km 600
PISMO POSLANIKA A.S. HERAKLU
Linija kretanja Poslanika a.s.(Dihjetul Kelbi)
Linija kretanja Herakla(Kajseri Rum)
Linija kretanja trgovačke robe Ebi Sufjana
prema Hašimovoj oblasti

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا

اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ

تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ

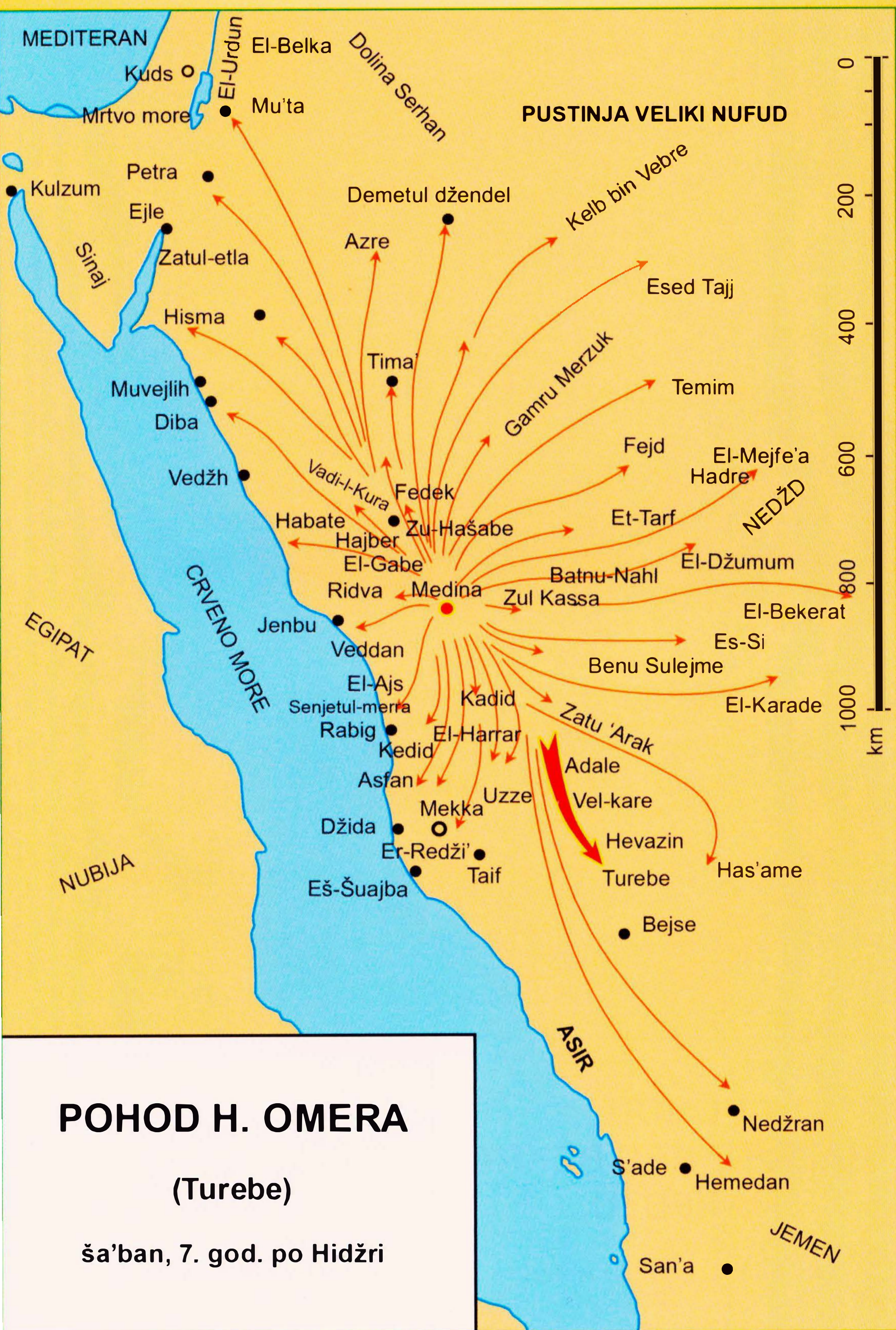
Reci: "O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!" Pa ako oni ne pristanu, vi recite: "Budite svjedoci da smo mi muslimani!" (*Ali Imran, 64*).

Herakle je rekao Dihjeu: „Tako mi Allaha, ja znam da je tvoj prijatelj poslanik i da je on taj kojeg mi čekamo, a našli smo ga u našim spisima, ali se ja bojim šta će mi Bizantinci učiniti. Da nije toga, ja bih ga slijedio".

Rekao je El-Hafiz ibn Hadžer: „Da je samo Herakle razumio šta je Poslanik, s.a.v.s., rekao u pismu: 'Primi islam bit ćeš spašen' i shvatio da se to primjenjuje u općem smislu, i na ovom i na onom svijetu, te da je postao musliman, bio bi siguran i od toga čega se bojao. Ali, uputa je u Allahovim rukama".[50]

Herakle je otputovao za Hims i, kad je htio napustiti Siriju i vratiti se u Konstantinipolj, uzjahao je svoju mazgu. Kad je stigao u planinski prolaz, pogledao je nazad, u Siriju, i rekao: „Mir neka je tebi, zemljo sirijska, ja ti navještam rastanak!" Zatim je nastavio prema Konstantinopolju.

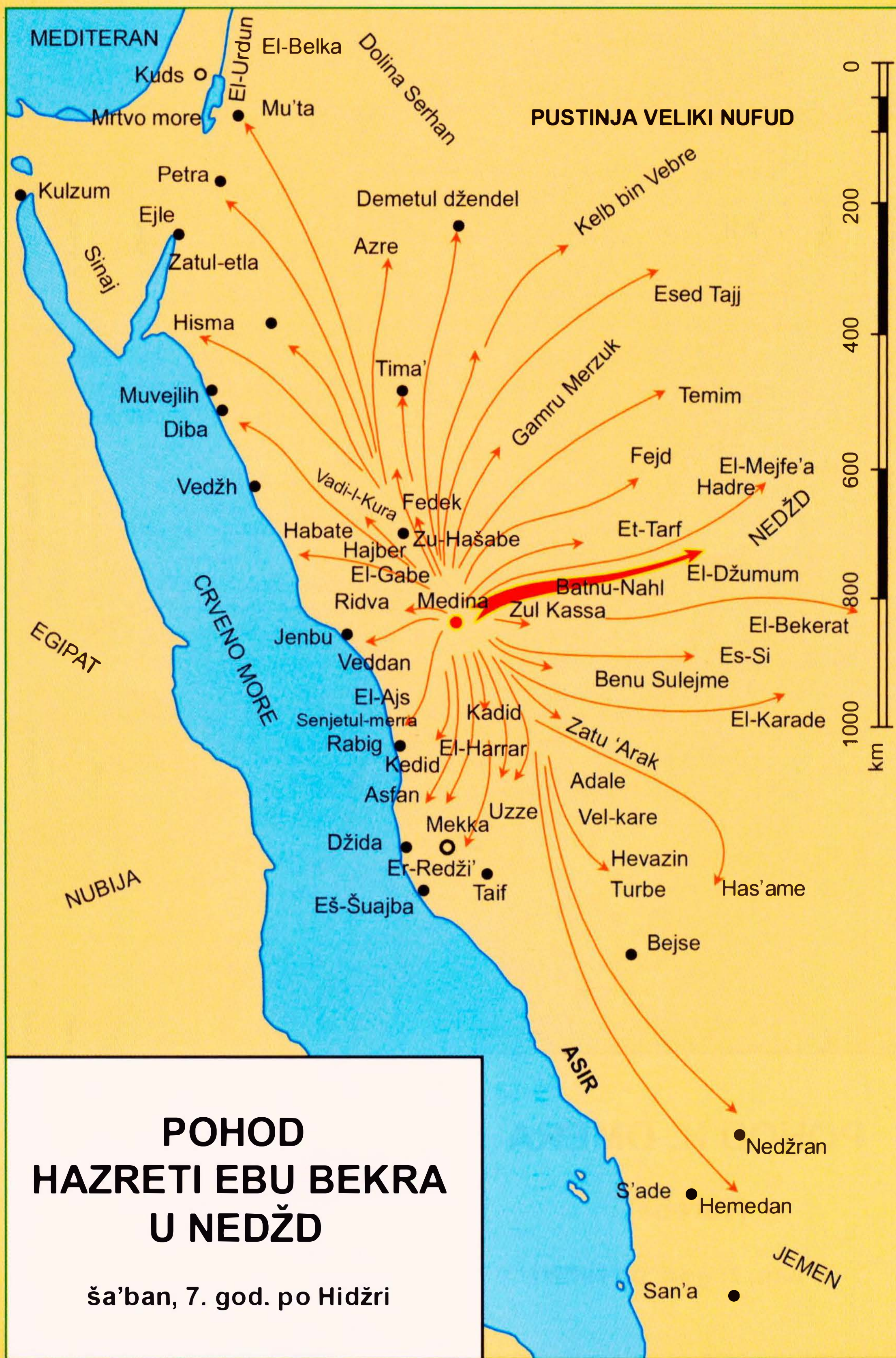
[50] *Es-Sira el-Halebijja*, 3/274, *Es-Sira en-Nebevijja ve-l-Asar el-Muhamedijje*, 2/61

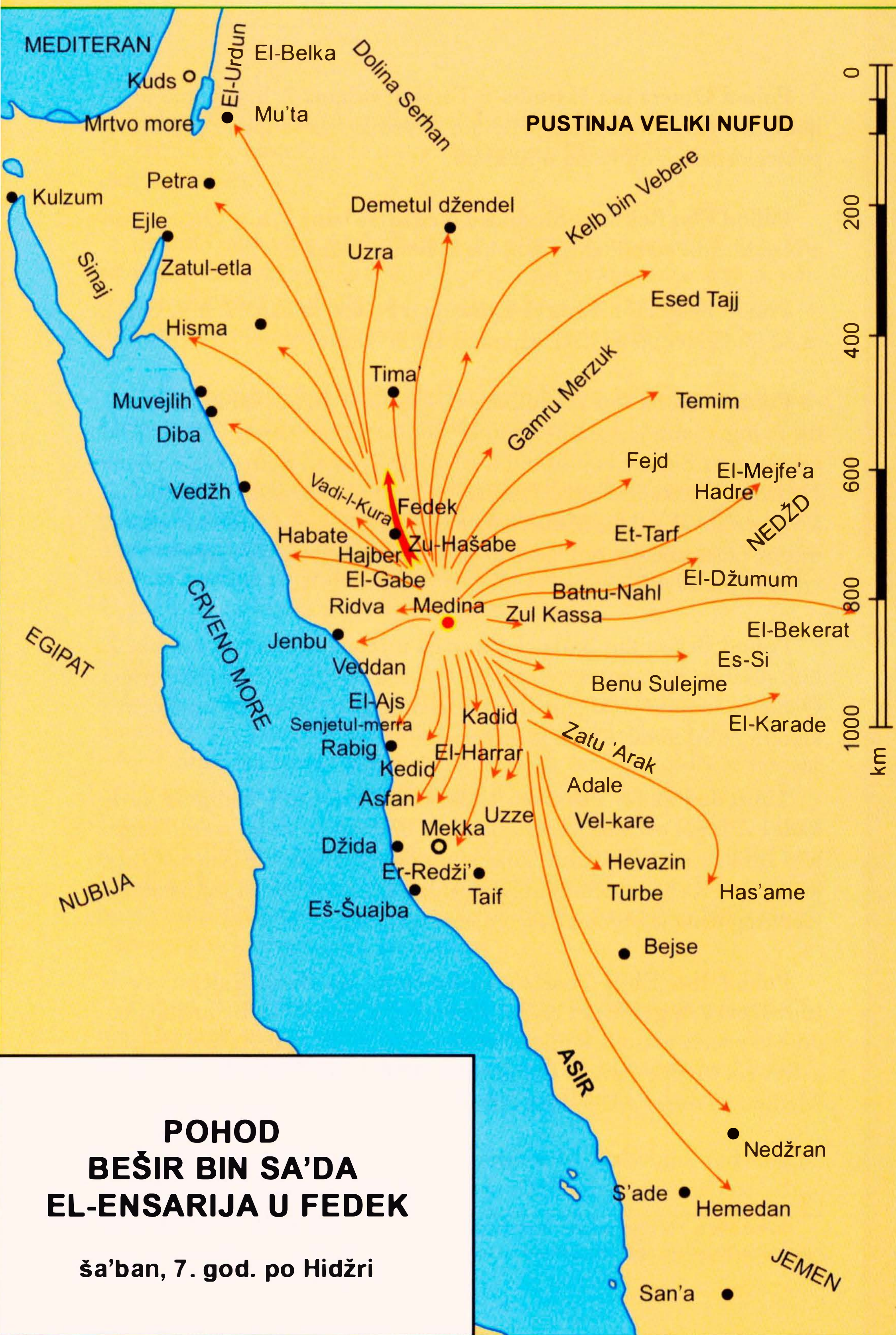

POHOD H. OMERA

(Turebe)

ša'ban, 7. god. po Hidžri

MEDITERAN
Kuds
Mrtvo more
El-Urdun
El-Belka
Mu'ta
Dolina Serhan
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Kulzum
Petra
Ejle
Sinaj
Zatul-etla
Demetul džendel
Azre
Kelb bin Vebre
Esed Tajj
Hisma
Tima'
Gamru Merzuk
Temim
Muvejlih
Diba
Vedžh
Fejd
El-Mejfe'a
Hadre
NEDŽD
Vadi-l-Kura
Fedek
Habate
Zu-Hašabe
Et-Tarf
Hajber
El-Gabe
El-Džumum
Batnu-Nahl
Ridva
Medina
Zul Kassa
El-Bekerat
EGIPAT
CRVENO MORE
Jenbu
Veddan
Es-Si
Benu Sulejme
El-Ajs
Senjetul-merra
Kadid
El-Karade
Rabig
El-Harrar
Kedid
Zatu 'Arak
Adale
Asfan
Uzze
Mekka
Vel-kare
Džida
Er-Redži'
Taif
Hevazin
Turbe
Has'ame
Eš-Šuajba
NUBIJA
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a
0
200
400
600
800
1000
km
POHOD
HAZRETI EBU BEKRA
U NEDŽD
ša'ban, 7. god. po Hidžri

MEDITERAN
Kuds
Mrtvo more
El-Urdun
El-Belka
Mu'ta
Dolina Serhan
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Petra
Kulzum
Ejle
Sinaj
Zatul-etla
Demetul džendel
Uzra
Kelb bin Vebere
Esed Tajj
Hisma
Tima'
Gamru Merzuk
Temim
Muvejlih
Diba
Vedžh
Fejd
El-Mejfe'a
Hadre
NEDŽD
Vadi-l-Kura
Fedek
Habate
Zu-Hašabe
Hajber
Et-Tarf
El-Gabe
El-Džumum
Batnu-Nahl
Ridva
Medina
Zul Kassa
El-Bekerat
Jenbu
Es-Si
EGIPAT
CRVENO MORE
Veddan
Benu Sulejme
El-Ajs
Senjetul-merra
Kadid
El-Karade
Rabig
El-Harrar
Zatu 'Arak
Kedid
Adale
Asfan
Uzze
Vel-kare
Mekka
Džida
Hevazin
Er-Redži'
Taif
Turbe
Has'ame
NUBIJA
Eš-Šuajba
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a
0
200
400
600
800
1000
km
POHOD
BEŠIR BIN SA'DA
EL-ENSARIJA U FEDEK
ša'ban, 7. god. po Hidžri

Pohod Omera ibn Hattaba u Turabu, ša'bana 7. h.g. Vodio je 30 ljudi na pleme Hevazin, koje je, čim se saznalo da se Omer približava, pobjeglo, pa se i on vratio u Medinu.

Pohod Ebu Bekra es-Siddika u Nedžd, ša'bana 7. h.g. On je otišao u Nedžd, gdje su bile dvije skupine iz Benu Kilaba.

Pohod Bešira ibn Sa'da el-Ensarija u Fedek, ša'bana 7. h.g. On je, sa 30 ljudi, krenuo na neke supine iz Benu Murre.

Pohod Galiba ibn 'Abdullaha el-Lejsija u Batn Nahlu, ramazana 7. h.g. Galib je, sa 130 ljudi, krenuo na Benu 'Unval i Benu 'Abd od plemena Sa'lebe koji su bili u El-Mejfe'i, iznad Batn-Nahle prema Nedždu,. U toku ove bitke, Usama ibn Zejd ubio je nekog čovjeka koji je izgovorio: «La ilahe illallah», pa mu Poslanik, s.a.v.s., reče (osuđujući njegov postupak, op. pr.): *„Zašto mu nisi rasporio srce i vidio je li govorio istinu ili nije?!"*

Pohod Bešira ibn Sa'da el-Ensarija u Jemen i Džebar, ševvala 7. h.g. Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao ga je sa 300 ljudi da rastjera grupu Gatafana kojima je 'Ujejne ibn Husn obećao da će im se priključiti i krenuti na Medinu. On ih je rastjerao.

'Umretu-l-kada' ('Umretu-l-kisas ili 'Umretu-l-kadijje),[51] zu-l-kadea 7. h.g. Poslanik, s.a.v.s., skupa sa onima koji su ga pratili, stigao je u Mekku i obavio 'umru koju je propustio. Ušao je u Kuću, a Bilal je, sa vrha Ka'be, zaučio ezan, dok su to Kurejšije slušali i posmatrali. Četvrtog dana je objavio da je vrijeme da krenu.

Pohod Ibn Ebi-l-'Avdže'a es-Sulemija na Benu Sulejm, zu-l-hidždžeta 7. h.g. Ibn ebi 'Avdže' krenuo je sa 50 ljudi ka Benu Sulejmu, gdje je počela žestoka borba, u kojoj je većina neprijatelja bila ubijena, a Ibn ebi 'Avdže' ranjen. Odnesen je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. U Medinu se vratio prvog dana safera 8. h.g.

[51] Ovo nije bio ni vojni pohod, ni ekspedicija. Ovdje je taj događaj spomenut radi praćenja slijeda događaja; spomenut je prije u tekstu u vezi sa pohodom na Hudejbijju

Pohod Galiba ibn 'Avdullaha el-Lejsija u El-Kadid, safera 8. h.g. Galib je s vojskom krenuo u pravcu Benu el-Mulevviha, koji se pripadali Benu Lejsu.

Pohod Galiba ibn 'Abdullaha el-Lejsija u Fedek, safera 8. h.g. Poslanik, s.a.v.s., rekao je Galibu el-Lejsiju: *„Idi na mjesto na kom su ubijeni pratioci Bešira ibn Sa'da"*. Tako on krenu sa 200 ljudi. Uspjeli su provesti osvetu za ono što se dogodilo sa skupinom Bešira ibn Sa'da.

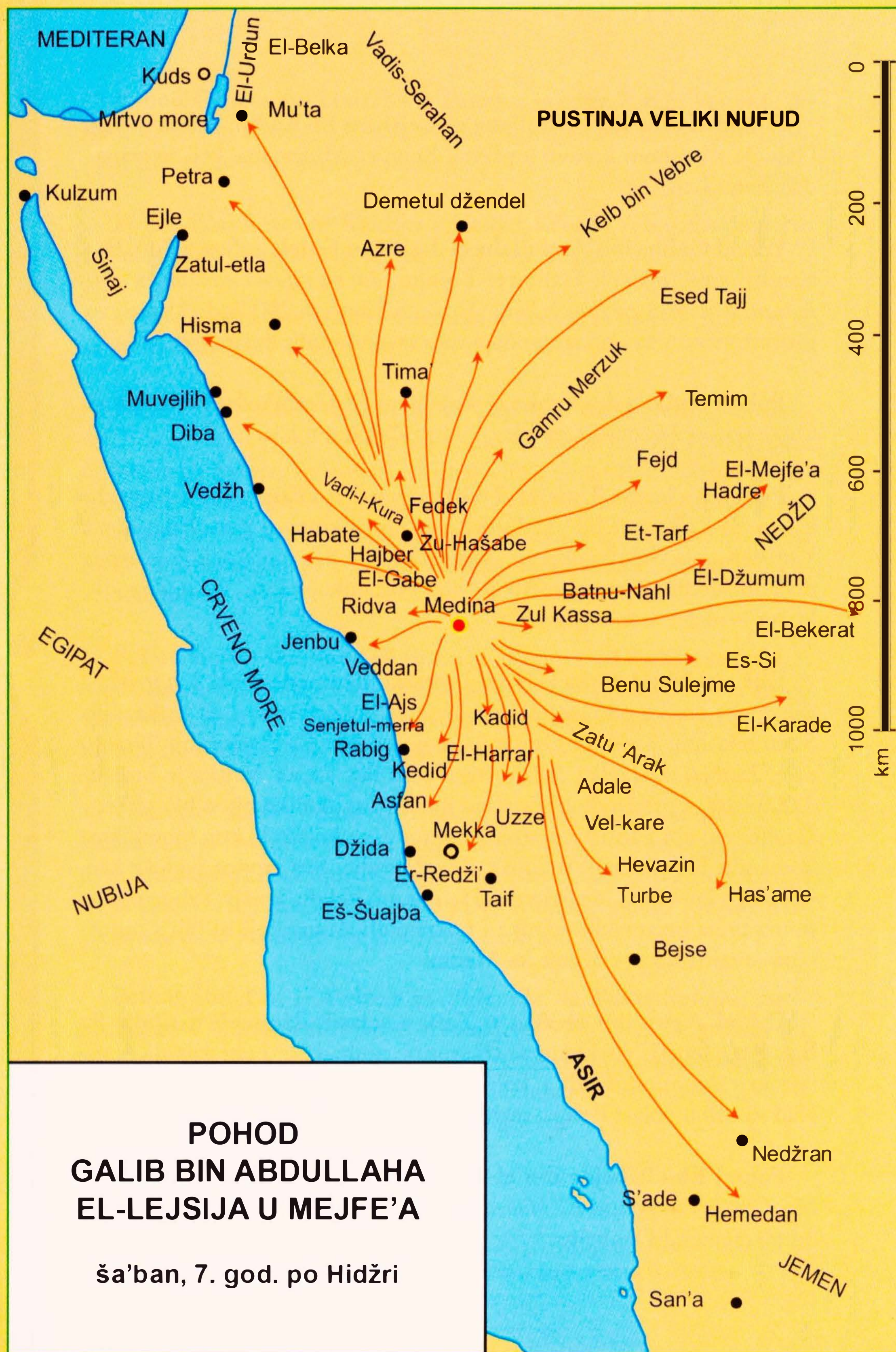
Pohod Šudža'a ibn Vehba el-Esedija u Elsi, rebi'u-l-evvela 8. h.g. On je poveo 24 čovjeka na Hevazininu skupinu u Elsi.

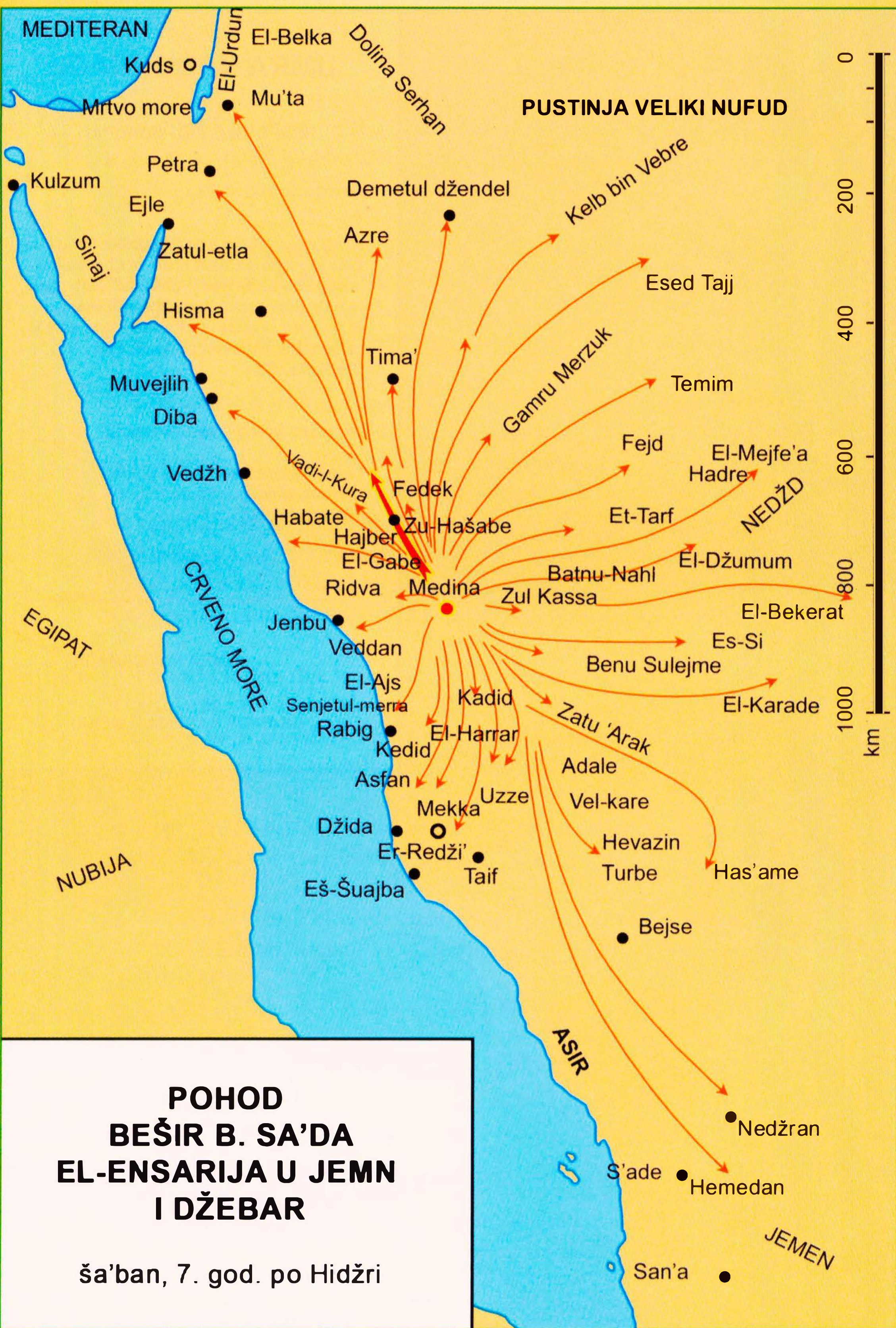
Pohod Ka'ba ibn 'Umejra el-Giffarija u Zatu Etla', rebi'u-l-evvela 8. h.g. Sa Ka'bom je bilo 15 ljudi. On s njima krenu u Zatu Etla, iznad Vadi-l-Kura'a. Svi su pobijeni, osim jednog, koji je ranjen i koji je uspio doći do Medine i prenijeti Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., šta se dogodilo, što je njega veoma pogodilo.

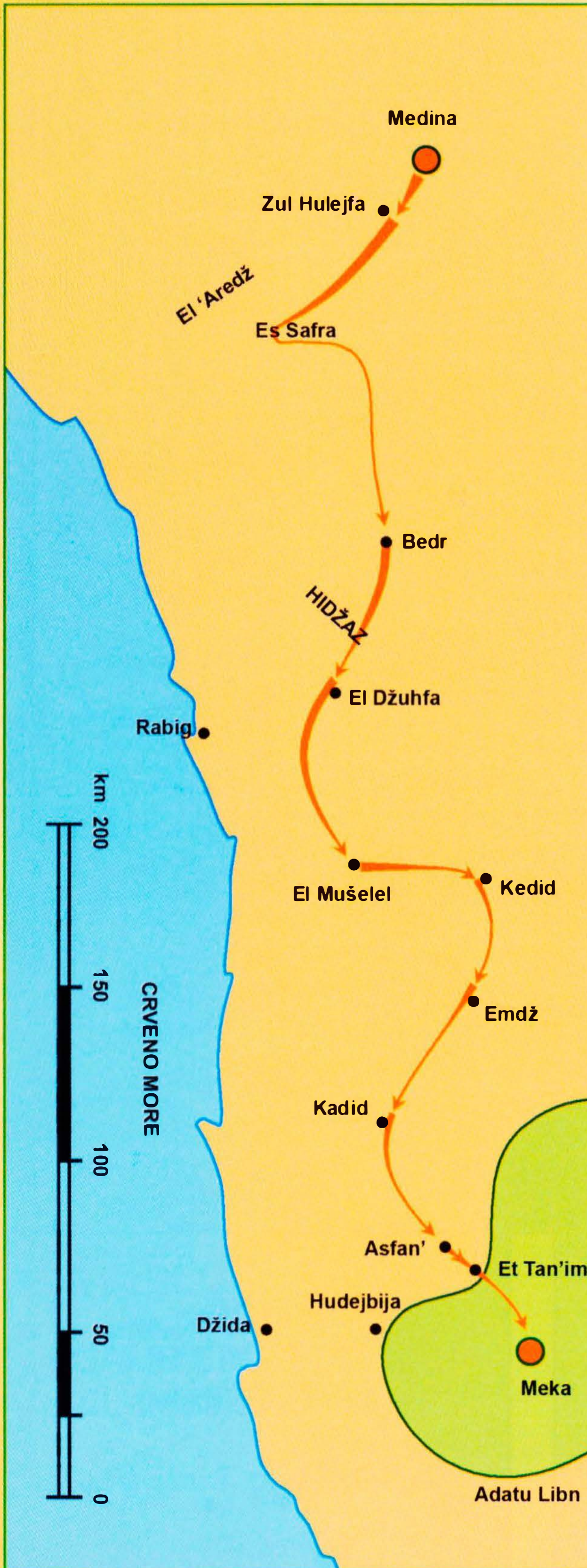
Bitka na Mu'ti, bitka Džejšu-l-umera', džumade-l-ula 8. h.g. Muslimanska vojska odmaršira u El-Belka'a (južni Jordan) da bi kaznila Šurahbila ibn 'Amra el-Gassanija, koji je ubio El-Harisa ibn 'Umejra el-Ezdija, izaslanika Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Vojska je brojala 3.000 ljudi, a predvodio ih je Zejd ibn Haris; ukoliko bi on bio ubijen, Dža'fer ibn ebi Talib bi preuzeo komandu, a ukoliko bi i on bio ubijen, komandu bi preuzeo 'Abdullah ibn Revvaha. Sva trojica padoše kao šehidi, pa komanda bi povjerena Halidu ibn Velidu, koji je – zbog ogromnog broja bizantskih vojnika i pokrštenih Arapa koji su bili s njima – izveo taktičko povlačenje ka Medini.

Pohod 'Amra ibn el-'Asa u Zatu-s-selasil, džumade-s-sanija 8. h.g. 'Amr ibn el-'As krenu sa tri stotine muhadžira i ensarija da bi se suočio s skupinom Kuda'a, koji su se okupili da bi napali na Medinu. Kad su ušli u oblast Belijja, razbili su skupinu 'Uzra'a i Belkajna.

Pohod Ebu 'Ubejde ibn el-Džerraha u El-Kabelijju, redžeba 8. h.g. Ovo je bio pohod *El-Habeta*, kad je 300 ljudi odmarširalo na jedno od plemena od Džuhejne.

MEDITERAN
Kuds
El-Urdun
El-Belka
Vadis-Serahan
Mrtvo more
Mu'ta
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Petra
Kulzum
Ejle
Demetul džendel
Kelb bin Vebre
Sinaj
Zatul-etla
Azre
Esed Tajj
Hisma
Gamru Merzuk
Tima'
Temim
Muvejlih
Diba
Fejd
El-Mejfe'a
Hadre
Vedžh
NEDŽD
Vadi-l-Kura
Fedek
Habate
Zu-Hašabe
Et-Tarf
Hajber
El-Gabe
El-Džumum
Batnu-Nahl
Ridva
Medina
Zul Kassa
EGIPAT
CRVENO MORE
Jenbu
El-Bekerat
Es-Si
Veddan
Benu Sulejme
El-Ajs
Senjetul-merra
Kadid
El-Karade
Zatu 'Arak
Rabig
El-Harrar
Kedid
Adale
Asfan
Uzze
Vel-kare
Mekka
Džida
Hevazin
Er-Redži'
Taif
Turbe
Has'ame
NUBIJA
Eš-Šuajba
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a
0
200
400
600
800
1000
km
POHOD
GALIB BIN ABDULLAHA
EL-LEJSIJA U MEJFE'A
ša'ban, 7. god. po Hidžri

MEDITERAN
Kuds
El-Urdun
El-Belka
Dolina Serhan
Mrtvo more
Mu'ta
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Petra
Kulzum
Ejle
Demetul džendel
Kelb bin Vebre
Sinaj
Zatul-etla
Azre
Esed Tajj
Hisma
Tima'
Gamru Merzuk
Temim
Muvejlih
Diba
Fejd
El-Mejfe'a
Hadre
Vedžh
Vadi-l-Kura
Fedek
NEDŽD
Habate
Zu-Hašabe
Et-Tarf
Hajber
El-Gabe
El-Džumum
Batnu-Nahl
Ridva
Medina
Zul Kassa
El-Bekerat
Jenbu
Es-Si
EGIPAT
Veddan
CRVENO MORE
Benu Sulejme
El-Ajs
Senjetul-merra
Kadid
El-Karade
Rabig
El-Harrar
Zatu 'Arak
Kedid
Adale
Asfan
Uzze
Vel-kare
Mekka
Džida
Hevazin
Er-Redži'
Taif
Turbe
Has'ame
NUBIJA
Eš-Šuajba
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a
0
200
400
600
800
1000
km
POHOD
BEŠIR B. SA'DA
EL-ENSARIJA U JEMN
I DŽEBAR
ša'ban, 7. god. po Hidžri

UMRA NADOKNADE

Zul hidže 7 g. po hidžri

Allah će obistiniti san Poslanika Svoga da ćete sigurno u Časni hram ući bezbjedni – ako Allah bude htio -, neki obrijanih glava, a neki podrezanih kosa, bez straha. On je ono što vi niste znali znao i zato vam je, prije toga, nedavnu pobjedu dao. (Pobjeda, 27)

Mejmuna bint Al Haris Al Hilalia

"ženu-vjernicu koja sebe pokloni Vjerovjesniku, (Saveznici, 50)

UMRA NADOKNADE

GRANICE HAREMA U MEKKI

Pohod Ebu Katade ibn Rebi'a el-Ensarija u Hadiru, ša'bana 8. h.g. On je, sa 15 ljudi, otišao u zemlju Muhariba, u Nedždu, da bi razbio Gatafanovu skupinu.

Pohod Ebu Katadea ibn Rebi'a el-Ensarija u Batn-Idem, početkom ramazana 8. h.g. Ovo je bilo neposredno pred osvojenje Mekke. Ebu Katade je krenuo sa osam ljudi, kao vid diverzantske taktike, kako bi se pomislilo da se Allahov Poslanik, s.a.v.s., uputio u tom pravcu.

Osvojenje Mekke, ramazana 8. h.g. Kurejšije su prekršili Sporazum na Hudejbiji tako što su pomogli Benu Bekru protiv Huza'a, koji su bili saveznici Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i ubili 25 ljudi. Kurejšije su ubrzo zažalili što su to učinili, a 'Amr ibn Salim el-Huza'i dođe sa 40 konjanika iz plemena Huza'a u Medinu da bi obavijestio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., šta se dogodilo i da od njega zatraži pomoć. Allahov Poslanik, s.a.v.s., potom krenu sa 10.000 ljudi. I, to je bilo veliko osvajanje – kad su idoli polomljeni, a riječ tevhida zavladala u Mekki.

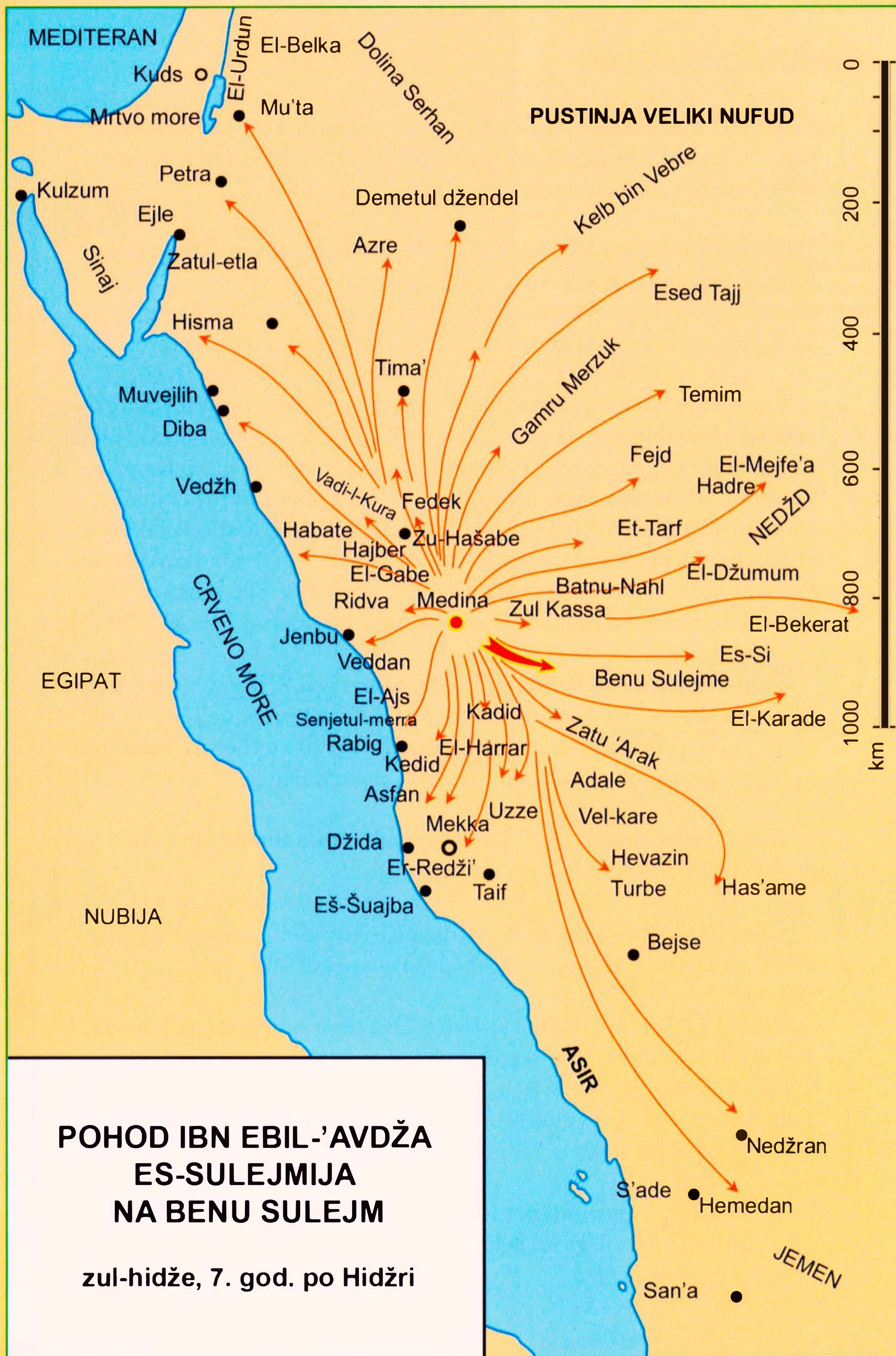
Pohod Halida ibn Velida u Nahlu, ramazana 8. h.g. On krenu sa 30 konjanika da uništi idol El-'Uzza, koji je pripadao Kurejšijama i sve idole koji su pripadali Benu Kinani. El-'Uzza je bio njihov najveći idol, a njegovi čuvari bili su iz Benu Šejbana i Benu Sulejma.

Upad 'Amra ibn el-'Asa u Benu Huzejl, ramazana 8. h.g. Pohod je poduzet radi uništenja Suva'a, idola Huzejla.

Upad Sa'da ibn Zejda el-Ensarija u El-Mušellel, ramazana 8. h.g. Sa'd je, sa 20 ljudi, krenuo uništiti Menata.

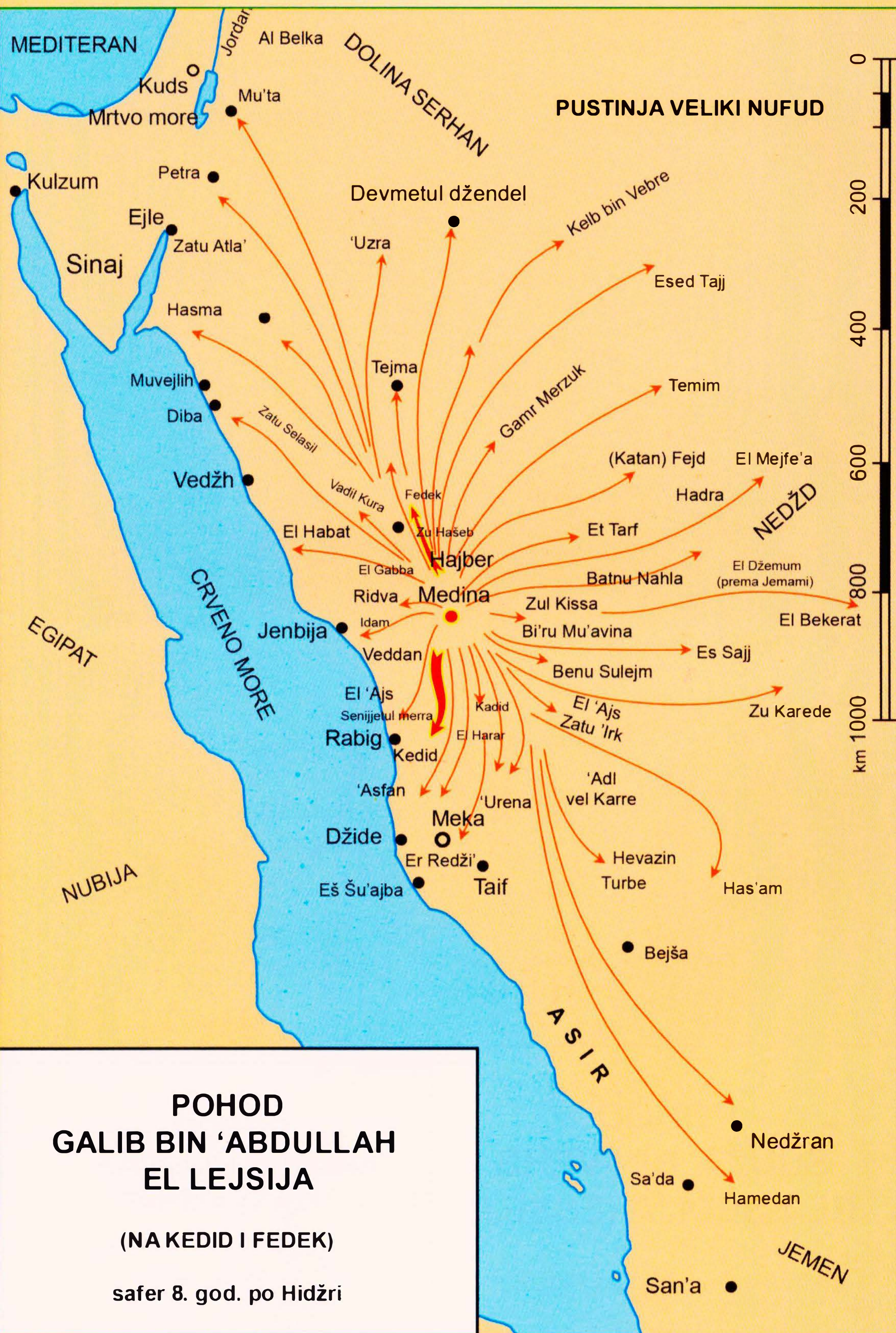
Pohod Halida ibn Velida u Benu Džezimu od plemena Kinane, ševvala 8. h.g. Oni su bili u nižem predjelu Mekke, u pravcu Jelemlema. Sa Halidom je bilo 350 vojnika. Halid je greškom ubio jedan broj zarobljenika, pa je Poslanik, s.a.v.s., poslao 'Aliju ibn ebi Taliba da plati krvarinu i nadomjestak za njihov gubitak.

Bitka na Hunejnu, Bitka Hevazina, ševvala 8. h.g. Hunejn je dolina između Mekke i Ta'ifa, gdje su se okupili Hevazin i Sekif, izvršili

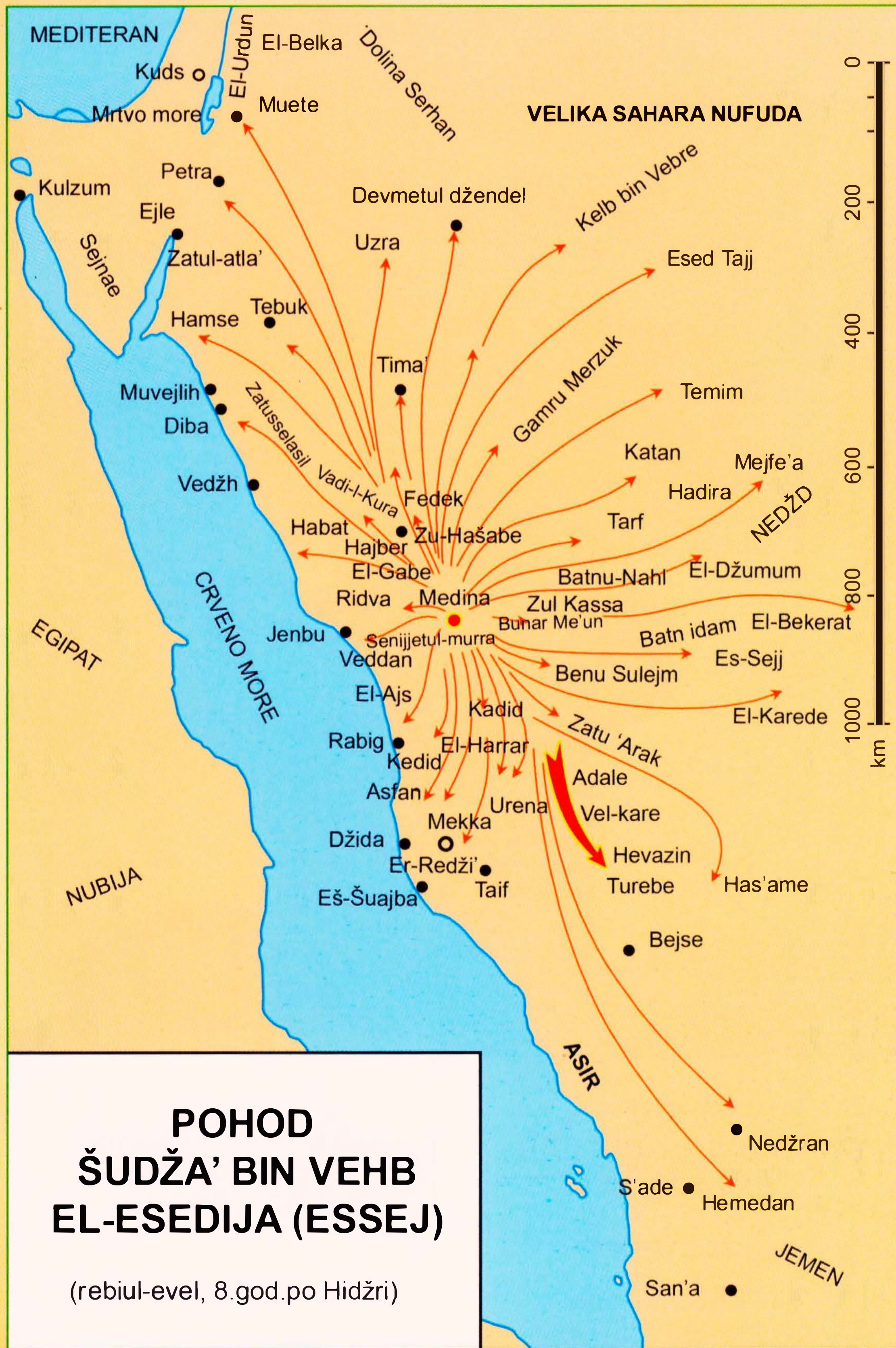

POHOD IBN EBIL-'AVDŽA ES-SULEJMIJA NA BENU SULEJM

zul-hidže, 7. god. po Hidžri

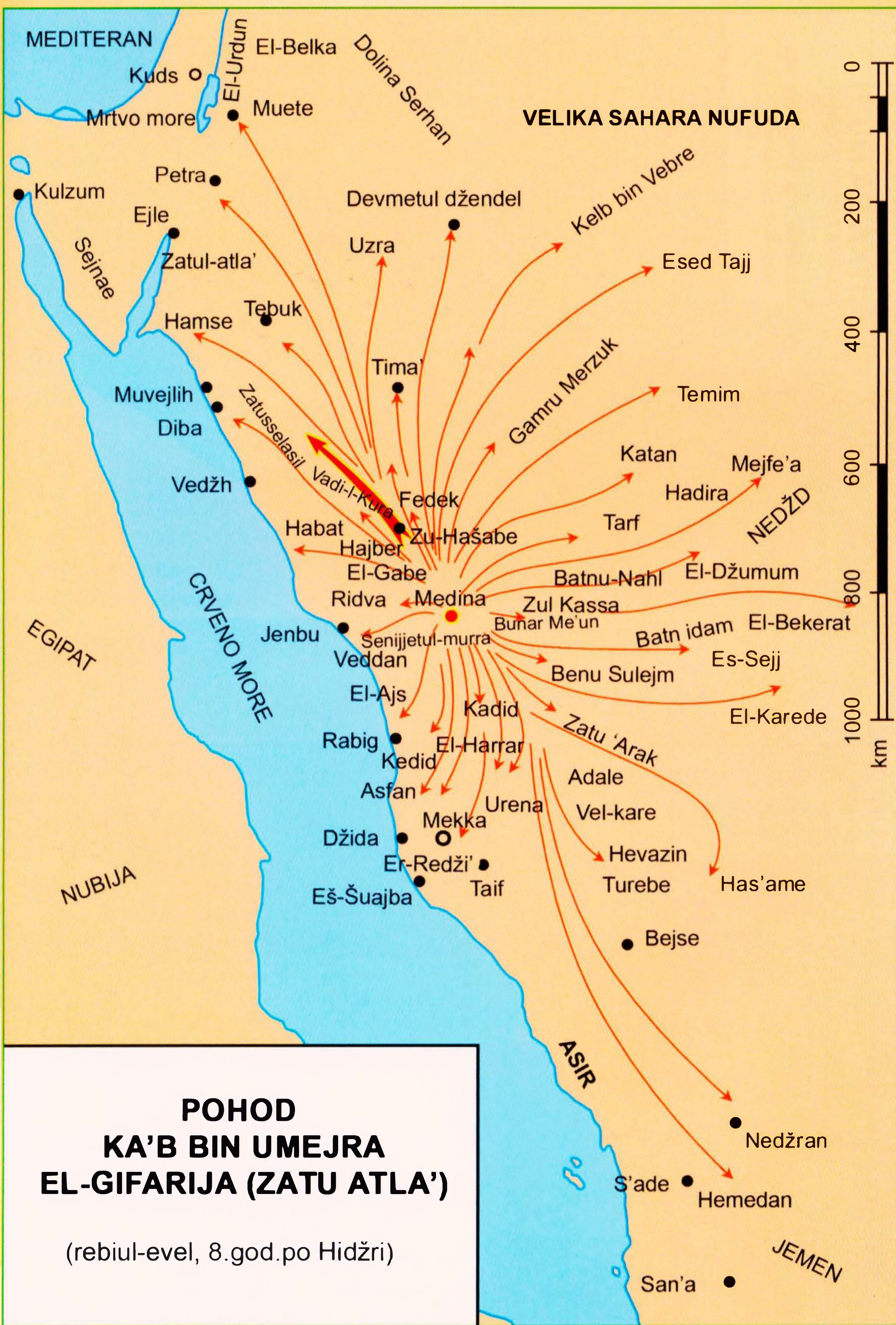

MEDITERAN
Jordan
Al Belka
DOLINA SERHAN
Kuds
Mu'ta
Mrtvo more
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Kulzum
Petra
Devmetul džendel
Kelb bin Vebre
Ejle
Zatu Atla'
'Uzra
Sinaj
Esed Tajj
Hasma
Tejma
Muvejlih
Temim
Gamr Merzuk
Diba
Zatu Selasil
(Katan) Fejd
El Mejfe'a
Vedžh
Vadil Kura
Fedek
Hadra
NEDŽD
El Habat
Zu Hašeb
Et Tarf
Hajber
El Gabba
Batnu Nahla
El Džemum
(prema Jemami)
Ridva
Medina
Zul Kissa
EGIPAT
CRVENO MORE
Jenbija
Idam
Bi'ru Mu'avina
El Bekerat
Veddan
Es Sajj
Benu Sulejm
El 'Ajs
Kadid
El 'Ajs
Zatu 'Irk
Zu Karede
Rabig
El Harar
Kedid
'Adl
vel Karre
'Asfan
'Urena
Meka
Džide
Er Redži'
Hevazin
Turbe
Has'am
Eš Šu'ajba
Taif
NUBIJA
Bejša
ASIR
Nedžran
Sa'da
Hamedan
JEMEN
San'a
0
200
400
600
800
1000
km
POHOD
GALIB BIN 'ABDULLAH
EL LEJSIJA
(NA KEDID I FEDEK)
safer 8. god. po Hidžri

POHOD ŠUDŽA' BIN VEHB EL-ESEDIJA (ESSEJ)

(rebiul-evel, 8.god.po Hidžri)

POHOD KA'B BIN UMEJRA EL-GIFARIJA (ZATU ATLA')

(rebiul-evel, 8.god.po Hidžri)

BITKA NA MU'TI
(VOJSKA ZAPOVJEDNIKA)

'Zejd ibni Harise, Dža'fer ibni ebi Talib
Abdullah bin Rewaha

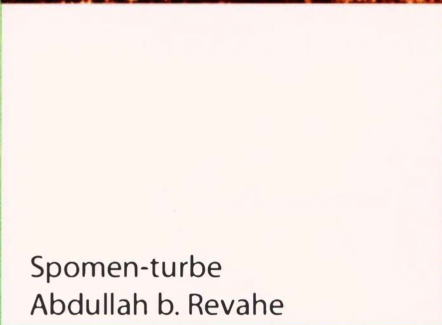
OBLAST MU'TA

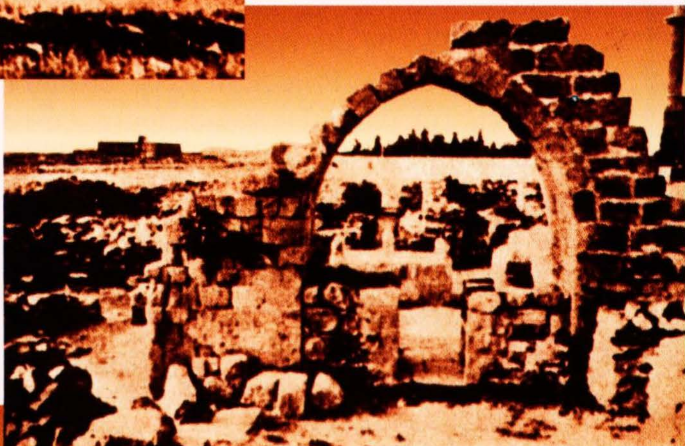
Jerihon
Kuds
Mugavir
Betlehem
Kamran
Madeba
El Belka
MRTVO MORE 392 g
DOLINA ZERKA MU'IN
El Halil
Zejban
DOLINA EL MUVEDŽEB
km 100 80 60 40 20 0
El Kirk
MU'TA
DOLINA EL JABIS
El Mazar
EN NAKB
DOLINA EL HASA
Et Tafila
El Hasa
DOLINA 'URBA
Eš Ševbek
Petra
Ezreh
El Džefr
MUSAOVA DOLINA
Me'an

SREDOZEMNO MORE
El Belka
Mrtvo more
Giza
Mean
Fujum
Ejle
Dumetul-džendel
Sinaj
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Tebuk
MEDJEN
EGIPAT
Diba
El-Ula
Vedžh
El Aksar
Hajber
CRVENO MORE
Medina
Jenbu
HIDŽAZ
Nil
Mehdi Zeheb
Rabig
Meka
Džida
Taif
NUBIJA
km 0 200 400 600 800 1000

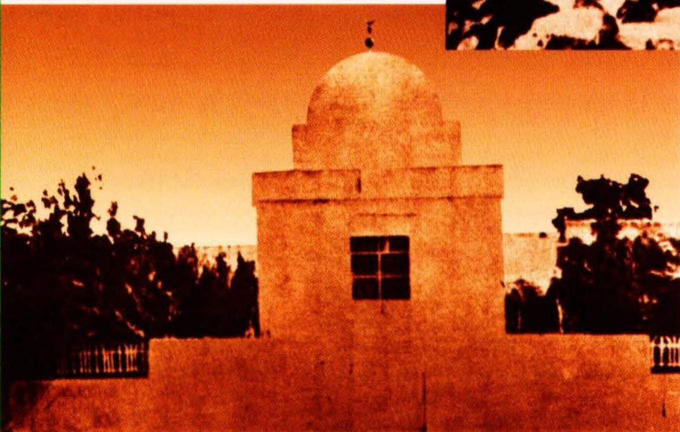
Ravnica na kojoj se odgirala bitka na Mu'ti, u daljini se naziru brežuljci na koje se povukao Halid b. El-Velid

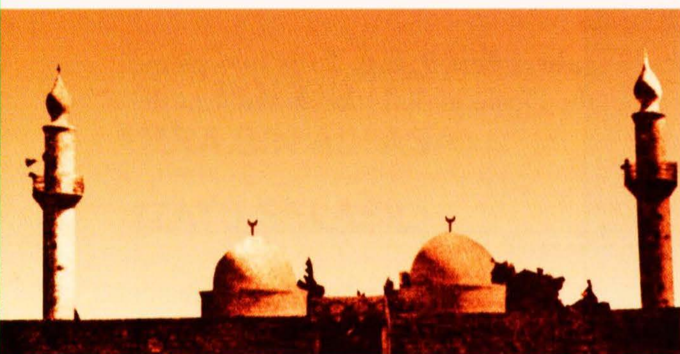

Mešhed (Šehitluk)

Spomen-turbe Abdullah b. Revahe

Spomen-turbe Zejd b. Harise, lijevi Spomen-turbe Da'fer b. Ebi Taliba

mobilizaciju pod vodstvom Malika ibn 'Avfa en-Nesarija te se ulogorili u Evtasu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., krenuo je prema njima sa 10.000 ljudi iz Medine i 2.000 iz Mekke. Nakon iznenadnog napada Hevazina i Sekifa iz zasjede u ranim jutarnjim satima, muslimanima ipak pođe za rukom da ih poraze. Neki su pobjegli u Ta'if, a muslimani su sakupili njihovu imovinu i poslali je u El-Dži'ranu, a zatim krenuli u potjeru za njima prema Ta'ifu.

Pohod Tufejla ibn 'Amra ed-Devsija radi uništenja Zu-l-Kaffejna, ševvala 8. h.g. Prije nego što je krenuo na Ta'if, Poslanik, s.a.v.s., naredio je Tufejlu ed-Devsiju da uništi Zu-l-Kaffejna, idola 'Amra ibn Humame ed-Devsija, te da potraži od svoga naroda pomoć u tome, a potom da se sastane s njim, s.a.v.s., u Ta'ifu. Stoga je on brzo otišao u svoje pleme i uništio Zu-l-Kaffejna, a potom se 400 ljudi iz njegovoga plemena uputilo s njim da bi se priključili Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u opsadi Ta'ifa.

Opsjedanje Ta'ifa, ševvala 8. h.g. Muslimani su opsijedali Ta'if 18 dana. Tokom opsade su koristili i katapult. Poslanik, s.a.v.s., rekao je na dan Ta'ifa da će "biti slobodan svaki rob koji pređe nama", pa je jedan broj njihovih robova izišao iz Ta'ifa i on, s.a.v.s., oslobodio ih je te muslimanima odredio da ih opreme.[52]

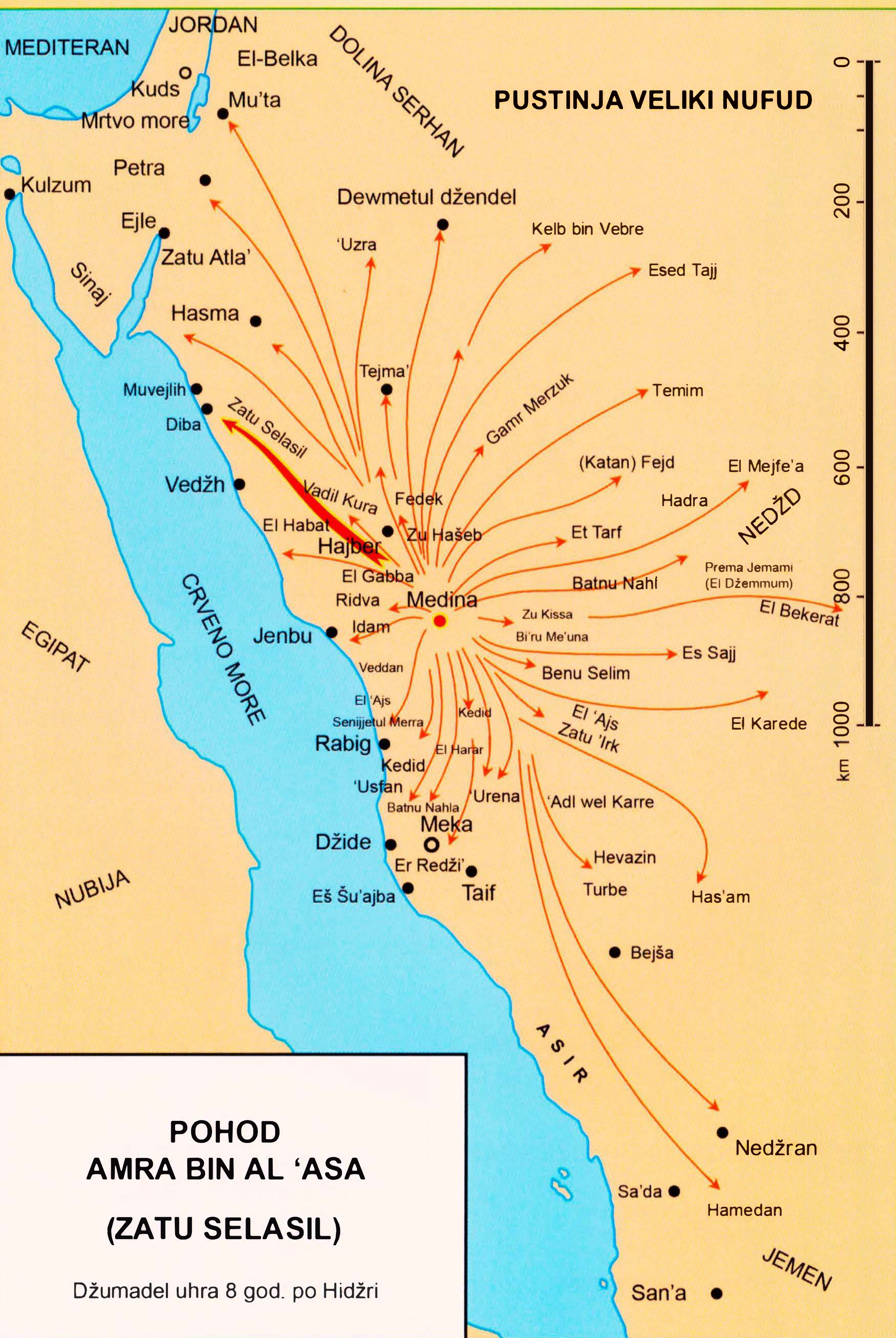
Allahov Poslanik, s.a.v.s., prekinuo je opsadu nakon što mu Sekif, kad je shvatio da nema snage boriti protiv Arapa oko sebe koji su postali muslimani, ponudio savez. Devete godine po Hidžri, oni su poslali delegaciju koja je objavila njihovo prihvatanje islama.

Pohod 'Ujejne ibn Hisna el-Fezarija na Benu Temim, muharrema 9. h.g. 'Ujejne krenu sa 50 konjanika ka Benu Temimu, koje se nalazilo između Es-Sekije i oblasti koja je pripadala Benu Temimu. Zarobili su neke od njih, ali im Allahov Poslanik, s.a.v.s., ukazao milost i pustio ih.

Pohod Kutbe ibn 'Amira u Tebalu, safera 9. h.g. Tu je bilo pleme Has'am, u pravcu Bejše, blizu Tebale. Došlo je do bitke između muslimana i Has'ama.

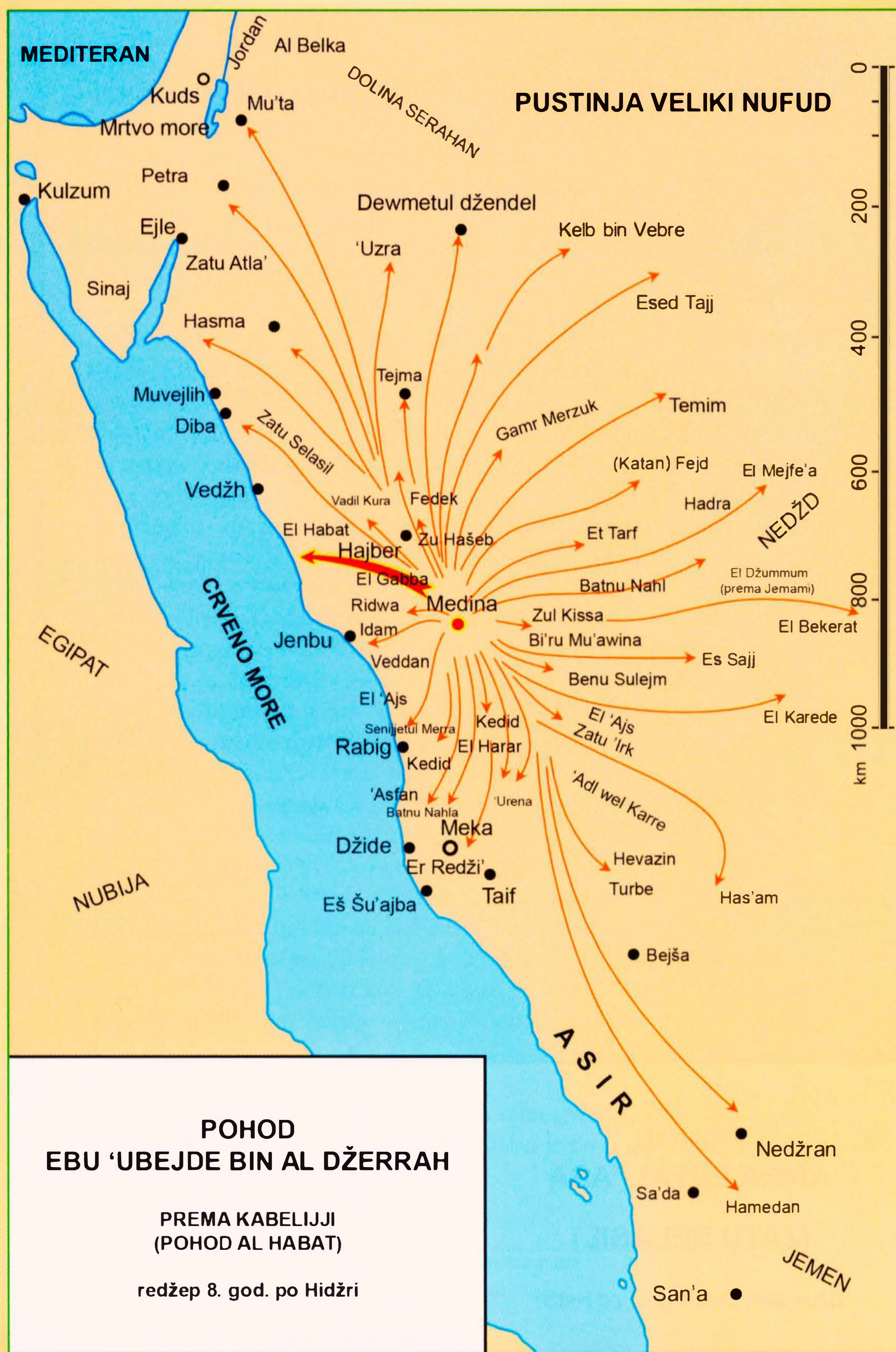

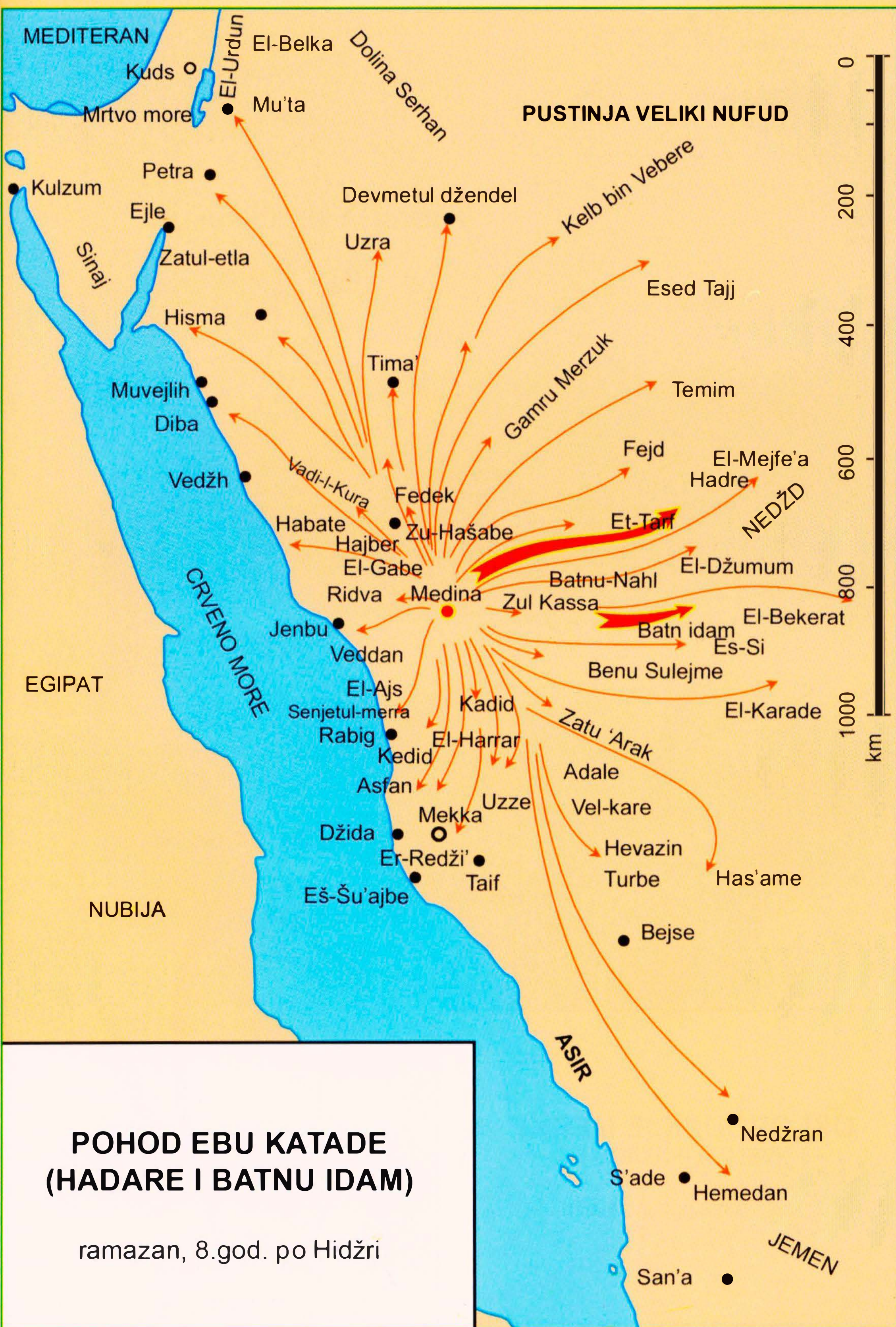
[52] Tj., da im daju hranu i odjeću i pobrinu se za njih (op.pr.)

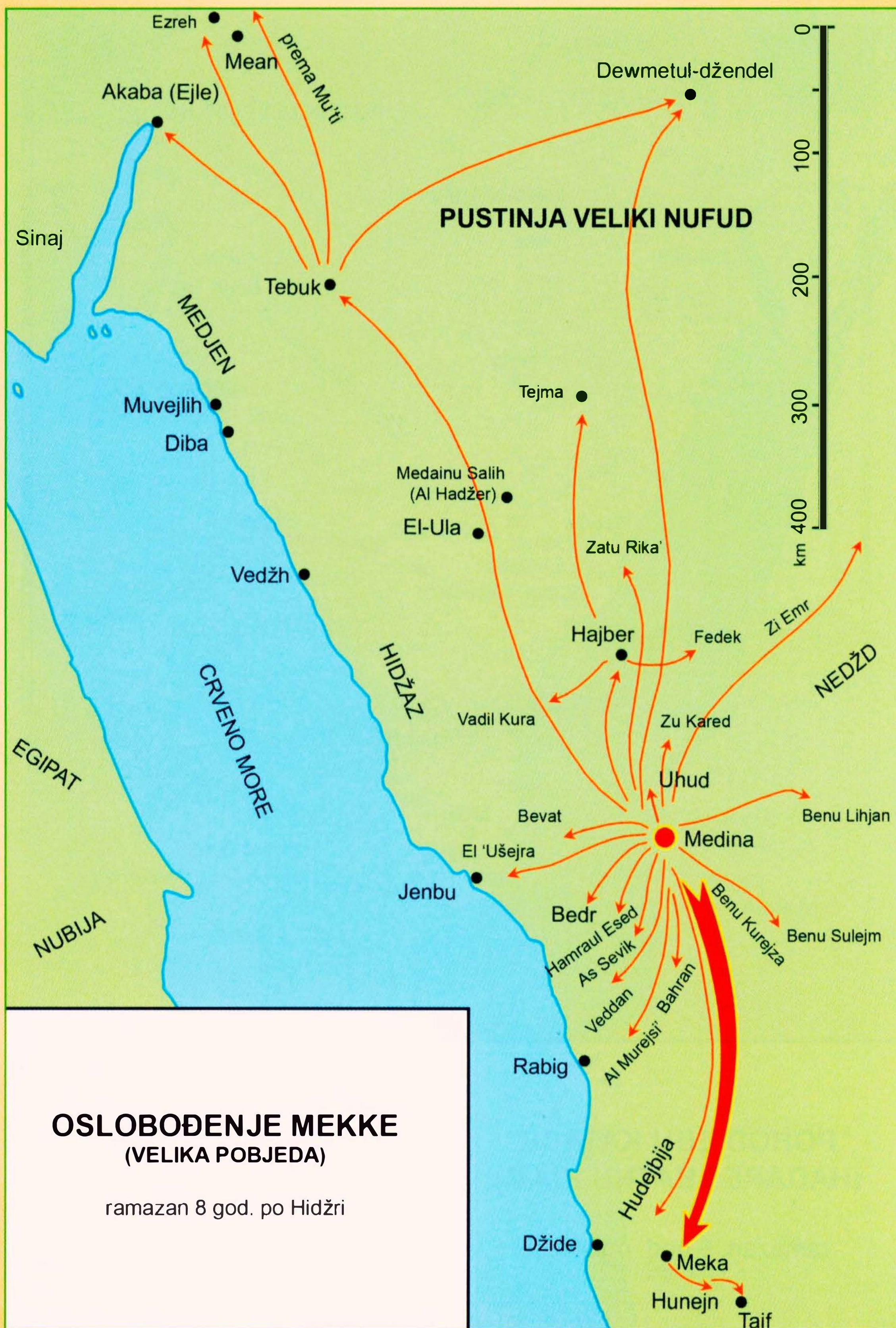

POHOD AMRA BIN AL 'ASA (ZATU SELASIL)

Džumadel uhra 8 god. po Hidžri

MEDITERAN
Jordan
Al Belka
Kuds
Mu'ta
Mrtvo more
DOLINA SERAHAN
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Kulzum
Petra
Dewmetul džendel
Ejle
Zatu Atla'
'Uzra
Kelb bin Vebre
Sinaj
Esed Tajj
Hasma
Tejma
Muvejlih
Diba
Zatu Selasil
Gamr Merzuk
Temim
(Katan) Fejd
El Mejfe'a
Vedžh
Vadil Kura
Fedek
Hadra
NEDŽD
El Habat
Zu Hašeb
Et Tarf
Hajber
El Gabba
Batnu Nahl
El Džummum
(prema Jemami)
Ridwa
Medina
Zul Kissa
El Bekerat
Idam
Jenbu
Bi'ru Mu'awina
Es Sajj
EGIPAT
CRVENO MORE
Veddan
Benu Sulejm
El 'Ajs
El Karede
El 'Ajs
Zatu 'Irk
Senijjetul Merra
Kedid
Rabig
El Harar
Kedid
'Adl wel Karre
'Asfan
'Urena
Batnu Nahla
Meka
Džide
Hevazin
Er Redži'
Taif
Turbe
Has'am
Eš Šu'ajba
NUBIJA
Bejša
ASIR
Nedžran
Sa'da
Hamedan
JEMEN
San'a
0
200
400
600
800
1000
km
POHOD
EBU 'UBEJDE BIN AL DŽERRAH
PREMA KABELIJJI
(POHOD AL HABAT)
redžep 8. god. po Hidžri

MEDITERAN
Kuds
El-Urdun
El-Belka
Dolina Serhan
Mrtvo more
Mu'ta
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Petra
Kulzum
Ejle
Devmetul džendel
Kelb bin Vebere
Sinaj
Uzra
Zatul-etla
Esed Tajj
Hisma
Tima'
Gamru Merzuk
Temim
Muvejlih
Diba
Fejd
El-Mejfe'a
Hadre
Vedžh
Vadi-l-Kura
Fedek
NEDŽD
Habate
Zu-Hašabe
Et-Tarf
Hajber
El-Gabe
El-Džumum
Batnu-Nahl
Ridva
Medina
Zul Kassa
El-Bekerat
Jenbu
Batn idam
Es-Si
CRVENO MORE
Veddan
Benu Sulejme
EGIPAT
El-Ajs
Senjetul-merra
Kadid
El-Karade
Rabig
El-Harrar
Zatu 'Arak
Kedid
Adale
Asfan
Uzze
Vel-kare
Mekka
Džida
Hevazin
Er-Redži'
Taif
Turbe
Has'ame
Eš-Šu'ajbe
NUBIJA
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a
0
200
400
600
800
1000
km
POHOD EBU KATADE
(HADARE I BATNU IDAM)
ramazan, 8.god. po Hidžri

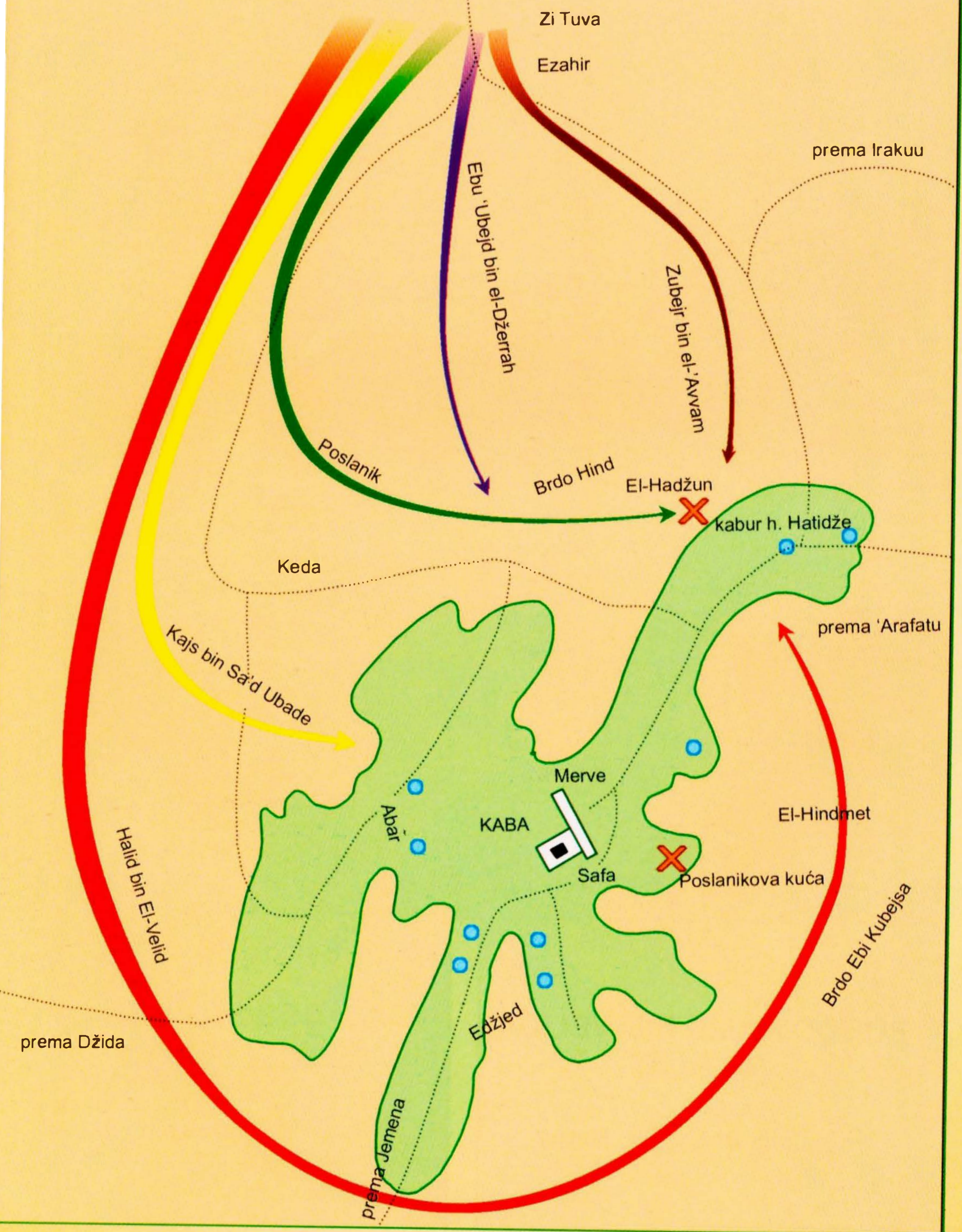

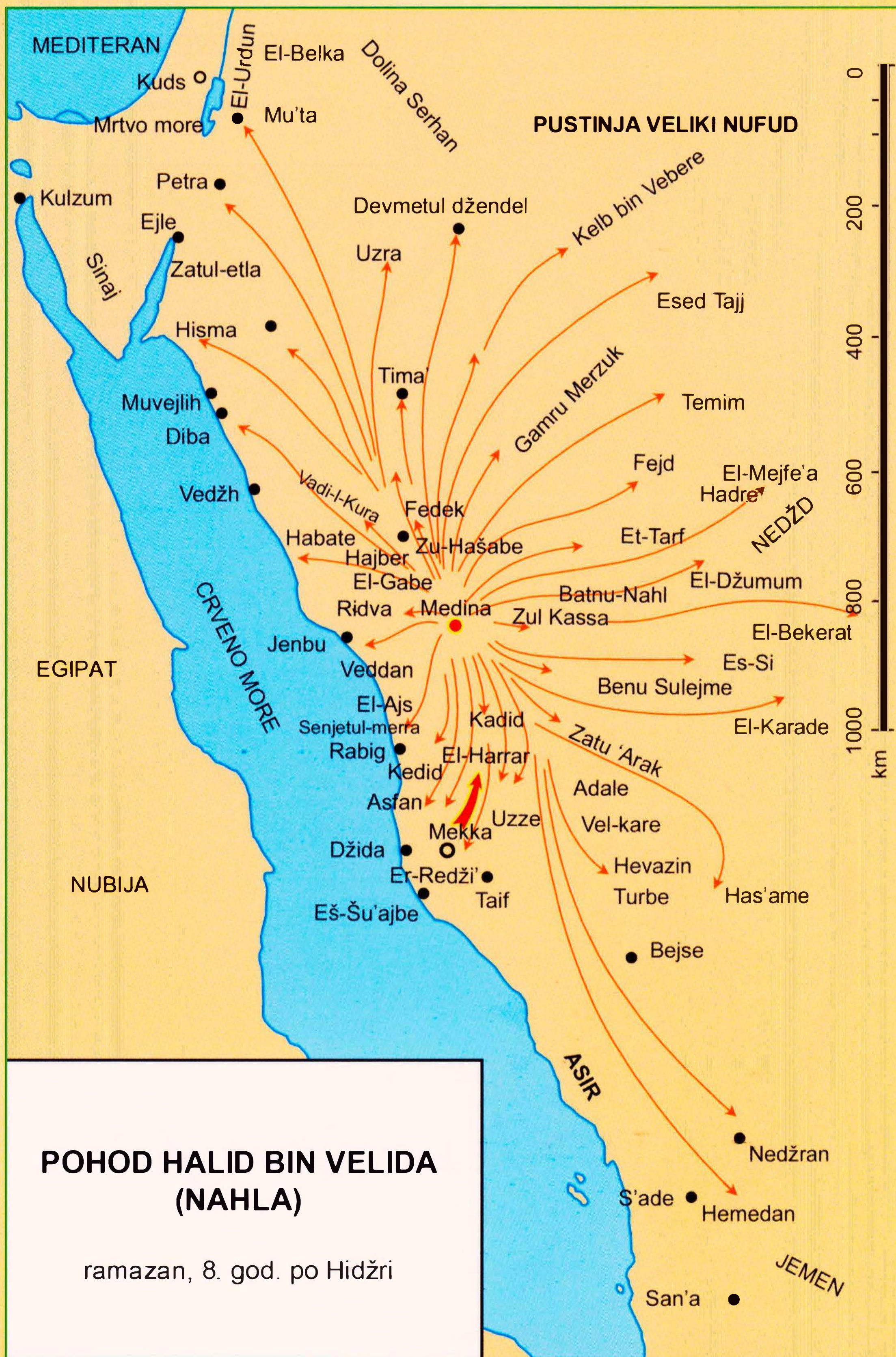
OSLOBOĐENJE MEKKE
(VELIKA POBJEDA)

ramazan 8 god. po Hidžri

OSVOJENE MEKKE

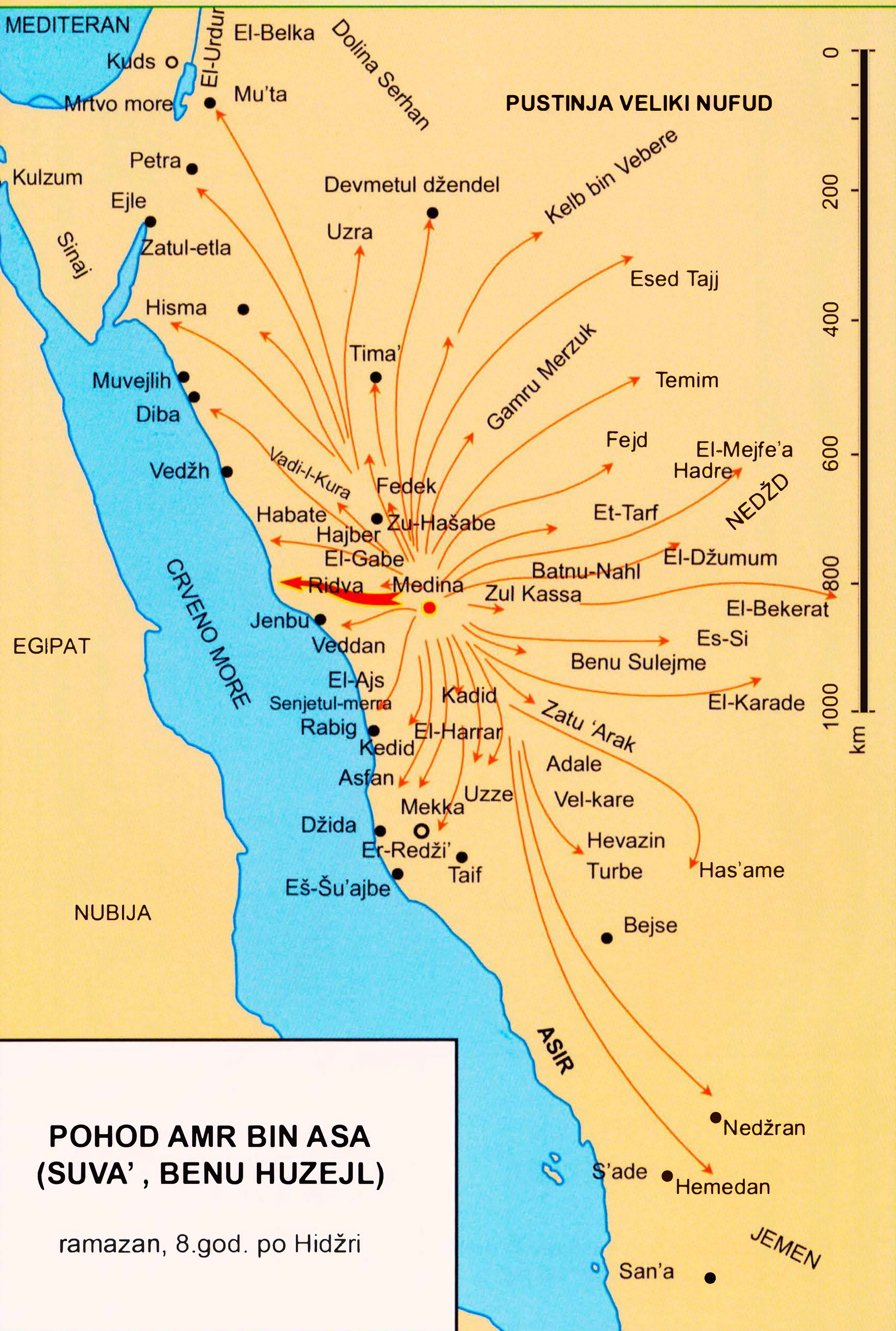
20. ramazan 8. god.po Hidžri

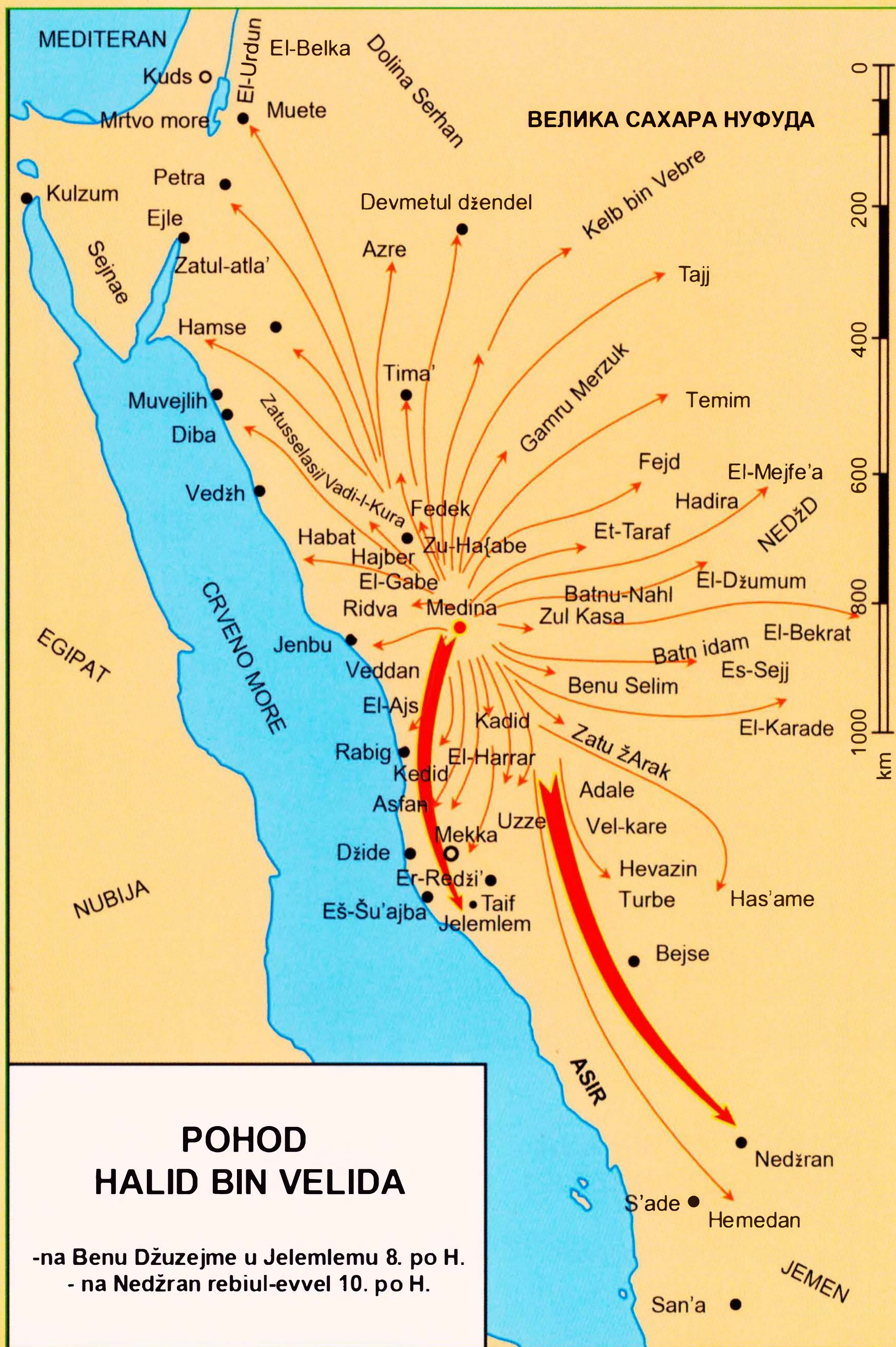
POHOD HALID BIN VELIDA (NAHLA)

ramazan, 8. god. po Hidžri

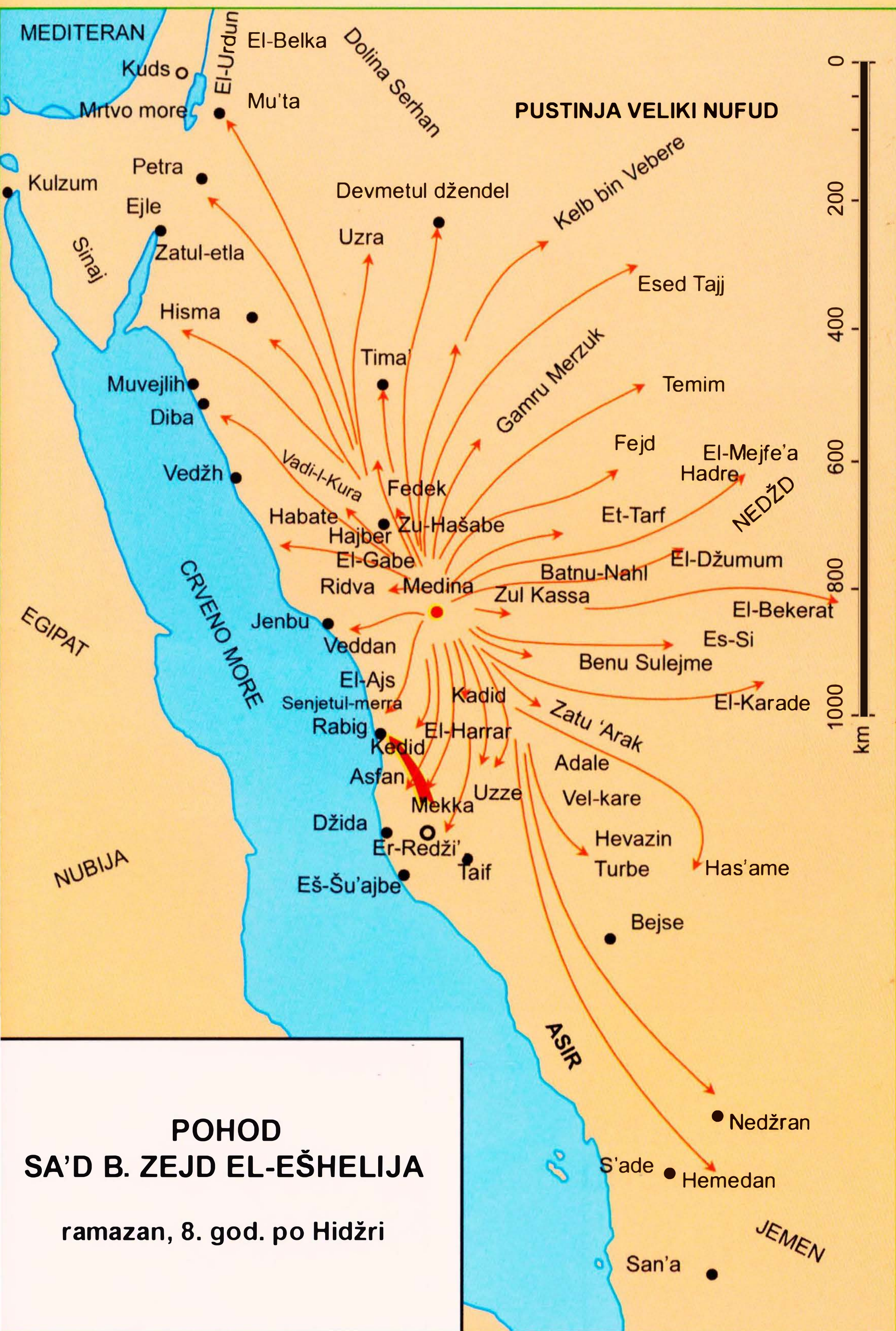
POHOD AMR BIN ASA (SUVA' , BENU HUZEJL)

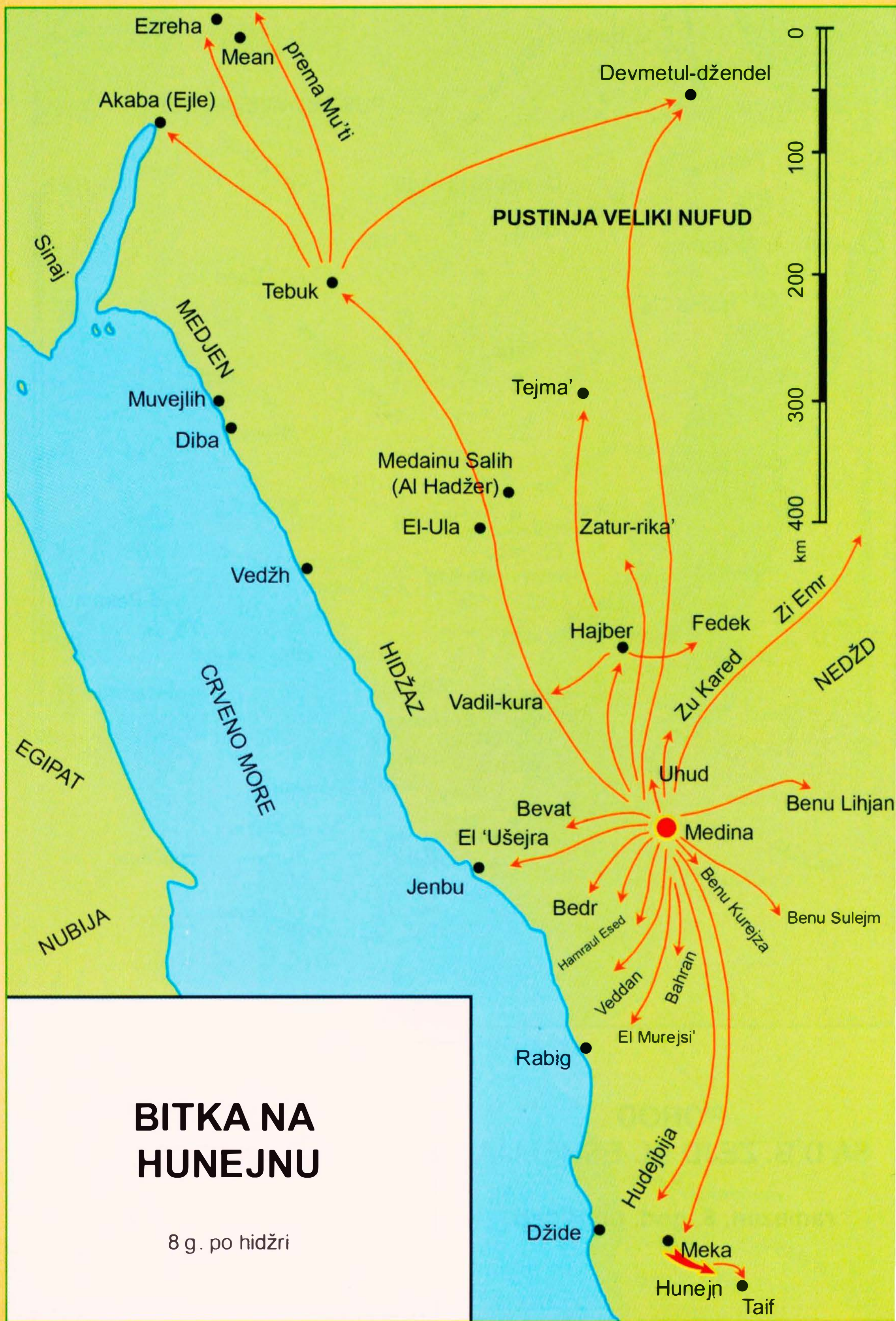
ramazan, 8.god. po Hidžri

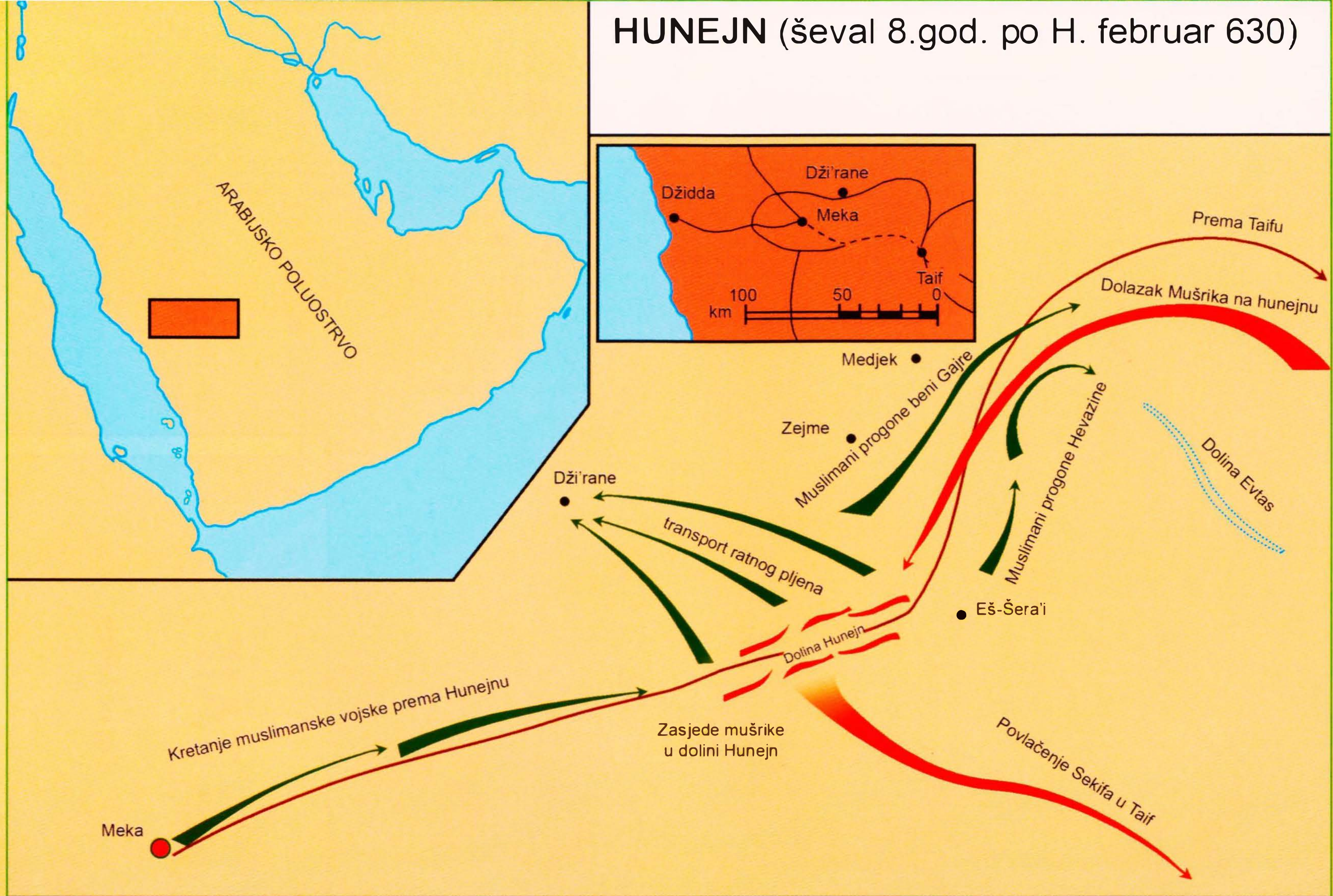
POHOD HALID BIN VELIDA

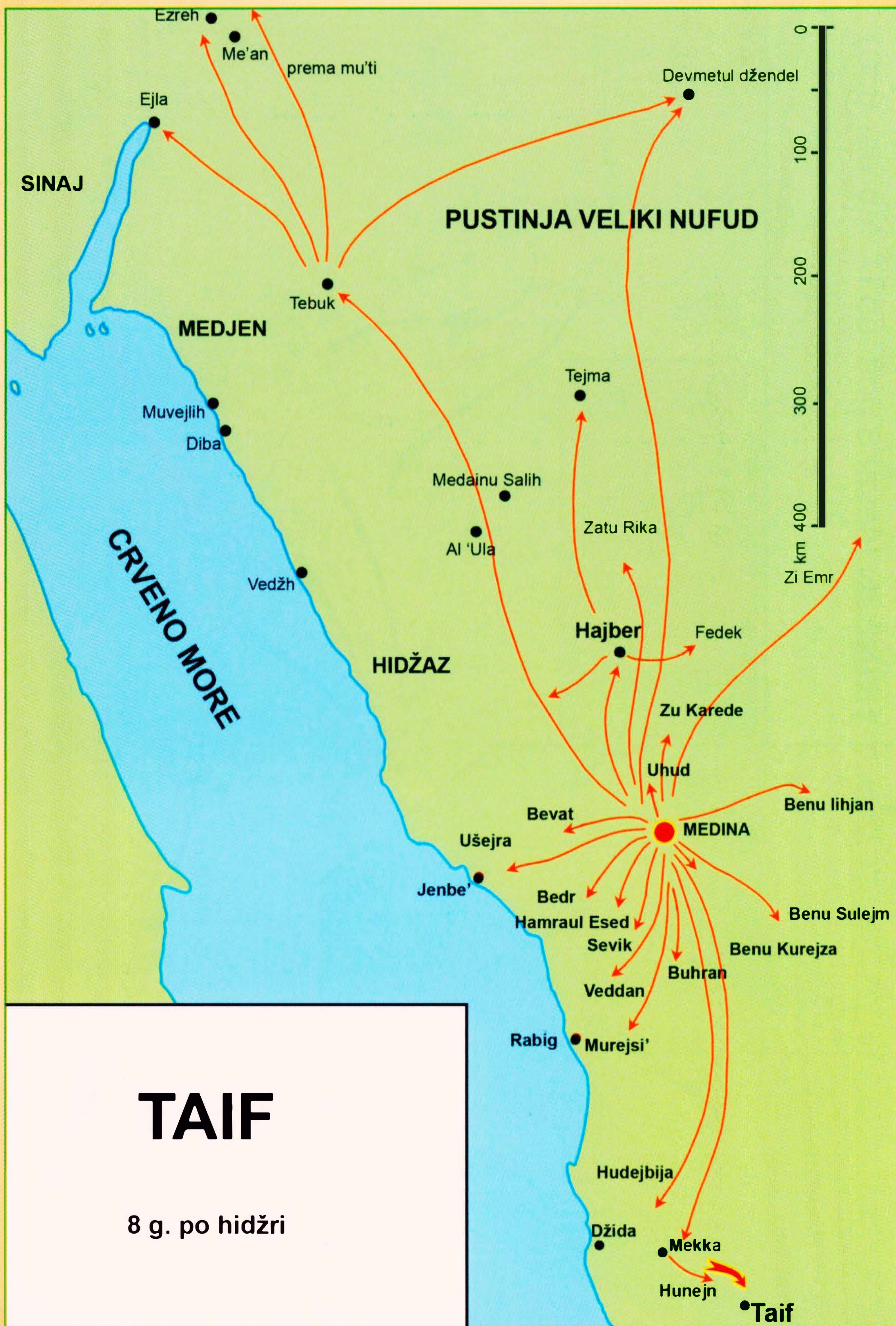
-na Benu Džuzejme u Jelemlemu 8. po H.
- na Nedžran rebiul-evvel 10. po H.

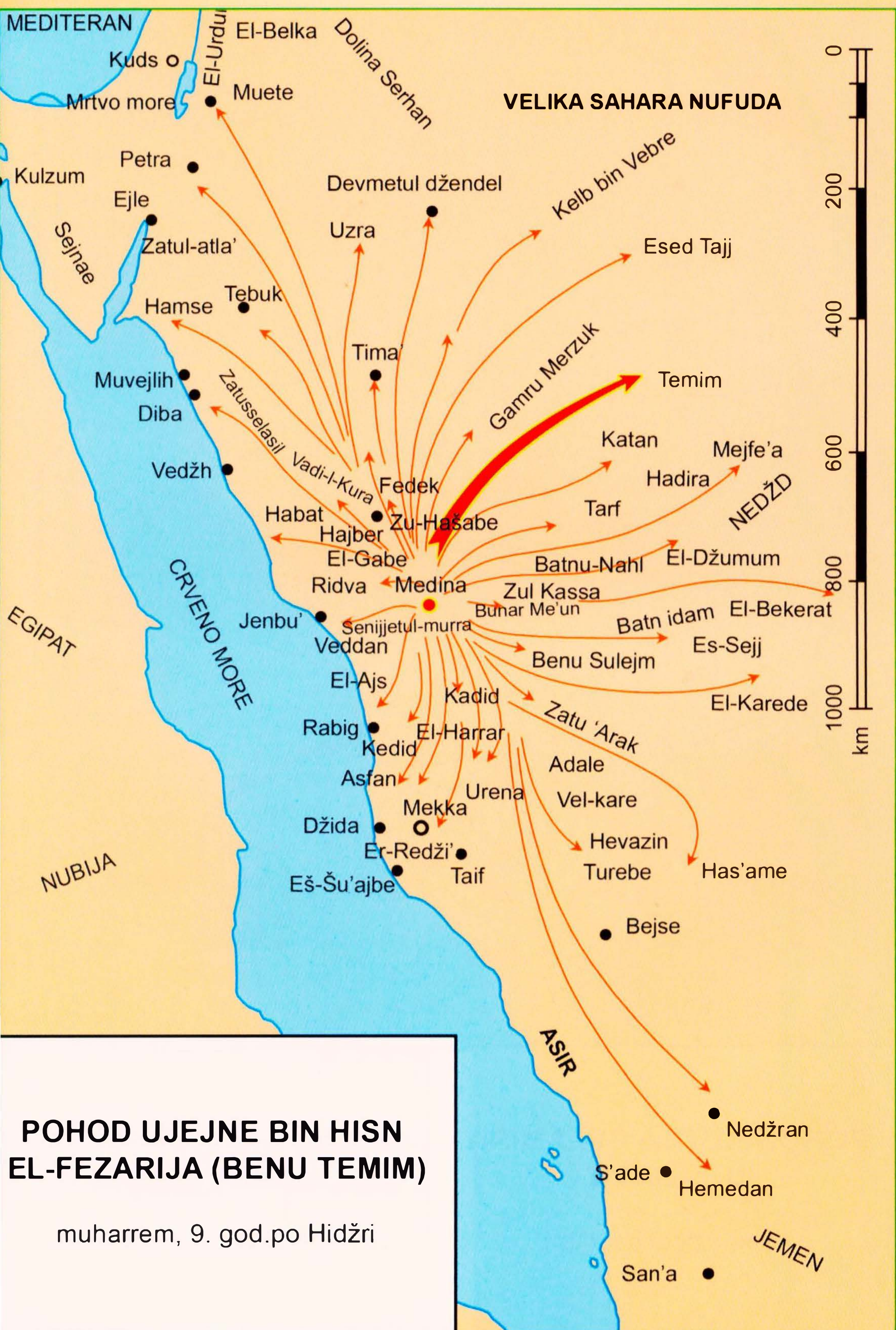

MEDITERAN
Kuds
Mrtvo more
El-Urdun
El-Belka
Dolina Serhan
Mu'ta
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Kulzum
Petra
Ejle
Sinaj
Devmetul džendel
Kelb bin Vebere
Uzra
Zatul-etla
Esed Tajj
Hisma
Tima'
Gamru Merzuk
Temim
Muvejlih
Diba
Fejd
El-Mejfe'a
Hadre
Vedžh
Vadi-l-Kura
Fedek
NEDŽD
Habate
Zu-Hašabe
Et-Tarf
Hajber
El-Gabe
El-Džumum
Batnu-Nahl
Ridva
Medina
Zul Kassa
CRVENO MORE
EGIPAT
Jenbu
El-Bekerat
Veddan
Es-Si
Benu Sulejme
El-Ajs
Senjetul-merra
Kadid
El-Karade
Rabig
El-Harrar
Zatu 'Arak
Kedid
Adale
Asfan
Uzze
Mekka
Vel-kare
Džida
Hevazin
Er-Redži'
Taif
NUBIJA
Turbe
Has'ame
Eš-Šu'ajbe
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a
0
200
400
600
800
1000
km
POHOD
SA'D B. ZEJD EL-EŠHELIJA
ramazan, 8. god. po Hidžri

Ezreha
Mean
prema Mu'ti
Akaba (Ejle)
Devmetul-džendel
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Sinaj
Tebuk
MEDJEN
Muvejlih
Diba
Tejma'
Medainu Salih
(Al Hadžer)
El-Ula
Zatur-rika'
Vedžh
Hajber
Fedek
Zi Emr
HIDŽAZ
Vadil-kura
Zu Kared
NEDŽD
CRVENO MORE
EGIPAT
Uhud
Bevat
Benu Lihjan
El 'Ušejra
Medina
Jenbu
Bedr
Benu Kurejza
Benu Sulejm
NUBIJA
Hamraul Esed
Veddan
Bahran
El Murejsi'
Rabig
Hudejbija
Džide
Meka
Hunejn
Taif
0
100
200
300
400
km
BITKA NA
HUNEJNU
8 g. po hidžri

HUNEJN (ševal 8.god. po H. februar 630)
ARABIJSKO POLUOSTRVO
Džidda
Dži'rane
Meka
Taif
100
50
0
km
Prema Taifu
Dolazak Mušrika na hunejnu
Medjek
Zejme
Muslimani progone beni Gajre
Muslimani progone Hevazine
Dolina Evtas
Dži'rane
transport ratnog pljena
Eš-Šera'i
Dolina Hunejn
Kretanje muslimanske vojske prema Hunejnu
Zasjede mušrike
u dolini Hunejn
Povlačenje Sekifa u Taif
Meka

Ezreh
Me'an
prema mu'ti
Ejla
Devmetul džendel
SINAJ
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Tebuk
MEDJEN
Tejma
Muvejlih
Diba
Medainu Salih
Al 'Ula
Zatu Rika
CRVENO MORE
Vedžh
Zi Emr
Hajber
Fedek
HIDŽAZ
Zu Karede
Uhud
Benu lihjan
Bevat
MEDINA
Ušejra
Jenbe'
Bedr
Hamraul Esed
Benu Sulejm
Sevik
Benu Kurejza
Buhran
Veddan
Rabig
Murejsi'
Hudejbija
Džida
Mekka
Hunejn
Taif
0
100
200
300
400
km
TAIF
8 g. po hidžri

POHOD UJEJNE BIN HISN EL-FEZARIJA (BENU TEMIM)

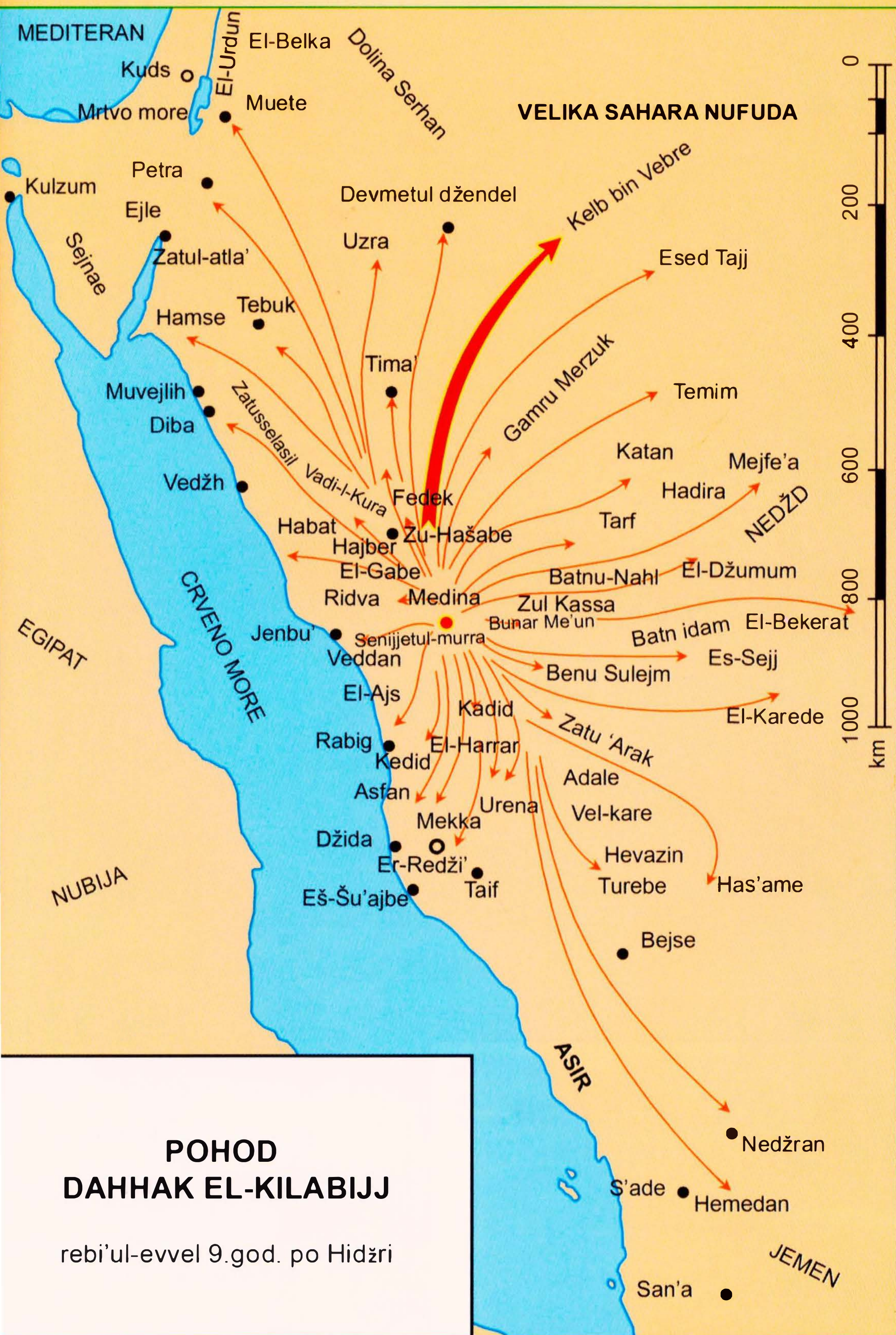
muharrem, 9. god.po Hidžri

POHOD KUTBA BIN AMIRA U TABALU

safer, 9.god. po Hidžri

MEDITERAN
Kuds
El-Urdun
El-Belka
Dolina Serhan
Mrtvo more
Muete
VELIKA SAHARA NUFUDA
Petra
Kulzum
Ejle
Devmetul džendel
Kelb bin Vebre
Uzra
Sejnae
Zatul-atla'
Esed Tajj
Hamse
Tebuk
Gamru Merzuk
Tima'
Muvejlih
Diba
Temim
Zatusselasil
Vadi-l-Kura
Katan
Mejfe'a
Vedžh
Fedek
Hadira
NEDŽD
Tarf
Habat
Hajber
Zu-Hašabe
El-Gabe
Batnu-Nahl
El-Džumum
Ridva
Medina
Zul Kassa
Bunar Me'un
Batn idam
El-Bekerat
EGIPAT
CRVENO MORE
Jenbu'
Senijjetul-murra
Veddan
Es-Sejj
Benu Sulejm
El-Ajs
Kadid
El-Karede
Zatu 'Arak
Rabig
El-Harrar
Kedid
Adale
Asfan
Urena
Vel-kare
Mekka
Džida
Hevazin
Er-Redži'
Taif
Turebe
Has'ame
NUBIJA
Eš-Šu'ajbe
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a

0
200
400
600
800
1000
km

POHOD DAHHAK EL-KILABIJJ

rebi'ul-evvel 9.god. po Hidžri

POHOD ALKAME BIN MUHRIZA (DŽIDDA)

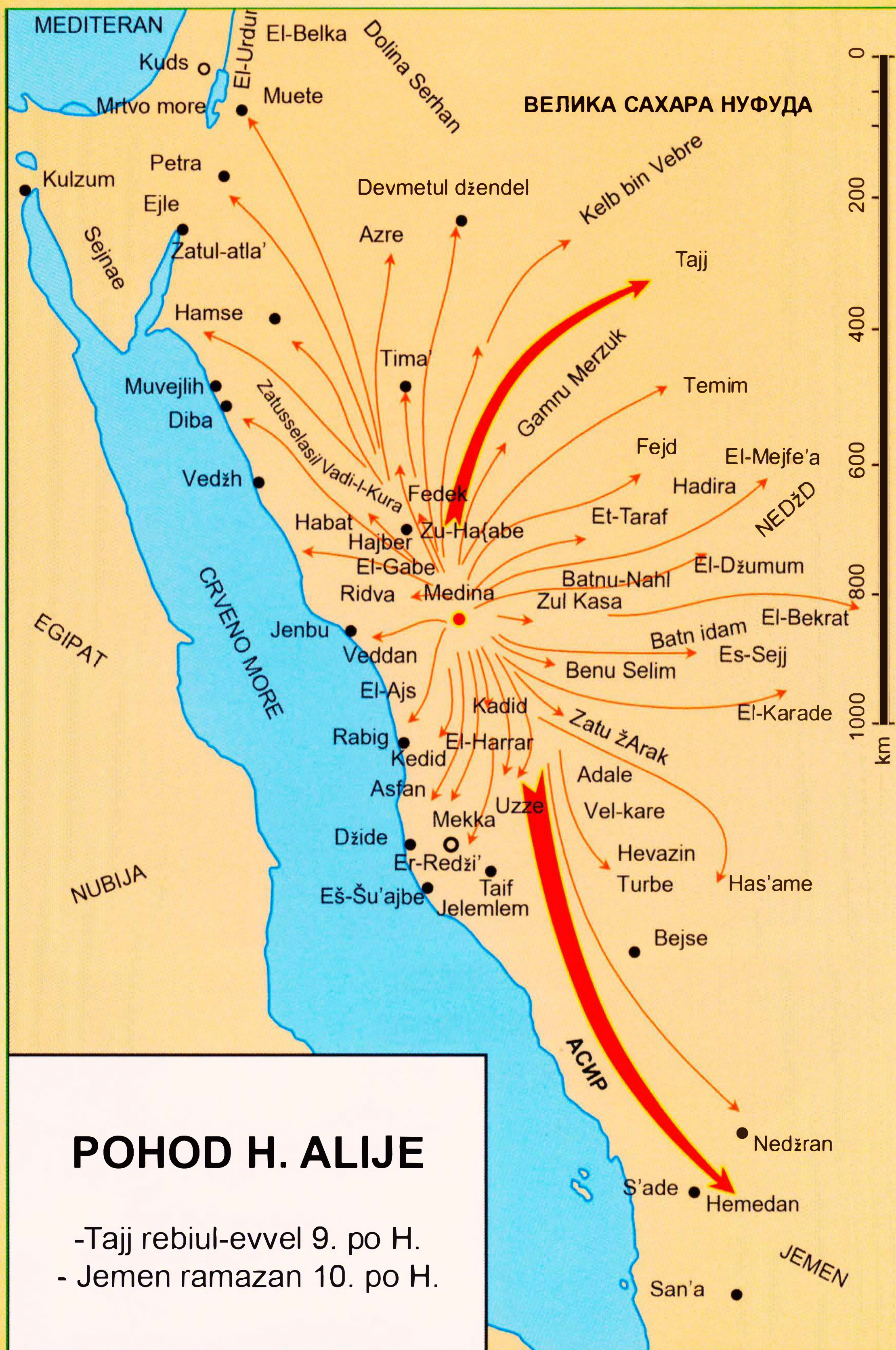
rebiul-ahir 9.god. po Hidžri

MEDITERAN
Kuds
El-Urdun
El-Belka
Dolina Serhan
Mrtvo more
Muete
ВЕЛИКА САХАРА НУФУДА
Petra
Kulzum
Ejle
Devmetul džendel
Kelb bin Vebre
Sejnae
Zatul-atla'
Azre
Tajj
Hamse
Gamru Merzuk
Tima'
Temim
Muvejlih
Diba
Zatusselasil/Vadi-l-Kura
Fejd
El-Mejfe'a
Vedžh
Hadira
Fedek
NEDŽD
Et-Taraf
Habat
Zu-Ha{abe
Hajber
El-Gabe
El-Džumum
Batnu-Nahl
Ridva
Medina
Zul Kasa
El-Bekrat
EGIPAT
CRVENO MORE
Jenbu
Batn idam
Es-Sejj
Veddan
Benu Selim
El-Ajs
Kadid
El-Karade
Zatu žArak
Rabig
El-Harrar
Kedid
Adale
Asfan
Uzze
Vel-kare
Mekka
Džide
Hevazin
Er-Redži'
Turbe
Has'ame
NUBIJA
Taif
Eš-Šu'ajbe
Jelemlem
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a

0
200
400
600
800
1000
km

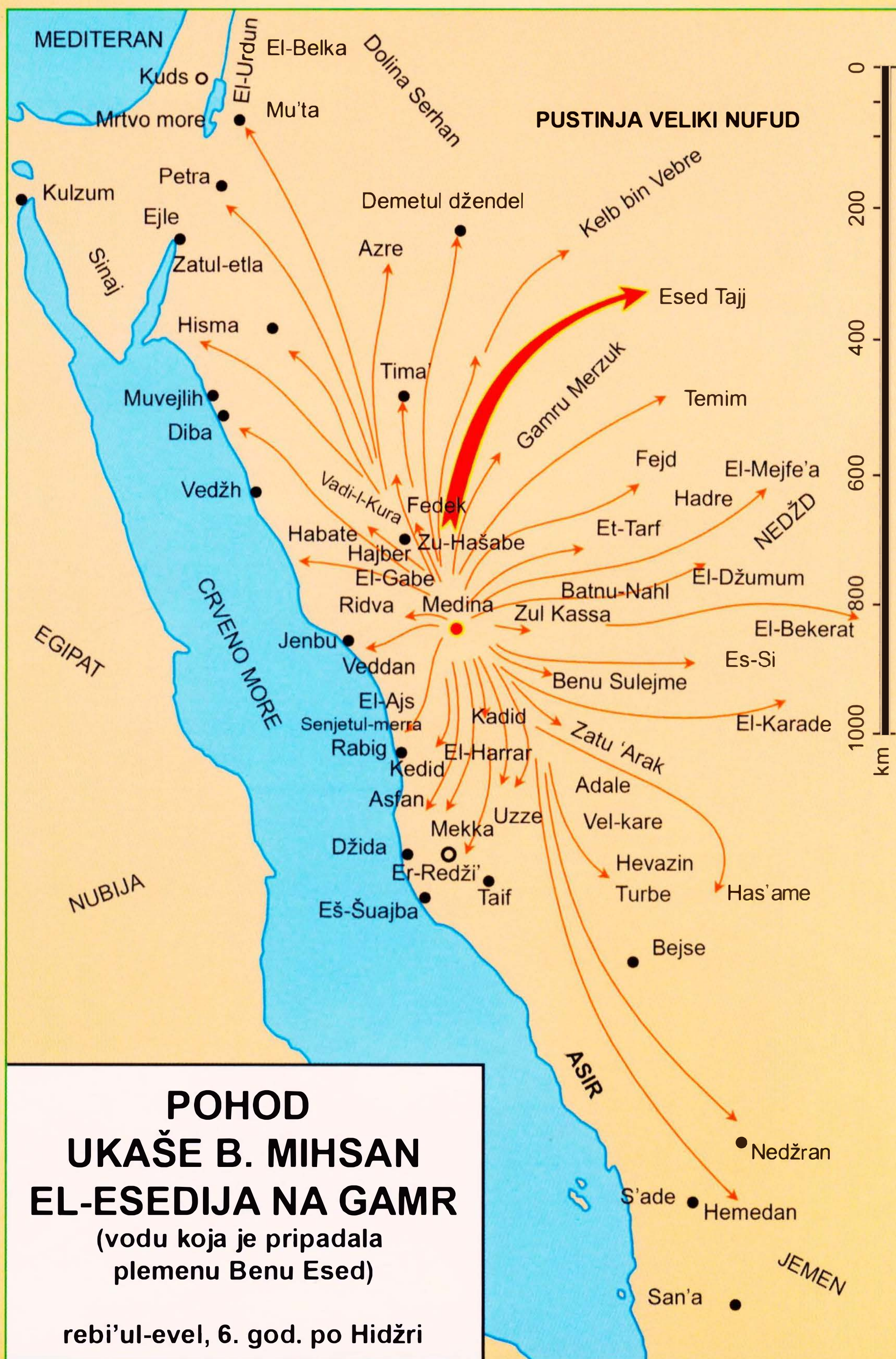
Historijski muzej u Džiddi

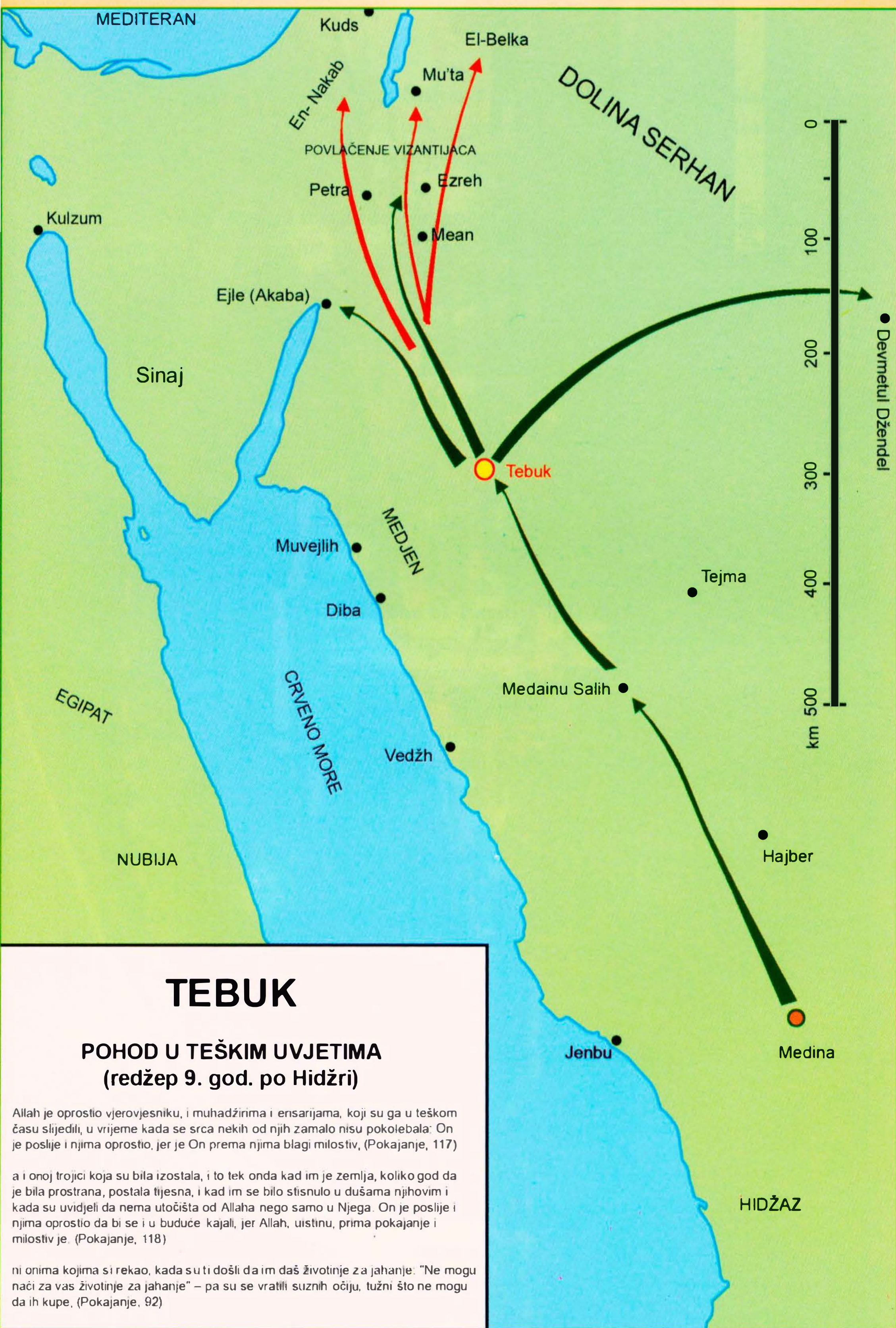

POHOD H. ALIJE

-Tajj rebiul-evvel 9. po H.
- Jemen ramazan 10. po H.

MEDITERAN
Kuds
Mrtvo more
El-Urdun
El-Belka
Mu'ta
Dolina Serhan
PUSTINJA VELIKI NUFUD
Kulzum
Petra
Ejle
Sinaj
Zatul-etla
Demetul džendel
Azre
Kelb bin Vebre
Esed Tajj
Hisma
Tima'
Gamru Merzuk
Temim
Muvejlih
Diba
Vedžh
Vadi-l-Kura
Fedek
Fejd
El-Mejfe'a
Hadre
NEDŽD
Habate
Hajber
Zu-Hašabe
Et-Tarf
El-Gabe
Batnu-Nahl
El-Džumum
Ridva
Medina
Zul Kassa
El-Bekerat
Jenbu
Veddan
Es-Si
Benu Sulejme
EGIPAT
CRVENO MORE
El-Ajs
Senjetul-merra
Kadid
El-Karade
Rabig
El-Harrar
Zatu 'Arak
Kedid
Adale
Asfan
Mekka
Uzze
Vel-kare
Džida
Hevazin
Er-Redži'
Taif
Turbe
Has'ame
Eš-Šuajba
NUBIJA
Bejse
ASIR
Nedžran
S'ade
Hemedan
JEMEN
San'a
0
200
400
600
800
1000
km
POHOD
UKAŠE B. MIHSAN
EL-ESEDIJA NA GAMR
(vodu koja je pripadala
plemenu Benu Esed)
rebi'ul-evel, 6. god. po Hidžri

TEBUK

POHOD U TEŠKIM UVJETIMA (redžep 9. god. po Hidžri)

Allah je oprostio vjerovjesniku, i muhadžirima i ensarijama, koji su ga u teškom času slijedili, u vrijeme kada se srca nekih od njih zamalo nisu pokolebala: On je poslije i njima oprostio, jer je On prema njima blagi milostiv, (Pokajanje, 117)

a i onoj trojici koja su bila izostala, i to tek onda kad im je zemlja, koliko god da je bila prostrana, postala tijesna, i kad im se bilo stisnulo u dušama njihovim i kada su uvidjeli da nema utočišta od Allaha nego samo u Njega. On je poslije i njima oprostio da bi se i u buduće kajali, jer Allah, uistinu, prima pokajanje i milostiv je. (Pokajanje, 118)

ni onima kojima si rekao, kada su ti došli da im daš životinje za jahanje: "Ne mogu naći za vas životinje za jahanje" – pa su se vratili suznih očiju, tužni što ne mogu da ih kupe, (Pokajanje, 92)

Tebuk

Pohod Ed-Dahhaka ibn Sufjana el-Kilabija na Benu Kilab, rebi'u-l-evvela 9. h.g. Ed-Dahhak je krenuo na Benu Kilab i našao ih u Ez-Zudždžu (Zudždži Levah), gdje je došlo do bitke.

Pohod 'Alkame ibn Mudžezziza el-Mudlidžija u Džiddu, rebi'u-s-sanija 9. h.g. S njim je krenulo 300 ljudi da bi odbili napad skupine koja je, preko mora, došla iz Abesinije.

Pohod Alije ibn ebi Taliba na Tai, rebi'u-s-sanija 9. h.g. Alija krenu sa stotinu ljudi ka plemenu Tai da bi uništio njihovog idola El-Fulsa, što je i učinio. Među onima koji su zarobljeni bila je Seffana, sestra 'Adija ibn Hatima, koji je bio pobjegao u Siriju. Allahov Poslanik, s.a.v.s., oslobodi Seffanu, a njen brat dođe Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., kao musliman nakon što je od svoje sestre čuo kakvi su muslimani i kako bi se – prema njenom mišljenju – mogao teći razvoj događaja u budućnosti.

Pohod 'Ukaša ibn Mihsana el-Esedija u El-Džinab, rebi'u-s-sanija 9. h.g. On se uputio ka oblasti gdje su se nalazila plemena 'Uzra i Belijj i došao do dijelova njihove zemlje, koja se zvala El-Džinab.

Pohod na Tebuk, Pohod u vrijeme teškoće (Gazvetu-l-'usra), redžeba 9. h.g. Povod ovome pohodu bilo je masovno okupljanje Bizantinaca u južnoj Siriji sa plemenima Lahm, Džuzam, 'Amila i Gassan. Predvodnica njihove vojske došla je do El-Belka'a. Bilo je to u vrijeme teškoće (*Et-Tevbe,* 117), vrijeme suše i žestoke vrućine. Stoga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., sa Tebuka poslao Halida ibn Velida u Devmetu-l-Džendel, a on, s.a.v.s., se – nakon razbijanja bizantske vojske – skupa sa onima koji su bili s njim, vratio e u Medinu.

Pohod na Tebuk bio je zadnji Poslanikov, s.a.v.s., pohod.

Devete godine po Hidžri, Ebu Bekr es-Siddik predvodio je muslimane na hadž. On je krenuo sa tri stotine ljudi iz Medine, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., s njim je poslao dvadeset deva za kurbane. Kad je bio u El-'Ardž, Alija ga je sustigao da bi ljudima proučio suru *Berá'et* (*Et-Tevbe*).

Pohod Halida ibn Velida u Nedžran, rebi'u-l-evvela 10. h.g. Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao je Halida ibn Velida Benu 'Abdi-l-Medanu u Nedžranu.

Pohod Alije ibn ebi Taliba u Jemen, ramazana 10. h.g. Navodi se da je Alija u Jemen išao dva puta, a jednom je to bilo u ramazanu. On, r.a., krenuo je sa 300 konjanika; to su bili prvi konji koji su ušli u tu zemlju, Mezhidž, u Jemenu. Alija se po povratku sastao sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u Mekki, gdje je on bio došao radi obavljanja hadža, 10. h.g.

Godina delegacija

Ibn Ishak kaže: «Nakon što je Allahov Poslanik, s.a.v.s., osvojio Mekku i završio sa Tebukom, a pleme Sekif prihvatilo islam i obavezalo mu se na pokornost, delegacije Arapa počele su mu dolaziti sa svih strana. Većina ovih delegacija došla je 9. h.g., radi čega je ova godina i bila prozvana Godinom delegacija.

Činjenica da su Kurejšije prihvatili islam bila je direktni povod dolaska delegacija, jer su Kurejšije bili vođe Arapa, sluge Svete kuće, što Arapi nikad nisu poricali. Kurejšije su bili ti koji su otpočeli rat protiv Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a sada, u Mekki, oni prihvataju Allahovu vjeru u skupinama i uništavaju svoje idole. Nakon Bedra, 'Uhuda i Hendeka, Arapi rekoše: 'Pustite njega i njegov narod neka se bore. Ako on njih nadvlada, onda je uistinu Poslanik'".

Ibn Sa'd navodi više od sedamdeset delegacija u djelu *Et-Tabekatu-l-Kubra* (knjiga 1., str. 291-359). Ovdje izdvajamo i navodimo samo najpoznatije i najznačajnije:[53]

– delegacija Mezine (redžeb, 5. godine po Hidžri). Poslanik, s.a.v.s., rekao im je: "Vi ste muhadžiri gdje god bili, pa se vratite svome imetku i vratite se u svoju zemlju";[54]

– delegacija Benu 'Abdi-l-Kajsa;

– delegacija Benu Hanife;

– delegacija naroda Nedžrana;

– delegacija Benu 'Amira;

– Dimam ibn Sa'lebe, na zahtjev njegovog naroda Benu Sa'd ibn Bekr;

– delegacija Tai, sa Zejdom el-Hajlom (Zejd el-Hajr) i 'Adijem ibn Hatimom et-Taijem;

– dolazak Eš'arisa i naroda Jemena;

– delegacija Ferve ibn Musejka el-Muradija;

– dolazak 'Amra ibn Ma'dikeriba sa narodom iz Zebida;

---

[53] *El-Iktifa*, 1/163; *Es-Siretu-n-Nebevijje*, Ibn Kesir, 4/76; *El-Kamil fi-t-Tarih*, 2/195; Et-Taberi, 3/239; Ibn Haldun, 2/51; *Et-Tabekatu-l-Kubra*, 1/291 i dalje

[54] *El-Bidaje ve-n-Nihaje*, 5/41

– dolazak Eš'asa ibn Kajsa u delegaciji Kinde;

– dolazak Surada ibn 'Abdullaha el-Ezdija sa grupom iz njegovog naroda;

– dolazak izaslanika kralja Himjera;

– dolazak Džerira ibn 'Abdullaha el-Bedželija;

– dolazak Va'ila ibn Hudžra ibn Rebi'a (jednog od kraljeva Hadramevta);

– dolazak Zijada ibn el-Harisa es-Suda'ija;

– delegacija Benu Eseda (među kojima su bili i Dirar ibn el-Ezver i Tulejha ibn Huvejlid);

– delegacija Benu Fezare;

– delegacija Benu Murre;

– delegacija Benu Sa'lebe;

– delegacija Benu Muhariba;

– delegacija Benu Kilaba (među kojima je bio i pjesnik Lebid ibn Rebi'a);

– delegacija Kinane;

– delegacija Bahile;

– delegacija Benu Sulejma;

– delegacija Benu Hilala ibn 'Amira;

– delegacija naroda Jemena (iz Tedžiba i Havlana);

– delegacija El-Ezda;

– delegacija Ešdža'a;

– delegacija Benu el-Bekka'a.[55]

---

[55] Ibn Hišam, 4/164; Et-Taberi, 3/136; *'Ujunu-l-Asar*, 2/234; *Er-Revdu-l-Unuf*, 4/220; *El-Bidaje ve-n-Nihaje*, 5/46; Ibn Haldun, 2/56; *Et-Tabekatu-l-Kubra*, 1/357; *Es-Siretu-n-Nebevijje*, 3/248; *El-Kamil fi-t-Tarih*, 2/198

GODINA IZASLANSTVA

Fustatx
Mean
Ejle
Dumetul-džendel
El-Ubule
PERZIJA
Širaz
Nil
Tebuk
VELIKI NUFUD
ARAPSKO MORE
Benu Kelb
Esed
Tejma
Tajj
Bekr
Medain Salih
Derjen
Delmon
Kašm
Benu Sa'lebe
Bahile
'Abd bin Kajs
Hajber
Dubai
EGIPAT
Jesrib
(Medina)
OMANSKI
ZALIV
Suhara
Benu Hanife
Frzare
CRVENO MORE
Jenbu
Kajs bin 'Asim
Jemama
Benu Hilal
Benu Meharib
Benu el-Keba
Ezd es-Sirat
'Amir
Selim
Hadžer
OMAN
Džide
Meka
Taif
NEDŽD
Benu Merr
Bedžile
Benu Suda
NUBIJA
El-Is'injjun
ASIR
Kunde
Merad
Nedžran
Hamir
Zubejd
Mehre
Mearib
Hadramevt
San'a
Kehf Hibban
ARAPSKO MORE
El-Meha
Teaz
Aden
AFRIKA
1000 800 600 400 200 0
km

Oproštajni hadž

Za vrijeme ovoga hadždа, Poslanik, s.a.v.s., pokazao je ljudima kako će obavljati obrede hadža i poučio ih njegovim sunnetima. On se obratio narodu svojim oproštajnim govorom:

"Ljudi, saslušajte šta vam govorim, jer ja ne znam hoću li se s vama susresti ponovo na ovome mjestu nakon ove godine. Ljudi, vaša krv i vaša imanja su vam sveta sve dok se ne susretnete sa svojim Gospodarom, kao što je svet ovaj vaš dan i ovaj vaš mjesec. Vi ćete susresti svoga Gospodara i On će vas pitati za vaše postupke. Dostavio sam vam poruku..."

"Svaka kamata (riba') zabranjena je, ali vam pripada glavnica vaših imetaka. Ne činite nasilje drugima, pa se ni vama neće učiniti nasilje. Allah je naredio da ne smije biti kamate i poništava se sva kamata 'Abbasa ibn 'Abdulmuttaliba..."

"Ljudi, vi imate prava kod svojih žena, kao što i one imaju prava kod vas... Lijepo se ophodite prema svojim ženama..."

"Razmislite o svemu šta sam rekao, ljudi, jer ja sam dostavio Objavu..."

"Allahu, Ti budi svjedok!"

Slanje vojske sa Usamom ibn Zejdom na čelu u El-Belka', safera 11. h.g., zadnja misija koju je Poslanik, s.a.v.s., odaslao. Poslanik, s.a.v.s., rekao je Ibn Zejdu: "Idi do mjesta na kom je tvoj otac ubijen (južni dio El-Belka'a na Mu'ti) i neka tvoji konjanici odu tamo". Usamina vojska je podigla logor u El-Džurfi, tri milje od Medine u pravcu Sirije (*Mu'džemu-l-Buldan*, 2/128). Poslanik, s.a.v.s., reče: "Pošaljite Usaminu vojsku". Potom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., preselio, ali je Ebu Bekr, r.a., otpremio vojsku.

VELIKI HADŽ

(zul-hidže 9. god. po hidžri)

"...i proglas od Allaha i Njegova Poslanika ljudima na dan velikog hadždža: "Allah i Njegov Poslanik ne priznaju mnogobošce." (Et-Tevba, 3)

"A kada pođete s Arefata, spominjite Allaha kod časnih mjesta." (Bekara,-198)

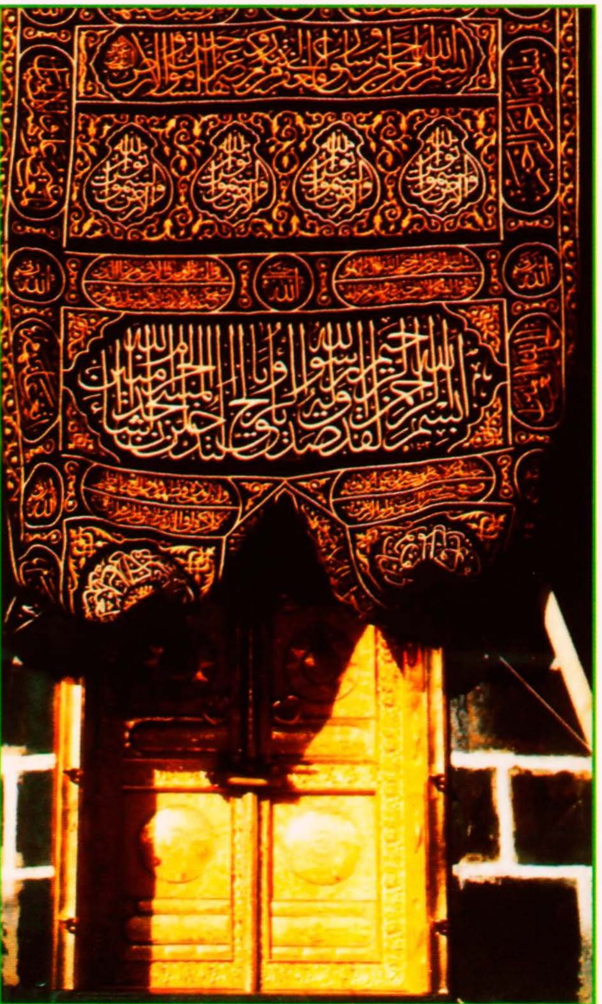
Tavaf – obilazak oko Ka'be

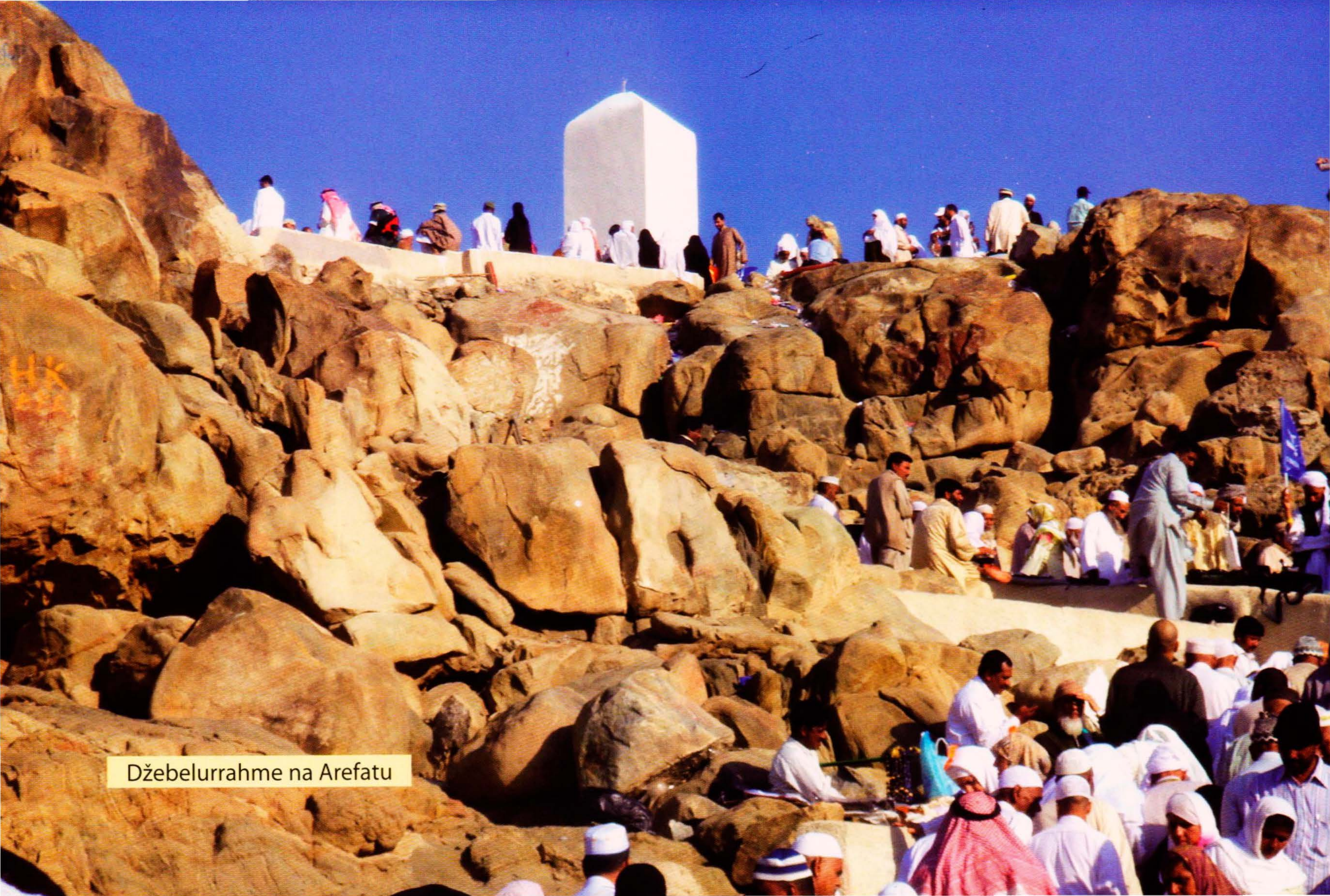
Sa'j – ubrzano kretanje između Saffe i Merve

Satelitski snimak Ka'be

Vrata Ka'be

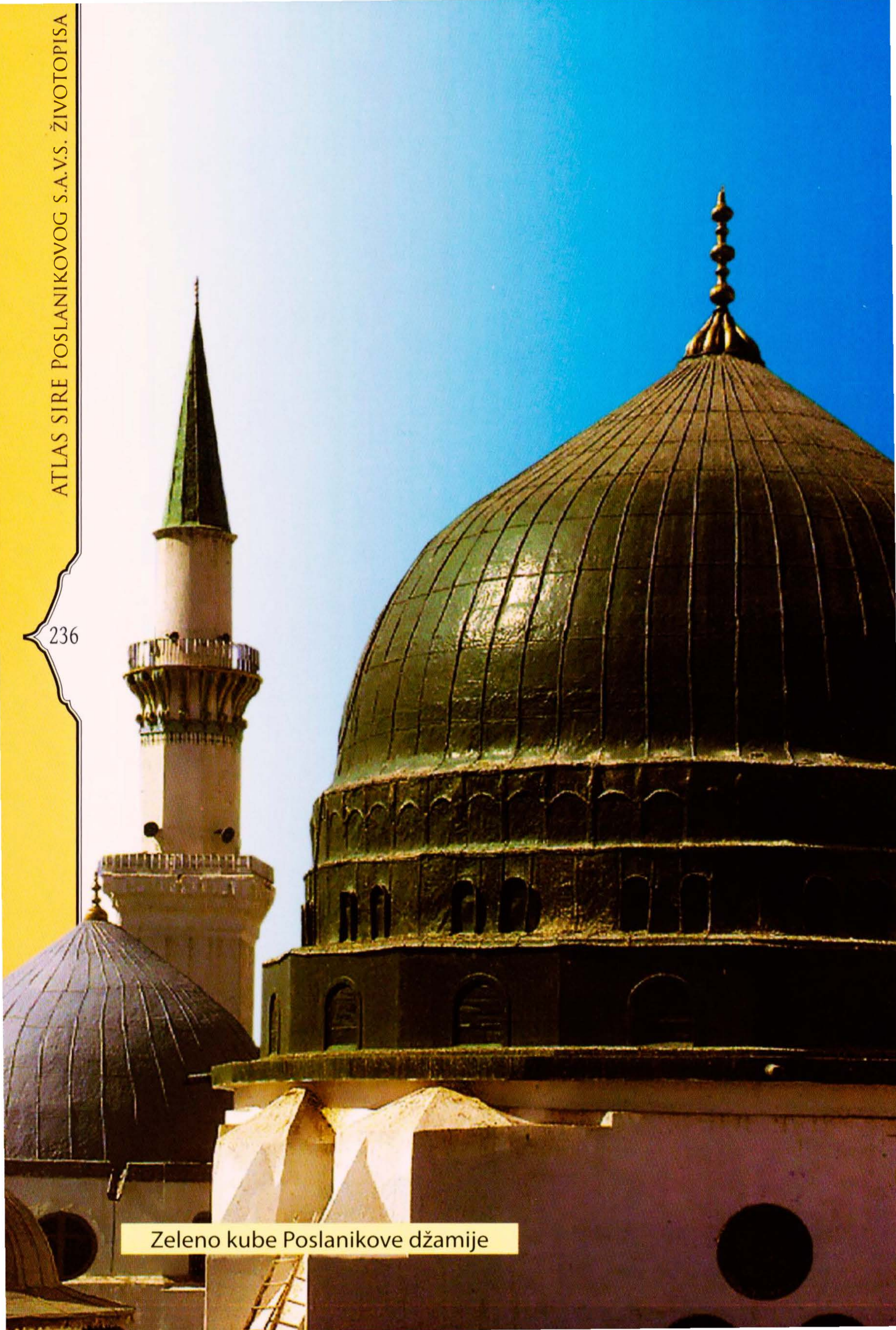

Džebelurrahme na Arefatu

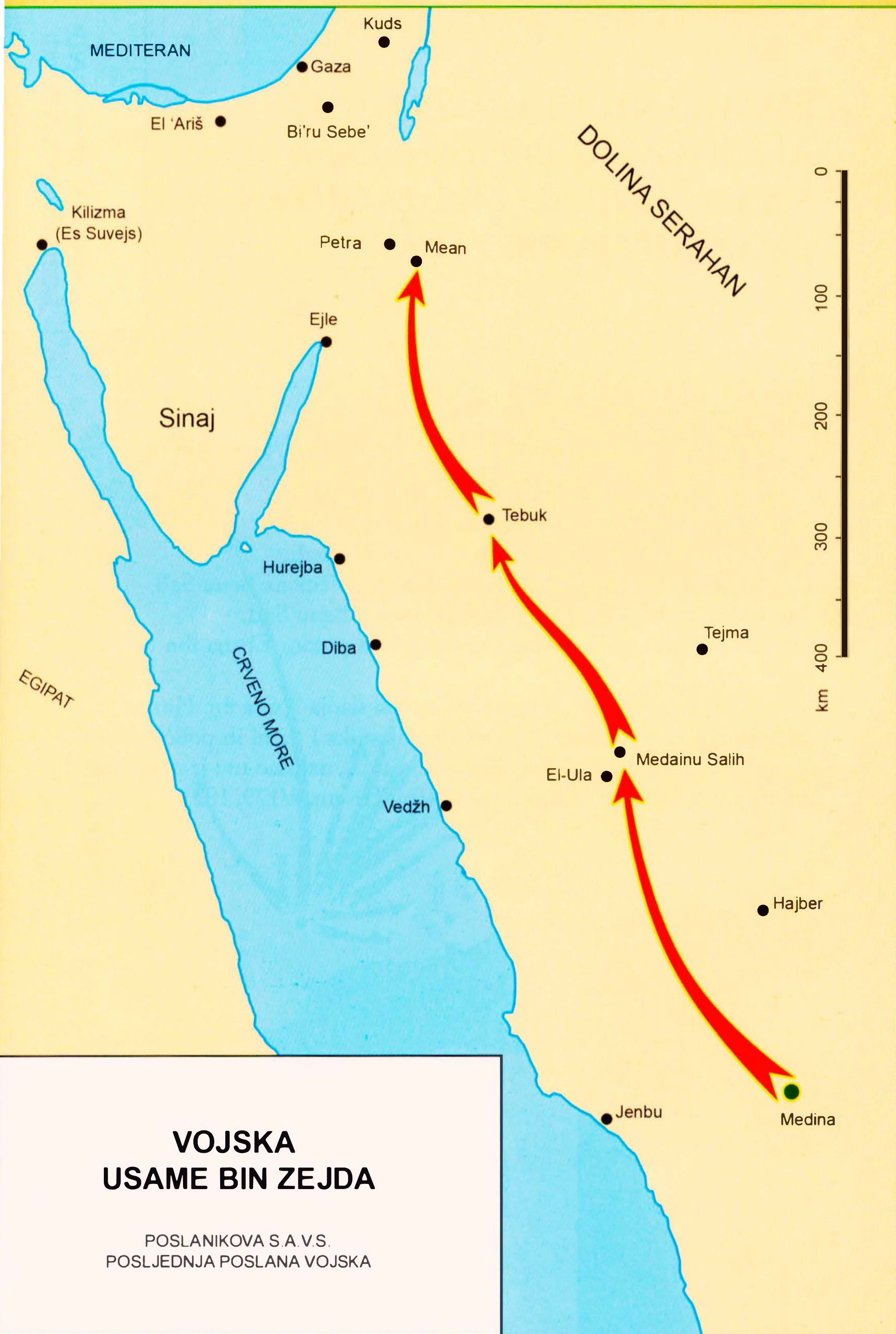
Prostor ispred kabura Muhammeda a.s.

Revda – dio Poslanikove džamije u Medini

Zeleno kube Poslanikove džamije

MEDITERAN
Kuds
Gaza
El 'Ariš
Bi'ru Sebe'
DOLINA SERAHAN
Kilizma
(Es Suvejs)
Petra
Mean
Ejle
Sinaj
Tebuk
Hurejba
Diba
EGIPAT
CRVENO MORE
Tejma
Medainu Salih
El-Ula
Vedžh
Hajber
Jenbu
Medina
0
100
200
300
400
km
VOJSKA
USAME BIN ZEJDA
POSLANIKOVA S.A.V.S.
POSLJEDNJA POSLANA VOJSKA

Namjesnici i izaslanici Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji su bili zaduženi za sakupljanje zekata

Poslanik, s.a.v.s., poslao je:

– El-Muhadžira ibn ebi Umejju ibn el-Mugiru, u San'u,

– Zijada ibn Lebida el-Ensarija, u Hadramevt,

– 'Adija ibn Hatima, plemenima Ta'i i Benu Esed,

– Malika ibn Nuvejru el-Jerbu'ija, Benu Hanzali,

– Ez-Zeberkana ibn Bedra, jednom dijelu plemena Benu Sa'd,

– Kajs ibn 'Asima, drugom dijelu plemena Benu Sa'd,

– El-'Ala' ibn el-Hadremija, u Bahrejn, a potom Ebana ibn Se'ida ibn el-'Asa,

– Aliju ibn ebi Taliba, u Nedžran, nakon slanja 'Amra ibn Hazma sa delegacijom iz Nedžrana u svojstvu namjesnika i da bi ih poučio islamu te od njih prikupio zekat. Poslanik, s.a.v.s., napisao mu je pismo sa smjernicama kako da radi svoj posao (Ibn Hišam, 4/179, 182);

POSLANIKOV IZASLANICI ZA PRIKUPLJANJE ZEKATA

Fustat
Mean
Ejle
Dumetul-džendel
El-Ubule
PERZIJA
Širaz
Nil
Tebuk
VELIKI NUFUD
ARAPSKO MORE
Tejma
Esed
Tej
Medain Salih
'Adi bin Hatem
Derjen
Delmon
Kašm
Hajber
El-Ulai bin el-Hadrami
Dubai
EGIPAT
Jesrib (Medina)
Eban bin Se'id bin el-'As
OMANSKI ZALIV
Suhara
Jenbija
Kajs bin 'Asim
Ez-Zuberkan bin Bedr
Jemama
CRVENO MORE
Ez-Zuberkan bin Bedr
Ez-Zuberkan bin Bedr
Hadžer
'Amr bin el-'As
OMAN
Sa'd
Džide
Meka
Taif
Malik bin Nur
NEDŽD
NUBIJA
El-Muhadžir bin ebi Umije
'Amr bin Hazm
'Ali bin ebi Talib
Zijad bin Lubejd
ASIR
NEDŽRAN
Mehre
Mearib
Hadramevt
San'a
Kehf Hibban
ARAPSKO MORE
El-Meha
Teaz
Aden
AFRIKA

1000 800 600 400 200 0
km

Prenosioci hadisa (knjige Sahiha)

Arapska riječ *sahih* potiče od glagola *sahha* i označava nešto što je čisto od bilo kakve greške (mahane) ili sumnje. Osoba koja je opisana kao *sahih* ili *sihah* je onaj ko je čist od mahana i bolesti.

U terminologiji hadisa riječ *sahih* općenito označava hadis koji je prihvatljiv. Suprotno sahihu je da'if (slab) ili merdud (odbačen). Između sahih i daif hadisa nalaze se hasen hadisi, koji se razlikuju u tome koliko su jaki, odnosno slabi. Sahih hadis učenjaka hadisa definiraju ovako: "Hadis koji se prenosi od Poslanika, s.a.v.s., neprekinutim lancem prenosilaca koji su bili dobrog karaktera i dobrog pamćenja i koji pridaju veliku pažnju detaljima, a koji se ne suprotstavlja drugom hadisu koji prenose povjerljivi prenosioci i u sebi ne sadrži skrivene mahane".[56]

Ako se kaže "o njemu su se složili" (muttefekun 'alejhi) ili "prenose ga dvojica šejhova", to znači da ga navode El-Buhari i Muslim.

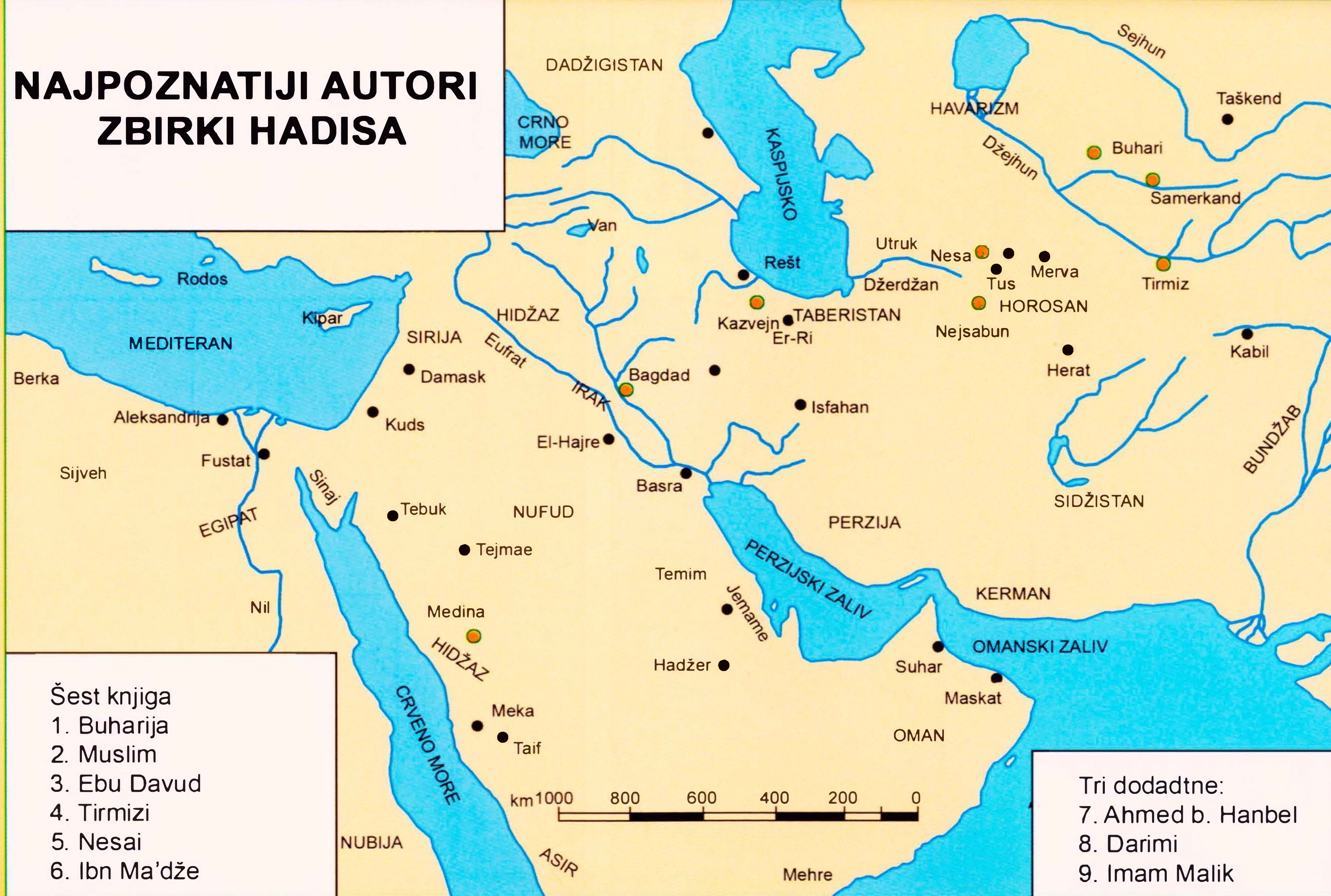
Sahih hadis podijeljen je u sedam kategorija:

1. Oni hadisi o kojima su se složili Buhari i Muslim; ovo je najviša kategorija;
2. Oni koje navodi samo Buhari;
3. Oni koje navodi samo Muslim;
4. Oni koji ispunjavaju Buharijine i Muslimove kriterije, iako ih njih dvojica ne navode;
5. Oni koji ispunjavaju Buharijine kriterije, iako ih on ne navodi;
6. Oni koji ispunjavaju Muslimove kriterije, iako ih on ne navodi;
7. Oni koje su drugi učenjaci osim Buharije i Muslima ocijenili kao sahih, a koji ne ispunjavaju kriterije njih dvojice.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., dozvolio je nekim svojim ashabima koji su bili vični pisanju – kao i nekima koji nisu imali dobro pamćenje – da zapisuju njegove riječi; potom je dao dozvolu da se hadisi mogu zapisivati.

---

[56] *El-Kamusu-l-islami*, 4/253

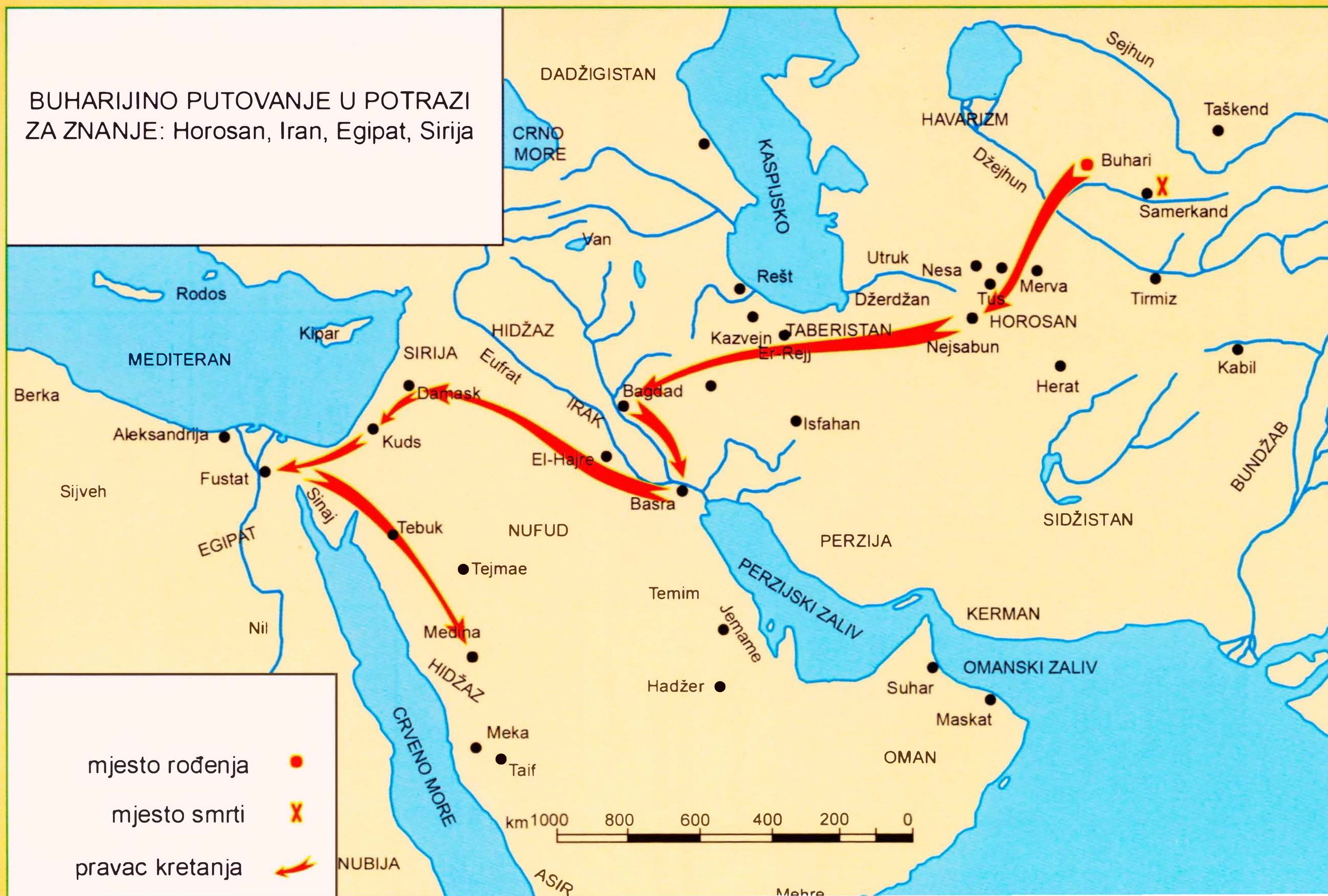
NAJPOZNATIJI AUTORI ZBIRKI HADISA
DADŽIGISTAN
CRNO MORE
KASPIJSKO
HAVARIZM
Sejhun
Taškend
Buhari
Džejhun
Samerkand
Van
Utruk
Nesa
Merva
Rešt
Tus
Tirmiz
Džerdžan
HOROSAN
Rodos
HIDŽAZ
Kazvejn
TABERISTAN
Er-Ri
Nejsabun
Kipar
MEDITERAN
SIRIJA
Eufrat
Kabil
Herat
Berka
Damask
Bagdad
IRAK
Isfahan
Aleksandrija
Kuds
El-Hajre
BUNDŽAB
Fustat
Sijveh
Sinaj
Basra
SIDŽISTAN
Tebuk
NUFUD
PERZIJA
EGIPAT
Tejmae
Temim
PERZIJSKI ZALIV
KERMAN
Jemame
Nil
Medina
HIDŽAZ
OMANSKI ZALIV
Suhar
Hadžer
Maskat
CRVENO MORE
Meka
Taif
OMAN
km 1000 800 600 400 200 0
NUBIJA
ASIR
Mehre
Šest knjiga
1. Buharija
2. Muslim
3. Ebu Davud
4. Tirmizi
5. Nesai
6. Ibn Ma'dže
Tri dodadtne:
7. Ahmed b. Hanbel
8. Darimi
9. Imam Malik

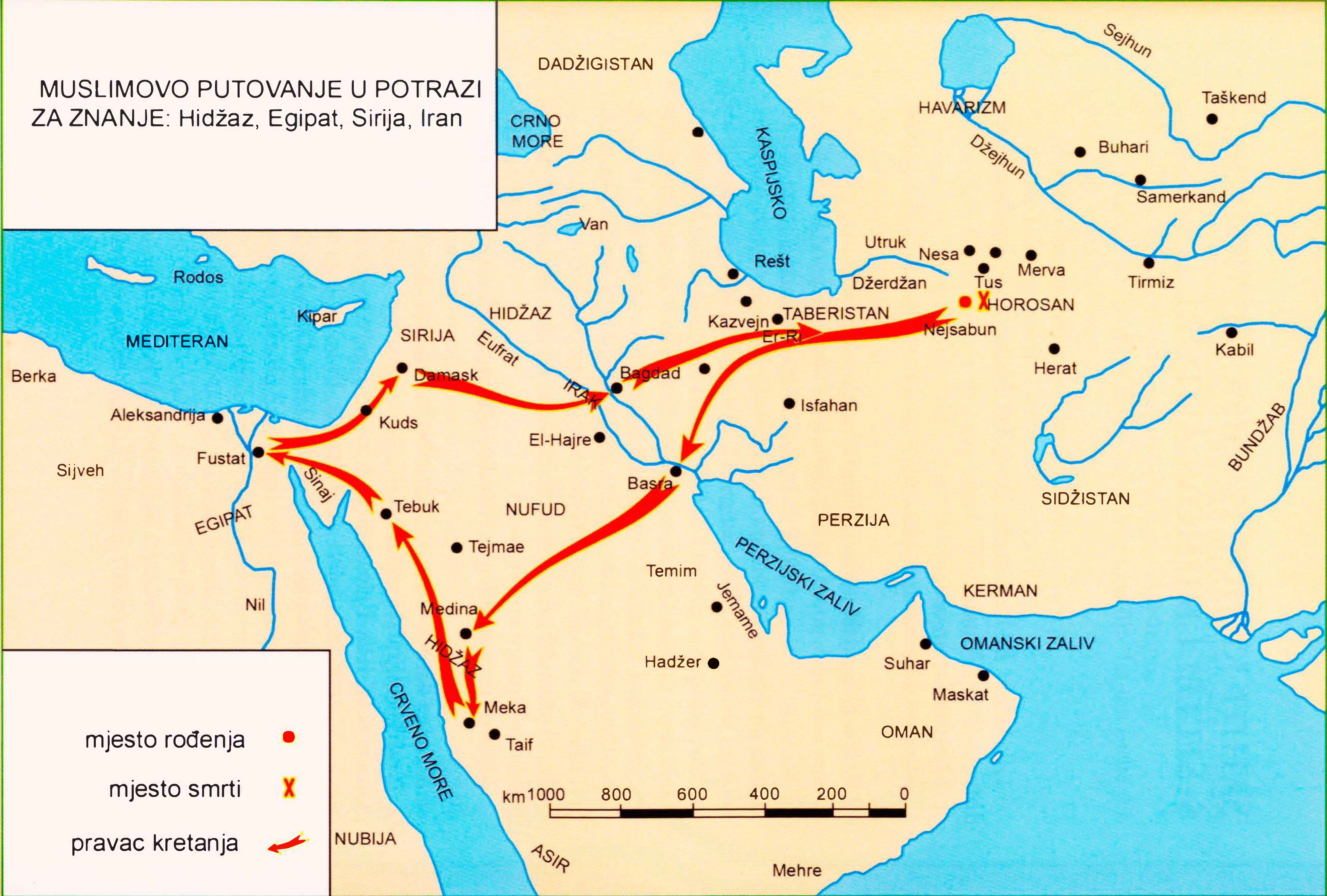

El-Buhari Buhara, Hartenk (jedno od sela u Samarkandu)	**Muslim** Nišabur, okolina Nišabura u Iranu	**Ebu Davud** Sistan, Afganistan Basra, južni Irak
Et -Tirmizi Tirmiz, Uzbekistan	**En-Nesai** Nesa, Turkmenistan, Jerusalem, Palestina	**Ibn Madže** Kazvin, Iran
Ibn Hanbel Bagdad, Irak	**Ed-Daremi** Samarkand, Uzbekistan	**Malik** Medina, Saudijska Arabija

Stoga su mnogi tani'ini zapisivali hadise u prisustvu ashaba, a Sa'd ibn 'Ubade el-Ensari imao je i knjigu ili knjige koje su sadržavale jedan broj hadisa Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Ebu Rafi', oslobođeni rob Allahovog Poslanika, s.a.v.s., također je imao nešto slično. 'Abdullah ibn 'Amr sastavio je *Es-Sahifetu-s-Sadika* u vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s. *Sahifa* Džabira ibn 'Abdullaha el-Ensarija bila je sastavljena za vrijeme ashaba, a jedan njen dio u vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

Za vrijeme vladavine Omera ibn 'Abdulaziza (99. h.g.), on je pisao narodu Medine: "Potražite hadise Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i zapišite ih. Jer, bojim se da će nestati znanja i ljudi od znanja". Rekao je Ibn Šihab ez-Zuhri: "Omer ibn 'Abdulaziz nam je naredio da sakupimo *Sunnet*, pa smo ih (hadise) zapisali u knjigu i načinili više njenih kopija, koje je on poslao u svaku zemalju kojom je vladao".

BUHARIJINO PUTOVANJE U POTRAZI ZA ZNANJE: Horosan, Iran, Egipat, Sirija
DADŽIGISTAN
CRNO MORE
KASPIJSKO
HAVARIZM
Sejhun
Taškend
Buhari
Džejhun
Samerkand
Van
Utruk
Nesa
Merva
Rešt
Džerdžan
Tus
Tirmiz
Rodos
Kipar
HIDŽAZ
Kazvein
TABERISTAN
Er-Rejj
HOROSAN
Nejsabun
MEDITERAN
SIRIJA
Eufrat
Kabil
Herat
Berka
Damask
Bagdad
IRAK
Isfahan
Aleksandrija
Kuds
El-Hajre
BUNDŽAB
Fustat
Sijveh
Basra
Sinaj
SIDŽISTAN
Tebuk
NUFUD
PERZIJA
EGIPAT
Tejmae
Temim
PERZIJSKI ZALIV
KERMAN
Jemame
Nil
Medina
HIDŽAZ
OMANSKI ZALIV
Hadžer
Suhar
Maskat
CRVENO MORE
Meka
Taif
OMAN
mjesto rođenja
mjesto smrti
pravac kretanja
km 1000 800 600 400 200 0
NUBIJA
ASIR
Mehre

MUSLIMOVO PUTOVANJE U POTRAZI ZA ZNANJE: Hidžaz, Egipat, Sirija, Iran
DADŽIGISTAN
CRNO MORE
KASPIJSKO
HAVARIZM
Sejhun
Taškend
Buhari
Džejhun
Samerkand
Van
Utruk
Nesa
Merva
Tirmiz
Rešt
Džerdžan
Tus
HOROSAN
Rodos
Kipar
MEDITERAN
SIRIJA
HIDŽAZ
Eufrat
Kazvejn
TABERISTAN
Er-Ri
Nejsabun
Kabil
Herat
Berka
Damask
IRAK
Bagdad
Isfahan
Aleksandrija
Kuds
El-Hajre
Fustat
Sijveh
Sinaj
Basra
BUNDŽAB
Tebuk
NUFUD
SIDŽISTAN
EGIPAT
Tejmae
PERZIJA
Temim
PERZIJSKI ZALIV
Jemame
KERMAN
Nil
Medina
HIDŽAZ
OMANSKI ZALIV
Suhar
Hadžer
Maskat
CRVENO MORE
Meka
Taif
OMAN
km 1000 800 600 400 200 0
NUBIJA
ASIR
Mehre
mjesto rođenja
mjesto smrti
pravac kretanja

Sahih-knjige hadisa (El-Kutubu-s-Sitte) i njihovi autori

1. Autor: El-Buhari ebu 'Abdullah Muhammed ibn Isma'il ibn Ibrahim ibn el-Mugire el-Buhari

Mjesto i datum rođenja: Buhara, 194. h.g./810. g.

Mjesto i datum smrti: Hartenk (selo u Samarkandu, 256. h.g./870. g.

Kratki biografski podaci: Veliki islamski učenjak. Autor je djela *El-Džami'u-s-Sahih*, poznatog kao *Sahihu-l-Buhari*. Napisao je i *Et-Tarih* i *Ed-Du'afa'* – o prenosiocima hadisa. Odrastao je kao jetim, a 210. godine po Hidžri krenuo na dugo putovanje u potrazi za hadisima. Posjetio je Horasan, Irak, Egipat i Siriju. Hadise je slušao od hiljada šejhova. Sakupio je gotovo 600.000 hadisa, između kojih je izabrao one čije je lance prenosilaca ocijenio prihvatljivim da budu uvršteni u njegov *Sahih*, koji sadrži 7.275 hadisa, uključujući i one koji se ponavljaju. Ako se izostave ponavljani hadisi, broj hadisa iznosi 4.000. On je bio prvi islamski učenjak koji je sastavio knjigu na ovaj način.

2. Autor: Muslim ibn ebul Husejn; Muslim ibn Hadžadž ibn Muslim el-Kušejri en-Nejsaburi

Mjesto i datum rođenja: Nejsabur (Nejšapur, Nišapur), 204. h.g./820 g.

Mjesto i datum smrti: Periferija Nejsabura, 261. h.g./875. g.

Kratiki biografski podaci: Veliki hafiz i imam učenjaka hadisa. Putovao je u Hidžaz, Egipat, Siriju i Irak. Njegovo najpoznatije djelo je *Sahihu Muslim*, koje sadrži 4.000 hadisa. Pisao ga je petnaest godina. Njegova druga djela uključuju *El-Musnedu-l-Kebir*, koji je podijeljen u poglavlja prema prenosiocima hadisa; *El-Džami'*, koji je podijeljen u poglavlja prema temama; i *El-Kuna ve-l-Esma'*.

3. Autor: Ebu Davud es-Sidžistani; Sulejman ibn el-Eš'as ibn Ishak ibn Bešir el-Ezdi es-Sidžistani

Mjesto i datum rođenja: Sidžistan, 202. h.g./817. g.

Mjesto i datum smrti: Basra, 275. h.g./889. g.

Kratki biografski podaci: Imam učenjaka hadisa u svoje vrijeme. Krenuo je na veliko putovanje (Bagdad, Basra i prijestonice islamske države). Napisao je *Es-Sunen*, u kome je zabilježio 4.800 hadisa; *El-Murasil* – o hadisu; *Kitabu-z-Zuhd* (Knjiga o asketizmu).

4. **Autor:** Et-Tirmizi; Ebu 'Isa Muhammed ibn 'Isa ibn Sevre ibn Musa es-Sulemi el-Bugi

Mjesto i datum rođenja: Tirmiz, 209. h.g./824. g.

Mjesto i datum smrti: Tirmiz, 279. h.g./892. g.

Kratki biografski podaci: Bio je učenik El-Buharija i još nekih istaknutih šejhova. Krenuo je na putovanje u Horasan, Irak i Hidžaz. Bio je poznat po svome veoma dobrom pamćenju. Njegova djela uključuju *El-Džami'u-l-Kebir* ili *Sahihu-t-Tirmizi* te *Eš-Šema'ilu-n-Nebevijje*, *Et-Tarih* i *El-'Ilel*, koje je o hadisu.

5. **Autor:** En-Nesa'i; Ebu 'Abdurrahman Ahmed ibn 'Ali ibn Šu'ajb ibn 'Ali ibn Sinan ibn Bahr ibn Dinar

Mjesto i datum rođenja: Nesa, 215. h.g./830. g.

Mjesto i datum smrti: El-Kuds (Jerusalem), 303. h.g./915. g.

Kratki biografski podaci: Bio je kadija i hafiz, putovao je kroz nekoliko zemalja da bi se nastanio u Egiptu. Umro je u Remli, a pokopan je u Jerusalemu. Kaže se, također, da je krenuo na hadž i umro u Mekki. Napisao je *Es-Sunenu-l-Kubra*, o hadisu; *El-Mudžteba*, koje se naziva i *Es-Sunenu-s-Sugra*, te *Ed-Du'afa'u ve-l-Metrukun*, *Musnedu 'Ali* i *Musnedu Malik*.

6. **Autor:** Ibn Madže; Ebu 'Abdullah Muhammed ibn Jezid er-Rebi' el-Kazvini

Mjesto i datum rođenja: Kazvin, 209. h.g./824. g.

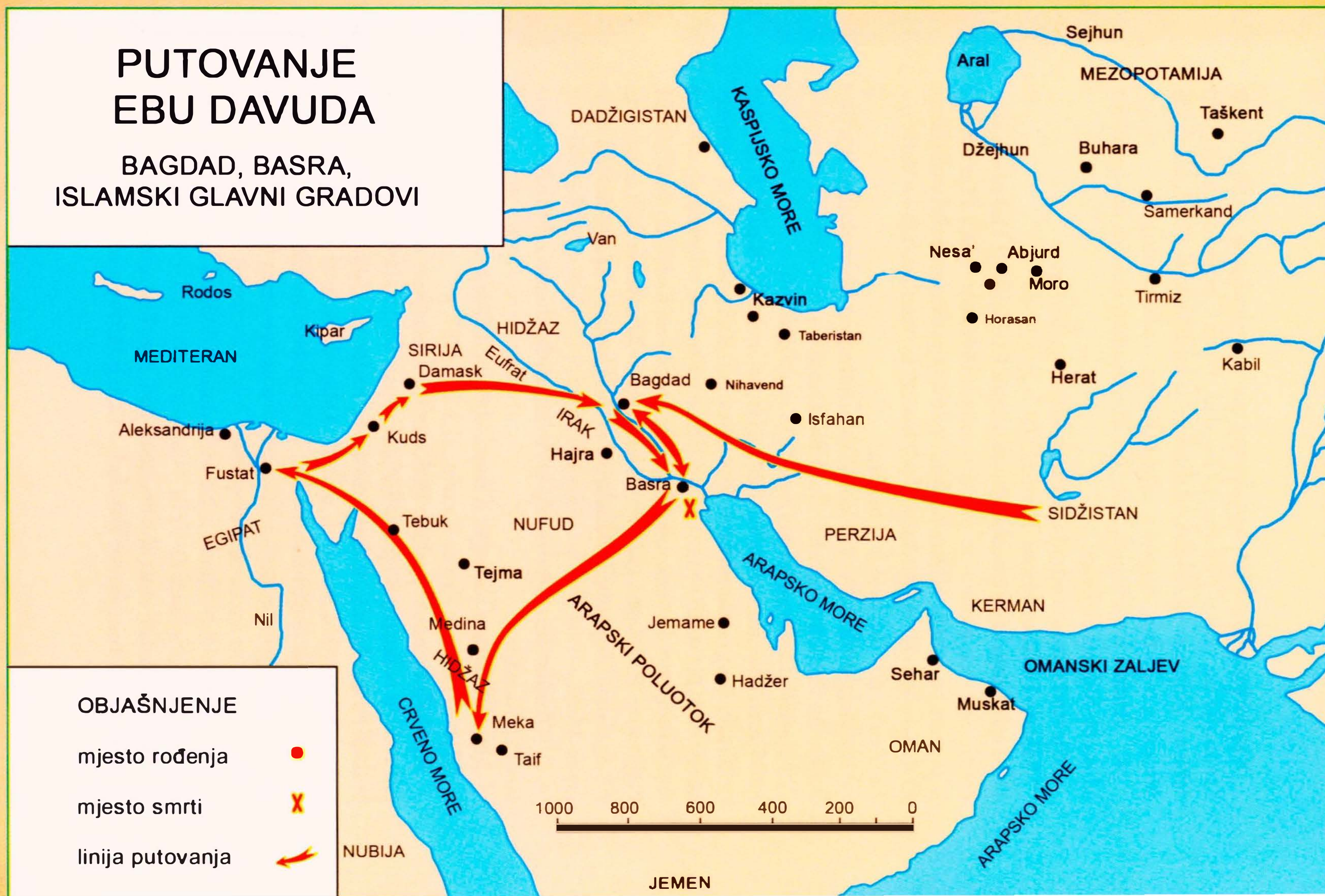
Mjesto i datum smrti: Kazvin, 273. h.g./887. g.

Kratki biografski podaci: Potiče iz Kazvina. U potrazi za hadisima, putovao je u Basru, Bagdad, Siriju, Egipat, Hidžaz i Er-Rej. Napisao je *Sunenu Ibn Madže*, koji sadrži 4.341 hadis, od kojih se 3.002 nalaze u drugih pet vjerodostojnih (sahih) knjiga hadisa, te 1.339 dodatnih hadisa, od kojih je 613 slabih (*da'if*), a 99 slabog ili lažnog lanca prenosilaca. Radi toga nijedan hadis iz njegove knjige ne treba biti prihvaćen prije nego što se sazna status hadisa.

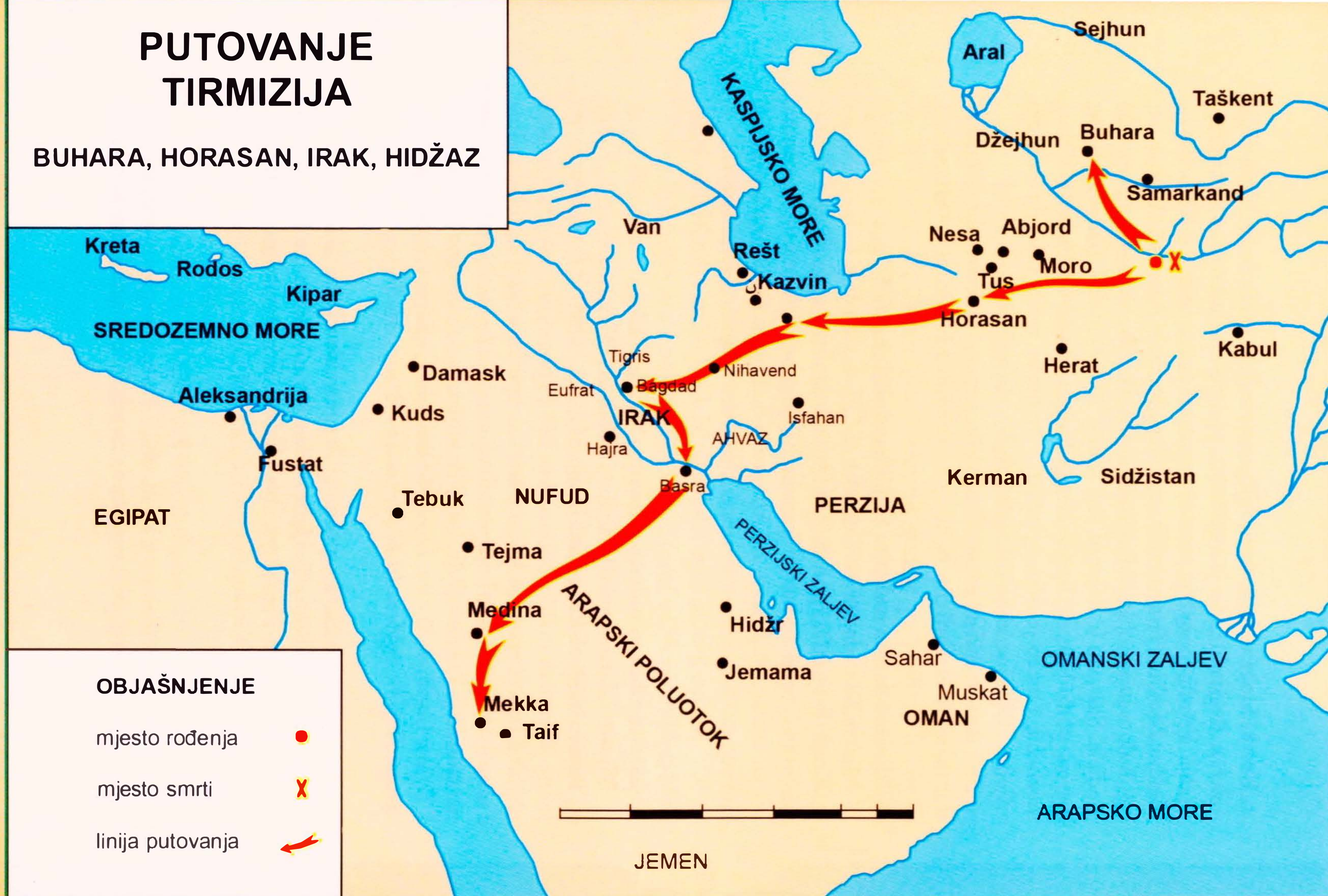
7. **Autor:** Ibn Hanbel; Ebu 'Abdullah Ahmed ibn Muhammed ibn Hanbel eš-Šejbani el-Va'ili

Mjesto i datum rođenja: Bagdad, 164. h.g./780. g.

Mjesto i datum smrti: Bahdad, 241. h.g./855. g.

PUTOVANJE
EBU DAVUDA
BAGDAD, BASRA,
ISLAMSKI GLAVNI GRADOVI
OBJAŠNJENJE
mjesto rođenja
mjesto smrti
linija putovanja
DADŽIGISTAN
KASPIJSKO MORE
Aral
Sejhun
MEZOPOTAMIJA
Taškent
Džejhun
Buhara
Samerkand
Van
Nesa'
Abjurd
Moro
Tirmiz
Kazvin
Taberistan
Horasan
Rodos
Kipar
MEDITERAN
HIDŽAZ
SIRIJA
Damask
Eufrat
Bagdad
Nihavend
Herat
Kabil
Isfahan
IRAK
Aleksandrija
Kuds
Hajra
Fustat
Basra
SIDŽISTAN
Tebuk
NUFUD
PERZIJA
EGIPAT
Tejma
ARAPSKO MORE
KERMAN
ARAPSKI POLUOTOK
Nil
Medina
Jemame
HIDŽAZ
Sehar
OMANSKI ZALJEV
Hadžer
Muskat
CRVENO MORE
Meka
Taif
OMAN
1000 800 600 400 200 0
ARAPSKO MORE
NUBIJA
JEMEN

PUTOVANJE TIRMIZIJA
BUHARA, HORASAN, IRAK, HIDŽAZ
Kreta
Rodos
Kipar
SREDOZEMNO MORE
Aleksandrija
Fustat
EGIPAT
Damask
Kuds
Tebuk
Tejma
NUFUD
Medina
Mekka
Taif
ARAPSKI POLUOTOK
Hidžr
Jemama
JEMEN
Van
KASPIJSKO MORE
Rešt
Kazvin
Tigris
Eufrat
Bagdad
Nihavend
IRAK
Hajra
AHVAZ
Isfahan
Basra
PERZIJA
PERZIJSKI ZALJEV
Sahar
Muskat
OMAN
OMANSKI ZALJEV
ARAPSKO MORE
Aral
Sejhun
Taškent
Džejhun
Buhara
Samarkand
Nesa
Abjord
Moro
Tus
Horasan
Herat
Kabul
Kerman
Sidžistan
OBJAŠNJENJE
mjesto rođenja
mjesto smrti
linija putovanja

Kratki biografski podaci: Njegovo porijeklo veže se za Merv, ali je rođen u Bagdadu, gdje je i odrastao s posebnim interesom za traženje znanja. Veoma mnogo je putovao u potrazi za znanjem – u Kufu, Basru, Mekku, Medinu, Jemen, Siriju, granične predjele, Maroko, Alžir, današnji Irak te južne oblasti današnjeg Irana, Perzije, Horasana i planinske predjele. Sastavio je *Musned*, koji sadrži 30.000 hadisa, uključujući one koji se ponavljaju, te brojne druge knjige. On je imam hanbelijskog mezheba; zauzeo je dobro poznati stav protiv vjerovanja mu'tezilija u vrijeme vladavine 'abbasijskog halife El-Mu'tesima.

8. Autor: Ed-Darimi; Ebu Muhammed 'Abdullah ibn 'Abdu-r-Rahman ibn el-Fadl ibn Behrem et-Temimi ed-Darimi es-Samarkandi

Mjesto i datum rođenja: Samarkand, 181. h.g./797. g.

Mjesto i datum smrti: Samarkand, 255. h.g./869. g.

Kratki biografski podaci: Hadise je slušao od mnogih ljudi u Hidžazu, Siriji, Egiptu, Iraku i Horasanu. Bio je pronicljiv, čestitog karaktera, vrstan znalac. Napisao je *El-Musned*, o hadisu, te *El-Džami'u-s-Sahih*, koji se naziva *Sunenu-d-Darimi*. Također je napisao i *Es-Sulasijjat*.

9. Autor: Malik; Ebu 'Abdullah Malik ibn Enes ibn Malik el-Asbehi el-Himjeri

Mjesto i datum rođenja: Medina, 93. h.g./712. g.

Mjesto i datum smrti: Medina, 179. h.g./795. g.

Kratki biografski podaci: Imam Medine, jedan od četiri imama, po kome je nazvan malikijski mezheb. Bio je postojan u svojim vjerskim ubjeđenjima. Sastavio je *El-Muvetta'*, a napisao je i esej o predavanjima i ubjeđivanju (*Va'z*), te knjigu naslovljenu *El-Mesa'il*, još jedan esej pod nazivom *Er-Redd 'ale-l-Kaderijje*, te knjige pod naslovima *En-Nudžum* i *Tefsiru Garibi-l-Kur'an*. Dželaluddin Sujuti je napisao knjigu pod nazivom *Tezjinu-l-Memalik bi Menakibi-l-imami Malik*.

U potrazi za hadisom, postoje i druga velika djela, također poznata kao *Muvetta'*, *Mustedrek* i *Mu'džem*, kao što su one knjige koje su napisali El-Hakim en-Nejsaburi, Ibn Hibban, Ed-Darekutni, El-Bejheki, El-Begavi i Et-Taberani.

***

Pisanja o siri Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i njegovim megazi (vojnim pohodima, bitkama) stoje sama za sebe. Učenjaci hadisa su njegovu

biografiju uključivali u svoje knjige. Npr., u poglavlju *Megazi* (pohodi, bitke) u *Sahihu-l-Buhari*, poglavlje *El-Džihad ve-s-Sijer* (Džihad i vojni pohodi) u *Sahihu Muslim*, zatim *Kitabu-l-Megazi* (Knjiga bitaka, pohoda) u *Musnedu* imama Ahmeda ibn Hanbela. Prvi historičari sire, koji su živjeli do početka trećeg stoljeća po Hidžri, mogu se podijeliti na tri kategorije:

1. Historičari prvog stepena autora sire i megazi. U ovoj grupi su:

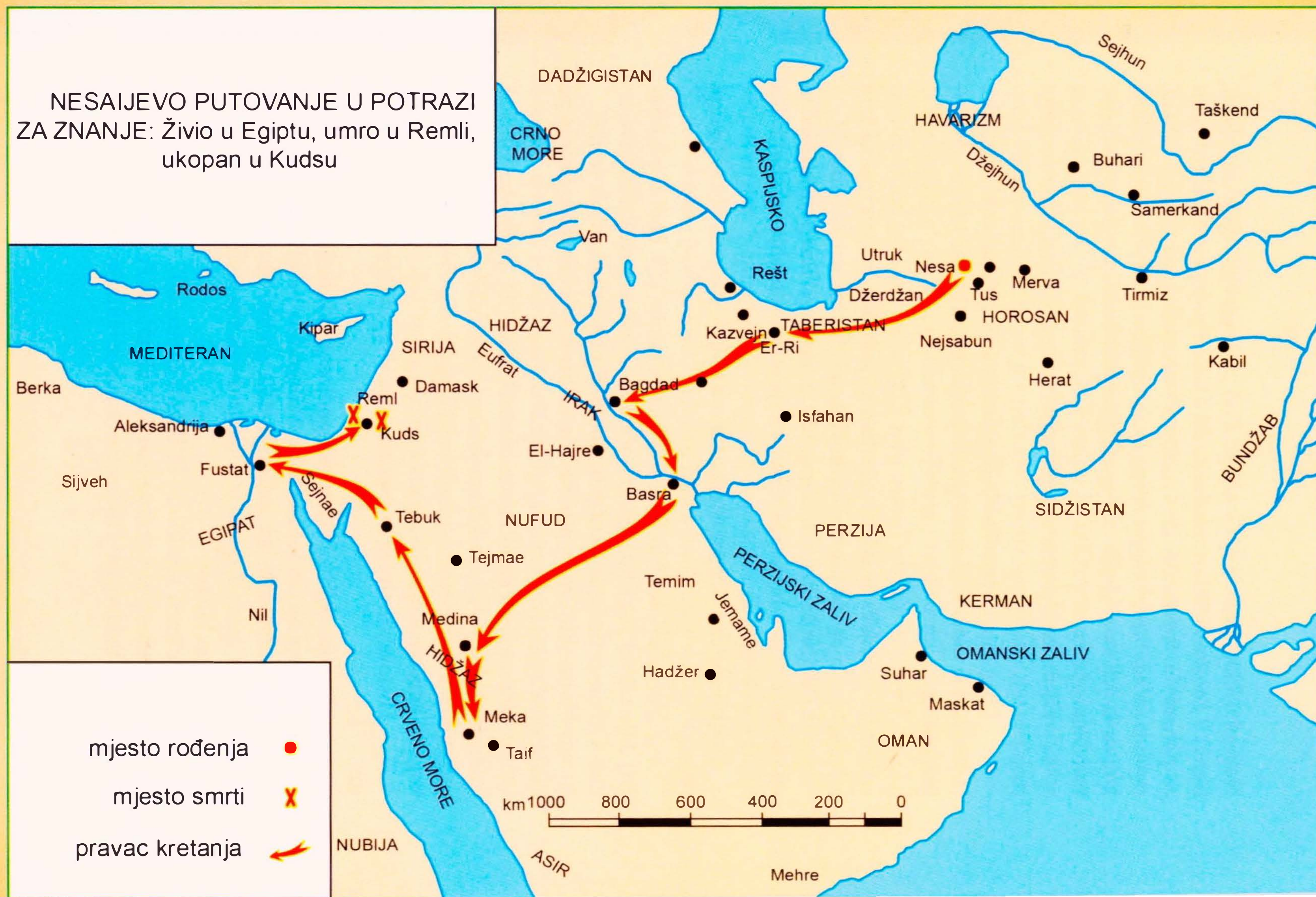
- Eban ibn 'Usman ibn 'Affan (umro 105. godine po Hidžri). Bio je prvi koji je napisao megazi i jedan od učenjaka hadisa i fikha. Povjerljiv je (sika);
- 'Urve ibn Zubejr (umro oko 92. godine po Hidžri). Jedan od sedmerice učenjaka iz Medine, prenosio je hadise i kazivanja starijih ashaba, a od njega su prenosili Ibn Hišam i Ibn Šihab ez-Zuhri;
- Vehb ibn Munebbih (umro 110. godine po Hidžri). Bio je jedan od najuglednijih tabi'ina (generacija koja je došla poslije ashaba) i sika saduk (povjerljiv).

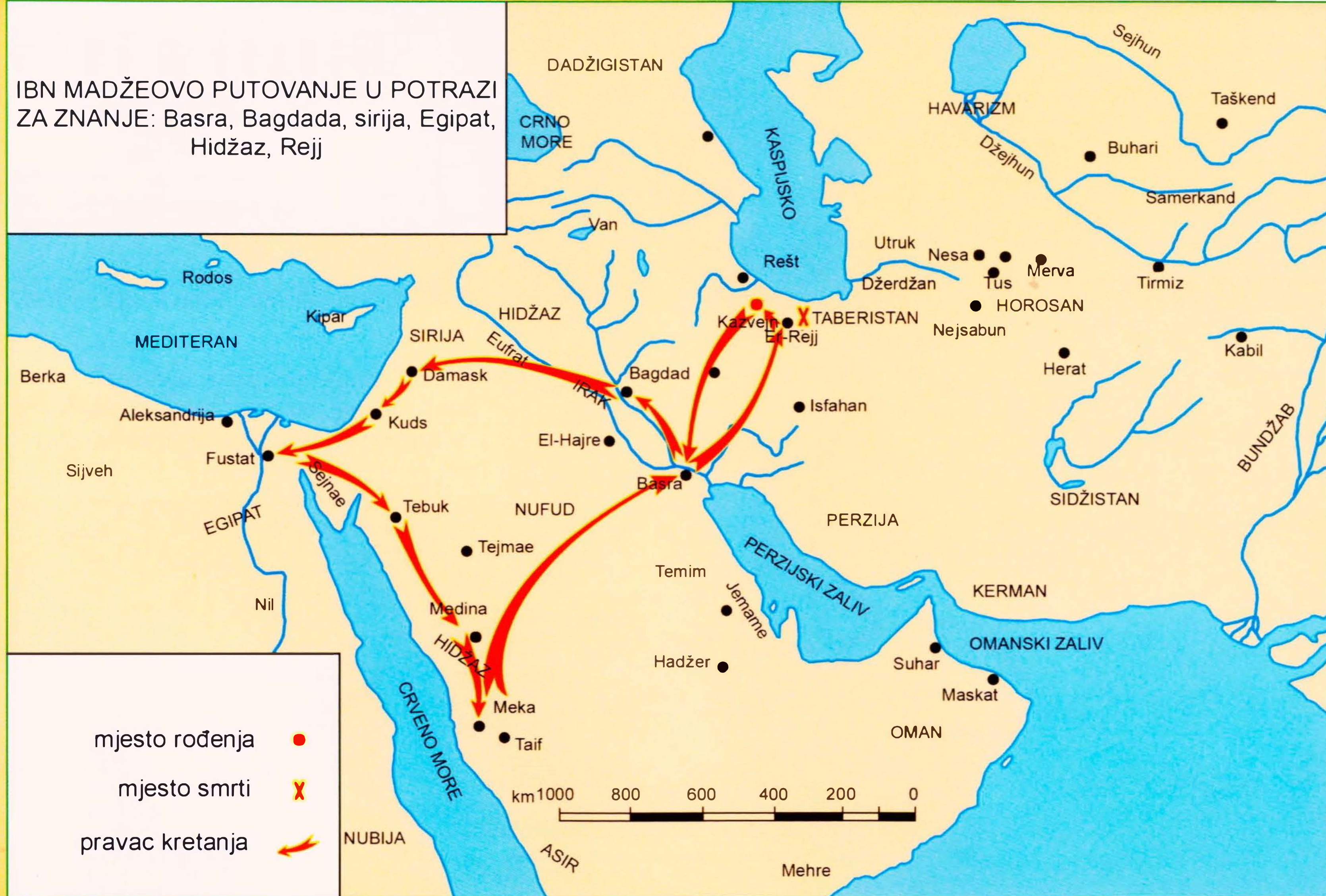
2. Historičari drugog stepena autora sire i megazi. U ovoj grupi su:

- 'Abdullah ibn Ebi Bekr ibn Hazm (umro 135. godine po Hidžri). Historičari sire i historičari općenito ocjenjuju ga kao sika (povjerljiv). Od njega prenose Ibn Ishak, Ibn Sa'd i Et-Taberi;
- 'Asim ibn Omer ibn Katade el-Ensari (umro 120. godine po Hidžri); učenjaci hadisa ocjenjuju ga kao sika;
- Muhammed ibn Šihab ez-Zuhri (umro 124. godine po Hidžri), muhaddis i historičar, za kojaga je Omer ibn Abdulaziz slao pisma u pokrajine: "Preporučujem vam Ibn Šihaba, jer vi nećete nikad naći nekoga ko ima više znanja o sunnetu od njega".

3. Historičari trećeg stepena autora sire i megazi. U ovoj grupi su:

- Musa ibn 'Ukbe (umro 141. godine po Hidžri);
- Mu'ammer ibn Rašid (umro 150. godine po Hidžri);
- Muhammed ibn Ishak (umro 152. godine po Hidžri); šejh historičara sire i megazi, od koga su učila dvojica velikih učenjaka: Zijad el-Bekka'i i Ibn Hišam;
- Muhammed ibn Omer el-Vakidi (umro 207. godine po Hidžri); imam Ahmed i drugi ocjenjuju da je da'if (slab) u prenošenju;
- 'Abdulmelik ibn Hišam ibn Ejjub el-Himjeri el-Basri (umro

NESAIJEVO PUTOVANJE U POTRAZI ZA ZNANJE: Živio u Egiptu, umro u Remli, ukopan u Kudsu
DADŽIGISTAN
CRNO MORE
KASPIJSKO
HAVARIZM
Sejhun
Taškend
Džejhun
Buhari
Samerkand
Van
Utruk
Nesa
Rešt
Merva
Tus
Tirmiz
Džerdžan
HOROSAN
TABERISTAN
Kazvein
Er-Ri
Nejsabun
Kabil
Herat
HIDŽAZ
SIRIJA
Eufrat
Rodos
Kipar
MEDITERAN
Berka
Damask
Bagdad
Reml
IRAK
Isfahan
Aleksandrija
Kuds
El-Hajre
Fustat
Sijveh
Sejnae
Basra
BUNDŽAB
Tebuk
NUFUD
SIDŽISTAN
EGIPAT
PERZIJA
Tejmae
Temim
PERZIJSKI ZALIV
KERMAN
Nil
Jemame
Medina
OMANSKI ZALIV
HIDŽAZ
Hadžer
Suhar
Maskat
Meka
CRVENO MORE
Taif
OMAN
km 1000
800
600
400
200
0
mjesto rođenja
mjesto smrti
pravac kretanja
NUBIJA
ASIR
Mehre

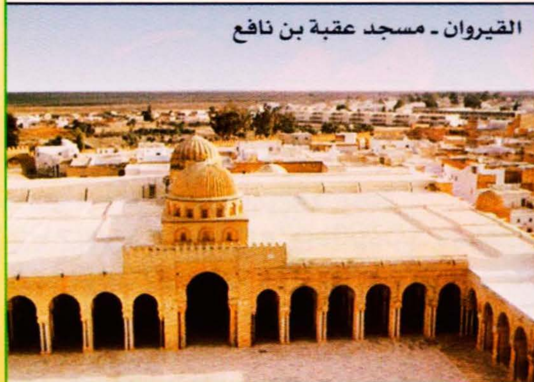

IBN MADŽEOVO PUTOVANJE U POTRAZI ZA ZNANJE: Basra, Bagdada, sirija, Egipat, Hidžaz, Rejj
DADŽIGISTAN
CRNO MORE
KASPIJSKO
HAVARIZM
Sejhun
Taškend
Buhari
Džejhun
Samerkand
Van
Rodos
Kipar
MEDITERAN
SIRIJA
HIDŽAZ
Eufrat
Rešt
Utruk
Nesa
Merva
Tus
Tirmiz
Džerdžan
HOROSAN
Kazvein
TABERISTAN
El-Rejj
Nejsabun
Herat
Kabil
Berka
Damask
IRAK
Bagdad
Isfahan
Aleksandrija
Kuds
El-Hajre
Fustat
Sijveh
Sejnae
Basra
Tebuk
NUFUD
PERZIJA
SIDŽISTAN
BUNDŽAB
EGIPAT
Tejmae
Temim
Jemame
PERZIJSKI ZALIV
KERMAN
Nil
Medina
HIDŽAZ
Hadžer
Suhar
OMANSKI ZALIV
Maskat
CRVENO MORE
Meka
Taif
OMAN
km 1000 800 600 400 200 0
NUBIJA
ASIR
Mehre
mjesto rođenja
mjesto smrti
pravac kretanja

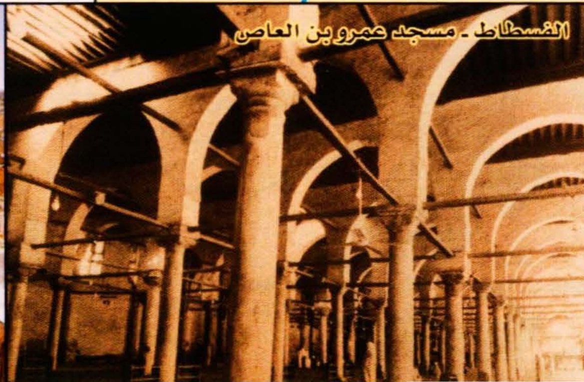
PUTOVANJE AHMEDA BIN HANBELA

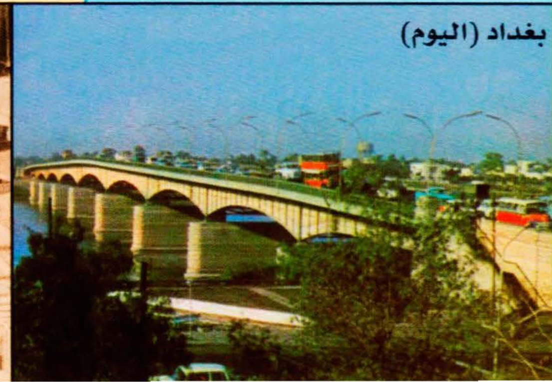
Kufa, Basra, Meka, Medina, Jemen, Šam, Maroko, Perzija, Horosan

km 2000 1500 1000 500 0

CRNO MORE
ITALIJA
Konstantinopol
ANDALUS
AZERBEJDŽAN
HAVARIZM
Sejhun
Samerkand
Merve
Horosan
Er-Rejj
El-Džebel
Bagdad
IRAK
Eufrat
SIRIJA
Damask
Kufa
Basra
PERZIJA
SIDŽISTAN
KINA
Rodos
Kipar
MEDITERAN
Kajrevan
Tandža
AFRIKA
BERKA
Aleksandrija
Fustat
FEZAN
Egmat
VELIKA SAHARA
EGIPAT
SUDAN
ABISINIJA
CRVENO MORE
ARABUSKO POLUOSTRVO
BAHREJN
PERZIJSKI ZALIV
OMAN
OMANSKI ZALIV
INDIJA
Medina
Meka
HADRAMEVT
JEMEN
ARAPSKO MORE

DARIMIJEVO PUTOVANJE U POTRAZI ZA ZNANJE: Hidžaz, Egipat, Sirija, Irak, Horosan...

DADŽIGISTAN
CRNO MORE
KASPIJSKO
HAVARIZM
Sejhun
Taškend
Buhari
Džejhun
Samerkand
Van
Utruk
Nesa
Rešt
Džerdžan
Tus
Merva
Tirmiz
HOROSAN
TABERISTAN
Kazvejn
Nejsabun
Er-Rejj
Rodos
Kipar
MEDITERAN
SIRIJA
HIDŽAZ
Eufrat
Berka
Damask
IRAK
Bagdad
Isfahan
Herat
Kabil
Aleksandrija
Kuds
El-Hajre
Fustat
Sijveh
Sejnae
Basra
SIDŽISTAN
BUNDŽAB
EGIPAT
Tebuk
NUFUD
PERZIJA
Tejmae
Temim
PERZIJSKI ZALIV
Jemame
KERMAN
Nil
Medina
HIDŽAZ
OMANSKI ZALIV
Hadžer
Suhar
Maskat
Meka
Taif
OMAN
CRVENO MORE
km 1000 800 600 400 200 0
NUBIJA
ASIR
Mehre

mjesto rođenja
mjesto smrti
pravac kretanja

218. godine po Hidžri). Prenosio je siru od Ibn Ishaka putem Ibn Ishakovog učenika Zijada el-Bekka'ija;

- Muhammed ibn Sa'd ibn Mani' el-Basri ez-Zuhri (umro 230. godine po Hidžri), El-Vakidijev pisar. On je nadmašio svoga učitelja i povjerljiv je (sika). Njegovo najznačajnije djelo je *Et-Tabekatu-l-Kubra*, koje je poslužilo kao jedna od glavnih referenci ove knjige, naročito kad se radi o vojnim pohodima i pohodma, uz *Es-Siretu-n-Nebevijje*, Ibn Hišama.

KA'BA

Kuća, Allahova kuća, Sveta kuća, Drevna kuća, Kibla – pravac okretanja prilikom namaza.

Približna udaljenost između Mekke i mikata (mjesta na kojima hadžije moraju obući ihrame prije nego što nastave prema Mekki:

Karnu-l-Menazil	**80 km**	Mikat onima koji dolaze iz Nedžda i okolnih regija
Zatu-l-'Irk	**90 km**	Mikat onima koji dolaze iz Iraka i onima koji prolaze kroz njega
Jelemlem	**100 km**	Mikat onima koji dolaze iz Jemena
El-Džuhfa	**187 km**	Mikat onima koji dolaze iz Egipta i Sirije i onima koji prolaze kroz njih
Zu-l-Hulejfa (Ebjar 'Ali)	**410 km**	Mikat onima koji dolaze iz Medine

Približna udaljenost između Mesdžidu-l-harama i nekih od granica Harema[57]

[57] Iz: *Tarihu Mekketi-l-Mukerreme kadimen ve hadisen*, Muhammeda Iljasa 'Abdu-l-Ganijja, prvo izdanje, 1422. h.g../2001. g., *Er-Rešid*, Medina

Et-Ten'im (gdje se nalazi džamija A'iše, r.a.)	**7,5 km**	Ovo je najbliža tačka granice Harema Džamiji
Nahla	**13 km**	Između Mekke i Ta'ifa. Ovo je Nahla el-Jemenijja, Nahla eš-Šamijja – koja se naziva El-Medik, udaljena je 45 km
Edatu-l-Leben (El-'Ukajšijja)	**16 km**	
El-Dži'rana (El-Mustevfira)	**22 km**	
El-Hudejbijja (Mevka eš-Šumejsi)	**22 km**	
Džebelu 'Arefat (Zatu-s-Salim)	**22 km**	

Ibrahim, a.s., po naredbi Džibrila, a.s., prvi je utvrdio granice Harema, pa je na njima postavio kamenje kao oznake. Nakon osvajanja Mekke, Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao je Temima ibn Eseda el-Huza'ija da ih obnovi. Površina i kapacitet Mesdžidu-l-Harama

	Detalji	Površina (m^2)	Ukupna površina (m^2)	Kapacitet	Ukupan kapacitet
1	Površina Džamije prije prvog proširivanja koje je izvela porodica Saud (Metaf, plus otomanska konstrukcija)	29.000	29.000	50.000 hodočasnika[58] (prije uklanjanja građevina u Metafu)	72.000 hodočasnika (nakon uklanjanja građevina u Metafu)
2	Prvo proširenje Sauda (podzemni sprat, prizemlje i prvi sprat)	131.000	160.000	327.000 hodočasnika	399.000 hodočasnika
3	Dodavanje krova na prvo proširenje na kome se mogao obavljati namaz 1406. h.g.	42.000	202.000	105.000 hodočasnika	504.000 hodočasnika
4	Drugo proširenje Sauda (podzemni sprat, prizemlje, prvi sprat i krov)	76.000	278.000	190.000 hodočasnika	694.000 hodočasnika
5	Priprema otvorenih površina oko Džamije za obavljanje namaza	88.000	366.000	220.000 hodočasnika	914.000 hodočasnika

U vrijeme najveće gužve, Mesdžid može primiti više od milion hodočasnika.

[58] Kapacitet je procijenjen na bazi 2,5 hodočasnika po kvadratnom metru. Ovdje se primjećuje da je u prošlosti Mesdžid mogao primiti samo 50.000 hodočasnika, što je bilo zato što su se tu nalazile građevine u Metafu, kao što su četiri mekama, strukture oko izvora Zemzem, Mekamu-Ibrahim, Minber, Babu Beni Šejbe. Kad su one uklonjene, kapacitet se povećao na 72.000

Literatura

El-Iktifa' min megazi sejjidina Resulillah ve megazi-s-sadeti-s-salese-ti-l-hulefa' Ebi Bekr es-Siddik ve 'Umer el-Faruk ve 'Usman zu-n-Nurejn (Ono što je dovoljno o pohodima Allahovog Poslanika i pohodima trojice halifa: Ebu Bekra es-Siddika, Omera el-Faruka i Osmana Zun-nurejna), Sulejman ibn Musa ibn Salim ibn Hassan ibn Sulejman ibn Ahmed ibn 'Abdusselam el-Himjeri el-Kula'i el-Belensi, manuskript br. 4.810 i 4.811, Nacionalna javna biblioteka, Damask;

Usdu-l-Gabe fi ma'rifeti-s-sahabe (Još jedna studija o Poslanikovim ashabima), 'Izzuddin ibn el-Esir ebul Hasan 'Ali ibn Muhammed el-Džezeri; štampano u *Darušša'b*, Kairo, Egipat;

El-Isabe fi temjizi-s-sahabe (Jasno razlikovanje ashaba), Šihabuddin Ebu-l-Fadl Ahmed ibn 'Ali ibn Muhammed ibn Muhammed ibn 'Ali el-Kinani el-'Askalani (Ibn Hadžer, autor *Fethu-l-Bari*-ja), *Mektebetu-l-Musenna*, Bejrut, Liban, prvo izdanje, 1328. h.g.;

El-Isti'ab fi esma'i-l-ashab (Detaljna studija imena ashaba), Ebu Omer Jusuf ibn 'Abdullah ibn Muhammed ibn 'Abdulberr ibn 'Asim en-Nemeri el-Kurtubi. Ova knjiga sadrži bilješke iz djela *El-Isabe fi te-mjizi-s-sahabe*, *Mekebetu-l-Musenna*, Bejrut, Liban, prvo izdanje, 1328. h.g.;

I'lamu-s-sa'ilin 'an kutubi sejjidi-l-murselin (Obavještavanje onih koji pitaju o knjigama Gospodara poslanikâ), Šemsuddin Muhammed ibn 'Ali ibn Tulun ed-Dimeški, manuskript br. 263 i 2.122, Nacionalna javna biblioteka, Damask;

Istinzalu-n-Nasr bi-t-tevessuli bi ehli Bedr (Traženje pobjede posredstvom sudionika Bedra), Šihabuddin ebul 'Abbas Ahmed ibn 'Ali et-Turabulusi, manuskript br. 10.412, Nacionalna javna biblioteka, Damask; štampano uz bilješke pod nazivom: *Šerhu-s-Sadr bi šerhi urdžuze Istinzali-n-Nasr bi-t-tevessuli bi Ehli Bedr*;

El-E'alam (Najznačajnije vjerske ličnosti), Hajruddin ez-Zirikli, *Daru-l-'Ilm li-l-melajin*, Liban, šesto izdanje, 1984.;

E'alamu-n-Nisa' (Značajne žene u islamskom i arapskom svijetu), Omer Rida Kahhala, *Er-Risala*, treće izdanje, 1397./1977.;

Ejjamu-l-'Arab fi-l-Džahilijje (Arapski dani u doba neznanja), Muhammed Ahmed Džad el-Mevla, 'Ali Muhammed el-Bidžavi i Muhammed Ebu-l-Fadl Ibrahim, *Daru Ihja'i-l-Kutubi-l-'Arabijje*, izdanje *El-Babi el-Halebi*, Egipat;

El-Bidaje ve-n-Nihaje (Početak i kraj – poznato historijsko djelo), Ebu-l-Fida' el-Hafiz ibn Kesir ed-Dimeški, *Mektebetu-l-Me'arif*, Bejrut, i *Mektebetu-n-Nasr*, Rijad, prvo izdanje, 1966.;

Tarihu-r-Resuli ve-l-Muluk (*Taruhu-t-Taberi* – Historija Taberija), Ebu Dža'fer Muhammed ibn Džerir et-Taberi, *Daru-l-Me'arif*, Egipat, 1963.;

Tarihu Halifeti ibn Hajjat (Historija Halife ibn Hajjata), Ebu 'Amr Halifa ibn Hajjat ibn ebi Hubejra el-Lejsi, *Daru-l-Kalem* i *Er-Risala*, drugo izdanje, 1397./1977.;

Tarihu-l-islam (Historija islama, politička, vjerska, kulturna i socijalna), dr. Hasan Ibrahim Hasan, *En-Nahda*, egipatksa biblioteka, šesto izdanje, 1961.;

Tarihu Mekketi-l-Mukerremeti Kadimen ve Hadisen (Historija Mekke el-Mukerreme – nekad i danas), dr. Muhammed Iljas 'Abdulganijj,

izdavačka kuća *Er-Rešid*, Medina Munevvera, Prvo izdanje, 1422./2001.;

Džalijatu-l-Kurab bi ashabi sejjidi-l-adžem ve-l-areb (Skupina ashaba nearapa i Arapa – teza o imenima ashaba koji su sudjelovali na Bedru i Uhudu), Zejnuddin el-Berzendži, manuskript br. 9.066, Nacionalna javna biblioteka, Damask;

El-Harb 'Abre-t-tarih (Rat kroz historiju), Field Marshall Viscount Montgomery, Anglo-egipatska biblioteka, 1971.;

Duvelu-l-islam (Islamske države), El-Hafiz Šemsuddin ebu 'Abdullah Muhammed ibn Ahmed ibn 'Usman ez-Zehebi, uz dodatak značajnih bilješki Hasana Merve, *Daru Sadir*, Bejrut, prvo izdanje, 1999.;

Ed-Da'vetu li-l-islam, Sir Thomas Arnold, *En-Nahda*, Egipatska biblioteka, drugo izdanje, 1957.;

Zeha'iru-l-'Ukbe fi menakibi zevi-l-kurbe, Muhibbuddin Ahmed ibn 'Abdullah et-Taberi, *Daru-l-Ma'rife*, Bejrut, 1974.;

Er-Revdu-l-unuf – Knjiga o Poslanikovoj biografiji, Ibn Hišam, Ebul Kasim 'Abdurrahman ibn 'Abdullah ibn Ahmed ibn ebul Hasan el-Has'ami es-Suhejli, *Daru-l-Fikr*, Bejrut;

Es-Siretu-l-Halebijje, 'Ali ibn Burhanuddin el-Halebi eš-Šafi'i, *El-Mektebetu-t-Tidžarijjetu-l-Kubra*, 1382./1962.;

Es-Siretu-n-Nebevijjetu ve-l-asaru-l-Muhammedijje (Poslanikova biografija i muhamedanska tradicija), bilješke u *Es-Siretu-l-Halebijje*, Ahmed Zejni (Dahlan), *El-Mektebetu-t-Tidžarijje el-Kubra*, 1382./1962.;

Es-Siretu-n-Nebevijje (Poslanikova biografija), Ebu-l-Fida' Isma'il ibn Kesir, *Daru-l-Fikr*, Bejrut, drugo izdanje, 1398./1978.;

Es-Siretu-n-Nebevijje (Poslanikova biografija), Ebu Muhammed 'Abdulmelik ibn Hišam el-Me'afiri el-Basri, Daru-l-Džil, Bejrut, 1975.;

Šerhu Esma'i Ehli Bedr (Pojašnjenje imena sudionika Bedra), sakupio 'Abdullatif ibn Ahmed el-Beka'i 1164. h.g., a komentirao Taha ibn Muhammed el-Džibrini eš-Šahir (Ibnu-l-Muhanna), koji je umro 1178./1764., manuskript br. 5151, Nacionalna javna biblioteka;

Sahihu Muslim, Ebul Husejn Muslim ibn Hadžadž el-Kušejri en-Nejsaburi, *Daru Ihja'i-l-Kutubi-l-'Arabijjeti*, 'Isa el-Babi el-Halebi, 1374./1955.;

Et-Tabekatu-l-Kubra, Ebu 'Abdullah Muhammed ibn Sa'd ibn Mani' ez-Zuhri, *Daru Sadir*, Bejrut, 1388./1968.;

Ujunu-l-asar fi fununi-l-megazi ve-š-šema'ili ve-s-sijer – u osnovi, kompilacija kazivanja u vezi sa poznatom bitkom i događajima/ličnostima, Fethuddin ebul Feth Muhammed ibn Muhammed ibn Muhammed ibn 'Abdullah ibn Muhammed ibn Jahja ibn Sejjidi-n-Nas el-Endelusi el-Išbili, *Daru-l-Džil*, Bejrut, drugo izdanje, 1974.;

El-'Iber ve divanu-l-mubteda' ve-l-haberu fi tarihi-l-'areb ve-l-'adžem ve-l-berber (Primjeri i Knjiga izvješća o historiji Arapa, Perzijanaca / stranaca/ i Berbera), Velijjuddin 'Abdurrahman ibn Muhammed ibn Muhammed ibn Haldun el-Hadremi, *Daru-l-Bejan*;

Futuhu-l-Buldan (Osvajanje zemalja), Ebul Hasan Ahmed ibn Jahja ibn Džabir ibn Davud el-Bagdadi el-Belazuri, *El-Mektebetu-t-Tidžarijjetu-l-Kubra*, Egipat, 1959.;

El-Kamusu-l-islami (Islamski rječnik), Ahmed 'Atijjullah, *Mektebetu-n-Nahdati-l-Misrijja*, Kairo, prvo izdanje, 1386./1966.;

El-Kamil fi-t-Tarih (Historija u potpunosti), Ebul Hasen 'Ali ibn ebul Kerem Muhammed ibn Muhammed ibn 'Abdulkerim ibn 'Abdulvahid eš-Šejbani ('Izzuddin ibn el-Esir el-Džezeri), *Idaretu-t-Tiba'ati-l-munirijja*, Kairo, 1348. h.g.;

Kitabu-l-ensab (Knjiga srodstva), Ebu Sa'd 'Abdulkerim ibn Muhammed ibn Mensur et-Temimi es-Sam'ani; izdao Muhammed Emin Demdž, Bejrut, drugo izdanje, 1400./1980.;

Kitabu-š-šedžareti-n-nebevijjeti fi nesebi hajri-l-berijje (Knjiga o Poslanikovoj familijarnoj lozi), Ibn el-Mebred; verificirao Muhjiddin Dib Mestu, *Daru-l-Kelimi-t-tajjib*, Damask, Bejrut, prvo izdanje, 1414./1994.;

Kitabu-l-muhabber, Ebu Dža'fer Muhammed ibn Habib el-Hašimi el-Bagdadi, izdavačka kuća *Novi horizonti*, Bejrut (korekcija dr. Elza Lekhten Eshteter);

Murudžu-z-zeheb ve me'adinu-l-dževher, 'Ali ibn el-Husejn ibn 'Ali el-Mes'udi, *Daru-l-Fikr*, Bejrut, peto izdanje, 1393./1973.;

Mizanu-l-i'tidal fi nakdi-r-ridžal (Moderni kriticizam ljudi), Ebu 'Abdullah Muhammed ibn Ahmed ibn Osman ez-Zehebi, *Daru Ihja'i-l-kutubi-l-'arebijja*, 'Isa el-Babi el-Halebi i partneri, prvo izdanje, 1382./1963.;

Mu'džemu-l-Buldan (Leksikon zemalja), Šihabuddin ebu 'Abdullah Jakut ibn 'Abdullah el-Hamevi, *Dar Sadir*, Bejrut;

Muhammed Resulullah (Muhammed, Allahov poslanik), Muhammed Rida, *Daru-l-Kutubi-l-'ilmijjea*, Bejrut, 1395./1975.;

Mu'džemu kaba'ili-l-Arab (Leksikon arapskih plemena), Omer Rida Kahhala, *Daru-l-'ilm li-l-melajin*, drugo izdanje, 1388./1968.;

Neta'idžu-l-efham fi takvimi-l-arab kable-l-islam ve fi tahkiki mevlidihi ve umrihi alejhi-s-salatu ve-s-selam (Razumijevanje arapskog kalendara korištenog prije islama i utvrđivanje datuma njegovog, a.s., rođenja i njegovih godina života), Mahmud Paša, astronom, *Daru-l-Beša'iri-l-islamijja*, Bejrut, prvo izdanje, 1407./1986.:

Nesematu-l-eš'ar ve nefehatu-l-ezhar fi feda'ili-l-'ašereti-l-ebrar ashabi-n-nebijji-l-muhtar (Knjiga stihova deseterice ashaba Odabranog poslanika), Muhammed el-Kajlani, manuskript br. 8.763, Nacionalna javna biblioteka, Damask;

El-Vefa' bi ahvali-l-mustafa (Potpun opis svih Poslanikovih stanja i situacija), Ebu-l-Feredž 'Abdurrahman ibn el-Dževzi, *Daru-l-Kutubi-l-hadisa*, Egipat, prvo izdanje, 1386./1966.

SADRŽAJ